

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 84 LS

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 84 LS

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold..	7	2.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	32
1.1	Innledning	7			
1.2	Om endringer i verdipapirhandel- loven (gjennomføring av direktiv (EU) 2021/338)	8	2.5	Deltakelse i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338	33
1.3	Om endringer i verdipapirfond- loven og AIF-loven (gjennom- føring av to rettsakter om grensekryssende distribusjon og markedsføring av fond mv.)	8	2.5.1	Bakgrunn	33
			2.5.2	Omtale av utkastet til EØS- komitébeslutning	33
1.4	Om rettelse i AIF-loven § 3-9 annet ledd	8	3	Endringer i verdipapirfond- loven og AIF-loven (gjennom- føring av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon og markedsføring av fond)	35
1.5	Om oppfølging av Finanstilsynets arbeidsgrupperapport 9. oktober 2020 om temaer utenfor bank- pakken	9	3.1	Bakgrunn	35
1.6	Om foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven	9	3.1.1	Omtale av rettsaktene	35
2	Endringer i verdipapirhandel- loven (gjennomføring av direktiv (EU) 2021/338)	10	3.1.2	Høring	35
2.1	Hovedtrekk i lovforslaget	10	3.2	Gjeldende rett	36
2.2	Bakgrunnen for lovforslaget	11	3.2.1	Markedsføringsmateriell	36
2.2.1	Innledning	11	3.2.2	Markedssonderinger	36
2.2.2	Hovedtrekkene i direktivet	11	3.2.3	Fasiliteter/ordninger	37
2.2.3	Høring	12	3.2.4	Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring	37
2.3	Forslagene til endringer i verdipapirhandeloven	13	3.2.5	Opphør av grensekryssende markedsføring	38
2.3.1	Overordnet og regelteknikk	13	3.2.6	Endringsmeldinger ved grensekryssende forvaltning	38
2.3.2	Unntak fra produktstyringskrav ...	14	3.2.7	Endringsmeldinger om filial- etablering for forvaltnings- selskaper	38
2.3.3	Format for informasjon til kunder	15	3.2.8	Gebyrer	38
2.3.4	Informasjon om kostnader og gebyrer etter at transaksjonsavtale er inngått	15	3.2.9	Reaksjoner ved overtredelse	38
2.3.5	Unntak fra returprovisjonsregler for samlet betaling for analyse og utførelse	17	3.3	EØS-rett	38
2.3.6	Kost-/nytteanalyse ved bytte av investeringer	18	3.3.1	Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr	38
2.3.7	Midlertidig unntak fra offentlig- gjøringsplikt for utførelsesplasser	19	3.3.2	Oversikt over regelverk og grensekryssende virksomhet	39
2.3.8	Tjenesteyting overfor profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter	19	3.3.3	Markedssonderinger	39
2.3.9	Unntak fra krav om tillatelse for de som handler varederivater mv.	21	3.3.4	Fasiliteter/ordninger	40
2.3.10	Fastsettelse av posisjonsgrenser ..	23	3.3.5	Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring	40
2.3.11	Tillatelse til å holde posisjoner utover posisjonsgrensene	26	3.3.6	Endringsmeldinger om grensekryssende forvaltning	41
2.3.12	Kontroll av posisjonshåndtering ...	28	3.3.7	Endringsmeldinger om filial- etablering for forvaltnings- selskaper	41
2.3.13	Rapportering av posisjoner	30			

3.3.8	Opphør av grensekryssende markedsføring	41	4.4	Finanstilsynets høringsnotat	53
3.3.9	Gebyrer	42	4.5	Departementets vurdering	54
3.4	Finanstilsynets høringsnotat	42	4.6	Økonomiske og administrative konsekvenser	54
3.4.1	Gjennomføring av endringsforordningen	42	5	Oppfølging av Finanstilsynets arbeidsgrupperapport 9. oktober 2020 om temaer utenfor bankpakken.....	55
3.4.2	Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr	42	5.1	Bakgrunn	55
3.4.3	Markedssonderinger	43	5.2	Krav til god forretningsskikk for EØS-finansforetak som driver grensekryssende virksomhet i Norge	55
3.4.4	Fasiliteter/ordninger	43	5.2.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	55
3.4.5	Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring	44	5.2.2	Høringsinstansenes syn	55
3.4.6	Endringsmeldinger om grensekryssende forvaltning	44	5.2.3	Departementets vurdering	56
3.4.7	Endringsmeldinger om filial-etablering for forvaltnings-selskaper	44	5.3	Opphevelse av meldeplikt for enkelte lån, garantier mv. mellom konsernforetak i finanskonsern ...	56
3.4.8	Opphør av grensekryssende markedsføring	44	5.3.1	Gjeldende rett	56
3.4.9	Gebyrer	45	5.3.2	Arbeidsgruppens forslag	56
3.5	Høringsinstansenes syn	45	5.3.3	Høringsinstansenes syn	57
3.6	Departementets vurdering	46	5.3.4	Departementets vurdering	57
3.6.1	Innledning	46	5.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	57
3.6.2	Gjennomføring av endringsforordning (EU) 2019/1156	46	6	Hvitvaskingslovens foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr.....	58
3.6.3	Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr	46	6.1	Bakgrunn	58
3.6.4	Markedssonderinger	47	6.1.1	Hvitvaskingslovens foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr	58
3.6.5	Fasiliteter/ordninger	48	6.1.2	Høring	58
3.6.6	Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring	49	6.2	Gjeldende rett	59
3.6.7	Endringsmeldinger ved grensekryssende forvaltning	49	6.3	EØS-rett	59
3.6.8	Endringsmeldinger om filial-etablering for forvaltnings-selskaper	49	6.4	FATFs anbefalinger og evalueringspraksis	60
3.6.9	Opphør av grensekryssende markedsføring	49	6.5	Løsningen i andre nordiske land ..	60
3.6.10	Gebyrer	50	6.6	Vurderinger og forslag i høringsnotatet	61
3.7	Samtykke til godkjenning av EØS-komitebeslutning nr. 53/2021 med tilpasninger	50	6.7	Høringsinstansenes syn	63
3.7.1	Bakgrunn	50	6.8	Departementets vurderinger	64
3.7.2	Nærmere om EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021	50	6.9	Økonomiske og administrative konsekvenser	66
3.8	Økonomiske og administrative konsekvenser	51	7	Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget.....	67
4	Rettelse i AIF-loven § 3-9 annet ledd	52	7.1	Til endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven)	67
4.1	Bakgrunn	52	7.2	Til endringer i lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven)	69
4.2	Gjeldende rett	53			
4.3	EØS-rett	53			

7.3	Til endringer i lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven)	70			
7.4	Til endringer i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)	71			
7.5	Til endringer i lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven)	71			
	A Forslag til lov om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon)	73			
	B Forslag til vedtak om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156	84			
				Vedlegg	
			1	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 om endring av direktiv 2014/65/EU med hensyn til opplysningskrav, produktstyring og posisjongrensener og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 med hensyn til deres anvendelse på verdipapirforetak, for å bidra til gjenopprettingen etter covid-19-krisen	85
			2	EØS-komiteens beslutning nr. [...] av [...] om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)	99
			3	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 av 20. juni 2019 om endring av direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU med hensyn til distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering	100
			4	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014	109
			5	EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester) ..	120

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 84 LS

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Endringer i verdipapirhandelloven mv.
(samleproposisjon), samtykke til deltakelse i
en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse
i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og
samtykke til godkjenning av EØS-komiteens
beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om
innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU)
2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

*Tilråding fra Finansdepartementet 8. april 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

1.1 Innledning

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven, AIF-loven, finansforetaksloven og hvitvaskingsloven. Endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og AIF-loven foreslås for å gjennomføre EØS-rettsakter. Det bes også om Stortingets samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv

(EU) 2021/338, og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/115.

Utkast til EØS-komiteebeslutning, EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 og rettsaktene i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

1.2 Om endringer i verdipapirhandelloven (gjennomføring av direktiv (EU) 2021/338)

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven til gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021. Direktivet er en del av EUs «Capital Markets Recovery Package», vedtatt på bakgrunn av covid-19-pandemien. Endringsdirektivet gjør endringer i direktiv 2014/65/EU (MiFID II) som foranlediger endringer i verdipapirhandelloven. Formålet er blant annet å lette på enkelte av de administrative byrdene ved handel i finansielle instrumenter og å stimulere varderivatmarkedene. I proposisjonen bes det videre om samtykke til å delta i en kommende beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338 i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Det vises til proposisjonen kapittel 2.

1.3 Om endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven (gjennomføring av to rettsakter om grensekryssende distribusjon og markedsføring av fond mv.)

I denne delen av proposisjonen foreslås det lovregler som vil gjennomføre EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 om endringer i UCITS-direktivet og AIFM-direktivet om grensekryssende distribusjon av fond («endringsdirektivet»), samt gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 om forenklet grensekryssende distribusjon av fond, og regler som endrer EuSEF-forordningen, EuVECA-forordningen og PRIIPS-forordningen («endringsforordningen»). Direktivet og forordningen ble vedtatt 20. juni 2019 i EU som en del av arbeidet med kapitalmarkedsunionen. Forordningen har som sitt fremste formål ytterligere å styrke prinsippene som gjelder for markedsføring av kollektive investeringsfond grensekryssende i EU. De to rettsaktene må ses i sammenheng.

Departementet foreslår at disse reglene om grensekryssende distribusjon av fond, markedsføring og opphør av markedsføring gjennomføres i norsk rett. Gjennomføring av reglene krever endringer i lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven) og lov

20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven). Lovforslagene vil delvis harmonisere regler i disse lovene, og delvis gjennomføre nye regler.

Et felles mål for AIFM- og UCITS-direktivene er å sikre et likt utgangspunkt mellom foretak og å fjerne restriksjoner på fri bevegelighet av andeler i kollektive investeringsfond i det felleseuropeiske markedet samtidig som investorbeskyttelsen sikres. De nye reglene har som hensikt å videreføre dette ved å redusere regulatoriske barrierer ved grensekryssende distribusjon av fond i EU og å sørge for en mer helhetlig praktisering av det såkalte passport-systemet og notifiseringsprosedyrer mellom nasjonale kompetente myndigheter.

De nye reglene omfatter blant annet presisering av adgang til og vilkår for å drive aktivitet som ikke regnes som markedsføring (markedsføring). Dette gjør at fondsforvaltere godkjent etter EØS-regelverket enklere kan foreta undersøkelser av markeder i andre EØS-land for å se etter mulige investorer. Det innføres flere bestemmelser som ytterligere skal bedre investorbeskyttelsen, blant annet krav ved opphør av grensekryssende markedsføring og krav om fasiliteter der fond tilbys ikke-profesjonelle investorer.

Fordi det er høy grad av europeisk integrasjon på finansmarkedsområdet, er det uheldig om det gjelder et annet regelverk i Norge enn i EU på dette området. Ulike regler vil kunne føre til byrder for norske markedsaktører. Departementet viser til at reglene i hovedsak vil føre til forenklinger for bransjen og styrke eksisterende regelverk. Det vises til proposisjonen kapittel 3.

EØS-komiteebeslutning i uoffisiell norsk oversettelse, og uoffisiell norsk oversettelse av rettsaktene som er omfattet av EØS-komiteebeslutningen, følger som trykte vedlegg.

1.4 Om rettelse i AIF-loven § 3-9 annet ledd

AIF-loven § 3-9 regulerer likviditetsstyring for alternative investeringsfond. Finanstilsynet gjorde departementet oppmerksom på en utilsiktet uklarehet i AIF-loven § 3-9 annet ledd. Finanstilsynet utarbeidet et høringsnotat om retting som departementet sendte på høring. Det kom ingen høringsinnspill med merknader i høringen. Det vises til proposisjonen kapittel 4.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

1.5 Om oppfølging av Finanstilsynets arbeidsgrupperapport 9. oktober 2020 om temaer utenfor bankpakken

En arbeidsgruppe ledet av Finanstilsynet utarbeidet i 2020 en rapport som foreslo regelverkendringer i forbindelse med gjennomføring av EUs bankpakke. I tillegg foreslo arbeidsgruppen enkelte andre endringer i finansforetaksloven, som ikke gjaldt bankpakken. To av forslagene følges opp her.

Det første forslaget går ut på å oppheve et krav om meldeplikt for finansforetak ved konserninterne engasjementer (lån, garantier) som utgjør mer enn fem prosent av finansforetakets ansvarlige kapital, fordi meldeplikten kommer i tillegg til et generelt krav i regelverket om at alle eksponeringer (inkl. konserninterne lån og garantier) på mer enn ti prosent av finansforetakets ansvarlige kapital skal rapporteres til Finanstilsynet.

Det andre forslaget innebærer at finansforetakslovens krav til god forretningsskikk i § 13-5 fjerde ledd gjøres gjeldende også for finansforetak etablert i EØS som driver direkte grensekryssende virksomhet i Norge. Kravet gjelder i dag for norske finansforetak og for filialer av finansforetak etablert i EØS. Det er hensiktsmessig og kan styrke norske bankkunders stilling at kravet gjøres eksplisitt gjeldende for foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

I høringen ga Finans Norge innspill til forslagene, hvor de generelt stilte seg positive til de foreslåtte justeringene. I forslaget til proposisjons-tekst har Finansdepartementet i hovedsak sluttet seg til de foreslåtte justeringene. Det vises til proposisjonen kapittel 5.

1.6 Om foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven

Gjeldende hvitvaskingslov, som trådte i kraft 1. oktober 2018, innførte regler om administrative sanksjoner, nærmere bestemt regler om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene. Reglene omfattet blant annet en foreldelsesfrist for ileggelse av overtredelsesgebyr. Fristen ble satt til to år etter at en overtredelse er opphørt. Fristen avbrytes ved at tilsynsmyndigheten sender forhåndsvarsel om vedtak eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Hvitvaskingsloven har nå virket i noe over tre år. For å sikre at tilsynsmyndighetene i praksis kan følge opp overtredelser av loven på en effektiv måte, foreslår departementet i proposisjonen at foreldelsesfristen for å ilegge overtredelsesgebyr forlenges fra to til fem år. Det vises til proposisjonen kapittel 6.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2 Endringer i verdipapirhandelloven (gjennomføring av direktiv (EU) 2021/338)

2.1 Hovedtrekk i lovforslaget

Finansdepartementet fremmer i denne delen forslag til endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven). Endringene gjennomfører forventede EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 om endring av direktiv 2014/65/EU med hensyn til opplysningskrav, produktstyring og posisjonsgrenser og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 med hensyn til deres anvendelse på verdipapirforetak, for å bidra til gjenopprettingen etter covid-19-krisen (endringsdirektivet).

Endringsdirektivet gjør endringer i direktiv 2014/65/EU (MiFID II), samt mindre endringer i direktiv 2019/878/EU (CRD V) og direktiv 2013/36/EU (CRD IV). Formålet er blant annet å lette på enkelte av de administrative byrdene ved handel i finansielle instrumenter og å stimulere varederivatmarkedene. Direktivet er en del av EUs «Capital Markets Recovery Package», vedtatt på bakgrunn av covid-19-pandemien. Direktivet er ansett EØS-relevant, men er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen. Departementets forslag innebærer derfor gjennomføring av forventede EØS-regler.

Det er ikke truffet beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen. For å ivareta Norges interesser i saken, som er raskest mulig innlemmelse og gjennomføring av direktivet, bør Norge unngå å måtte ta et langvarig konstitusjonelt forbehold når beslutning om innlemmelse av direktivet fattes i EØS-komiteen. I proposisjonen bes det derfor om samtykke til å delta i en kommende beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338 i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

I kapittel 2.3.1 i proposisjonen omtales regelteknikk og generelle høringsmerknader. I punkt 2.3.2 omtales regler om produktstyring. Departementet foreslår at verdipapirforetakene fritas fra produktstyringskravene i verdipapirhandelloven § 9-19 første til tredje ledd og § 10-9 annet og tredje ledd når det yter investeringstjenester knyt-

tet til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul, og når det gjelder finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter, i tråd med endringsdirektivet.

I kapittel 2.3.3 foreslår departementet at elektronisk kommunikasjon blir hovedregelen ved informasjon til kunden etter verdipapirhandelloven kapittel 10. I kapittel 2.3.4 foreslår departementet at når informasjon om kostnader og gebyrer skal gis, kan kunden på nærmere vilkår samtykke i at informasjonen gis først etter at investeringstjenesten er ytt.

I kapittel 2.3.5 omtales regler om returprovisjon. Departementet foreslår en regel som på nærmere vilkår tillater felles betaling for utførelse av investeringstjenester og analyse, når analysen knytter seg til utstedere med en markedskapitalisering under 1 milliard euro.

Departementet foreslår i kapittel 2.3.7 at utførelsesplasser i en periode fritas fra å utarbeide årlige rapporter om kvaliteten på ordreutførelsen.

Departementet foreslår i kapittel 2.3.8 en unntaksbestemmelse knyttet til visse plikter ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder og at unntaksbestemmelsen ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter utvides.

I kapittel 2.3.9 til 2.3.13 omtales regler knyttet til derivatmarkedet. Departementet foreslår endringer i reglene for når noens handel i varederivater, utslippskvoter eller derivater på slike er å anse som en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet, slik at de på visse forutsetninger ikke trenger tillatelse som verdipapirforetak. I kapittel 2.3.10 foreslår departementet at posisjonsgrense-regimet begrenses til varederivater med landbruksvarer som underliggende, samt på «kritiske eller vesentlige» varederivater, og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Definisjonen av landbruksvarederivater i direktivet endres til å også omfatte varederivater med produkter som nevnt i vedlegg I til forordning (EU) nr. 1379/2013 (fisk/sjømat) som underliggende, og departementet foreslår å gjennomføre definisjonen i verdipapir-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

handelloven. I kapittel 2.3.10 omtales også endringer i samarbeidsregimet mellom tilsynsmyndighetene når varederivater med samme underliggende og karakteristika handles på handelsplasser i flere jurisdiksjoner.

I kapittel 2.3.11 foreslås det ytterligere unntak fra posisjonsgrenser for finansielle og ikke-finansielle foretak, herunder for likviditetstilbydere. I punkt 2.3.10 foreslår departementet unntak fra posisjonsgrenser for varederivater som er omsettelige verdipapirer. I kapittel 2.3.12 og 2.3.13 foreslår departementet visse endringer i reglene om kontroll av posisjonshåndtering og rapportering av posisjoner.

2.2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.2.1 Innledning

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 om endring av direktiv 2014/65/EU med hensyn til opplysningskrav, produktstyring og posisjonsgrenser og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 med hensyn til deres anvendelse på verdipapirforetak, for å bidra til gjenopprettingen etter covid-19-krisen (endringsdirektivet) ble vedtatt i EU 16. februar 2021.

Endringsdirektivet er en del av en pakke tiltak kalt «Capital Markets Recovery Package». Endringsdirektivet endrer direktiv 2014/65/EU (MiFID II), som i Norge er gjennomført i lov av 29. juni 2007 nr. 75 (verdipapirhandelloven). MiFID II utgjør, sammen med forordning (EU) nr. 600/2014 (MiFIR), hovedpilaren i EUs regulering av handel i finansielle instrumenter. I tillegg gjøres mindre endringer i direktiv (EU) 2013/36 (CRD IV) og i direktiv (EU) 2019/878 (CRD V). Det overordnede målet med «Capital Markets Recovery Package» er å fjerne unødvendig byråkrati og innføre nøye tilpassede tiltak som anses å ville kunne bidra effektivt til å dempe den økonomiske uroen. Endringene gjøres for å fremme økonomisk gjeninnhenting i EU etter covid-19-pandemien, men er i hovedsak permanente. I fortalen til direktivet beskrives at det er vesentlig å støtte gjeninnhenting etter det økonomiske sjokket påført av pandemien gjennom målrettede endringer i finansmarkedsreguleringen. Gjeldende norsk regelverk må endres for å gjennomføre forventede EØS-regler som svarer til endringsdirektivet, og for at norske virksomheter kan nytte godt av de samme lettelsene som er innført i EU.

2.2.2 Hovedtrekkene i direktivet

Finanstilsynet oppsummerer hovedtrekkene i direktivet slik i høringsnotatet punkt 1.2:

«Endringsdirektivet er et ledd i EUs plan for å styrke kapitalmarkedene etter Covid-19 pandemien («Capital Market Recovery Package»). Det har som formål å fjerne unødvendige administrative byrder for aktørene i verdipapirmarkedene og å innføre nye målrettede tiltak for å redusere de økonomiske konsekvensene av pandemien. Finanstilsynet mener endringene vil kunne ha en positiv effekt ved at administrative byrder reduseres noe både for markedsaktørene og myndighetene.

Direktivet letter på enkelte av de administrative byrdene ved handel i finansielle instrumenter, blant annet ved å fjerne informasjonskrav som ikke vurderes å gi nevneverdig investorbeskyttelse. I tillegg gjøres mindre endringer i reglene om når noens handel i varederivater, utslippskvoter eller derivater på slike krever tillatelse som verdipapirforetak.

Endringsdirektivet gjør dessuten viktige endringer i posisjonsgrenseregimet for handel i varederivater, blant annet ved å redusere antallet varederivatkontrakter som det skal settes posisjonsgrenser på og ved å innføre nye unntak fra posisjonsgrenseregimet. Formålet med disse endringene er å stimulere de europeiske varederivatmarkedene.

Endringsdirektivet åpner ikke for nasjonale valg.

EU-landene skal senest 28. november 2021 vedta, og offentliggjøre, de lover, forskrifter og administrative bestemmelser som er nødvendige for å etterleve endringsdirektivet, og de skal anvende disse bestemmelsene fra 28. februar 2022. Endringene i CRD og direktiv (EU) 2019/878 skal, for EU-landene, gjelde fra 28. desember 2020.»

Spørsmålet om nasjonale valg ved implementeringen kommenteres i punkt 2.3.1.3.

Endringsdirektivet forutsetter at det utarbeides en rekke nivå 2-bestemmelser. De fleste av disse erstatter eller supplerer kommisjonsforordninger som allerede er inntatt i EØS-avtalen og gjennomført i verdipapirforskriften. Finanstilsynet har, etter delegasjon, myndighet til å fastsette forskrifter til gjennomføring av utfyllende rettsakter på verdipapirirområdet.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.2.3 Høring

Finansdepartementet ba i brev 20. april 2021 Finanstilsynet om å utrede behovet for endringer i norsk rett for å gjennomføre forventede EØS-forpliktelse som svarer til endringsdirektivet. Departementet sendte høringsnotatet på høring 1. juli 2021 med frist 1. oktober 2021. Høringsbrevet ble sendt til følgende instanser:

Alle departementene
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
Finansmarkedsfondet
Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Handelshøyskolen i Bodø
Høgskolen i Sørøst-Norge
Høgskulen på Vestlandet
Konkurransetilsynet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Norges Bank
Norges handelshøyskole
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Skattedirektoratet
Statens Pensjonskasse
Statistisk sentralbyrå
Sivilombudet
Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
ØKOKRIM

Akademikerne
Aksjonærforeningen i Norge
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Bankenes sikringsfond
Bedriftsforbundet
Caritas Norge
Changemaker
Coop Norge SA
Deloitte AS
Den norske Advokatforening
Den norske Aktuarforening

Den norske Revisorforening
Econa
Eiendomsmeglerforetakenes forening
Energi Norge
Equinor
EVRY
Finans Norge
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes forening
Forum for Utvikling og Miljø
Handelshøyskolen BI
Havtrygd Gjensidig Forsikring
Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
Hovedorganisasjonen Virke
Huseiernes landsforbund
Industri Energi
Initiativ for etisk handel
Juridisk rådgivning for kvinner
KnowledgeGroup AS
Kommunalbanken Norge
Kpmg
KS
Landsorganisasjonen i Norge
Nasdaq OMX Oslo ASA
Nordic Association of Electricity Traders
Nordic Trustee
Norges Bitcoin- og Blockchainforening
Norges Bondelag
Norges Eiendomsmeglerforbund
Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
Norges Interne Revisorers Forening
Norges Juristforbund
Norges Kommunerevisorforbund
Norges Rederiforbund
Norges Røde Kors
Norges Skogeierforbund
Norsk Bergindustri
Norsk Crowdfunding Forening
Norsk Hydro ASA
Norsk Journalistlag
Norsk Kapitalforvalterforening
Norsk Landbrukssamvirke
Norsk olje og gass
Norsk Presseforbund
Norsk Redaktørforening
Norsk Sjøoffiserers Forbund
Norsk takst
Norsk Venturekapitalforening
Norsk Øko-Forum
Norske Boligbyggelags Landsforbund AL
Norske Finansanalytikerers Forening
Norske Forsikringsmeglerers Forening
Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
NOS Clearing ASA

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

NTL-Skatt
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Oslo Børs
 Oslosenteret
 Pensjonskasseforeningen
 Personskadeforbundet LTN
 Plan Norge
 Publish What You Pay Norway
 Redd Barna
 Regnskap Norge
 Skattebetalerforeningen
 Skatterevisorenes Forening
 Småbedriftsforbundet
 Sparebankforeningen i Norge
 Stiftelsesforeningen
 Storebrand
 Støttekomiteen for Vest-Sahara
 The Nordic Association of Marine Insurers
 (CEFOR)
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 Virke Inkasso
 Wikborg Rein
 Yara International ASA
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund
 Økonomiforbundet

Følgende instanser har gitt merknader til høringen:

Finans Norge
 Forbrukerrådet

Følgende instanser har opplyst at de ikke har merknader:

Forsvarsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Statistisk sentralbyrå

2.3 Forslagene til endringer i verdipapirhandelloven

2.3.1 Overordnet og regelteknikk

2.3.1.1 Høringsnotatet

I høringsnotatet punkt 1.3 beskrives rammene for gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til direktivet i norsk rett. Videre fremholder Finanstilsynet at:

«For å sikre en konsistent regelteknikk, slik at de nye endringene er best mulig tilpasset verdipapirhandellovens oppbygning og språkdrakt, har Finanstilsynet tatt samme tilnærming som verdipapirhandellovutvalget gjorde ved gjennomføringen av MiFID II i norsk rett. Dette innebærer at lovteksten i stor grad nærmer seg teksten i Endringsdirektivet.»

2.3.1.2 Generelle høringsmerknader

Forbrukerrådet og Finans Norge har begge gitt enkelte høringsmerknader av mer generell karakter.

Forbrukerrådet bemerker generelt at det i utgangspunktet er fornuftig å redusere administrative pålegg som ikke bidrar til bedre forbrukerbeskyttelse eller som skaper merkostnader uten korresponderende merfordeler. I det store og det hele fremstår de foreslåtte endringene som fornuftige forenklinger, og Forbrukerrådet bemerker at det er klar over at endringsdirektivet ikke åpner for nasjonale valg. Forbrukerrådet fremholder at det likevel er verdt å påpeke at to av endringene øker risikoen for regulatoriske smutthull til skade for forbrukere, og at den økte risikoen må møtes med økt tilsynsvirksomhet. Merknadene til disse endringene refereres under de relevante underpunktene nedenfor.

Finans Norge bemerker generelt at endringsdirektivet innfører i hovedsak enkelte administrative lettelser ved handel i finansielle instrumenter, bl.a. ved å fjerne informasjonskrav mv. som ikke vurderes å gi nevneverdig investorbeskyttelse. I tillegg forenkles bl.a. rapporteringsplikten for handel i derivater og utslippskvoter. Det er ikke nasjonale valg knyttet til gjennomføringen av direktivendringene, som i norsk rett må gjennomføres i verdipapirhandelloven. For å sikre en konsistent regelteknikk bygger forslaget til lovtekster i stor grad på teksten i direktivet. Finans Norge støtter en slik redaksjonell tilnærming til gjennomføringen.

2.3.1.3 Departementets vurdering

Departementet viser til at endringsdirektivet selv ikke har bestemmelser om nasjonale valg. Der direktivet gjør endringer i en bestemmelse i MiFID II som åpner for nasjonale valg, vil imidlertid departementet anta at valgmuligheten som bestemmelsen åpner for vil være i behold, og omfatte de endrede delene, med mindre noe annet fremkommer av direktivet. Departementet viser særlig til artikkel 24 i MiFID II, som har et eget avsnitt om nasjonale valg i punkt 12. Slik

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

departementet vurderer de ulike endringene som gjøres ved direktivet, og hensiktsmessigheten av avvikende regler, får ikke spørsmålet avgjørende betydning. Det knyttes særskilte kommentarer til dette i punkt 2.3.4 og 2.3.5 nedenfor om hhv. informasjon om kostnader og samlet betaling for analyse og utførelse.

Departementet slutter seg til Finanstilsynets tilnærming når det gjelder regelteknikk, som også støttes av Finans Norge. Forbrukerrådets to konkrete merknader refereres i punkt 2.3.4 og 2.3.5 nedenfor og adresseres der.

2.3.2 Unntak fra produktstyringskrav

2.3.2.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.1.1:

«Verdipapirhandelloven § 9-19 fastsetter overordnede regler for verdipapirforetaks produktstyring, og stiller ulike krav avhengig av om verdipapirforetaket opptre som produsent eller distributør av finansielle instrumenter. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 16 nr. 3 annet til femte ledd. De organisatoriske produktstyringskravene i verdipapirhandelloven § 9-19 suppleres av virksomhetsrettede produktstyringskrav i verdipapirhandelloven § 10-9 annet og tredje ledd, som gjennomfører MiFID II artikkel 24 nr. 2.»

2.3.2.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.1.2:

«Endringsdirektivet tilføyer en ny artikkel 16a i MiFID II, som fastsetter to unntak fra gjeldende produktstyringskrav.

For det første fritas verdipapirforetak fra produktstyringskravene i artikkel 16 nr. 3 annet til femte ledd og artikkel 24 nr. 2, når det yter investeringstjenester i tilknytning til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul («make-whole clause»). En skadesløsklausul er i artikkel 4 nr. 1 nytt punkt 44a definert som en klausul som beskytter investoren ved førtidig innløsning av en obligasjon, slik at utstederen er forpliktet til å betale ihendehaveren av obligasjonen et beløp som tilsvarer summen av gjeldende nettoverdi av de resterende forventede kupongbetalinger frem til forfall, og den inn-

løste obligasjonens hovedstol. Bakgrunnen for dette unntaket fremgår av punkt 4 i fortalen til endringsdirektivet, som fremhever at utstedelse av obligasjoner er avgjørende for å kunne hente kapital og komme seg gjennom krisen som er utløst av covid-19, og at produktstyringskrav kan begrense salget av obligasjoner. Obligasjoner med skadesløsklausul er ansett som trygge og enkle produkter som egner seg for ikke-profesjonelle kunder, og unntas derfor fra produktstyringskravenes virkeområde.

For det andre fritas verdipapirforetak fra produktstyringskravene når det gjelder finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter. Dette er i punkt 4 i fortalen til endringsdirektivet begrunnet med at kvalifiserte motparter anses å ha tilstrekkelig kunnskap om finansielle instrumenter til at det ikke er behov for å la produktstyringskravene gjelde overfor dem.»

2.3.2.3 Høringsnotatet

Finanstilsynet har foreslått at unntakene fra produktstyringskravene inntas som nytt femte ledd i verdipapirhandelloven § 9-19. Definisjonen av skadesløsklausul foreslås inntatt samme sted.

2.3.2.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.2.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til forslaget i høringsnotatet om at unntakene fra produktstyringskravene inntas i verdipapirhandelloven. Departementet slutter seg til Finanstilsynets utkast til lovendring, men med enkelte justeringer. Unntaket i endringsdirektivet artikkel 16 a omfatter ikke artikkel 16(3) sjette ledd, som er implementert i § 9-19 fjerde ledd. Derfor er unntaket i § 9-19 femte ledd i departementets forslag formulert slik at det er begrenset til pliktene i § 9-19 første til tredje ledd. Ordlyden er også lagt noe nærmere direktivets ordlyd i definisjonen av skadesløsklausul ved at høringsnotatets formulering om «en klausul som beskytter investoren ved førtidig innløsning av en obligasjon, slik at utstederen er forpliktet til...» er endret til «en klausul som søker å beskytte investoren ved å sikre at utstederen, ved førtidig innløsning av en obligasjon, er forpliktet til...». Se forslaget til nytt femte ledd i verdipapirhandelloven § 9-19.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.3.3 Format for informasjon til kunder

2.3.3.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.2.1:

«Verdipapirhandelloven inneholder ingen generell bestemmelse om hvordan påkrevd informasjon skal gis til kunder og potensielle kunder. Enkelte bestemmelser stiller imidlertid krav til måten slik informasjon skal gis på. Verdipapirhandelloven §§ 10-2 og 10-17 krever at informasjonen i disse bestemmelsene skal gis på et varig medium, mens §§ 10-6, 10-8 og 10-12 krever at informasjonen i disse bestemmelsene skal gis skriftlig.»

2.3.3.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.2.2:

«Endringsdirektivet tilføyer et nytt nr. 5a i MiFID II artikkel 24, som fastsetter at all informasjon som MiFID II pålegger verdipapirforetak å gi til kunder eller potensielle kunder, skal gis i elektronisk format. Som det fremgår av punkt 10 i fortalen til endringsdirektivet, er formålet å lette kommunikasjonen mellom verdipapirforetaket og dets kunder, og dermed også selve investeringsprosessen. Elektronisk format er i artikkel 4 nr. 1 nytt punkt 62a definert som et varig medium som ikke er på papir. Varig medium er fra før definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 62.

Den nye hovedregelen om at informasjon skal gis i elektronisk format, skal ikke gjelde overfor en ikke-profesjonell kunde eller potensiell ikke-profesjonell kunde som har bedt om å få informasjonen på papir. For slike kunder skal informasjonen gis vederlagsfritt på papir. Det gis videre en overgangsregel om fremtidig informasjonsgiving til eksisterende ikke-profesjonelle kunder som i dag mottar informasjon på papir.»

2.3.3.3 Høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet at den nye hovedregelen om at informasjon skal gis i elektronisk format, med tilhørende unntaksbestemmelse og overgangsregel, innarbeides som en ny § 10-1a i verdipapirhandelloven. Det er etter Finanstilsynets vurdering i høringsnotatet ingen motstrid mellom forslaget til ny § 10-1a og andre bestem-

melser i verdipapirhandelloven som spesifiserer hvordan informasjon skal gis. Finanstilsynet har derfor ikke forslått noen endringer i disse bestemmelsene.

2.3.3.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.3.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til vurderingene i høringsnotatet. For å unngå tvil foreslår departementet å gjennomføre også definisjonen av elektronisk format fra endringsdirektivet. Denne definisjonen henger sammen med definisjonen av varig medium, jf. artikkel 4(1) nr. 62 i MiFID II. Departementet foreslår derfor at også denne definisjonen tas med i bestemmelsen. Se forslaget til ny § 10-1a i verdipapirhandelloven.

2.3.4 Informasjon om kostnader og gebyrer etter at transaksjonsavtale er inngått

2.3.4.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.3.1:

«Det følger av verdipapirhandelloven § 10-10 annet ledd at verdipapirforetak skal gi informasjon om blant annet kostnader og gebyrer i god tid før det yter en investeringstjeneste eller tilknyttet tjeneste. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 24 nr. 4.»

2.3.4.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.3.2:

«Endringsdirektivet tilføyer et nytt tredje og fjerde ledd i MiFID II artikkel 24 nr. 4, som tillater verdipapirforetak å gi informasjon om kostnader og gebyrer umiddelbart etter at transaksjonsavtale er inngått. Dette blir et unntak fra hovedregelen om at slik informasjon skal gis på forhånd. Vilkårene for å anvende unntaket er at transaksjonsavtalen er inngått ved fjernkommunikasjon som forhindret foretaket i å gi informasjonen tidligere, at kunden har samtykket til å motta informasjonen umiddelbart etter at transaksjonen er utført, og at kunden har fått anledning til å utsette transak-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

sjonen for å motta informasjonen på forhånd. I tillegg skal kunden ha fått tilbud om å få informasjonen over telefon før transaksjonen utføres.

Når vilkårene for å anvende unntaket er oppfylt, skal verdipapirforetaket gi den etterfølgende informasjonen i elektronisk format, eller på papir dersom en ikke-profesjonell kunde ber om det. Denne nye adgangen til på visse vilkår å gi informasjon om kostnader og gebyrer umiddelbart etter at avtale er inngått, tilsvarer langt på vei den gjeldende adgangen for verdipapirforetak til å gi ikke-profesjonelle kunder egnethetserklæring umiddelbart etter at avtale er inngått, jf. MiFID II artikkel 25 nr. 6 tredje ledd.»

2.3.4.3 Forslag i høringsnotatet

I høringsnotatet fremkommer:

«Finanstilsynet foreslår at unntaket fra hovedregelen om at informasjon om kostnader og gebyrer skal gis på forhånd, innarbeides som et nytt syvende ledd i verdipapirhandelloven § 10-10. Forslaget er utformet etter mønster av verdipapirhandelloven § 10-17 fjerde ledd om egnethetserklæring, som gjennomfører MiFID II artikkel 25 nr. 6 tredje ledd.

MiFID II artikkel 24 nr. 4 tredje ledd (ii) krever at verdipapirforetaket skal ha gitt kunden anledning til å utsette transaksjonen for å motta informasjon om kostnader og gebyrer på forhånd. I tillegg krever artikkel 24 nr. 4 fjerde ledd at verdipapirforetaket skal ha gitt kunden anledning til å motta informasjonen over telefon før transaksjonen utføres. Finanstilsynet forstår disse to kravene slik at kunden skal ha fått tilbud om å motta informasjon på et varig medium eller over telefon før transaksjonen utføres. Dette foreslås innarbeidet i § 10-10 syvende ledd nr. 3.

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke nødvendig å presisere i § 10-10 syvende ledd at ikke-profesjonelle kunder skal kunne be om å få etterfølgende informasjon om kostnader og gebyrer på papir. Dette vil allerede følge av forslaget til ny § 10-1a, som gjennomfører MiFID II artikkel 24 nr. 5a.»

2.3.4.4 Høringsinstansenes syn

Forbrukerrådet frykter at vilkårene for å gjøre unntak fra hovedregelen kan underkommunisere i de generelle avtalebetingelsene eller kommu-

niseres på en slik måte at forbrukerne ikke er klar over at praksisen er et unntak fra hovedregelen. Forbrukerrådet viser til at det må antas at de fleste avtaler i dagens verden inngås ved fjernkommunikasjon, og at det ikke fremstår som klart hva som er begrunnelsen for unntaksbestemmelsen i direktivet. Forbrukerrådet anerkjenner at det i enkelte transaksjonstyper kan være vanskelig å ha kontroll på for eksempel spread eller endelig kurs i forkant av en transaksjon, men har imidlertid erfaring med at kostnader blir underkommunisert eller komplisert også ved salg av investeringsprodukter uten slike usikkerheter. Forbrukerrådet fremholder at hvis dette forslaget åpner for ytterligere muligheter for å tilsløre kostnader i forkant av transaksjoner, vil det med stor sannsynlighet være aktører som ser seg tjent med å legge til rette for at deres investeringstilbud omfattes av unntaket.

Forbrukerrådet hadde helst sett at høringsnotatet hadde konkretisert hvilket problem unntaket faktisk er ment å løse, og definert hva som menes med «fjernkommunikasjon.» Forbrukerrådet anbefaler at Finanstilsynet påser at den foreslåtte unntaksregelen bare blir brukt der det faktisk har vært gitt aktivt samtykke, og at det fremkommer eksplisitt i de allmenne forretningsvilkårene hva som er unntaket og hva som er hovedregelen.

2.3.4.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til forslaget i høringsnotatet, men foreslår en mindre endring i bestemmelsen, sammenliknet med utkastet fra Finanstilsynet. Departementet foreslår å skille ut plikten til å gi kunden tilbud om informasjon over telefon på forhånd, i et eget punkt. Videre foreslår departementet å endre ordlyden fra «umiddelbart» til «uten ugrunnet opphold». Dette vil legge bestemmelsen nærmere opp mot ordlyden i direktivet og gi en mer direktivnær gjennomføring. Departementet viser til forslaget som er tatt inn som et nytt syvende ledd i verdipapirhandelloven § 10-10.

Departementet viser til merknaden i punkt 2.3.1.3 om nasjonale valg. Departementet ser ikke grunn til å vedta avvikende regler knyttet til informasjon om kostnader og gebyrer på dette tidspunkt. Departementet legger til grunn at overholdelse av de foreslåtte nye bestemmelsene vil inngå i det løpende tilsynet med foretakene. Erfaring fra tilsynet kan eventuelt inngå i en vurdering av om det behov for, og adgang til, å operere med regler som avviker fra direktivreglene.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.3.5 Unntak fra returprovisjonsregler for samlet betaling for analyse og utførelse

2.3.5.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.4.1:

«Verdipapirhandelloven § 10-12 begrenser adgangen for verdipapirforetak til å motta vederlag fra, eller yte vederlag til, andre enn kunden i forbindelse med at de yter investeringstjenester eller tilknyttede tjenester. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 24 nr. 7 bokstav b) og nr. 8 og 9. Vederlag til eller fra andre enn kunden omtales i praksis gjerne som returprovisjon.

Med hjemmel i verdipapirhandelloven § 10-12 femte ledd er det fastsatt nærmere regler om returprovisjon i verdipapirforskriften §§ 10-1 til 10-5. Det følger av verdipapirforskriften § 10-5, som gjennomfører delegert kommisjonsdirektiv 2017/593/EU artikkel 13, at analysetjenester fra en tredjepart ikke skal regnes som vederlag fra andre enn kunden for verdipapirforetak som yter porteføljeforvaltning eller andre investeringstjenester eller tilknyttede tjenester til kunder. Forutsetningen er at analysen mottas enten som motytelse for direkte utbetalinger fra verdipapirforetaket med dets egne midler, eller som motytelse for betaling fra en separat analysebetalingskonto som kontrolleres av verdipapirforetaket og der enkelte andre vilkår er oppfylt.»

2.3.5.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.4.2:

«Endringsdirektivet tilføyer et nytt nr. 9a i MiFID II artikkel 24, som fastsetter unntak fra returprovisjonsreglene for analysetjenester fra en tredjepart. Det fremgår av punkt 8 i fortalen til endringsdirektivet at dette unntaket, som tillater felles betaling av utførelsestjenester og analyse, har til formål å styrke analysedekningen av små og mellomstore utstedere, noe som er viktig for å kunne koble utstederne til investorer.

Vilkårene for å anvende unntaket er etter MiFID II artikkel 24 nr. 9a første ledd at a) det er inngått en avtale mellom verdipapirforetaket og analyseleverandøren før ytelsen av utførelse- eller analysetjenestene, som identifiserer

den delen av kombinerte gebyrer eller felles betalinger for utførelsestjenester og analyse som knytter seg til analyse, b) verdipapirforetaket informerer sine kunder om felles betalinger for utførelsestjenester og analyse foretatt overfor en tredjepart som leverer analyse, og c) analysen som de kombinerte gebyrene eller fellesbetalingene knytter seg til gjelder utsteder med en markedsverdi som i de siste 36 månedene forut for ytelsen av analysetjenesten ikke oversteg 1 milliard euro, uttrykt ved kursverdien ved årets utgang for de årene de er eller var notert, eller ved egenkapital for de regnskapsårene de ikke er eller var notert.

MiFID II artikkel 24 nr. 9a annet og tredje ledd presiserer nærmere hva som skal anses som analyse for bestemmelsens formål.

MiFID II artikkel 24 nr. 9a gjør ikke endringer i gjeldende unntak for analysetjenester i delegert kommisjonsdirektiv 2017/593/EU artikkel 13.»

2.3.5.3 Forslag i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår at unntaket fra returprovisjonsreglene i MiFID II artikkel 24 nr. 9a første ledd, og angivelsen i annet og tredje ledd av hva som menes med analyse, gjennomføres som nytt femte og sjette ledd i verdipapirhandelloven § 10-12.

Finanstilsynet påpeker i høringsnotatet at unntaket for analysetjenester i forslaget til verdipapirhandelloven § 10-12 femte og sjette ledd vil eksistere parallelt med gjeldende unntak for analysetjenester i verdipapirforskriften § 10-5.

2.3.5.4 Høringsinstansenes syn

Forbrukerrådet fremholder at det forstår argumentasjonen for hvorfor det er viktig med analysedekning av selskaper med relativ lav markedsverdi, men minner om at denne formen for betaling av analyser kan skape interessekonflikter mellom analyseselskapet og verdipapirforetaket på den ene siden og verdipapirforetakets kunde på den andre. Forbrukerrådet har erfart at analyser betalt på denne måten tenderer mot å ende med konklusjoner som tjener verdipapirforetakets interesser mer enn kunden.

Forbrukerrådet bemerker videre at «unntaket» blir mer en hovedregel enn et unntak, etter som rundt 75 prosent av alle selskapene som er notert på Oslo Børs, har en markedsverdi på under en milliard euro. Forbrukerrådet fremholder at vi risikerer en gjenopptagelse av den uhel-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

dige praksisen der fondsmeglere leverte «gratis» analyser i bytte mot handelsvolum og kurtasje. Ved at betalingen for disse tjenestene nå tillates slått sammen i ett og samme beløp, øker igjen faren for partiskhet i analysene for å kunne anbefale kjøp.

Forbrukerrådet fremholder at det er uheldig at hensynet til kapitaltilgang går foran hensynet til investorbeskyttelse, og oppfordrer Finanstilsynet til å overvåke den nye fremvoksende praksisen og reagere dersom det igjen viser seg at analysedekningen blir mer villedende enn veiledende.

2.3.5.5 Departementets vurderinger

Reglene om returprovisjon er begrunnet i hensynet til investorbeskyttelse og vil inngå i Finanstilsynets tilsyn med aktørene i verdipapirmarkedet. Departementet slutter seg i hovedsak til forslaget i høringsnotatet, men ettersom bestemmelsen i direktivet oppstiller en maksimumsgrense, gjøres det en mindre endring i forhold til høringsnotatet ved at ordet «minst» tas ut i forslaget til femte ledd nr. 3. Departementet viser til forslag til nytt femte og sjette ledd i verdipapirhandelloven § 10-12.

Departementet viser til merknaden i punkt 2.3.1.3 om nasjonale valg. Departementet ser ikke grunn til å vedta avvikende regler knyttet felles betaling for analyse og utførelse på dette tidspunkt. Departementet legger til grunn at overholdelse av de foreslåtte nye bestemmelsene vil inngå i det løpende tilsynet med foretakene. Erfaring fra tilsynet kan eventuelt inngå i en vurdering av om det behov for, og adgang til, å operere med regler som avviker fra direktivreglene.

2.3.6 Kost-/nytteanalyse ved bytte av investeringer

2.3.6.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.5.1:

«Verdipapirhandelloven § 10-15 første ledd fastsetter krav til egnethetsvurdering når et verdipapirforetak yter investeringsrådgivning eller driver porteføljeforvaltning. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 25 nr. 2.

Kravene til egnethetsvurdering er nærmere utdypet i artikkel 54 i delegert kommi-

sjonsforordning (EU) 2017/565, jf. verdipapirforskriften § 2-2. Det følger av forordningen artikkel 54 nr. 11 at når et verdipapirforetak yter investeringsrådgivning eller driver porteføljeforvaltning som innebærer bytting av investeringer, enten ved å selge et instrument og kjøpe et annet eller ved å utøve en rett til å foreta en endring som gjelder et eksisterende instrument, skal det innhente nødvendige opplysninger om kundens eksisterende investeringer og de anbefalte nye investeringene, og analysere kostnadene og fordelene ved å bytte, slik at det med rimelighet kan vise at fordelene ved bytting er større enn kostnadene.»

2.3.6.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.5.2:

«Ved endringsdirektivet blir kravet til kost-/nytteanalyse i delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/565 artikkel 54 nr. 11 fastsatt direkte i MiFID II artikkel 25 nr. 2 nytt tredje ledd, sammen med en definisjon av bytte av finansielle instrumenter i artikkel 4 nr. 1 nytt punkt 8a. Det fremgår forutsetningsvis av punkt 6 i fortalen til endringsdirektivet at formålet med å flytte denne plikten opp til MiFID II er at man da kan unnta verdipapirforetak fra å oppfylle plikten overfor profesjonelle kunder, jf. ny artikkel 29a i MiFID II.»

2.3.6.3 Forslag i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår at MiFID II artikkel 25 nr. 2 tredje ledd, og den tilhørende definisjonen av bytte av finansielle instrumenter i artikkel 4 nr. 1 punkt 8a, gjennomføres som et nytt annet ledd i verdipapirhandelloven § 10-15.

2.3.6.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.6.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet. Se forslag til nytt annet ledd i verdipapirhandelloven § 10-15.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.3.7 Midlertidig unntak fra offentliggjøringsplikt for utførelsesplasser

2.3.7.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.6.1:

«Verdipapirhandelloven § 10-20 første ledd fastsetter at handelsplasser og systematiske internaliserere minst en gang i året skal offentliggjøre opplysninger om kvaliteten på ordrettførelsen for finansielle instrumenter som er omfattet av handelsplikten i verdipapirmarkedsforordningen artikkel 23 og 28. Tilsvarende skal utførelsesplasser minst en gang i året offentliggjøre opplysninger om kvaliteten på ordrettførelsen for finansielle instrumenter som ikke er underlagt denne handelsplikten. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 27 nr. 3. Etter verdipapirhandelloven § 10-20 annet ledd skal verdipapirforetak som utfører ordrer, årlig offentliggjøre informasjon om de fem utførelsesplasser der foretaket har hatt høyest handelsvolum det foregående året innenfor hver kategori av finansielle instrumenter. Offentliggjøringen skal inneholde informasjon om kvaliteten på ordrettførelsen. Bestemmelsen gjennomfører MiFID II artikkel 27 nr. 6.»

Etter verdipapirhandelloven § 10-20 tredje ledd kan departementet fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen.

2.3.7.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.6.2

«Endringsdirektivet tilføyer et nytt annet ledd i MiFID II artikkel 27 nr. 3, som fastsetter at offentliggjøringsplikten i denne bestemmelsen ikke skal gjelde før 28. februar 2023. Bakgrunnen for den midlertidige suspensjonen av offentliggjøringsplikten er ifølge punkt 9 i for-talen til endringsdirektivet at disse rapportene sjelden leses, og at de ikke setter investorer eller andre brukere i stand til å foreta noen meningsfylt sammenligning basert på informasjonen de inneholder. EU-kommisjonen er pålagt å evaluere offentliggjøringsplikten og avgi en rapport om dette til EU-parlamentet og EU-rådet innen 28. februar 2022. Endringsdirektivet suspenderer ikke verdipapirforetake-

nes offentliggjøringsplikt etter MiFID II artikkel 27 nr. 6, men pålegger like fullt EU-kommisjonen innen 28. februar 2022 å evaluere og rapportere om også denne offentliggjøringsplikten.»

2.3.7.3 Forslag i høringsnotatet

Finanstilsynet foreslår at MiFID II artikkel 27 nr. 3 annet ledd om midlertidig unntak fra offentliggjøringsplikten gjennomføres i forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 10-20 tredje ledd. Finanstilsynet foreslår at forskriftshjemmelen i verdipapirhandelloven § 10-20 tredje ledd endres, slik at den også dekker at departementet kan fastsette tidsbegrensede unntak fra offentliggjøringsplikten etter bestemmelsens første ledd. Bestemmelser som gjelder EU-kommisjonens evaluering og rapportering, trenger etter Finanstilsynets vurdering ikke å gjennomføres i norsk rett.

2.3.7.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.7.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet. Se forslag til endringer i verdipapirhandelloven § 10-20 tredje ledd.

2.3.8 Tjenesteyting overfor profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter

2.3.8.1 Tjenesteyting overfor profesjonelle

2.3.8.1.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.7.1:

«Verdipapirhandelloven operer med tre hovedkategorier av kunder: ikke-profesjonelle kunder og profesjonelle kunder, jf. §§ 10-6 til 10-8, og kvalifiserte motparter, jf. § 10-23. Bestemmelsene gjennomfører MiFID II artikkel 30 og vedlegg II. Graden av investorbeskyttelse i verdipapirhandelloven kapittel 10 varierer etter hvilken kategori kunden tilhører. Enkelte regler gjelder bare overfor ikke-profesjonelle kunder. Bestemmelser som ikke spesifiserer kunden nærmere, gjelder i utgangspunktet likt for alle kunder. Ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter er det imidlertid gjort unntak

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

for en rekke bestemmelser som nærmere angitt i § 10-23.»

sjonelle, og overfor ikke-profesjonelle kunder som har blitt omklassifisert til profesjonelle kunder etter fremgangsmåten i § 10-8.»

2.3.8.1.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.7.2:

«Endringsdirektivet tilføyer en ny artikkel 29a i MiFID II, som fastsetter at visse bestemmelser ikke skal gjelde ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder. For det første gjøres det unntak fra MiFID II artikkel 24 nr. 4 bokstav c) om nærmere krav til informasjon om kostnader og gebyrer, unntatt ved ytelse av investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning. For det andre gjøres det unntak fra MiFID II artikkel 25 nr. 2 tredje ledd om kost-/nytteanalyse ved bytte av finansielle instrumenter, og fra MiFID II artikkel 25 nr. 6 om rapportering til kunden om tjenester som er ytt, likevel slik at den profesjonelle kunden kan be om å fortsette å være beskyttet av disse kravene. Anmodningen om dette kan fremsettes i elektronisk format eller på papir. Verdipapirforetaket skal ha et register over slike kundeanmodninger.»

2.3.8.1.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer i høringsnotatet punkt 2.7.3:

«Finanstilsynet foreslår at de nye unntakene som fastsettes ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder, gjennomføres som en ny § 10-23a i verdipapirhandelloven. Bestemmelsene det unntas fra i MiFID II artikkel 29a, er gjennomført i verdipapirhandelloven § 10-10 femte ledd, § 10-15 nytt annet ledd og § 10-17 annet til femte ledd. Verdipapirhandelloven § 10-17 tredje til femte ledd er allerede i dag begrenset til å gjelde ved tjenesteyting overfor ikke-profesjonelle kunder. Finanstilsynet foreslår etter dette at det i ny § 10-23a gjøres unntak fra § 10-10 femte ledd ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder, unntatt ved investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning. Videre foreslås det at heller ikke § 10-15 annet ledd eller § 10-17 annet ledd skal gjelde ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder, med mindre kunden på et varig medium ber om at bestemmelsene likevel skal gjelde. Verdipapirforetaket skal ha et register for slike kundemeddelelser.

Finanstilsynet legger til grunn at ny § 10-23a i verdipapirhandelloven vil gjelde både overfor kunder som i utgangspunktet er profe-

2.3.8.1.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.8.1.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet. Se forslag til ny § 10-23a om tjenesteyting overfor profesjonelle kunder.

2.3.8.2 Tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter

2.3.8.2.1 Gjeldende rett

For beskrivelse av utgangspunktene i gjeldende rett, vises til punkt 2.3.8.1.1 ovenfor, der kundekategoriene mv. beskrives. Verdipapirhandelloven § 10-23 gjør unntak for en rekke forpliktelser ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter.

2.3.8.2.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.7.2:

«Endringsdirektivet gjør også en endring i MiFID II artikkel 30 nr. 1, ved å utvide antallet bestemmelser som ikke skal gjelde ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter. Sammenlignet med gjeldende rettstilstand, vil verdipapirforetak etter endringen også være unntatt fra å oppfylle kravene i MiFID II artikkel 24 nr. 4 og 5 om informasjon til kunden, og kravene i artikkel 25 nr. 6 om rapportering til kunden om tjenester som er ytt. Den nye bestemmelsen i MiFID II artikkel 24 nr. 5a om informasjon i elektronisk format skal derimot gjelde ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter. Bakgrunnen for unntakene i MiFID II ny artikkel 29a og artikkel 30 nr. 1, er nærmere beskrevet i punkt 5 til 7 i fortalen til endringsdirektivet.»

2.3.8.2.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer i høringsnotatet punkt 2.7.3:

«Endringene i MiFID II artikkel 30 nr. 1 nødvendigvis gjør endringer i verdipapirhandelloven

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

§ 10-23 om hvilke bestemmelser som det unntas fra ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter. Etter endringen vil verdipapirforetak være unntatt fra § 10-9 til § 10-17, § 10-19, § 10-20 og § 10-21 første ledd ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter.»

2.3.8.2.4 Høringsmerknader

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.8.2.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til vurderingene i høringsnotatet. Det er foretatt en endring i henvisningsformen sammenliknet med høringsnotatet, slik at ikke § 10-10 a, tilføyd med lov 6. des 2019 nr. 77, omfattes av henvisningen. Se forslag til endringer i verdipapirhandelloven § 10-23 første ledd om tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter.

2.3.9 Unntak fra krav om tillatelse for de som handler varederivater mv.

2.3.9.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.8.1 (fotnote utelatt):

«Verdipapirhandelloven § 9-3 gir unntak fra kravet om tillatelse til å yte investeringstjenester og drive investeringsvirksomhet, samt fra de fleste av de øvrige bestemmelsene i verdipapirhandelloven kapittel 9 og 10, for de som oppfyller nærmere angitte kriterier.

Unntaket i bestemmelsens annet ledd nr. 7 gjelder de som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på utslippskvoter. Det er stilt flere vilkår for at de kan bruke dette unntaket, blant annet at dette er tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet på konsernplan og at de hvert år underretter Finanstilsynet om at de benytter unntaket. Vilkårene for når slik virksomhet er tilknyttet virksomhet er utdypet i verdipapirforskriften § 9-2, som fastsetter at forordning (EU) 2017/592 gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av EØS-avtalen.»

2.3.9.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.8.2:

«Endringsdirektivet gjør enkelte endringer i MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j, som ligger til grunn for unntaket for handel i varederivater, utslippskvoter og derivater på utslippskvoter i verdipapirhandelloven § 9-3 annet ledd nr. 7.

Den praktisk viktigste endringen antas å være at endringsdirektivet opphever plikten til å årlig underrette tilsynsmyndigheten om bruken av unntaket for de som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på utslippskvoter. Etter gjeldende rett er det i tillegg et krav at brukeren av unntaket, på anmodning, opplyser tilsynsmyndigheten om grunnlaget for at vedkommende anser dennes virksomhet som en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet. Dette kravet videreføres. Et av vilkårene for bruk av unntaket er at konsernets hovedvirksomhet ikke er å anse som bankvirksomhet etter direktiv 2013/36/EU (CRD). Ved endringsdirektivet endres henvisningen til CRD, ved at det i stedet presiseres at hovedvirksomheten ikke må være utøvelse av en aktivitet nevnt i vedlegg 1 til CRD. Dermed tydeliggjøres det hvilke aktiviteter som er å anse som bankvirksomhet etter MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j.

Endringsdirektivet gjør også en redaksjonell endring i MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j, ved at første strekpunkt i bestemmelsen deles i to i tillegg til at det gjøres mindre språklige endringer.

ESMA har i gjeldende versjon av MiFID II artikkel 2 nr. 4 blitt gitt i oppdrag å lage utkast til tekniske reguleringsstandarder som spesifiserer når en aktivitet er å anse som tilknyttet virksomhet på konsernivå. Disse skal vedtas av EU-kommisjonen. Mandatet har blitt brukt til å gi reglene inntatt i forordning (EU) 2017/592. Etter endringsdirektivet skal kriteriene for når en aktivitet er å anse som tilknyttet virksomhet i stedet fastsettes i en delegert rettsakt som skal vedtas av EU-kommisjonen senest 31. juli 2021. Endringsdirektivet gir dessuten nye føringer for hvilke elementer som EU-kommisjonen skal hensynta ved fastsettelsen av disse kriteriene.

Ved endringsdirektivet får MiFID II artikkel 90 et nytt nr. 1 a som pålegger EU-kommisjonen, innen 31. desember 2021, å vurdere virkningen av unntaket når det gjelder utslippskvoter og derivater på slike og eventuelt foreslå endringer i det.»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Delegert rettsakt ble fastsatt av EU-kommisjonen 14. juli 2021 (kommisjonsforordning (EU) 2021/1833).

2.3.9.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer av høringsnotatet punkt 2.8.3 (fotnote utelatt):

«Ettersom endringsdirektivet gjør mindre endringer i MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j sitt unntak fra krav om verdipapirforetakstillatelse for de som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på utslippskvoter, er det nødvendig å endre verdipapirhandelloven § 9-3 andre ledd nr. 7.

Den endringen som antas å være praktisk viktigst, er fjerningen av plikten til å årlig underrette Finanstilsynet om bruken av dette unntaket fra krav om tillatelse. 80 foretak hadde pr. 1. juni 2021 sendt Finanstilsynet slik melding for inneværende år. Denne endringen forventes derfor å gi forenklinger for de som handler varederivater, utslippskvoter og derivater på slike. Dette gjelder selv om innholdskravene til disse underretningene er begrensede og de som har sendt slik underretning tidligere år mottar automatiske påminnelser fra Finanstilsynet. Finanstilsynet anser ikke disse årlige meldingene som vesentlige for tilsynet med at det ikke drives investeringsvirksomhet uten nødvendig tillatelse, ettersom annen innrapportering vil gi tilstrekkelig oversikt over aktørene i varederivatmarkedene. Det vises bl.a. til plikten til å innrapportere derivatkontrakter til transaksjonsregistre som følger av forordning (EU) 648/2012 (EMIR) artikkel 9, jf. verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Finanstilsynet ser det derfor ikke som problematisk at den årlige underretningsplikten oppheves. De som benytter unntaket, må uansett påse at de til enhver tid oppfyller vilkårene for det. Det er fremdeles et vilkår for bruken av unntaket i verdipapirhandelloven § 9-3 annet ledd nr. 7 at de, på anmodning, opplyser Finanstilsynet om grunnlaget for at de anser at deres virksomhet relatert til varederivater mv. er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet. Det er ikke stilt vilkår for at Finanstilsynet kan anmode om slike opplysninger, utover at vedkommende benytter dette unntaket fra krav om verdipapirforetakstillatelse. Ved mistanke om ulovlig virksomhet, typisk investeringsvirksomhet som drives på forretningsmessig basis uten tillatelse og uten at vil-

kårene for unntak i verdipapirhandelloven § 9-3 er oppfylt, gjelder Finanstilsynets ordinære hjemler til eksempelvis innhenting av opplysninger og pålegg om stans av virksomhet. Det vises bl.a. til finanstilsynsloven § 4a og verdipapirhandelloven § 19-3.

Verdipapirhandelloven § 9-3 andre ledd nr. 7 fastsetter at de som benytter unntaket for tilknyttet virksomhet ikke må være del av et konsern som har «bankvirksomhet» som hovedvirksomhet. Ved endringsdirektivet erstattes «bankvirksomhet» med det å utføre enhver aktivitet nevnt i vedlegg I til CRD. Finanstilsynet mener denne presiseringen bør inntas i den norske lovteksten.

Når det gjelder de mindre språklige endringene i MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j, herunder oppsplittingen av første strekpunkt i to, er Finanstilsynets vurdering at disse er av redaksjonell art og ikke endrer meningsinnholdet i bestemmelsen. De tydeliggjør imidlertid at vurderingen av om hovedvirksomheten er yting av investeringstjenester, bankvirksomhet eller å opptre som prisstiller i forbindelse med varederivater, skal gjøres på konsernnivå. Finanstilsynet har dessuten merket seg at det av forarbeidene til verdipapirhandelloven § 9-3, jf. Prop. 77 L (2017–2018) punkt 5.1.3.5, fremgår at «*Videre vil det slik departementet ser det ha en egenverdi at bestemmelsen også i oppbygning samsvarer med EØS-reglene som skal fortolkes homogent på EØS-nivå, og der det er utfyllende bestemmelser i kommisjonsrettsakter.*» Finanstilsynet foreslår derfor å dele opp første strekpunkt i verdipapirhandelloven § 9-3 annet ledd nr. 7 og tilpasse ordlyden i det nye strekpunkt nr. 2 til ordlyden i endringsdirektivet.

Etter endringsdirektivet skal EU-kommisjonen vedta en delegert rettsakt om når en aktivitet anses å være tilknyttet virksomhet på konsernnivå. Utkast til slik delegert rettsakt ble sendt på høring 27. mai 2021. Det legges til grunn at verdipapirhandelloven § 9-3 fjerde ledd gir tilstrekkelig hjemmel til å gjennomføre denne rettsakten når den tas inn i EØS-avtalen.

Nytt punkt 1a i MiFID II artikkel 90, som pålegger EU-kommisjonen å vurdere EU-regelverket og dets virkninger, trenger ikke å gjennomføres i norsk rett.»

2.3.9.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.3.9.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til forslaget i høringsnotatet, og det vises til forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 9-3 annet ledd nr. 7.

2.3.10 Fastsettelse av posisjongrensener

2.3.10.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.1.1:

«Etter verdipapirhandelloven § 15-1 første ledd skal Finanstilsynet etablere og anvende klare kvantitative grenser for hvor stor nettoposisjon en fysisk eller juridisk person til enhver tid kan inneha i varederivater som handles på norske handelsplasser og økonomiske likeverdige OTC-grenser (posisjongrensener).

Når samme varederivat handles i betydelig volum på handelsplasser i flere EØS-land, fastsettes i stedet posisjongrensene av tilsynsmyndigheten for handelsplassen med det største handelsvolumet i dette varederivatet (sentral tilsynsmyndighet), jf. verdipapirhandelloven § 15-1 syvende ledd.

Nærmere bestemmelser om hvordan posisjongrensener fastsettes følger av verdipapirforskriften § 15-1 første ledd, som gjennomfører forordning (EU) 2017/591 («RTS21»).

2.3.10.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.1.2:

«Ved endringsdirektivet endres MiFID II artikkel 57 nr. 1 slik at antallet varederivater det skal fastsettes posisjongrensener på, reduseres betydelig. En viktig årsak til endringen, er at posisjongrenseregimet har vist seg å være til hinder for utvikling av nye varederivatmarkeder i EU. Heretter skal posisjongrensener bare fastsettes på varederivater med landbruksvarer, herunder sjømat, som underliggende samt på det som betegnes som «kritiske eller vesentlige» varederivater. Varederivater skal anses som «kritiske eller vesentlige» dersom den åpne balansen er på minimum 300 000 lots i gjennomsnitt over en periode på ett år. Den åpne balansen vil her være summen av alle nettoposisjonene til sluttposisjonsholderne («end position holder»). Definisjonen av land-

bruksderivater omtales nærmere til slutt i dette punktet. I likhet med gjeldende rett, skiller ikke MiFID II artikkel 57 nr. 1 mellom derivater, herunder landbruksvarederivater, med fysisk levering av den underliggende varen og derivater med finansielt oppgjør.

Etter endringsdirektivet skal det ikke lenger fastsettes posisjongrensener for omsettelige verdipapirer som nevnt i MiFID II artikkel 4 nr. 1 punkt 44 bokstav c som gjelder en vare eller et underliggende som nevnt i MiFID II vedlegg I avsnitt C nr. 10, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 1 annet ledd bokstav d.

Det er fremdeles tilsynsmyndighetene som skal fastsette posisjongrensene og som skal vurdere om de skal endres ved vesentlige endringer i markedet, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 4. Dette skal, som nå, gjøres med grunnlag i tekniske reguleringsstandarder fastsatt av EU-kommisjonen etter forslag fra ESMA. Det gjøres en mindre språklig endring i beskrivelsen av når en slik revurdering av posisjongrensene skal foretas.

MiFID II artikkel 57 nr. 6 inneholder bestemmelser om fastsettelsen av posisjongrensener der samme varederivat handles i betydelig volum på handelsplasser i flere EØS-land. I disse tilfellene skal tilsynsmyndigheten i den juridiksjonen som har størst handelsvolum (sentral tilsynsmyndighet) fastsette én enkelt posisjongrense som skal anvendes ved all handel i denne kontrakten. Ved endringsdirektivet presiseres at disse reglene bare skal gjelde for «kritiske eller vesentlige» varederivater som handles på handelsplasser i flere jurisdiksjoner og som er basert på det samme underliggende og deler de samme egenskapene (karakteristika). For landbruksvarederivater gjelder tilsvarende krav, men det kreves i tillegg at de handles i «betydelige volumer» på handelsplasser i flere jurisdiksjoner. «Betydelige volumer» skal defineres i tekniske reguleringsstandarder, jf. endret MiFID II artikkel 57 nr. 12 bokstav d. Endringsdirektivet viderefører kravene i MiFID II artikkel 57 nr. 6 om konsultasjon og samarbeidsordninger mellom de berørte tilsynsmyndighetene.

Endringsdirektivet pålegger i MiFID II artikkel 57 nr. 3 ESMA å utarbeide en liste over «kritiske eller vesentlige» varederivater som referert til i artikkel 57 nr. 1. Ved fastsettelsen av denne listen, skal ESMA ta i betraktning antallet markedsdeltakere og hvilken vare det berørte varederivatet gjelder.

Etter MiFID II artikkel 57 nr. 3, slik den lyder i Endringsdirektivet, skal ESMA senest

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

28. november 2021 sende EU-kommisjonen utkast til tekniske reguleringsstandarder om beregningsmetoden ved fastsettelse av posisjonsgrenser. De tekniske reguleringsstandardene skal vedtas av EU-kommisjonen. Endringsdirektivet gjør kun små endringer i hvilke faktorer ESMA skal ta i betraktning ved fastsettelsen av beregningsmetoden.

Landbruksvarederivater er definert i MiFID II i artikkel 4 nr. 1 punkt 59. Ved Endringsdirektivet utvides denne definisjonen fra å bare gjelde landbruksprodukter nevnt i forordning (EU) nr. 1308/2013 artikkel 1, som ytterligere presisert i forordningens vedlegg I (delene I til XX og XXIV/1), til også å gjelde fisk og annen sjømat som nevnt i vedlegg I til forordning (EU) nr. 1379/2013.»

2.3.10.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer i høringsnotatet punkt 2.9.1.3 (fotnoter utelatt):

«Etter Endringsdirektivet blir det en betydelig reduksjon i antallet varederivater som det skal etableres posisjonsgrenser for, ettersom det heretter bare skal fastsettes posisjonsgrenser for landbruksvarederivater og «kritiske eller vesentlige» varederivater. Finanstilsynet hadde pr. 1. juni 2021 fastsatt 33 posisjonsgrenser. Basert på den åpne balansen i de varederivatene som ble handlet på norske handelsplasser på denne datoen, skal det etter Endringsdirektivet kun fastsettes to posisjonsgrenser. Hensynet bak endringen er at det nåværende posisjonsgrenseregimet kan hindre utviklingen i det europeiske varederivatmarkedet, og dette vurderes som relevant også for det norske varederivatmarkedet. Posisjonsgrensene er lave for små og/eller nye typer varederivater, og dette kan medføre at mange er forsiktige med å handle disse. I tillegg vil enkelte varederivater som er tatt opp til handel på norske handelsplasser også handles på utenlandske handelsplasser som har større åpen balanse og dermed høyere posisjonsgrenser enn de norske. Endringsdirektivet vil være et bidrag til å motvirke denne effekten og vil gi norske varederivathandelsplasser like konkurransevilkår som deres konkurrenter i EU. Finanstilsynet foreslår at MiFID II artikkel 57 nr. 1, slik den lyder etter Endringsdirektivet, gjennomføres i verdipapirhandelloven § 15-1 første ledd. Finanstilsynet foreslår dessuten at bestemmelsens tredje ledd, som fastsetter at det skal eta-

bleres posisjonsgrense for «hvert enkelt varederivat» som handles på handelsplass og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter endres for å reflektere at dette bare vil gjelde for landbruksvarederivater og for «kritiske eller vesentlige» varederivater. Det vurderes derimot ikke som nødvendig å endre verdipapirhandelloven § 15-1 sjette ledd, der det presiseres at tilsynsmyndighet for handelsplass i annet EØS-land fastsetter posisjonsgrenser for «varederivater» som handles på en handelsplass i vedkommende EØS-land og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

Endringsdirektivet innfører et nytt unntak for omsettelige verdipapirer som gjelder en vare eller en underliggende som nevnt i MiFID II vedlegg I avsnitt C nr. 10, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 1 annet ledd bokstav d. Dette er omsettelige verdipapirer som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-4 første ledd nr. 3, som gjennomfører MiFID II artikkel 4 nr. 1 punkt 44 bokstav c. I motsetning til de øvrige unntakene fra posisjonsgrenseregimet som fremgår av MiFID II artikkel 57 nr. 1 annet ledd, er det ikke nødvendig å søke om dette unntaket. Det fremgår nemlig av Endringsdirektivets fortale punkt 16 at disse omsettelige verdipapirene skal være utelukket fra anvendelsen av posisjonsgrenser. Ettersom Finanstilsynet forstår Endringsdirektivet slik at det ikke skal fastsettes posisjonsgrenser for disse varederivatene, foreslås det å gjennomføre dette unntaket i verdipapirhandelloven § 15-1 første ledd. Denne bestemmelsen regulerer i hvilke tilfeller det skal etableres posisjonsgrenser. Det foreslås at unntaket knyttes til «varederivater som er omsettelige verdipapirer etter verdipapirhandelloven § 2-4 første ledd nr. 3». Det anses ikke nødvendig å presisere at de må gjelde en vare eller et underliggende som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd nr. 10, som gjennomfører MiFID II vedlegg I avsnitt C nr. 10, ettersom dette vil følge direkte av definisjonen av varederivater i verdipapirhandelloven § 2-4 åttende ledd.

Ved Endringsdirektivet gjøres det en liten endring i formuleringen av i hvilke tilfeller etablerte posisjonsgrenser skal vurderes på nytt, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 4 som i Norge er gjennomført i verdipapirhandelloven § 15-1 fjerde ledd. Denne bestemmelsen lyder i dag «Finanstilsynet skal vurdere og eventuelt endre posisjonsgrenser ved vesentlige endringer i den tilgjengelige mengden underliggende vare eller antallet åpne posisjoner, eller ved annen vesent-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

lig endring i markedet.» Endringsdirektivet fremhever i stedet at slik revurdering skal skje ved «vesentlige endringer i markedet, inkludert en vesentlig endring i den tilgjengelige mengden underliggende vare eller i åpne posisjoner». Finanstilsynet legger til grunn at denne omformuleringen ikke har realitetsbetydning og at det ikke er nødvendig å endre verdipapirhandeloven som følge av den.

Det vil være behov for endringer i de norske bestemmelsene om felles posisjongrense fastsatt av en sentral tilsynsmyndighet, ettersom Endringsdirektivet opphever kravet i MiFID II artikkel 57 nr. 6 om at det skal være «samme» varederivat. I stedet vil det avgjørende være om derivatene har det samme underliggende og deler de samme egenskapene. Felles posisjongrense skal dessuten bare fastsettes for landbruksvarederivat som handles i betydelige volum på flere handelsplasser i EØS-området og for «kritiske eller vesentlige» varederivat. Finanstilsynet foreslår å gjennomføre disse endringene i verdipapirhandeloven § 15-1 syvende ledd. Av hensyn til lesbarheten er det foreslått betydelige endringer i oppbyggingen av bestemmelsen.

Når det gjelder den nye plikten for ESMA til å utarbeide en liste over kritiske eller vesentlige varederivat, fremgår det ikke tydelig av Endringsdirektivet om listen kun skal inneholde varederivat som overstiger terskelverdien på 300 000 lots som beskrevet i MiFID II artikkel 57 nr. 1, eller om ESMA også skal hensynta mer skjønsmessige kriterier som forutsatt i MiFID II artikkel 57 nr. 3 annet ledd, det vil si antallet markedsdeltakere og underliggende vare til det aktuelle derivatet. Det er heller ikke klart om ESMA's liste vil være avgjørende for om et varederivat skal anses å være «kritisk eller vesentlig», med den konsekvens at de nasjonale tilsynsmyndighetene skal fastsette posisjongrenser for det. Blant annet fordi Endringsdirektivet viderefører nåværende funksjonsfordeling mellom de nasjonale tilsynsmyndighetene uendret, tolker Finanstilsynet direktivet slik at listen ikke vil være bindende for nasjonale tilsynsmyndigheter og at det derfor ikke er naturlig å regulere den i norsk lov. Finanstilsynet legger imidlertid til grunn at Finansdepartementet vil vurdere om ESMA's rolle ved opprettelsen av denne listen gjør det nødvendig med tilpasninger til EØS-avtalen ved innlemmelsen av direktivet, eksempelvis ved å legge myndighet til EFTAs overvåkningsorgan, og i verdipapirhandeloven.

Som følge av endringene i MiFID II artikkel 57 nr. 3, skal det gis nye bestemmelser om beregningsmåten ved fastsettelse av posisjongrenser. Finanstilsynet legger til grunn at forskriftshjemmelen i verdipapirhandeloven § 15-1 tiende ledd gir hjemmel til å gjennomføre disse tekniske reguleringsstandardene når de tas inn i EØS-avtalen.

Definisjonen av landbruksvarederivat er ikke gjennomført i norsk rett. Ettersom det nå innføres særregler for slike derivat i verdipapirhandeloven, anser Finanstilsynet det som nødvendig å lovfeste denne definisjonen. Finanstilsynet har vurdert om dette bør gjøres ved å definere «landbruksvarederivat» i verdipapirhandeloven kapittel 15. Ettersom MiFID II ikke knytter dette begrepet direkte til posisjongrenseregimet, men eksempelvis bruker det i bestemmelser om tilsynssamarbeide, foreslår imidlertid Finanstilsynet at definisjonen inntas i verdipapirhandeloven § 2-4. Denne bestemmelsen inneholder også andre definisjoner knyttet til finansielle instrumenter. Definisjonen av varederivat viser til henholdsvis forordning (EU) nr. 1308/2013, som kun delvis er tatt inn i EØS-avtalen, og til forordning (EU) nr. 1379/2013, som ikke er tatt inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet legger til grunn at departementet, i forbindelse med lovarbeidet, vil vurdere om dette har betydning for muligheten til å innta en henvisning til disse direktivene i norsk lov. Finanstilsynet har vurdert om et annet begrep enn «landbruksvarederivat» bør benyttes for å tydeliggjøre at det ikke bare er derivat med tradisjonelle landbruksvarer som underliggende som omfattes, men mener at det vil være en fordel å benytte samme begrep som i det europeiske regelverket.»

2.3.10.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.10.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet av nødvendige endringer i § 15-1 første og tredje ledd som følge av at endringsdirektivet reduserer antallet varederivat det skal fastsettes posisjongrenser for. Departementet er enig med Finanstilsynet i at det ikke synes nødvendig å endre § 15-1 sjette ledd, bl.a. fordi det følger av sammenhengen med de andre bestemmel-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

sene at det er nærmere angitte varederivater det skal fastsettes posisjongsgrenser for.

Departementet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet om at unntaket for varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nummer 3, bør gjennomføres i § 15-1 første ledd.

Departementet er enig i at den endrede formuleringen i artikkel 57 nr. 4 om i hvilke tilfeller etablerte posisjongsgrenser skal gjennomgås på nytt, neppe foranlediger noen endring i § 15-1 fjerde ledd. Departementet slutter seg videre til vurderingene i høringsnotatet om behovet for endring av verdipapirhandelloven § 15-1 syvende ledd om felles posisjongsgrense og vurderingen av at § 15-1 tiende ledd gir hjemmel for å gjennomføre tekniske reguleringsstandarder.

Departementet er enig i at det er en fordel å benytte samme begrep som i det europeiske regelverket, og at «landbruksvarederivater» derfor bør være koblingsordet i regelverket. Departementet er videre enig i at det er hensiktsmessig å ta definisjonen inn i § 2-4, og viser til begrunnelsen i høringsnotatet. Departementet vurderer det som hensiktsmessig å henvise til forordning (EU) nr. 1308/2013 og til forordning (EU) nr. 1379/2013 i definisjonen, slik det er gjort i lovforslaget.

Departementet forstår også direktivet slik at listen som ESMA skal utarbeide, ikke er en bindende angivelse. Departementet legger derfor til grunn at det ikke er naturlig å innta bestemmelser om listen i lov.

2.3.11 Tillatelse til å holde posisjoner utover posisjongsgrensene

2.3.11.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.2.1:

«Det er i utgangspunktet forbudt å inneha posisjoner i varederivatkontrakter som overstiger de fastsatte posisjongsgrensene, jf. verdipapirhandelloven § 15-1 åttende ledd.

Etter verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd kan imidlertid ikke-finansielle foretak søke om tillatelse til å holde posisjoner utover de fastsatte grensene dersom disse på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til foretakets forretningsvirksomhet. Slik tillatelse er i bestemmelsen, samt i MiFID II og Endringsdirektivet, betegnet som «unntak» («exemption»). Søknaden skal rettes til tilsynsmyndigheten som har fastsatt

posisjongsgrensen for det aktuelle derivatet, det vil for norske posisjongsgrenser si Finanstilsynet. Det er fastsatt nærmere bestemmelser om slik søknad, og om kriteriene for at søknaden kan innvilges, i verdipapirforskriften § 15-1 første ledd, jf. forordning (EU) 2017/591 («RTS21»).»

2.3.11.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.2.2:

«Endringsdirektivet viderefører adgangen ikke-finansielle foretak har, etter MiFID II artikkel 57 nr. 1 annet ledd, til å søke om tillatelse til å holde risikoreducerende posisjoner utover posisjongsgrensene. I tillegg innfører Endringsdirektivet tre nye unntak fra posisjongsgrenseregimet i samme bestemmelse.

Heretter skal finansielle og ikke-finansielle motparter kunne søke om tillatelse til å holde posisjoner utover de fastsatte grensene dersom disse på en objektivt målbar måte er et resultat av transaksjoner inngått for å oppfylle forpliktelser til å tilføre likviditet på en handelsplass. Forutsetningen er at det dreier seg om transaksjoner som nevnt i MiFID II artikkel 2 nr. 4 bokstav c. Det er med andre ord et vilkår at forpliktelsen til å tilføre likviditet er satt av regulatoriske myndigheter i samsvar med EU-rett eller med nasjonal lov, forskrifter eller administrative bestemmelser, eller av handelsplasser. Det fremgår av punkt 14 i Endringsdirektivets fortale at bakgrunnen for dette unntaket fra posisjongsgrenseregimet er at det, selv i likvide varederivatkontrakter, har vært et begrenset antall likviditetstilbydere. Posisjongsgrensene reduserer deres mulighet til å tilby likviditet effektivt. Det har derfor vært vurdert som ønskelig å frita dem fra posisjongsgrenser for posisjoner inngått for å oppfylle forpliktelser som likviditetstilbydere.

Det skal i tillegg kunne søkes om tillatelse til å holde risikoreducerende posisjoner utover de fastsatte posisjongsgrensene dersom disse holdes av, eller på vegne av, et finansielt foretak som er en del av et overveiende kommersielt konsern («predominantly commercial group»). Forutsetningen er at dette finansielle foretaket opptrer på vegne av et ikke-finansielt foretak i samme konsern og at posisjonene er objektivt målbare som å redusere risikoen direkte knyttet til de kommersielle aktivitetene til det ikke-finansielle foretaket. Bakgrunnen

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

er at enkelte konserner har etablert et konserninternt verdipapirforetak som handler derivater på vegne av de ikke-finansielle foretakene i konsernet. Etter gjeldende rett kan ikke slike verdipapirforetak søke om unntak fra posisjongrenseregimet selv om posisjonene de holder er inngått for å redusere risikoen knyttet til konsernets kommersielle virksomhet. Ved Endringsdirektivet introduseres en adgang for dem til å søke om tillatelse til å holde slike posisjoner utover posisjongrensene, men det er presisert i fortalen punkt 13 at adgangen skal være snever.

Endringsdirektivet innfører en legaldefinisjon av «overveiende kommersielt konsern». Begrepet blir i MiFID II artikkel 4 nr. 1 punkt 65 definert som ethvert konsern der hovedvirksomheten verken er å yte investeringstjenester etter MiFID II, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU (CRD) eller å opptre som prisstiller i forbindelse med varederivater.

ESMA skal senest 28. november 2021 sende utkast til tekniske reguleringsstandarder om søknadsprosedyren for de ovennevnte to nye unntakene fra posisjongrenseregimet til EU-kommisjonen, som skal vedta dem, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 1 tredje til sjette ledd. Mandatet for ESMA til å lage utkast til tekniske reguleringsstandarder om søknadsprosedyren for det eksisterende unntaket for risikoreduserende posisjoner holdt av ikke-finansielle foretak, jf. MiFID II artikkel 57 nr. 12 bokstav f, videreføres.

Det siste av de nye unntakene fra posisjongrenseregimet gjelder varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i MiFID II artikkel 4 nr. 1 punkt 44 bokstav c. Dette er omtalt i punkt 2.9.1.»

2.3.11.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremgår av høringsnotatet 2.9.2.3 (fotnote utelatt):

«Finanstilsynet mener de nye unntakene fra posisjongrenseregimet som innføres ved Endringsdirektivet bør gjennomføres ved en tilføyelse i verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd. Ettersom bestemmelsen dermed utvides til å gjelde tre ulike tilfeller, det vil si den nåværende adgangen ikke-finansielle foretak har til å søke om tillatelse til å holde risikoreduserende posisjoner utover posisjongrensene samt de nye søknadsmulighetene for henholdsvis risi-

koreduserende posisjoner holdt av finansielle foretak som inngår i et overveiende kommersielt konsern og for likviditetstilbydere, foreslås det en omstrukturering av den. Eventuelle tillatelser til å holde posisjoner utover posisjongrensene innebærer ikke unntak fra plikten til å sende posisjonsrapporter for dem, jf. verdipapirhandelloven § 15-3, eller fra handelsplikt til å kontrollere posisjonshåndteringen, jf. verdipapirhandelloven § 15-2.

Finanstilsynet foreslår at Endringsdirektivets definisjon av «overveiende kommersielt konsern» inntas i verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd nr. 2. Dette begrepet benyttes kun i forbindelse med det nye unntaket fra posisjongrenseregimet for risikoreduserende posisjoner holdt av finansielle foretak, og ikke i andre deler av verdipapirhandelloven.

Verken Endringsdirektivet, MiFID II eller verdipapirhandelloven inneholder en definisjon av finansielle foretak («financial entities»). En definisjon av begrepet er imidlertid inntatt i et utkast til tekniske reguleringsstandarder til posisjongrenseregimet, slik det lyder etter Endringsdirektivet, som ESMA sendte på høring 26. mai 2021. Det later derfor til å komme en felleseuropeisk definisjon av begrepet. Det motsatte begrepet, ikke-finansielle foretak, er nå definert i verdipapirforskriften § 15-1 første ledd, jf. RTS21 artikkel 2 nr. 1. Finanstilsynet ser det derfor ikke som nødvendig å ytterligere utdype hva som menes med «finansielle foretak».

Verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd presiserer at søknader om unntak fra forbudet mot å inneha posisjoner i varederivatkontrakter som overstiger posisjongrensene, skal sendes til den tilsynsmyndigheten som har fastsatt posisjongrensen for det aktuelle derivatet. Denne presiseringen fremgår verken av MiFID II eller Endringsdirektivet, men kun av nivå 2-regelverket. Dette innebærer at verdipapirhandelloven må endres dersom nivå 2-regelverket, slik det er inntatt i EØS-avtalen, endres. Nivå-2-bestemmelser vil, blant annet av denne grunn, normalt gjennomføres i forskrift og ikke i lov. Finanstilsynet legger til grunn at Finansdepartementet vurderer om det er ønskelig å endre verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd slik at den ikke lenger regulerer hvilken tilsynsmyndighet som søknadene om unntak skal sendes til. Slik regulering fremgår allerede av verdipapirforskriften § 15-1, jf. RTS 21 artikkel 8. RTS 21 må endres som følge av Endringsdirektivet, men ESMA har i det utkas-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

til nye tekniske reguleringsstandarder som ble sendt på høring 26. mai 2021 regulert hvilken myndighet søknadene om unntak fra posisjongrenseregimet skal sendes til.

Endringsdirektivet forutsetter at det utarbeides nye tekniske reguleringsstandarder om søknadsprosedyren for de ovennevnte unntakene fra posisjongrenseregimet. Finanstilsynet legger til grunn at forskriftshjemmelen i verdipapirhandelloven § 15-1 tiende ledd gir hjemmel til å gjennomføre de tekniske reguleringsstandardene når de tas inn i EØS-avtalen.

Unntaket for varederivater som er omsettelige verdipapirer krever ikke søknad og er derfor av en litt annen karakter enn de tre andre unntakene fra posisjongrenseregimet[.] Det er omtalt under punkt 2.9.1.»

2.3.11.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.11.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til forslaget i høringsnotatet, og viser til forslaget til endringer i § 15-1 niende ledd.

Høringsnotatet er basert på situasjonen da notatet ble utarbeidet, men departementet kan ikke se at etterfølgende utvikling knyttet til nivå 2-regelverket stiller vurderingene i noe annet lys.

Departementet er enig med Finanstilsynet i at det er hensiktsmessig å endre verdipapirhandelloven § 15-1 niende ledd, slik at den ikke lenger regulerer hvilken tilsynsmyndighet søknadene om unntak skal sendes til. Departementet viser til at dette forutsetningsvis vil bli regulert i nivå 2-regelverk, som normalt gjennomføres i forskrift.

Departementet er enig i at det neppe er nødvendig ytterligere å utdype hva som menes med «finansielle foretak» i loven, og viser til at det ut fra ESMA's utkast til tekniske reguleringsstandarder later til å komme en felleseuropeisk definisjon i nivå 2-regelverket.

2.3.12 Kontroll av posisjonshåndtering

2.3.12.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.3.1:

«Etter verdipapirhandelloven § 15-2 skal verdipapirforetak og markedsoperatører som driver

en handelsplass der det handles varederivater, foreta kontroll av posisjonshåndteringen. De skal som ledd i denne kontrollen bl.a. ha myndighet til å overvåke personers åpne posisjoner samt til å kreve at en person midlertidig eller varig avslutter eller reduserer en posisjon.

Handelsplassene skal dessuten ha myndighet til å få tilgang til nærmere angitte opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, fra personer. Tilgangen til opplysninger skal eksempelvis omfatte størrelsen på og formålet med en posisjon eller eksponering, samt hvem som er reell eier av den.»

2.3.12.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.3.2:

«Endringsdirektivet foretar enkelte endringer i handelsplassenes plikt etter MiFID II artikkel 57 nr. 8 til å ha posisjonshåndteringskontroller, og viser i fortalens punkt 18 til at det er betydelige forskjeller i hvordan posisjoner håndteres av handelsplasser i EU. Det er derfor behov for å styrke posisjonshåndteringskontrollen på enkelte punkter.

Etter Endringsdirektivet utvides handelsplassenes plikt etter MiFID II artikkel 57 nr. 8 bokstav b til å kunne få informasjon om posisjoner og eksponeringer, underliggende eiere mv. til også å gjelde, hvor det er hensiktsmessig («where appropriate»), posisjoner holdt i varederivater som er basert på samme underliggende og som deler de samme egenskapene på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter gjennom medlemmer og deltakere.

I tillegg gjør Endringsdirektivet en mindre presisering innledningsvis i MiFID II artikkel 57 nr. 8 bokstav b, ved at det heretter kreves at handelsplassen skal kunne «obtain information». Etter någjeldende tekst skal de kunne «access information».

Det er foretatt mindre språklige justeringer i innledningen til MiFID II artikkel 57 nr. 8, samt i beskrivelsen av innholdet i posisjonshåndteringskontrollen i bestemmelsens bokstav c og d.

ESMA pålegges å, innen 28. november 2021, sende EU-kommisjonen utkast til tekniske reguleringsstandarder som spesifiserer innholdet i posisjonshåndteringskontrollene. Disse skal vedtas av EU-kommisjonen. Nåværende versjon av MiFID II artikkel 57 inne-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

holder ikke et tilsvarende mandat til å fastsette utfyllende rettsakter om posisjonshåndteringskontroller.»

2.3.12.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer i høringsnotatet punkt 2.9.3.3:

«Endringsdirektivet utvider handelsplassenes plikt etter MiFID II artikkel 57 nr. 8 bokstav b, som er gjennomført i verdipapirhandeloven § 15-2 første ledd nr. 2, til å kunne skaffe seg informasjon som ledd i posisjonshåndteringskontrollen. Etter gjeldende rett må de kunne innhente informasjon om varederivater som handles hos dem, eksempelvis om størrelsen på og formålet med posisjoner og eksponeringer i disse. Utvidelsen innebærer at de heretter må ha myndighet til også å innhente informasjon om posisjoner holdt i varederivater som handles på andre handelsplasser, dersom disse er basert på samme underliggende og deler de samme egenskapene som derivater tatt opp til handel hos dem, og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Det at handelsplassene skal ha myndighet til å få en mer helhetlig informasjon om posisjoner i varederivater som ligner de som handles hos dem, forventes å gi en mer effektiv posisjonskontroll. Det blir bl.a. lettere for handelsplassene å vurdere om det er nødvendig å benytte andre posisjonshåndteringskontroller, eksempelvis retten etter verdipapirhandeloven § 15-2 første ledd nr. 3 til å kreve at noen avslutter eller reduserer en posisjon. Finanstilsynet foreslår at denne utvidede informasjonsinnhentingsplikten lovfestes ved en tilføyelse til verdipapirhandeloven § 15-2 første ledd nr. 2. Når det gjelder den konkrete formuleringen av bestemmelsen, nevnes at ordlyden i MiFID II artikkel 57 nr. 8 bokstav b, slik den lyder i Endringsdirektivet, ikke er helt klar. En mulig tolkning av den nye tilføyelsen er at handelsplassene skal «innhente» informasjon om varederivater som ikke handles hos dem via medlemmer og deltakere. En språklig fortolkning av den engelske og tyske oversettelsen av Endringsdirektivet trekker imidlertid i retning av at handelsplassenes plikt til å kunne innhente informasjon om slike varederivater, er begrenset til posisjoner som «holdes» gjennom medlemmer og deltakere. Denne tolkningen styrkes av at EU-kommisjonens utkast til Endringsdirektivet viser til at de foreslåtte endringene skal «Amend Article 57(8) to extend access to information in letter (b) to

positions held in related contracts on other trading venues and OTC through members and participants, where appropriate.» Finanstilsynets utkast til endringer i verdipapirhandeloven § 15-2 første ledd nr 2 er derfor basert på at handelsplassenes plikt til å ha myndighet til å få opplysninger om varederivater som ikke handles hos dem, er begrenset til posisjoner holdt gjennom handelsplassens medlemmer og deltakere.

Det er i Endringsdirektivet presisert at informasjonsinnhenting knyttet til andre derivater bare skal gjøres «hvor det er hensiktsmessig». Finanstilsynet forstår bestemmelsen slik at handelsplassene må sikre seg myndighet til å innhente slik informasjon, men at denne myndigheten bare trenger å utøves dersom det er «hensiktsmessig». Dette anses ikke nødvendig å presisere i lovteksten, ettersom handelsplassenes plikt til å innhente informasjon uansett ikke er absolutt. Endringsdirektivet gir liten veiledning om i hvilke tilfeller handelsplassene plikter å innhente informasjon om posisjoner, utover det som er nødvendig for å oppfylle rapporteringspliktene etter MiFID II artikkel 58, men ESMA har 26. mai 2021 sendt på høring utkast til tekniske reguleringsstandarder om bl.a. posisjonshåndteringskontroller der dette drøftes.

Endringsdirektivet presiserer at handelsplassene, etter artikkel 57 nr. 8 bokstav b, skal ha myndighet til å «få» (obtain) informasjon, og ikke bare «få tilgang til» informasjon. Realitetsforskjellen mellom å «få» og «få tilgang til» er ikke stor, og Finanstilsynet er ikke kjent med at europeiske myndigheter har tilsiktet en materiell endring, men det foreslås likevel å endre ordlyden i verdipapirhandeloven § 15-2 første ledd nr. 2 i samsvar med Endringsdirektivets ordlyd.

Finanstilsynet legger til grunn at de mindre språklige endringene innledningsvis i MiFID II artikkel 57 nr. 8 og i bestemmelsens bokstav c og d ikke innebærer materielle endringer og vurderer disse som å være tilstrekkelig dekket av den nåværende formuleringen av verdipapirhandeloven § 15-2. Finanstilsynet nevner for ordens skyld at det i Endringsdirektivet ikke lenger presiseres i innledningen til bestemmelsen at handelsplassenes myndighet til kontroll «minst» skal inneholde nærmere angitte beføyelser. Finanstilsynet forstår den nye formuleringen slik at det fremdeles dreier seg om minimumsbeføyelser for handelsplassene.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Endringsdirektivet innfører et nytt mandat til å fastsette nye tekniske reguleringsstandarder om posisjonshåndteringskontroller. Finanstilsynet legger til grunn at hjemmelen i verdipapirhandelloven § 15-2 fjerde ledd til å fastsette utfyllende forskrifter kan brukes til å gjennomføre de tekniske reguleringsstandardene i norsk rett når de tas inn i EØS-avtalen.»

2.3.12.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.12.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg i hovedsak til vurderingene i høringsnotatet. For å lette tilgjengeligheten foreslår departementet at den nye bestemmelsen om at handelsplassen skal kunne få informasjon også om posisjoner holdt på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter, innføres i et nytt annet ledd. Departementet viser til forslag til endringer i verdipapirhandelloven § 15-2.

2.3.13 Rapportering av posisjoner

2.3.13.1 Gjeldende rett

Gjeldende rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.4.1:

«Etter verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd nr. 3 skal foretak som driver en handelsplass, uavhengig av om det er et verdipapirforetak eller en markedsoperatør, rapportere posisjoner i varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende til Finanstilsynet. For å sikre at denne rapporteringsplikten blir effektiv og også dekker sluttkundeopposisjoner, fastsetter verdipapirhandelloven § 15-3 tredje ledd at medlemmene av handelsplassen minst daglig skal gi det verdipapirforetaket eller den markedsoperatøren som driver den, opplysninger om deres egne posisjoner i kontrakter som handles på handelsplassen og opplysninger om kundeopposisjoner ned til sluttkundenivå.

Verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på slike utenfor en handelsplass, skal minst daglig gi tilsynsmyndigheten til handelsplassen der disse handles en fullstendig oversikt over posisjonene, helt ned til sluttkundenivå, i nevnte

instrumenter som handles på en handelsplass og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter, jf. verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd.

Etter verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd nr. 1 skal verdipapirforetak og markedsoperatører som driver en handelsplass dessuten, i nærmere angitte tilfeller, offentliggjøre ukentlige rapporter med aggregert posisjonsinformasjon om varederivater, utslippskvoter og derivater på utslippskvoter. Disse rapportene skal dessuten sendes til Finanstilsynet og til ESMA, jf. verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd nr. 2.»

2.3.13.2 Forventet EØS-rett

Forventet EØS-rett beskrives slik i høringsnotatet punkt 2.9.4.2:

«Etter MiFID II artikkel 58 nr. 1, slik den lyder etter Endringsdirektivet, skal omsettelige verdipapirer som gjelder en vare eller et underliggende som nevnt i MiFID II vedlegg I avsnitt C nr. 10 ikke lenger omfattes av plikten til å sende posisjonsrapporter.

I tillegg foretar Endringsdirektivet noen mindre justeringer i MiFID II artikkel 58 nr. 2. Denne bestemmelsen pålegger verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende utenfor en handelsplass å minst daglig sende tilsynsmyndighetene en fullstendig oversikt over sine posisjoner, herunder posisjoner som innehas av kundene og kundenes kunder igjen ned til sluttkundenivå. Posisjonsrapporten skal sendes til den sentrale tilsynsmyndigheten eller, hvis slik ikke finnes, til tilsynsmyndigheten for handelsplassen hvor varederivatet, utslippskvoten eller derivatet på utslippskvoter handles. Endringene som gjøres reflekterer de justeringene som gjøres i reguleringen av sentral tilsynsmyndighet, jf. drøftelsen i punkt 2.9.1, og innebærer en noe annen måte å beskrive sentral tilsynsmyndighet på.

Endringsdirektivet innebærer ikke andre realitetsendringer når det gjelder verdipapirforetakenes plikt til å rapportere «økonomisk likeverdige OTC-kontrakter». For varederivater, utslippskvoter eller derivater på slike som er handlet på en handelsplass, presiseres det imidlertid at verdipapirforetakenes plikt etter artikkel 58 nr. 2 til å sende posisjonsrapporter bare gjelder «når det er relevant».

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.3.13.3 Forslag i høringsnotatet

Det fremkommer av høringsnotatet punkt 2.9.4.3:

«Etter verdipapirhandelloven § 15-3 skal det rapporteres posisjoner for alle de finansielle instrumentene som er å anse som varederivater etter verdipapirhandelloven § 2-4 åttende ledd, i tillegg til utslippskvoter og derivater med utslippskvoter som underliggende. Dette omfatter ikke bare de tradisjonelle varederivatene, men også omsettelige verdipapirer som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-4 første ledd nr. 3 dersom de gjelder varer eller har underliggende som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd nr. 10. Etter Endringsdirektivet skal det ikke lenger sendes posisjonsrapporter for de varederivatene som er omsettelige verdipapirer. Denne endringen gjøres ved å tilføye følgende ledd til MiFID II artikkel 58 nr. 1, som er gjennomført i verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd og kun gjelder posisjonsrapporter fra de verdipapirforetak og handelsplasser som driver en handelsplass: «Posisjonsrapportering skal ikke omfatte et hvert annet omsettelig verdipapir som nevnt til i artikkel 4 nr. 1 punkt 44 bokstav c som gjelder en vare eller et underliggende som nevnt i del C.10 i vedlegg I». Etter som endringen gjøres i MiFID II artikkel 58 nr. 1, er det ikke klart om verdipapirforetak som handler omsettelige verdipapirer som er varederivater utenfor en handelsplass, fortsatt skal sende posisjonsrapporter etter MiFID II artikkel 58 nr. 2. Denne bestemmelsen ligger til grunn for verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd. Det kan også stilles spørsmål ved om disse omsettelige verdipapirene fortsatt skal omfattes av handelsplassmedlemmenes plikt til å sende posisjonsopplysninger etter MiFID II artikkel 58 nr. 3, som er gjennomført i verdipapirhandelloven § 15-3 tredje ledd. Endringsdirektivets ordlyd er imidlertid vid, ved at den viser til «posisjonsrapportering». Dette begrepet brukes normalt også om rapporteringspliktene inntatt i verdipapirhandelloven § 15-3 annet og tredje ledd. Det fremgår dessuten av Endringsdirektivets fortale punkt 16 at de særlige karakteristikaene til omsettelige verdipapirer medfører at de bør unntas både fra anvendelsen av posisjonsgrenser og fra rapporteringsregimet. Det er ikke i den anledning indikasjoner på at dette bør begrenses til deler av rapporteringsregimet. Den tilsynsmessige verdien av å motta rapporter for varederivater som er omsettelige verdipapirer, når disse ikke len-

ger er omfattet av posisjonsgrenseregimet, er heller ikke så stor at rapporter etter annet og tredje ledd fortsatt bør sendes. Etter en samlet vurdering foreslår derfor Finanstilsynet å innta et nytt fjerde ledd i verdipapirhandelloven § 15-3 som viser til at rapporteringspliktene etter første til tredje ledd ikke gjelder varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-4 første ledd nr. 3. Henvisningen til fjerde ledd i verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd endres til femte ledd.

Endringsdirektivet innebærer en liten endring i verdipapirforetakenes plikt etter verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd til å daglig sende posisjonsrapporter når de handler varederivater, utslippskvoter og derivater med utslippskvoter som underliggende utenfor en handelsplass, ved at det tilføyes at rapporteringsforpliktelsen for nevnte instrumenter som handles på en handelsplass bare gjelder der dette er relevant («when relevant»). Denne endringen foreslås gjennomført ved en tilføelse i verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd nr. 1. Finanstilsynet antar at bakgrunnen for endringen er at handelsplassene skal rapportere disse posisjonene etter verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd. Det vil i tilfelle verken være behov for, eller ønskelig, at verdipapirforetakene rapporterer de samme posisjonene til tilsynsmyndigheten. Det er derfor i samsvar med Finanstilsynets praksis at verdipapirforetakene ikke pålegges å innrapportere posisjoner etter verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd nr. 1 når Finanstilsynet allerede mottar disse fra handelsplassene.

Etter MiFID II artikkel 58 nr. 2 skal verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på slike utenfor en handelsplass, sende sine posisjonsrapporter til den sentrale tilsynsmyndigheten for det finansielle instrumentet. Hvis det ikke er en sentral tilsynsmyndighet, skal posisjonsrapporten sendes til tilsynsmyndigheten for handelsplassen der varederivatet, utslippskvoten eller derivatet på utslippskvoter handles. Verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd forutsetter imidlertid at disse rapportene alltid skal sendes til tilsynsmyndigheten til handelsplassen der varederivatene, utslippskvotene eller derivatene på slike handles, uten å nevne sentral tilsynsmyndighet. Det kan ikke sees at denne utelatelsen er drøftet i forarbeidene til bestemmelsen. Finanstilsynet foreslår derfor å inkludere «sentral tilsynsmyndighet» i verdipapirhandelloven § 15-3 annet ledd for å sikre korrekt gjennomføring av

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Endringsdirektivet og dermed også at norske verdipapirforetak rapporterer på samme måte som øvrige EØS-verdipapirforetak.»

2.3.13.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til denne delen av høringsnotatet.

2.3.13.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til forslaget i høringsnotatet, og viser til forslaget til endringer i verdipapirhandelloven § 15-3.

2.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Administrative og økonomiske konsekvenser beskrives slik i høringsnotatet:

«Endringsdirektivet antas å minske de administrative byrder for de fleste verdipapirforetak og utførelsesplasser i Norge, særlig hva gjelder lettelsene i informasjonskrav overfor profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter. Innføringen av elektronisk format som hovedkanal for informasjon til kunden antas å samsvare langt på vei med gjeldende norsk praksis.

Endringsdirektivet opphever plikten til å årlig underrette tilsynsmyndigheten om bruken av unntak fra krav om tillatelse for de som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater på utslippskvoter. Det antas at endringen vil redusere de administrative byrdene for foretak som benytter seg av unntaket. Den ventes også å gi en forenkling for Finanstilsynet. Endringsdirektivet forutsetter at det gis en ny kommisjonsforordning om hva som anses som tilknyttet virksomhet. Det kan ikke utelukkes at denne kommisjonsforordningen vil medføre at flere norske foretak trenger verdipapirforetakstillatelse, men ut fra foreliggende utkast til slik regulering fra EU-kommisjonen virker dette lite sannsynlig.

Formålet med endringene i posisjongrenseregimet er å stimulere de europeiske varederivatmarkedene. Fravær av posisjongrensener for mindre vesentlige varederivater, herunder for de fleste nyetablerte varederivatkontrakter, vil kunne føre til økt likviditet i disse markedene. De nye reglene skal sikre at det fortsatt settes posisjongrensener på varederivater som enten har viktige matvarer (sjømat og land-

bruksprodukter) som underliggende, eller der derivatmarkedet er så stort at det kan påvirke prisen på det underliggende produktet. Det er i disse tilfellene det anses viktigst med posisjongrensener for å oppfylle sentrale hensyn bak regelverket, det vil si å sikre ordnet prisdannelse og oppgjør og å motvirke markedsmisbruk. Disse hensynene er for øvrig mindre relevante for derivater med finansielt oppgjør, det vil si uten levering av den underliggende varen, som pt. er mest utbredt på de norske handelsplassene.

Innføring av ytterligere unntak fra posisjongrenseregimet for finansielle og ikke-finansielle foretak, herunder for likviditetstilbydere, ventes å bidra til økt likviditet i de norske varederivatene, men vil kunne medføre noe økt ressursbruk hos Finanstilsynet knyttet til behandling av søknader om unntak. Det innføres også unntak fra posisjongrensener og posisjonsrapportering for omsettelige verdipapirer som gjelder en vare eller et underliggende som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd nr. 10. Unntaket kan bl.a. gjøre det mer attraktivt for handelsplasser å ta dem opp til handel. Per i dag er det ingen norske handelsplasser som har tatt slike omsettelige verdipapirer opp til handel. For norske foretak som handler disse instrumentene i andre EØS-land antas det at unntaket innebærer en lettelse.

Samlet sett antas det at endringene i posisjongrenseregimet vil innebære forenklinger for både foretak som handler varederivater og for Finanstilsynet, ettersom færre varederivater vil omfattes av posisjongrensener. Endringene vil imidlertid innebære noen omstellingskostnader, bl.a. i form av tekniske tilpasninger i posisjonsrapporteringssystemet for varederivater. Det antas at disse kostnadene i hovedsak vil falle på handelsplasser for varederivater og på Finanstilsynet. Videre vil detaljer knyttet til bl.a. handelsplassers utøvelse av posisjonshåndteringskontroll gis gjennom tekniske reguleringsstandarder. ESMA har sendt på høring et utkast til slike, og basert på utkastet er det grunn til å forvente en noe økt administrativ byrde for de handelsplassene der varederivater handles samt for markedsaktører, særlig når det gjelder varederivater med fysisk oppgjør. Det ventes at disse tekniske reguleringsstandardene vil tas inn i EØS-avtalen og gjennomføres i norsk rett.

Endringsdirektivet senker også terskelen for når det skal fastsettes en felles posisjongrense for lignende varederivater som handles

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

på handelsplasser i flere EØS-land, ved at kravet om at det må være «samme» varederivat fjernes. Det at lignende varederivater tatt opp til handel på flere handelsplasser blir omfattet av en slik felles posisjongrense, kan bidra til likere konkurransevilkår mellom disse handelsplassene. Dette vil typisk være en fordel for norske handelsplasser når de har tatt opp til handel varederivater som også handles på andre handelsplasser som har større åpen balanse, og dermed høyere posisjongrenser, enn de norske. En slik felles posisjongrense skal fastsette av en sentral tilsynsmyndighet. Denne rollen innebærer bl.a. koordinering mot andre tilsynsmyndigheter, og kan dermed være ressurskrevende for Finanstilsynet. Det ser pt. ikke ut til at varederivatene som er tatt opp til handel på norske handelsplasser vil få en felles posisjongrense med varederivater tatt opp til handel på handelsplasser i andre EØS-land.»

Departementet slutter seg til beskrivelsen. Høringsnotatet er basert på situasjonen da, men departementet kan ikke se at etterfølgende utvikling, herunder utvikling i regelverksprosessen knyttet til nivå 2-regelverket, stiller vurderingene i noe annet lys.

2.5 Deltakelse i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338

2.5.1 Bakgrunn

Direktiv (EU) 2021/338 er som nevnt EØS-relevant, men beslutningen om innlemmelse i EØS-avtalen er på tidspunktet for fremleggelse av proposisjonen ennå ikke behandlet i EØS-komiteen. Gjennomføring av beslutningen krever endringer i verdipapirhandelloven. Departementet ber derfor i denne proposisjonen om Stortingets samtykke til å delta i en kommende beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338 i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Ved å be om forhåndsamtykke til deltakelse i EØS-komiteens beslutning kan endringene i verdipapirhandelloven tre i kraft så kort tid etter ikrafttredelsen i EU som mulig, noe som er viktig for å sikre likest mulig regler for norske og utenlandske foretak.

Beslutningen i EØS-komiteen forventes å bli fattet etter behandling av denne proposisjonen i Stortinget, eller i tidsrommet mellom fremleggelse av proposisjonen og behandlingen av den i Stortinget. Dersom EØS-komiteens beslutning

treffes mens saken er til behandling i Stortinget, vil det bli fremmet en kongelig resolusjon om deltakelse i EØS-komiteens beslutning.

Tidspunktet for ikrafttredelse av EØS-komiteens beslutning avhenger av om én eller flere EØS/EFTA-stater tar konstitusjonelt forbehold, og i tilfelle når slike forbehold blir løftet. For å ivareta Norges interesser i saken, som er raskest mulig innlemmelse og gjennomføring av direktivet i norsk rett, bør Norge unngå et langvarig konstitusjonelt forbehold.

Raskest mulig innlemmelse og gjennomføring vil bidra til like konkurransevilkår for norske aktører og aktører i EU. Særlig når det gjelder lettelsene i derivatregelverket, så må det antas at en raskest mulig gjennomføring har stor betydning. Det vises også til at ESMA skal uttale seg om lovligheten av posisjongrenser, som da vil være fastsatt etter regler som ikke lenger gjelder i EU. Det er ventet at det ikke vil bli vesentlige endringer i den endelige beslutningen i EØS-komiteen. Dersom den endelige beslutningen skulle avvike vesentlig fra utkastet som er vedlagt proposisjonen her, vil saken bli forelagt Stortinget på nytt.

2.5.2 Omtale av utkastet til EØS-komit beslutning

Utkastet til EØS-komit beslutning om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338 inneholder en fortale og fire artikler.

Artikkel 1 fastsetter at endringer som følger av direktivet skal gjelde for direktiv 2013/36/EU (CRD IV) og direktiv 2014/65/EU (MiFID II), som er en del av EØS-avtalen vedlegg IX. I nr. 31ba føyes det til en tilpasning i bokstav d, og eksisterende tilpasninger fra bokstav d-1 omnummereres. Tilpasningen knytter seg til referanser til myndighet etter artikkel 19 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 i MiFID II. I tilpasningsteksten er det presisert at henvisningene for EØS/EFTA-statenes vedkommende skal forstås som henvisninger til EFTAs overv kingsmyndighet. Det vises til nærmere omtale i Prop. 100 S (2015–2016) om deltakelse i EØS-komitebeslutninger om rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem m.m., avsnitt 3.3.2.12. Endringen bringer tilpasningen i denne delen i samsvar med det som er praksis på finansmarkedsområdet.

Artikkel 2 fastslår at den islandske og den norske språkversjonen av direktivet gis gyldighet og kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Artikkel 3 regulerer når beslutningen trer i kraft. Ikrafttredelsestidspunktet er ikke fastsatt på tidspunktet for fremleggelse av denne proposisjonen til Stortinget. Artikkel 3 lenker ikrafttredelsen til EØS-komiteebeslutning knyttet til direktiv (EU) 2019/878 (CRD V).

Artikkel 4 fastslår at beslutningen selv skal kunngjøres i EØS-avdelingen og i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

3 Endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven (gjennomføring av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon og markedsføring av fond)

3.1 Bakgrunn

3.1.1 Omtale av rettsaktene

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 om endringer i UCITS-direktivet og AIFM-direktivet om grensekryssende distribusjon av fond («endringsdirektivet») og europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 om forenklet grensekryssende distribusjon av fond, og regler som endrer EuSEF-forordningen, EuVECA-forordningen og PRIIPS-forordningen («endringsforordningen»), ble innlemmet i EØS-avtalen gjennom EØS-komitebeslutning 53/2021 av 5. februar 2021, med forbehold om Stortingets samtykke.

Endringsdirektivet gjør endringer i UCITS-direktivet og AIFM-direktivet, som er gjennomført i henholdsvis verdipapirfondloven og AIF-loven med tilhørende forskrifter. Endringsforordningen gjør endringer i forordningene om EuVECA og EuSEF om forvaltning og markedsføring av europeiske venturekapitalfond og europeiske sosiale entreprenørskapsfond. Forordningene om EuVECA og EuSEF er gjennomført i norsk rett ved henvisning i AIF-loven § 1a-1 og 1a-2. Forordningene er endret i EU gjennom en senere forordning. Denne endringsforordningen er tatt inn i EØS-avtalen, men er ennå ikke i kraft. Forordningene om EuVECA og EuSEF anvendes derfor foreløpig uten disse endringene i Norge, jf. midlertidig forskrift om anvendelse av EuVECA-forordningen og EuSEF-forordningen (FOR-2021-06-25-2275).

Endringsrettsaktene har som hovedformål å fjerne restriksjoner på grensekryssende salg og markedsføring av fondsandeler, og å sikre en mer harmonisert investorbeskyttelse. De endrer tidligere gjennomført regelverk både ved at det innføres noen nye krav, og ved at det tas inn bestemmelser som skal klargjøre og harmonisere rettigheter og plikter.

Utover regler om forenkling av grensekryssende virksomhet medfører endringene adgang for forvaltere av alternative investeringsfond til å foreta markedssonderinger samt innføring av plikter ved opphør av markedsføring i en EØS-stat. I sistnevnte tilfelle vil forvaltere som hovedregel måtte tilby andelseierne gebyrfri innløsning.

Endringsdirektivet og endringsforordningen regulerer også kompetente myndigheters plikter i stor grad. Det fastsettes blant annet krav til mer detaljerte prosedyrer for oppfølging av meldinger om grensekryssende virksomhet, frister for behandling av slike meldinger, krav til informasjon på nettsted og rapporteringer til ESMA og andre tilsynsmyndigheter.

3.1.2 Høring

Et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet med forslag til gjennomføring i norsk rett av bestemmelser som tilsvarende direktivet og forordningen, ble sendt på høring 14. juni 2021 med frist 15. september samme år. Høringsnotatet og høringsbrevet ble sendt til følgende instanser:

Alle departementene

Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Finanstilsynet
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Handelshøyskolen i Bodø
Høgskolen i Sørøst-Norge
Høgskulen på Vestlandet
Konkurransetilsynet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Norges Bank
Regelrådet
Regjeringsadvokaten

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Riksadvokaten	Norsk Crowdfunding Forening
Riksrevisjonen	Norsk Journalistlag
Skattedirektoratet	Norsk Kapitalforvalterforening
Statens Pensjonskasse	Norsk landbrukssamvirke
Statistisk sentralbyrå	Norsk olje og gass
Stortingets ombudsmann for forvaltningen	Norsk Presseforbund
Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet	Norsk Redaktørforening
Universitetet i Agder	Norsk takst
Universitetet i Bergen	Norsk Venturekapitalforening
Universitetet i Oslo	Norsk Øko-Forum
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet	Norske boligbyggelags landsforbund AL
ØKOKRIM	Norske finansanalytikerens forening
Advokatforeningen	Norske Forsikringsmegleres Forening
Akademikerne	Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
Aksjonærforeningen i Norge	NOS Clearing ASA
Arbeidsgiverforeningen Spekter	NTL-Skatt
Bankenes sikringsfond	Næringslivets Hovedorganisasjon
Bedriftsforbundet	Oslo børs
Coop Norge SA	Oslosenteret
Deloitte AS	Pensjonskasseforeningen
Den norske aktuarforening	Personskadeforbundet LTN
Den norske Revisorforening	Plan Norge
Econa	Publish What You Pay Norway
Eiendomsmeglerforetakenes forening	Redd Barna
Finans Norge	Regnskap Norge
Finansforbundet	Skatterevisorenes Forening
Finansieringsselskapenes forening	Småbedriftsforbundet
Finansmarkedsfondet	Sparebankforeningen i Norge
Folketrygdfondet	Stiftelsesforeningen
Forum for Utvikling og Miljø	Storebrand
Handelshøyskolen BI	The Nordic Association of Marine Insurers (CEFOR)
Havtrygd Gjensidig Forsikring	Verdipapirfondenes forening
Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede (Unio)	Verdipapirforetakenes Forbund
Hovedorganisasjonen Virke	Verdipapirsentralen
Industri Energi	Virke Inkasso
Juridisk rådgivning for kvinner	Yrkesorganisasjonenes sentralforbund
KnowledgeGroup AS	Økonomiforbundet
Kommunalbanken Norge	
KPMG AS	
KS	
Landsorganisasjonen i Norge	
Nasdaq OMX Oslo ASA	
Nordic Association of Electricity Traders	
Nordic Trustee	
Norges Bitcoin- og Blockchainforening	
Norges Bondelag	
Norges eiendomsmeglerforbund	
Norges handelshøyskole	
Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon	
Norges Interne Revisorers Forening	
Norges Juristforbund	
Norges Kommunerevisorforbund	

3.2 Gjeldende rett

3.2.1 Markedsføringsmateriell

Verdipapirfondloven kapittel 8 og AIF-loven kapittel 4 regulerer hvilken informasjon forvaltnings-selskaper og forvaltere skal gi til investorer. Ingen av lovene inneholder eksplisitte bestemmelser om innhold i eller utforming av markedsføringsmateriell.

3.2.2 Markedssonderinger

Verken AIF-loven eller verdipapirfondloven inneholder regler som går ut på å sonde interessen for et fond eller en bestemt investeringsidé i mar-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

kedet. Slik aktivitet er derfor ikke direkte regulert etter gjeldende rett. Dersom virksomheten er å anse som markedsføring, må kravene om dette i henholdsvis AIF-loven eller verdipapirfondloven følges.

3.2.3 Fasiliteter/ordninger

Verdipapirfondloven § 9-3 tredje ledd krever at fond skal «gjøre det som er nødvendig for å kunne foreta utbetalinger til andelseierne, innløse andeler og gi slik informasjon som kreves i fondets hjemland når det gjelder prospekt, nøkkelinformasjon, års- og delårsrapporter og kunngjøring av kurser».

Etter verdipapirfondloven § 9-3 fjerde ledd skal salg i Norge av andeler i et verdipapirfond skje direkte fra forvalterens hovedkontor, gjennom representasjonskontor i Norge eller gjennom forvaltningsselskap, kredittinstitusjon, forsikringsselskap eller verdipapirforetak med rett til å drive slik virksomhet i Norge. Det er altså ikke et krav om fysisk tilstedeværelse for at andeler i verdipapirfond etablert i andre EØS-land kan markedsføres og selges i Norge.

For å markedsføre alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer i Norge kreves markedsføringstillatelse etter AIF-loven § 7-1, og øvrige særskilte plikter i kapittel 7 må være oppfylt. AIF-loven regulerer ikke utbetalinger til investorer. I likhet med hva som gjelder ved grensekryssende markedsføring av UCITS til Norge, stilles det ikke krav om at AIF-forvaltere etablert i en annen EØS-stat skal ha fysisk tilstedeværelse i Norge.

ELTIF-forordningen, som er gjennomført ved henvisning i AIF-loven, men som avventer ikrafttredelse, oppstiller krav om fasiliteter/ordninger for andeler som markedsføres til ikke-profesjonelle investorer.

3.2.4 Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring

Verdipapirfondloven inneholder bestemmelser om at Finanstilsynet skal gis meldinger om grensekryssende markedsføring av verdipapirfond.

Verdipapirfondloven § 9-2 bestemmer at forvaltningsselskap som ønsker å markedsføre norske UCITS-fond i en annen EØS-stat, skal gi Finanstilsynet melding om dette. Det stilles krav til hvilke opplysninger og vedlegg meldingen skal inneholde, herunder vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon og siste års- og eventuell halvårsrap-

port. Nærmere regler følger av verdipapirfondforskriften § 9-1 med videre referanser.

Finanstilsynet skal kontrollere at opplysningene som er blitt oversendt er korrekte, og at alle relevante vedlegg er inkludert. Deretter skal Finanstilsynet utarbeide en UCITS-attest og meldingen oversendes til tilsynsmyndigheten i det landet der fondet skal markedsføres.

Verdipapirfondloven § 9-3 regulerer markedsføring av utenlandske UCITS-fond i Norge. Markedsføring kan skje etter at kompetent myndighet i fondets hjemstat har oversendt Finanstilsynet melding om markedsføring i Norge. Meldingen skal inneholde tilsvarende informasjon som den Finanstilsynet skal sende andre tilsynsmyndigheter ved markedsføring av norske UCITS-fond i andre EØS-land. Verdipapirfondloven § 9-3 gjennomfører UCITS-direktivet artikkel 93.

Etter verdipapirfondloven § 9-2 fjerde ledd skal et forvaltningsselskap som har meldt et norsk UCITS til markedsføring i en annen EØS-stat, gi kompetent myndighet i vertslandet melding om endringer i dokumentene som ble oversendt i den opprinnelige meldingen, og opplyse om hvor disse dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Endringer i markedsføring eller andelsklasser kan ikke gjennomføres før kompetent myndighet i vertslandet har fått skriftlig melding fra forvaltningsselskapet.

AIF-loven inneholder regler om notifikasjon om markedsføring av alternative investeringsfond i EØS-området. Disse tilsvarende, med noen unntak, reglene om notifikasjon av verdipapirfond. For AIF-området er notifikasjonsreglene begrenset til å gjelde markedsføring til profesjonelle investorer. De såkalte passportrettighetene kan kun benyttes av AIF-forvaltere med konsesjon og forvaltere av fond som oppfyller kravene i forordningene som er inntatt i AIF-lovens kapittel 1a.

Etter AIF-loven § 6-2 skal en norsk AIF-forvalter som ønsker å markedsføre et alternativt investeringsfond etablert i EØS, i et annet EØS-land, gi melding om dette til Finanstilsynet. Bestemmelsen angir krav til hvilken informasjon meldingen skal inneholde.

Finanstilsynet skal kontrollere meldingen, og skal, innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, videregående meldingen til tilsynsmyndighetene i de land hvor fondet skal markedsføres. Finanstilsynet skal legge ved en bekreftelse om at forvalter har tillatelse til å forvalte fond med slik investeringsstrategi.

AIF-loven § 6-3 regulerer markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av en forvalter etablert i en

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

annen EØS-stat. Finanstilsynet må motta en tilsvarende melding fra tilsynsmyndigheten i det aktuelle landet.

Etter AIF-loven § 6-2 tredje ledd jf. § 6-1 tredje ledd skal norske AIF-forvaltere som har meldt et alternativt investeringsfond til markedsføring i en annen EØS-stat, melde om vesentlige endringer i tidligere innsendte opplysninger til Finanstilsynet. Meldingen skal sendes minst én måned før de planlagte endringene gjennomføres, eller umiddelbart etter at en ikke planlagt endring har funnet sted. Finanstilsynet skal deretter uten ugrunnet opphold informere vertsstaten. Dersom endringen vil føre til at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører AIFM-direktivet, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes.

3.2.5 Opphør av grensekryssende markedsføring

Etter gjeldende rett er det ingen regulering av tilbaketrekking eller opphør av grensekryssende markedsføring av UCITS-fond eller alternative investeringsfond som tidligere er meldt for markedsføring etter notifikasjonsreglene. For avregistrering av fond som er meldt til markedsføring i Norge, er det i praksis tilstrekkelig at det sendes en melding fra forvalter eller forvalters representant som tydelig angir fond og forvalter.

3.2.6 Endringsmeldinger ved grensekryssende forvaltning

AIF-loven § 8-1 regulerer fremgangsmåten for meldinger om norske AIF-forvalteres virksomhet i andre EØS-stater, enten dette skjer direkte eller gjennom filial. Virksomheten kan omfatte både forvaltning av alternativt investeringsfond som er etablert i en annen EØS-stat, og investeringstjenester.

Etter bestemmelsens fjerde ledd skal forvalteren informere Finanstilsynet om endringer i tidligere innsendt informasjon. Forvalteren skal informere Finanstilsynet minst en måned før gjennomføring av endringen, eller umiddelbart etter at en ikke planlagt endring har funnet sted. Dersom endringen ikke påvirker forvalterens overholdelse av loven, skal Finanstilsynet uten ugrunnet opphold informere vertsstaten om endringen.

Dersom endringen medfører at forvalterens virksomhet eller forvaltning av fondet ikke vil være i samsvar med loven, skal Finanstilsynet

uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak.

3.2.7 Endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper

Prosedyren for melding om opprettelse av en filial av et forvaltningsselskap i en annen EØS-stat fremgår av verdipapirfondloven § 3-2. Etter femte ledd skal meldinger om endringer i tidligere opplyst informasjon om filialer oversendes Finanstilsynet og myndigheten i vertslaget minst én måned før endringen gjennomføres.

3.2.8 Gebyrer

Finanstilsynets utgifter utliknes etter finanstilsynsloven og tilhørende forskrift. Finanstilsynet har i dag ikke adgang til å kreve gebyrer for behandling av meldinger om grensekryssende markedsføring eller lignende.

3.2.9 Reaksjoner ved overtredelse

Verdipapirfondloven kapittel 11, AIF-loven kapittel 9 og finanstilsynsloven regulerer Finanstilsynets reaksjonsmuligheter ved overtredelse av regelverket. Etter verdipapirfondloven § 11-6 og AIF-loven § 9-6 kan det ilegges overtredelsesgebyr for overtredelse av bestemmelsene som er angitt i disse bestemmelsene. Etter verdipapirfondloven § 12-3 kan Finanstilsynet føre tilsyn ved markedsføring av utenlandske UCITS i Norge, og om nødvendig treffe tiltak for å beskytte investorer her i landet.

3.3 EØS-rett

3.3.1 Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr

Endringsforordningen artikkel 4 inneholder krav til markedsføringsmateriell. Forvaltere av alternative investeringsfond, herunder EuVECA/EuSEF, og forvaltningsselskap for UCITS-fond, skal etter nr. 1 sikre at all markedsføring rettet mot investorer kan identifiseres nettopp som markedsføring, og at den på en tydelig måte beskriver risikoer og fordeler ved å kjøpe andeler. Opplysningene må være rettvise, klare og ikke villedende.

Etter nr. 2 og 3 skal forvaltningsselskap for UCITS-fond sikre at markedsføring som inneholder spesifikke opplysninger om fondet, ikke

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

motsier eller minsker betydningen av opplysningene i prospekt eller nøkkelinformasjon. Forvaltningsselskapet skal også sikre at det opplyses om at det finnes et prospekt, og at nøkkelinformasjon for investor er tilgjengelig, og hvor dette finnes. Materialet skal inneholde opplysninger om hvor prospekt, nøkkelinformasjon og et sammendrag av investorenes rettigheter kan innhentes, samt lenker til denne informasjonen. Det skal også klart fremgå at forvaltningsselskapet kan velge å avslutte markedsføringen. Tilnærmet like bestemmelser gjelder for AIF-forvalterne, jf. bestemmelsens nr. 4 og 5.

ESMA skal utstede retningslinjer, som regelmessig skal oppdateres, om anvendelsen av kravene til markedsføringsmateriell. Retningslinjene vil bli vurdert og Finanstilsynet vil eventuelt bekrefte overfor ESMA om slike retningslinjer vil bli fulgt.

Nasjonale tilsynsmyndigheter kan etter artikkel 7 kreve å få tilsendt markedsføringskommunikasjonen for UCITS-fond før selve notifikasjonen om markedsføring, med det formål å kontrollere etterlevelsen av relevante krav. Tilsvarende gjelder for venturekapitalfond (EuVECA) og sosiale entreprenørskapsfond (EuSEF) som skal markedsføres til ikke-profesjonelle investorer. Hvis denne muligheten benyttes, skal kravet om forhåndsmelding ikke utgjøre et forhåndsvilkår for markedsføring av andeler i UCITS, og skal ikke inngå i fremgangsmåten for melding omhandlet i UCITS-direktivet artikkel 93.

Etter endringsforordningen artikkel 14 skal kompetente myndigheter ha tilsyns- og undersøkelsesmyndighet som er nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver etter forordningen. Brudd på kravene til markedsføringskommunikasjonen i artikkel 4 skal kunne møtes med administrative sanksjoner som ellers følger av de respektive direktiver og forordninger (UCITS-direktivet, AIFM-direktivet, og forordningene om EuVECA, EuSEF og ELTIF).

3.3.2 Oversikt over regelverk og grensekryssende virksomhet

Etter endringsforordningen artikkel 5 skal kompetente myndigheter offentliggjøre og holde oppdatert fullstendige opplysninger om gjeldende regelverk for nasjonal markedsføring av AIF og UCITS, samt sammendrag av disse, på sine nettsider på minst ett språk som er vanlig i finanskretser. ESMA skal gis lenkene til nettsidene. Etter endringsforordningen artikkel 13 skal kompe-

tente myndigheter gi tilsvarende informasjon om grensekryssende markedsføring.

ESMA skal drifte databaser med oversikt over nasjonale bestemmelser om markedsføringskrav og markedsføring over landegrensene av AIF-er og UCITS-er, jf. endringsforordningen artikkel 6 og 12. Nasjonale myndigheter skal sende ESMA nødvendige opplysninger.

ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette standarder for skjemaer, maler og fremgangsmåter for offentliggjøring og rapportering, som kan vedtas av Kommisjonen.

Etter endringsforordningen artikkel 8 skal nasjonale tilsynsmyndigheter innen 18 måneder fra ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 og deretter innen 31. mars hvert oddetallsår, og deretter annethvert år (etter tilpasninger i EØS-komiteebeslutningen), gi ESMA detaljerte oversikter over saker som gjelder brudd på kravene til markedsføringskommunikasjonen. Informasjonen fra tilsynsmyndighetene skal benyttes for å analysere effekten av nasjonale krav. Tilsynsmyndighetene skal også rapportere om brudd på de generelle krav til markedsføring. ESMA skal på denne bakgrunn utarbeide rapporter som oversendes Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen.

3.3.3 Markedssonderinger

Markedssonderinger er regulert både i endringsdirektivet og endringsforordningen.

Endringsdirektivet inneholder definisjon av og vilkår for markedssondering i AIFM-direktivet.

Etter endringsdirektivet artikkel 2 første ledd skal det inntas en definisjon av markedssondering i AIFM-direktivet artikkel 4 nr. 1 i ny bokstav aea. Som markedssondering regnes alle opplysninger eller kommunikasjon til potensielle profesjonelle investorer i EØS for å undersøke deres interesse for eksisterende AIF-er eller investeringsstrategier eller -ideer.

Vilkårene for markedssonderinger fremgår av endringsdirektivet artikkel 2 annet ledd, og inntas i AIFM-direktivet artikkel 30 a i begynnelsen av kapittel VI. Etter den nye artikkelen nr. 1 skal medlemsstatene sikre at AIF-forvaltere kan drive markedssondering dersom informasjonen oppfyller vilkårene i artikkelen.

Etter ny artikkel nr. 2 skal AIF-forvaltere sikre at investorer ikke tegner seg uten at kravene til markedsføring i artikkel 31 eller 32 er oppfylt. Enhver tegning i fondet i løpet av 18 måneder etter at den sonderende markedsføringen startet,

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

skal anses å være et resultat av markedsføring. Forvalterne skal også sende kompetent myndighet et uformelt brev med informasjon om den sonderende markedsføringen senest innen to uker fra dens begynnelse. Det er forvaltere med tillatelse til å forvalte alternative investeringsfond i EØS-området som skal kunne benytte seg av markedssondering. Slike forvaltere kan benytte tredjeparter for å gjennomføre markedssonderingen. Slike tredjeparter må ha den nødvendige godkjenningen som fremgår av bestemmelsen, jf. ny artikkel 30a nr. 3. For alle tilfeller skal forvalter sikre at den sonderende markedsføringen er tilstrekkelig dokumentert, jf. ny artikkel 30 a nr. 4.

Etter ny artikkel 30a nr. 2 tredje ledd i AIFM-direktivet skal kompetent myndighet i hjemstaten til en AIF-forvalter umiddelbart underrette kompetente myndigheter der AIF-forvalteren driver eller har drevet sonderende markedsføring om dette. Kompetent myndighet i medlemsstaten hvor den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, kan anmode kompetente myndigheter i hjemstaten om å fremlegge ytterligere opplysninger om markedssonderingene som har funnet sted på deres territorium.

Gjennom *endringsforordningen* artikkel 15 og 16 endres forordningene om henholdsvis EuVECA og EuSEF. Begge forordninger får en ny bokstav o i artikkel 3 med definisjon av markedssondering, samt ny artikkel 4a med vilkår for slik aktivitet. Endringsbestemmelsene til EuVECA- og EuSEF-forordningene tilsvare langt på vei endringsbestemmelsene til AIFM-direktivet, men med enkelte unntak. Til forskjell fra AIFM-direktivet kan markedssonderinger for EuSEF og EuVECA-fond også foretas overfor investorer generelt, ikke bare overfor profesjonelle. Siden registrerte forvaltere kan forvalte EuVCA/EuSEF, skiller dette seg også fra endringene til AIFM-direktivet.

3.3.4 Fasiliteter/ordninger

Endringsdirektivet artikkel 1 fjerde ledd erstatter UCITS-direktivet artikkel 92 og artikkel 2 nr. 6 legger til ny artikkel 43a i AIFM-direktivet. Den nye bestemmelsen i AIFM-direktivet om hvilke fasiliteter som skal være tilgjengelige i land der forvalteren har til hensikt å markedsføre andeler i et AIF, gjelder dersom fondet er tilgjengelig for ikke-profesjonelle investorer.

Kravene til fasiliteter i de to bestemmelsene er i hovedsak sammenfallende. Nr. 1 i begge bestemmelser pålegger å sikre at UCITS- og AIFM-forvaltere stiller til rådighet ordninger/fasiliteter for å

utføre en rekke oppgaver. Disse oppgavene omfatter blant annet behandling av tegnings-, gjenkjøps-, og innløsningsordre og andre utbetalinger til andelseiere, å gi investorer opplysninger om hvordan slike ordre utføres og betales, samt å lette håndteringen av og tilgjengeliggjøre opplysninger og dokumenter. Slike fasiliteter skal også kunne fungere som kontaktpunkt for kommunikasjon med kompetent myndighet. Etter nr. 2 kan det ikke kreves fysisk tilstedeværelse i vertsstaten.

Etter nr. 3 skal disse fasilitetene også stilles elektronisk til rådighet av UCITS-et, AIF-forvalteren, eller tredjeparten som er ansvarlig for oppgavene. De skal være tilgjengelige på språk som enten er offisielt eller godkjent av kompetent myndighet der fondet markedsføres.

Den nye bestemmelsen i AIFM-direktivet kommer ikke til anvendelse for ELTIF-er fordi det i ELTIF-forordningen (forordning (EU) 2015/760) er inntatt særskilte regler om dette.

3.3.5 Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring

UCITS-direktivet artikkel 93 nr. 1 og nr. 8 endres gjennom endringsdirektivet artikkel 1 femte ledd. I artikkel 93 nr. 1 legges det til et nytt ledd om at meldinger skal inneholde nærmere opplysninger som er nødvendige for fakturering eller meddelelser samt opplysninger om fasilitetene omtalt i artikkel 92 nr. 1. Etter artikkel 93 nr. 8 skal kompetente myndigheter i både hjemstat og vertsstat få skriftlig melding minst én måned før endringer i opplysningene som omtalt i nr. 1 eller endringer om aksjeklasser.

AIFM-direktivet endres ved at det tilføyes nye bokstaver i og j i vedlegg IV som det vises til i artikkel 32, jf. endringsdirektivet artikkel 2 åttende ledd. Meldingene skal, på tilsvarende vis som etter endringen av UCITS-direktivet, omfatte opplysninger som er nødvendige for fakturering av meddelelser fra kompetente myndigheter i vertsstaten om eventuelle gebyrer eller avgifter samt opplysninger om fasilitetene som omtalt i artikkel 43a.

Det inntas også endringer i begge direktivene for meldinger om endringer i tidligere innsendt dokumentasjon. Etter endringsdirektivet artikkel 1 femte ledd bokstav b skal det legges til ny nr. 8 i UCITS-direktivet artikkel 93. Meldinger om endringer skal etter denne både sendes til kompetent myndighet i fondets hjemstat og der fondet markedsføres. Slik melding skal sendes minst én måned før endringene iverksettes. Etter endringsdirektivet artikkel 2 tredje ledd skal kompetente

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

myndigheter i forvalterens hjemstat etter AIFM-direktivet artikkel 32 nr. 7 siste ledd underrette kompetent myndighet i forvalterens vertsstat om endringene innen en måned.

Etter endringsdirektivet artikkel 1 femte ledd bokstav b endres UCITS-direktivet artikkel 93 nr. 8. Dersom opplysningene om fondets planlagte markedsføring i en annen EØS-stat tilsier at UCITS-et ikke vil overholde direktivet, skal kompetent myndighet i hjemstaten informere UCITS-et om dette senest innen 15 virkedager etter at de har mottatt opplysninger etter artikkel 93 nr. 8 første ledd, jf. annet ledd. Kompetent myndighets plikt til å informere om manglende overholdelse av direktivet gjelder på samme måte overfor AIF-forvaltere som har inngitt melding om grensekryssende markedsføring, jf. endringsdirektivet artikkel 2 tredje ledd som gjør endringer i AIFM-direktivet artikkel 32 nr. 7.

Endringsdirektivet pålegger samtidig kompetente myndigheter i hjemstaten å treffe alle hensiktsmessige tiltak som ellers følger av de respektive direktivene, jf. UCITS-direktivet artikkel 93 nr. 8 tredje ledd og AIFM-direktivet artikkel 32 nr. 7 annet ledd. I slike tilfeller skal også kompetent myndighet i vertsstatene informeres om tiltakene som er truffet.

3.3.6 Endringsmeldinger om grensekryssende forvaltning

Etter endringsdirektivet artikkel 2 femte ledd erstattes annet og tredje ledd i AIFM-direktivet artikkel 33 nr. 6. Det innføres nye plikter og frister for tilsynsmyndigheten i forvalterens hjemstat. Dersom en endring medfører at forvalteren ikke lenger etterlever direktivet, skal tilsynsmyndighetene innen 15 virkedager varsle forvalteren om at endringen ikke kan gjennomføres. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal hjemstatsmyndigheten iverksette nødvendige tiltak i tråd med AIFM-direktivet artikkel 46 og uten unødig opphold informere kompetent myndighet i vertstaten.

3.3.7 Endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper

Reglene om endringsmeldinger og oppfølging fra hjemstatsmyndigheten knyttet til filialer av forvaltningsselskap etablert i en annen EØS-stat, utvides noe ved at det tas inn to nye ledd i UCITS-direktivet artikkel 17 nr. 8, jf. endringsdirektivet artikkel 1 nr. 1.

Dersom meldingene medfører at kravene i direktivet ikke vil være oppfylt, skal hjemstatens

myndighet etter de nye bestemmelsene informere forvaltningsselskapet innen 15 virkedager om at endringene ikke kan iverksettes. Kompetent myndighet i filialens vertsstat skal også informeres. Dersom endringene likevel gjennomføres, skal hjemstatsmyndigheten treffe alle nødvendige tiltak i tråd med UCITS-direktivet artikkel 98, og uten ugrunnet opphold informere vertsstaten om iverksatte tiltak.

3.3.8 Opphør av grensekryssende markedsføring

I endringsdirektivet artikkel 1 sjette ledd inntas det en ny artikkel 93a i UCITS-direktivet om opphør av grensekryssende markedsføring av fond. Tilsvarende tas inn i AIFM-direktivet i ny artikkel 32a, jf. endringsdirektivet artikkel 2 fjerde ledd. Etter bestemmelsene skal UCITS- eller AIF-forvalter kunne avvikle markedsføringen dersom vilkårene for dette er oppfylt.

For at markedsføring skal kunne opphøre, må nærmere bestemte vilkår om tilbud og varsling være oppfylt. Opplysninger om dette må etter bestemmelsens nr. 2 sendes til forvalterens kompetente myndighet.

Krav til handling og rapportering følger av bestemmelsens nr. 1. Det skal tilbys gebyrfri innløsning eller gjenkjøp. Tilbudet skal rettes individuelt til alle investorer, enten direkte eller gjennom en formidler, og skal være tilgjengelig i minst 30 virkedager. Det planlagte opphøret av markedsføring skal være offentliggjort gjennom et offentlig tilgjengelig medium som er vanlig ved markedsføring og egnet for investorene. Alle avtaler med tredjeparter skal endres eller opphører fra datoen for melding til kompetent myndighet om opphør for å hindre nye eller ytterligere tilbud eller plasseringer. Fra denne datoen skal det ikke gis nye eller ytterligere tilbud om andeler i fondet i den aktuelle medlemsstaten. Kravet om gebyrfri innløsning eller gjenkjøp av andeler gjelder ikke for ELTIF eller lukkede alternative investeringsfond, jf. ny artikkel 32a nr. 1 bokstav a.

Tilsvarende krav til handling og rapportering innføres for UCITS, jf. ny artikkel 93a nr. 1 og 2. Det presiseres også at opplysningene skal gis på et språk som er offisielt eller godkjent i medlemsstaten til den kompetente myndigheten det sendes melding til.

Forvalteren skal gi investorene som fortsatt har andeler i det alternative investeringsfondet, samt kompetente myndigheter i forvalterens hjemstat, de opplysninger som kreves etter AIFM-direktivet artikkel 22 og 23. Medlemsstatene skal

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

tillate bruk av alle typer elektronisk kommunikasjon. UCITS har også plikt til å gi opplysninger til de gjenværende investorene etter artikkel 93a nr. 4 med videre henvisninger. I den forbindelse skal alle typer elektronisk kommunikasjon tillates, forutsatt at kravene om språk er oppfylt, jf. artikkelens nr. 7.

Det innføres fremtidige markedsføringsbegrensninger for alternative investeringsfond som avregistreres fra grensekryssende markedsføring. Fra datoen for melding om opphør skal også forvalteren i minst 36 måneder avstå fra å drive sonderende markedsføring av andeler i fondet som omhandlet i meldingen om opphør eller lignende investeringsstrategier og -ideer.

Kompetent myndighet til en UCITS- eller AIF-forvalter skal kontrollere at melding om opphør av markedsføringer er fullstendig, jf. endringsdirektivet artikkel 1 sjettede ledd jf. UCITS-direktivet artikkel 93 a nr. 3 første punktum og endringsdirektivet artikkel 2 fjerde ledd jf. AIFM-direktivet artikkel 32a nr. 3 første punktum. Videre skal kompetent myndighet innen 15 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, videresende den aktuelle meldingen til kompetent myndighet som angitt i bestemmelsenes nr. 2 og til ESMA. UCITS-en og AIF-forvalteren skal straks underrettes om dette. Etter nr. 5 i de to nye bestemmelsene skal kompetent myndighet i hjemstaten også oversende opplysninger om endringer i dokumenter og opplysninger.

3.3.9 Gebyrer

Endringsforordningen regulerer i artikkel 9 tilsynsmyndighetenes adgang til å ilegge behandlingsgebyrer knyttet til arbeidet med å følge opp grensekryssende markedsføring av fond, og fastsetter noen utgangspunkter for gebyrfastsettelsen. Dersom kompetente myndigheter pålegger gebyrer og avgifter i denne forbindelse, må gebyrene og avgiftene ikke overstige de samlede kostnadene knyttet til utøvelsen av disse funksjonene. Gebyrene skal i så fall sendes som faktura, individuell betalingsandmodning eller betalingsanvisning som klart angir betalingsmiddel og forfallsdato. Etter artikkel 10 skal kompetent myndighet offentliggjøre opplysninger om dette på sine nettsider.

Kompetente myndigheter skal informere ESMA om hyperlenken og eventuelle endringer i informasjonen om regelverk og avgifter, jf. endringsforordningen artikkel 5 nr. 2 og artikkel 10 nr. 2.

3.4 Finanstilsynets høringsnotat

3.4.1 Gjennomføring av endringsforordningen

Finanstilsynet viser til at forordningen vil måtte inntas i norsk rett som sådan gjennom inkorporasjon. Dette vil føre til at pliktene som retter seg mot myndighetene, samt bestemmelsene om markedssondering for EuVECA/EuSEF, også inntas.

Finanstilsynet foreslår at forordningen gjennomføres ved inkorporasjon i AIF-loven og tas inn som lov både i AIF-loven og verdipapirfondloven.

Ved at forordningen inntas i verdipapirfondloven og AIF-loven, vil det som Finanstilsynet ser det, innebære at de tilsynsmessige virkemidlene i disse lovene, i tillegg til finanstilsynslovens virkemidler, kommer til anvendelse.

3.4.2 Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr

I sin omtale av EØS-retten viser Finanstilsynet til at kravene til markedsføringsmateriell i artikkel 4 er relativt overordnede. Det viser til at krav om at dokumentasjonen skal inneholde informasjon om at forvalteren vil kunne avvikle markedsføringen i landet fondet markedsføres i, har sammenheng med endringsdirektivets innføring av nye detaljerte forpliktelser for forvalter ved opphør av grensekryssende markedsføring. Finanstilsynet viser også til at artikkel 4 erstatter artikkel 77 i UCITS-direktivet. Finanstilsynet viser til at fordi artikkel 77 ikke er inntatt etter sin ordlyd i verdipapirfondloven, er det ikke behov for endringer.

I forbindelse med at forordningen krever at overtredelse av artikkel 4 skal kunne sanksjoneres, foreslår Finanstilsynet at det vises til denne bestemmelsen i verdipapirfondlovens og AIF-lovens bestemmelser om overtredelsesgebyr.

I forbindelse med at endringsforordningen åpner for at kompetent myndighet kan innføre krav om forhåndskontroll av markedsføringskommunikasjonen knyttet til UCITS-fond, samt EuSEF og EuVECA-fond, viser Finanstilsynet til at det har vurdert spørsmålet, men at det ikke går inn for at det skal fastsettes regler om dette på nåværende tidspunkt.

Finanstilsynet viser til at informasjonen nasjonale myndigheter pålegges å legge ut på sine nettsider, ikke er begrenset til å gjelde krav som forvaltes av nasjonale finanstilsynsmyndigheter, men også andre krav av relevans for markedsføring av fond.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

3.4.3 Markedssonderinger

Finanstilsynet foreslår at endringsforordningens bestemmelser til AIFM-direktivet om markedssonderinger gjennomføres i AIF-loven. Finanstilsynet viser til at endringsforordningens bestemmelser om markedssonderinger for EuVECA- og EuSEF-forordningene vil gjennomføres ved at endringsforordningen tas inn i norsk rett i sin helhet gjennom henvisning.

Finanstilsynet viser til at bestemmelser om markedssondering vil legge til rette for at forvaltere skal kunne teste interessen for et fond uten å komme i konflikt med markedsføringsreglene. Fordi en regulering vil klargjøre hvilke aktiviteter som kan gjennomføres før et fond er meldt til markedsføring, vil dette medføre oppklaring av noe uklarhet på området.

Finanstilsynet peker samtidig på at det innføres nye plikter for og krav til forvalterne på et område som til nå ikke har vært regulert. For Finanstilsynets del innebærer dette nye oppgaver i form av behandling av meldinger om markedssondering og tilsyn med at de nye kravene etterleves.

I forbindelse med hvem reglene om markedssonderinger kommer til anvendelse for, uttaler Finanstilsynet at endringsdirektivet kun innfører regler om markedssondering for AIF-forvaltere med konsesjon der interessen testes ut overfor profesjonelle investorer. Finanstilsynet uttaler videre at det etter deres syn innebærer at AIF-forvaltere med konsesjon ikke vil ha adgang til å teste ut interessen for et alternativt investeringsfond mot ikke-profesjonelle investorer. Finanstilsynet mener at dette er hensiktsmessig ettersom AIF-forvaltere ikke kan markedsføre alternative investeringsfond overfor ikke-profesjonelle investorer uten særskilt markedsføringstillatelse etter AIF-loven § 7-1. Finanstilsynet anser også at forvalter av nasjonale verdipapirfond, som regulert av verdipapirfondloven, heller ikke vil kunne sondere interessen for nasjonale verdipapirfond overfor ikke-profesjonelle investorer.

Forvaltere av EuSEF- og EuVECA-fond vil kunne drive markedssondering overfor potensielle investorer generelt. Finanstilsynet antar at dette henger sammen med at dette er spesifikke fondstyper som etter forordningen kan markedsføres mot en noe utvidet krets av investorer etter et notifikasjonssystem.

Finanstilsynet legger til grunn at registrerte AIF-forvaltere som ikke forvalter EuSEF- og EuVECA-fond, ikke vil kunne drive sonderende markedsføring i andre EØS-land, med mindre det

gis adgang for dette etter nasjonale regler i disse landene. Finanstilsynet legger til grunn at gjeldende rammer for registrerte AIF-forvaltere innebærer at disse ikke vil kunne teste interessen overfor norske ikke-profesjonelle investorer med mindre dette skjer i medhold av de nye reglene i forordningene om EuVECA og EuSEF. Finanstilsynet anser ikke at de nye reglene vil begrense registrerte AIF-forvalteres adgang til å sondere interessen fra norske profesjonelle investorer.

Finanstilsynet peker på at endringsdirektivet forutsetter at nasjonal lovgivning som gjennomfører direktivets bestemmelser, ikke skal være til ulempe for AIF-forvaltere i EØS sammenlignet med forvaltere i tredjeland. Finanstilsynet viser til at de nye bestemmelsene pålegger AIF-forvalterne plikter. Finanstilsynet mener at disse kravene ikke vil kunne gjøres gjeldende for forvaltere som må ha tillatelse til å markedsføre fondet til profesjonelle investorer i Norge etter AIF-loven §§ 6-4 og 6-5.

Finanstilsynet viser til at endringsforordningen inntar, med noen tilpasninger, tilsvarende regulering om markedssonderinger i forordningene om EuVECA og EuSEF som er tatt inn i endringsdirektivet.

3.4.4 Fasiliteter/ordninger

Finanstilsynet viser til at UCITS-direktivet artikkel 92, som endres gjennom endringsdirektivet, er gjennomført i verdipapirfondloven § 9-3, hovedsakelig i tredje ledd. Finanstilsynet legger til grunn at det vil være tilstrekkelig å presisere de krav til fasiliteter/ordninger som vil gjelde ved markedsføring av utenlandske UCITS i Norge. Finanstilsynet foreslår å ta inn kravene som følger av ny artikkel 92, i verdipapirfondloven § 9-3, men viser til at de nye bestemmelsene alternativt kan inntas, helt eller delvis, i verdipapirfondforskriften med hjemmel i verdipapirfondloven § 9-5. Verdipapirfondloven § 12-3 første ledd om tilsyn må oppdateres som følge av endringene.

Fordi det er åpnet for at alternative investeringsfond kan markedsføres til ikke-profesjonelle investorer i Norge, må artikkel 43a i AIFM-direktivet om fasiliteter som skal være tilgjengelige for ikke-profesjonelle investorer, gjennomføres. Finanstilsynet har vurdert om bestemmelsen skal gjennomføres generelt, eller bare i forbindelse med grensekryssende markedsføring og distribusjon. Finanstilsynet anser det som hensiktsmessig at bestemmelsen gjennomføres slik at kravene vil gjelde for samtlige alternative investeringsfond som tillates markedsført til ikke-profesjonelle

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

investorer etter AIF-loven § 7-1. Dette vil etter Finanstilsynets syn hindre at det blir uklart hvilke minimumskrav som gjelder.

Finanstilsynet har også drøftet om kravene i artikkel 43a skal komme til anvendelse ved markedsføring av EuSEF- og EuVECA-fond når disse markedsføres til ikke-profesjonelle investorer. Finanstilsynet peker på at de ikke kan se at endringsdirektivet eller forordningene som regulerer EuVECA/EuSEF, tar stilling til dette, og har bedt om innspill fra høringsinstansene.

Finanstilsynet viser til at ordningene/fasilitetene både etter UCITS- og AIFM-direktivet skal tilbys på medlemsstatens språk eller et språk medlemsstaten godkjenner. Finanstilsynet har lagt til grunn at dette kravet kun gjelder ved utførelsen av oppgavene, og ikke griper inn i eksisterende språk-krav.

Når det gjelder kravet om at fasilitetene/ordningene skal fungere som kontaktpunkt for nasjonale tilsynsmyndigheter, viser Finanstilsynet til at det er tilstrekkelig å vise til kontaklinformasjon til det aktuelle foretaket.

Finanstilsynet foreslår en ny bestemmelse i AIF-lovens kapittel 7 som gjennomfører kravene til fasiliteter/ordninger som må tilbys ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer. Finanstilsynet foreslår også at det tas inn en bestemmelse i verdipapirfondloven § 9-4 som gjennomfører kravene for nasjonale fond. Finanstilsynet viser til, på samme måte som over, at et alternativ er å gjennomføre kravene helt eller delvis i verdipapirfondforskriften og AIF-forskriften, med hjemmel i henholdsvis i verdipapirfondloven § 9-5 og AIF-loven § 7-1.

3.4.5 Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring

Finanstilsynet viser til at endringene som angår meldinger om grensekryssende markedsføring av fond i UCITS-direktivet artikkel 93 første ledd og AIFM-direktivet annex IV, i noen grad utvider hvilken informasjon som skal fremlegges ved meldinger om grensekryssende markedsføring av henholdsvis UCITS- og alternative investeringsfond i andre land enn hjemstaten.

Finanstilsynet foreslås at endringene skal reflekteres i henholdsvis verdipapirfondloven § 9-2 første ledd og AIF-loven § 6-2 første ledd.

Forordningene om EuVECA/EuSEF var ikke gjennomført da notatet fra Finanstilsynet var på høring. Finanstilsynet bemerker at disse forordningene åpner for grensekryssende markedsfø-

ring etter notifikasjonssystemet i AIFM-direktivet også overfor ikke-profesjonelle investorer.

Finanstilsynet viser til ny artikkel 93 nr. 8 i UCITS-direktivet og artikkel 32 nr. 7 i AIFM-direktivet om endringer i tidligere innsendte meldinger om grensekryssende markedsføring. Finanstilsynet foreslår at de nye bestemmelsene om endringer i tidligere innsendte meldinger om markedsføring av fond, gjennomføres i henholdsvis verdipapirfondloven § 9-2 fjerde ledd og AIF-loven § 6-2 tredje ledd. Finanstilsynet viser til at det er nødvendig med oppdatering av bestemmelsene fordi prosedyrene for behandling av meldinger om endringer knyttet til grensekryssende markedsføring blir mer omfattende og innfører kortere frister for Finanstilsynets behandling.

3.4.6 Endringsmeldinger om grensekryssende forvaltning

Finanstilsynet viser til at endringene om endringsmeldinger ved grensekryssende forvaltning medfører at det må innføres en frist på 15 virkedager for Finanstilsynet til å varsle forvalter om at endring som vil medføre regelverksbrudd, ikke kan gjennomføres. Det må også innføres en plikt for Finanstilsynet til å melde om regelbrudd og iverksettelse av nødvendige tiltak til verststaten.

Finanstilsynet viser til at det vil måtte forholde seg til fristene ved behandlingene av denne typen saker, men at endringene utover dette anses å få mindre betydning.

3.4.7 Endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper

Finanstilsynet har pekt på at bestemmelsene om endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper inngår i endringsdirektivets generelle retning om å utvide prosedyrene knyttet til tilsynsmyndighetenes oppfølging av meldinger om grensekryssende virksomhet og å innføre kortere frister. Finanstilsynet foreslår at de nye bestemmelsene tas inn i verdipapirfondloven § 3-2 femte ledd.

3.4.8 Opphør av grensekryssende markedsføring

Finanstilsynet viser til at bestemmelsene i UCITS- og AIFM-direktivet er nye, og at det derfor kreves endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven.

Finanstilsynet mener at regler om opphør av markedsføring vil klargjøre rettstilstanden på området. Etter Finanstilsynets syn vil det også

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

styrke investorbeskyttelsen ved avregistrering av fond for markedsføring i investorens hjemstat, blant annet ved at andelseierne kan kreve vederlagsfri innløsning, og at forvalteres plikter overfor gjenværende andelseiere etter at fondet er avregistrert for markedsføring, presiseres.

Finanstilsynet viser også til at reglene vil innebære merarbeid for tilsynet som kompetent myndighet. Finanstilsynet skal vurdere om melding om avregistrering er fullstendig, og deretter videreformidle relevant informasjon til nasjonale myndigheter i de stater der det aktuelle fondet markedsføres, innen 15 virkedager etter mottak av meldingen. Dette gjelder både meldinger sendt vedrørende UCITS etablert i Norge, samt fra norske forvaltere av alternative investeringsfond.

Finanstilsynet viser til at direktivet innfører et regime for meldinger av endringer i fondsdokumentasjon etter at forvalter har avvirket markedsføringen i en stat. Finanstilsynet vil i slike tilfeller måtte informere tilsynsmyndighetene i de statene hvor fondet tidligere har vært markedsført, om slike endringer.

Etter gjeldende rett skal Finanstilsynet få melding om vesentlige endringer i tidligere meldte opplysninger, og deretter informere forvalterens hjemstatsmyndighet. Etter de nye bestemmelsene skal både investorer og forvalterens hjemstatsmyndighet motta den informasjonen som kreves.

Finanstilsynet viser til at plikten for kompetent myndighet i en forvalters hjemstat etter artikkel 32a femte ledd til å videreformidle informasjon er noe videre formulert enn den rapporteringsplikten forvalteren har til kompetent myndighet i hjemstaten etter artikkel 32a fjerde ledd. Finanstilsynet har lagt til grunn at det kun er informasjon forvalteren er pålagt å rapportere til Finanstilsynet, som skal videresendes tidligere vertsstater.

Finanstilsynet viser videre til at det er noe uklart om rapportering til tidligere vertsstater kun skal skje i forbindelse med opphør av markedsføringen eller også gjelde fremover i tid. Finanstilsynet legger uansett til grunn at det ikke vil være aktuelt å informere andre tilsynsmyndigheter om endringer når det ikke lenger er andelseiere i det avregistrerte fondet.

Finanstilsynet legger til grunn at rekkevidden av disse pliktene vil finne sin løsning i praksis.

Finanstilsynet foreslår at ny artikkel 93a i UCITS-direktivet og ny artikkel 32a i AIFM-direktivet gjennomføres i henholdsvis verdipapirfondloven og AIF-loven. Finanstilsynet mener at bestemmelsen i AIF-loven bør inkludere mulighet til å treffe tiltak for å beskytte investorer i Norge

ved brudd på bestemmelsen, og viser til at tilsvarende gjelder for verdipapirfondloven. Finanstilsynet viser også til at det er behov for konsekvensjusteringer i forbindelse med fastsettelse av den nye bestemmelsen.

3.4.9 Gebyrer

Når det gjelder gebyrer, viser Finanstilsynet til at det er vanlig blant tilsynsmyndighetene i Europa å ha gebyrer for behandling av saker om grensekryssende markedsføring av fond. Finanstilsynet viser til at de tidligere har foreslått for departementet at det bør åpnes for å kunne innføre gebyrer innenfor enkelte tilsynsområder, herunder behandling av meldinger om grensekryssende markedsføring av fond til Norge. Et høringsnotat om ileggelse av gebyrer (Forslag til endringer i Finanstilsynets utlikning av utgifter) er til behandling i departementet.

3.5 Høringsinstansenes syn

I høringen er det kommet inn ett høringssvar med merknader.

Advokatfirmaet Schjødt AS gir uttrykk for at Finanstilsynets tolkning om at reglene om markedssondering bare retter seg mot forvaltere med konsesjon og forvaltere av EuSEF/EuVECA-fond, utgjør en innstramming av gjeldende rett, som i så fall bør være gjenstand for en egen høring.

Advokatfirmaet Schjødt redegjør for sitt syn for virkeområdet til reglene om markedssonderinger. Advokatfirmaet viser til at AIFM-direktivet og endringsdirektivet kun regulerer markedsføring og sonderende markedsføring av alternative investeringsfond overfor profesjonelle investorer. Dette innebærer etter deres syn samtidig at markedsføring og markedssondering av alternative investeringsfond overfor ikke-profesjonelle investorer er opp til den enkelte EØS-jurisdiksjon å regulere nasjonalt. Reguleringen av markedssondering overfor profesjonelle investorer utgjør etter Advokatfirmaet Schjødts syn en rett for forvaltere av alternative investeringsfond med tillatelse. Fordi sonderende markedsføring ikke er regulert overfor registrerte AIF-forvaltere, vil dette være opp til nasjonal rett å bestemme.

Advokatfirmaet Schjødt viser til at det er vanlig praksis å sende ut overordnet informasjon om ulike fond og produkter til et bredt spekter av kunder og potensielle investorer uten at dette utgjør markedsføring. Det viser også til at mange aktører har et behov for å kunne undersøke om det er

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

etterspørsel etter en investeringsstrategi før man har tillatelse til å drive markedsføring. Firmaet viser til at det er en velbegrunnet og velfungerende praksis samtidig som markedet beskyttes gjennom reglene om markedsføring i AIF-lovens kapittel 7.

3.6 Departementets vurdering

3.6.1 Innledning

Etter departementets vurdering er det ønskelig å gjennomføre de to endringsrettsaktene i norsk rett. Departementet viser til at det er tale om endringer i regelverk som allerede er gjennomført. Disse endringene har som formål å fjerne hindre for grensekryssende markedsføring og distribusjon av UCITS- og alternative investeringsfond, klargjøre rettigheter og plikter på til nå uregulerte områder, samordne regelverk for UCITS- og AIF-området samt fortsatt sikre investorbekyttelsen. Departementet viser til at dette i hovedsak vil føre til forenklinger for bransjen og styrke eksisterende regelverk.

Departementet viser også til at det er en høy grad av europeisk integrasjon på finansmarkedsområdet, og departementet har gjennomgående lagt vekt på helhetlig og konsekvent gjennomføring av rettsakter på fondsområdet. Det er derfor uheldig om det gjelder et annet regelverk i Norge enn på det indre markedet. Ulikt regelverk kan også påføre markedsaktører i Norge som driver grensekryssende virksomhet, unødvendige kostnader. Om Finanstilsynet for eksempel skal forholde seg til andre frister enn øvrige kompetente myndigheter i EU, vil være uheldig.

I det videre vil departementet kommentere gjennomføringen av forpliktelsene i norsk rett og hvilke hensyn som gjør seg særlig gjeldende. Når det gjelder rettsaktenes nærmere innhold, viser departementet til omtalen ovenfor.

3.6.2 Gjennomføring av endringsforordning (EU) 2019/1156

Departementet mener at endringsforordning (EU) 2019/1156 bør gjennomføres med henvisning til rettsakten, slik som er vanlig på finansmarkedsområdet. Finansdepartementet viser til at forordningen kommer til anvendelse for UCITS-forvaltere og AIF-forvaltere, herunder forvaltere av EuVECA og EuSEF.

Departementet mener at forordningen bør gjennomføres i AIF-loven, og viser til at forordningen endrer forordningene om EuVECA og

EuSEF, som er gjennomført i AIF-loven. Departementet mener samtidig at det bør presiseres i verdipapirfondloven at forordningen kommer til anvendelse for UCITS. Departementet viser til at en tilsvarende løsning ble valgt i Prop. 155 LS (2020–2021) i forbindelse med gjennomføring av pengemarkedsfondsforordningen (forordning (EU) 2017/1131) for gjennomføring i verdipapirfondloven med henvisning til dette i AIF-loven (bestemmelsene avventer ikrafttredelse til forordningen trer i kraft i EØS).

Bestemmelsene for gjennomføring av de øvrige forordningene i AIF-loven kapittel 1a åpner for at senere, mindre endringer i forordningene, som etter sin natur ville vært gjennomført ved forskrift i norsk rett, kan gjennomføres i forskrifts form. Departementet viser til tidligere vurderinger i Prop. 155 LS (2020–2021) punkt 3.5 og Prop. 96 LS (2018–2019) punkt 3.2. Departementet foreslår en tilsvarende mulighet ved gjennomføringen av forordningen.

Finanstilsynet har foreslått at gjennomføring av forordningen skal tas inn i verdipapirfondloven kapittel 13 om ikrafttredelse og overgangsbestemmelser. Departementet mener det er mest oversiktlig å ta inn en bestemmelse om forordningen i lovens kapittel 1. Departementet viser særlig til at det er tale om bestemmelser som pålegger plikter som kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, og at tilgjengelighetshensyn tilsier at den plasseres tidlig i loven. Departementet viser til at pengemarkedsfondsforordningen også er gjennomført i kapittel 1.

I sitt høringsnotat viser Finanstilsynet til at pliktene det pålegges gjennom forordningen, herunder om rapporteringer og publiseringer, vil komme til anvendelse når forordningen gjennomføres i norsk rett. Departementet viser til omtalen over av hvilke plikter Finanstilsynet pålegges gjennom forordningen.

Departementet foreslår at gjennomføringsbestemmelsen tas inn i AIF-lovens kapittel 1a om gjennomføring av internasjonale forpliktelser i ny § 1a-5, og at henvisning til dette tas inn i verdipapirfondloven § 1-8.

3.6.3 Markedsføringsmateriell og overtredelsesgebyr

Departementet viser til at endringsforordningen artikkel 4 inneholder krav til markedsføringsmateriell og retter seg mot AIF-forvaltere, EuVECA-forvaltere, EuSEF-forvaltere i tillegg til forvaltningsselskap for UCITS. Punkt 2 i fortalen til endringsforordningen utdyper bakgrunnen for

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

bestemmelsen. Det vises til at formålet er å bedre investorbeskyttelsen og fastsette ensartede regler for å sikre like konkurransevilkår for AIF-er og UCITS-er.

Departementet viser til drøftelsen over om at forordningen foreslås gjennomført i sin helhet gjennom henvisning i AIF-loven, og viser til dette i verdipapirfondloven.

Departementet viser til Finanstilsynets vurdering av dets kompetanse til å føre tilsyn med og fastsette reaksjoner ved overtredelse av AIF-loven og verdipapirfondloven etter disse lovene samt finanstilsynsloven. Departementet er enig i at overtredelse av bestemmelsen skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Departementet viser til forslag om endringer i verdipapirfondloven § 11-6 og AIF-loven 9-6.

Departementet påpeker at det på bakgrunn av Høyesteretts dom 15. april 2021 (HR-2021-797-A) har oppstått spørsmål om muligheten til å opprettholde bestemmelser om foretakssanksjon på objektivt grunnlag. Departementet foreslår ikke lovendring på dette punktet nå, og viser til departementets brev til Stortinget i forbindelse med behandling av Prop. 155 LS (2020–2021) vedlagt Innst. 554 L (2020–2021) om at departementet avventer oppfølging av advokat Høiviks utredning.

Når det gjelder forhåndskontroll av markedsføring, som det åpnes for i endringsforordningen artikkel 7, viser departementet til Finanstilsynets vurdering av at det ikke er ønskelig å innføre regler om dette på nåværende tidspunkt.

3.6.4 Markedssonderinger

Departementet mener at det bør innføres regler om markedssonderinger. Departementet viser til at det vil klargjøre rettsstillingen på området og vil sikre at aktivitet som ikke omfattes av definisjonen av markedsføring, er underlagt krav som sikrer investorbeskyttelse.

Det har oppstått spørsmål om hvor vidtrekkende adgangen til å drive markedssondering er og bør være. Departementet viser videre til at markedssondering ikke har vært regulert i AIF-loven. Fordi det nå innføres regler om dette for forvaltere med tillatelse overfor potensielle profesjonelle investorer, mener departementet at det samtidig bør tas stilling til slik aktivitet overfor ikke-profesjonelle investorer og for registrerte forvaltere.

Departementet viser først til at det er opp til nasjonal rett å innføre eventuelle bestemmelser om dette. Endringsdirektivet artikkel 2 annet ledd som inntar ny artikkel 30a i AIMF-direktivet,

omtaler kun markedssonderinger overfor potensielle profesjonelle investorer fra AIF-forvaltere som har tillatelse. Etter departementets syn er bestemmelsen formulert som en forpliktelse overfor medlemsstatene til å sikre at AIF-forvaltere med tillatelse skal kunne drive markedssondering i EØS overfor profesjonelle investorer, såfremt den er i samsvar med vilkårene for dette. Direktivet omtaler ikke adgangen til å drive markedssondering overfor potensielle ikke-profesjonelle investorer eller adgangen for registrerte AIF-forvaltere til å bedrive slik aktivitet.

Departementet drøfter først om forvaltere med tillatelse skal kunne markedssondere overfor potensielle ikke-profesjonelle investorer.

Direktivet regulerer, i likhet med markedssonderinger, ikke markedsføring til ikke-profesjonelle. I Prop. 77 L (2013–2014) ble regler om markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle kunder vurdert. Stortinget ga tilslutning til at Norge innførte regler om dette, som samtidig styrket investorvernet for denne gruppen. Departementet mener det er naturlig å vurdere om dette nasjonale handlingsrommet nå også bør benyttes for å innføre regler om markedssonderinger.

Departementet viser til at markedssondering, for å ha noen verdi for AIF-forvalterne, forutsetter at de som forvalteren henvender seg til, har tilstrekkelig kompetanse og erfaring til å kunne gjøre selvstendige vurderinger av produktet eller investeringsstrategien som sonderes. Som departementet uttalte i vurderingen av om AIF-er skal kunne markedsføres til ikke-profesjonelle (Prop. 77 L (2013–2014) punkt 14.6.1, kan det «ikke forventes at forbrukere og andre ikke-profesjonelle investorer har samme kapasitet og evne til å vurdere ulike alternative finansielle investeringer som profesjonelle investorer». På denne bakgrunn ble det gjennomført flere bestemmelser som skal sikre beskyttelsen til denne gruppen av investorer. Dette kan, etter departementets syn, medføre at markedssondering overfor ikke-profesjonelle investorer vil ha begrenset nytteverdi for forvaltere. Advokatfirmaet Schjødt AS peker samtidig på at det er ønskelig med regler om markedssondering også overfor potensielle ikke-profesjonelle investorer. Departementet er usikker på om det er behov for en slik adgang, men kan likevel ikke utelukke at noen forvaltere vil kunne ha nytte av muligheten til slik sondering.

Departementet viser til at hensynet til beskyttelsen av ikke-profesjonelle investorer i AIF-loven står helt sentralt, og at det verken er ønskelig eller meningen å åpne for at denne beskyttelsen svek-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

kes. Departementet viser til at det ikke er tale om å lempe på kravene til markedsføring, og at det eksempelvis fortsatt vil måtte innhentes særskilt markedsføringstillatelse etter AIF-loven § 7-1 og at det må foretas en egnethetsvurdering.

Departementet har begrenset informasjon om hvilken praksis som har utviklet seg for markedssonderinger og i hvilken grad dette benyttes av forvaltere i dag. Fordi dette ikke har vært regulert i AIF-loven, har Finanstilsynet, utover å sikre at det ikke drives markedsføring i strid med bestemmelsene i lovens kapittel 7, heller ikke ført tilsyn med slik aktivitet.

Departementet mener på nåværende tidspunkt at det kan være uforholdsmessig å innskrenke adgangen til å drive markedssondering overfor ikke-profesjonelle investorer for forvaltere med tillatelse. Departementet har derfor under sterk tvil kommet til at det bør innføres bestemmelser som presiserer at det skal kunne drives markedssondering overfor ikke-profesjonelle. Departementet understreker at dette kan endre seg dersom det viser seg at det blir grunn til å frykte at investorbeskyttelsen til ikke-profesjonelle investorer svekkes.

Departementet viser til at vilkårene for slik markedssondering vil måtte gjelde ved sondering overfor ikke-profesjonelle. Departementet legger til grunn at det i tillegg bare vil kunne drives markedssondering overfor ikke-profesjonelle dersom fondet er ment å skulle kunne markedsføres overfor slike investorer. Det er altså en forutsetning for markedssondering at fondet, dersom det senere vil markedsføres, skal gjøre dette i samsvar med reglene i AIF-loven kapittel 7. Ettersom markedssondering overfor denne gruppen ikke er omfattet av direktivet, vil det ikke være anledning til å notisere om slik aktivitet grensekryssende via meldingssystemet.

Når det gjelder registrerte forvalteres adgang til å drive markedssondering, mener departementet at det ikke er grunn til å lovfeste bestemmelser om dette. Departementet viser til at slike forvaltere, med mindre de er omfattet av EuVECA- og EusEF-forordningene, bare er omfattet av lovens § 1-4 og kapittel 9. Departementet legger derfor til grunn at rettstilstanden for disse forvalterne videreføres. Departementet er enig med Finanstilsynet i at gjeldende rammer for registrerte AIF-forvaltere innebærer at disse ikke vil kunne foreta markedssonderinger overfor norske ikke-profesjonelle investorer med mindre dette skjer i medhold av de nye reglene i forordningene om EuVECA og EuSEF.

Når det gjelder nasjonale fond regulert av verdipapirfondloven, viser departementet til at forvaltningsselskapene til slike fond også vil ha konsesjon som, eller være registrert som, AIF-forvalter. Departementet antar, i tråd med redegjørelsen over, at forvaltningsselskaper som også har konsesjon til å være AIF-forvalter, vil kunne drive sonderende markedsføring overfor profesjonelle så vel som ikke-profesjonelle investorer, og at forvaltningsselskaper som er registrerte AIF-forvaltere, vil kunne drive markedssonderinger overfor profesjonelle investorer dersom vilkårene for dette er oppfylt.

Departementet legger til grunn at det innføres plikt til å sende melding til, og at denne viderefremmes av, Finanstilsynet om markedssonderingene.

Departementet er enig i Finanstilsynets vurdering om å utelukke aktører fra tredjeland fra å drive sonderende markedsføring i Norge.

Endringsforordningen artikkel 15 og 16 om endring av henholdsvis EuVECA-forordningen og EuSEF-forordningen vil sikre muligheten til forvaltere av slike fond til å drive sonderende markedsføring. Endringsforordningen er som nevnt over, foreslått gjennomført i AIF-loven kapittel 1a.

Departementet foreslår at det tas inn bestemmelser om vilkår for sonderende markedsføring og melding om dette i AIF-loven kapittel 6 og 7.

3.6.5 Fasiliteter/ordninger

Departementet bemerker at kravene som følger av endringsdirektivet, omtales som «fasiliteter» i norsk oversettelse (og i andre språkdrakter, som for eksempel engelsk og dansk). Departementet er enig med Finanstilsynet i at «ordninger» er et mer etablert ord, men finner at det kan skape forvirring å benytte dette ordet da «ordninger» også brukes om andre forhold i rettsaktene, se for eksempel nye artikkel 32a og 93a om opphør av ordninger etablert for markedsføring av andeler. Departementet legger derfor opp til at «fasilitet» benyttes for å betegne dette.

Departementet viser til at endringene i UCITS-direktivet medfører at kravene til hvilke fasiliteter som stilles til rådighet, moderniseres og presiseres. Departementet viser til at gjeldende rett ikke pålegger stedlig tilstedeværelse i Norge, og på dette punktet vil det ikke være behov for å gjøre endringer. Departementet velger å følge Finanstilsynets forslag om at kravet til fasiliteter/ordninger skal lovfestes. Departementet har imidlertid gjort enkelte endringer i Finanstilsynets utkast.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Departementet er enig med Finanstilsynet i at krav til fasiliteter som skal være tilgjengelige etter AIFM-direktivet artikkel 43a, bør gjelde for samtlige alternative investeringsfond som markedsføres til ikke-profesjonelle investorer, ikke bare når dette skjer grensekryssende. Departementet viser til at det er tale om hensiktsmessige minimumskrav, og, som Finanstilsynet viser til, vil utelukke tvil om hvilke fasiliteter/ordninger som skal tilbys ikke-profesjonelle investorer.

Departementet viser til at det ikke har kommet innspill til Finanstilsynets oppfordring til å vurdere om kravene om fasiliteter ikke bør komme til anvendelse for EuVECA-/EuSEF-forordningene. Departementet viser til at det er eksplisitt kommentert i endringsdirektivet at kravene ikke kommer til anvendelse for ELTIF-forordningen. ELTIF-forordningen oppstiller allerede krav om fasiliteter/ordninger, og departementet antar at unntaket antagelig er fastsatt for å markere at det er ELTIF-forordningens egne bestemmelser om dette som gjelder. Departementet viser til at forordningene for EuVECA og EuSEF regulerer forholdet til markedsføring også for ikke-profesjonelle aktører, og at det ikke anser behov for å presisere i lov om kravene til fasiliteter kommer til anvendelse for disse.

Departementet viser til sitt forslag om endringer i verdipapirfondloven §§ 9-3 og 9-4. Departementet viser til sitt forslag til ny § 7-6 i AIF-loven.

3.6.6 Meldinger om og endring av meldinger om grensekryssende markedsføring

Departementet viser til Finanstilsynets vurdering av at det er behov for lovendring for å gjennomføre endringene om meldinger og endring av disse meldingene. Departementet mener at endringene vil gjøre at det fremlegges noe mer informasjon ved grensekryssende markedsføring enn tidligere, og at disse må sendes minst én måned før gjennomføring. Endringene vil også lovfeste Finanstilsynets plikt til å meddele forvaltningsselskap og myndighet i vertslandet innen 15 dager fra komplett melding er mottatt, dersom endringen medfører gjør at loven ikke overholdes, og at Finanstilsynet har plikt til å iverksette nødvendige tiltak og informere vertslandet om dette dersom endringen likevel gjennomføres. Departementet viser til sin vurdering over om at Finanstilsynet har tilstrekkelige virkemidler til å iverksette eventuelle nødvendige tiltak.

Departementet viser til utkast til endringer i verdipapirfondloven § 9-2 første ledd nytt fjerde punktum og fjerde ledd og AIF-loven § 6-2.

3.6.7 Endringsmeldinger ved grensekryssende forvaltning

Departementet viser til at AIF-loven § 8-1 må endres for å gjennomføre krav om at Finanstilsynet skal informere forvalter innen 15 virkedager etter melding dersom virksomheten eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med AIF-direktivet. Departementet viser til sin vurdering over om at Finanstilsynet har tilstrekkelige virkemidler til å iverksette eventuelle nødvendige tiltak.

Departementet viser til forslaget om endring i AIF-loven § 8-1 fjerde ledd siste punktum.

3.6.8 Endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper

Finanstilsynet har plikt til å informere forvaltningsselskap samt myndighet i vertslandet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, dersom endringen i en filial medfører at forvaltningsselskapet ikke vil overholde loven. Det samme gjelder plikten til å iverksette nødvendige tiltak og uten ugrunnet opphold informere vertslandet dersom forvaltningsselskapet likevel gjennomfører endringen. Departementet viser til sin vurdering over om at Finanstilsynet har tilstrekkelige virkemidler til å iverksette eventuelle nødvendige tiltak.

Departementet viser til forslag i verdipapirfondloven § 3-2 femte ledd nytt annet og tredje punktum.

3.6.9 Opphør av grensekryssende markedsføring

Reglene om opphør av markedsføring er nye og krever endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven. Departementet er enig med Finanstilsynet i at de nye reglene ved opphør av grensekryssende markedsføring av fond vil klargjøre rettstilstanden på området. Departementet er også enig i at investorbeskyttelsen vil presiseres og styrkes. Departementet viser blant annet til at andelseierne kan kreve vederlagsfri innløsning, og at forvalteres plikter overfor gjenværende andelseiere etter at fondet er avregistrert for markedsføring.

Departementet registrer at Finanstilsynet pålegges flere og mer omfattende arbeidsoppgaver, blant annet ved at de pålegges kortere frister.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Departementet viser til at det likevel er viktig at disse fastsettes for å sikre likeartede regler for Norge som i det indre markedet. At det er samme plikter og frister for alle kompetente myndigheter, vil etter departementets syn føre til bedre og raske informasjonsflyt.

Finanstilsynet har i sitt høringsnotat pekt på at dets plikt til å videreformidle informasjon om endringer i meldinger om opphør etter AIFM-direktivet ny artikkel 32a nr. 5 er noe videre formulert enn den rapporteringsplikten forvalterens hjemstatsmyndighet har etter ny artikkel 32a nr. 4. Finanstilsynet har lagt til grunn at det kun er informasjon forvalteren er pålagt å rapportere til Finanstilsynet, som skal videresendes til tidligere vertsstater for markedsføring. Finanstilsynet har også lagt til grunn at det ikke vil være aktuelt å informere andre tilsynsmyndigheter om endringer i tilfeller hvor det ikke lenger er andelseiere igjen i det avregistrerte fondet. Departementet er enig med Finanstilsynet i at rekkevidden av disse pliktene vil finne sin løsning i praksis.

Departementet er enig med Finanstilsynet i at det bør ha kompetanse til å pålegge retting overfor utenlandske UCITS og forvalteres virksomhet i Norge. Departementet foreslår å utvide hjemmelen i AIF-loven § 10-2 og henvisningene i verdipapirfondloven § 12-3.

Departementet slutter seg i hovedsak til Finanstilsynets forslag, men mener det også er nødvendig å innta bestemmelser så vel i kapittel 7 som i kapittel 6 i AIF-loven.

Departementet viser til forslag i verdipapirfondloven §§ 9-5 og 9-6 og AIF-loven §§ 6-8 og 6-9 samt § 10-2.

3.6.10 Gebyrer

Departementet mener det kan være aktuelt å gjennomføre bestemmelsene om gebyrer for behandling av meldinger om grensekryssende markedsføring av fond. Departementet viser samtidig til at dette bør gjøres i forbindelse med den helhetlige gjennomgangen av utlikning av Finanstilsynets utgifter. Departementet viser til at dette spørsmålet har vært på høring og er til behandling i departementet.

Departementet foreslår derfor foreløpig ikke å gjennomføre bestemmelser om gebyrer for behandling av meldinger om grensekryssende markedsføring av UCITS- eller alternative investeringsfond.

3.7 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteébeslutning nr. 53/2021 med tilpasninger

3.7.1 Bakgrunn

Gjennomføring av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 (endringsdirektivet) og forordning (EU) 2019/1156 (endringsforordningen) i norsk rett vil kreve lovendring. Det er derfor nødvendig med Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd. Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke.

3.7.2 Nærmere om EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021

EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 om innlemmelse av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156 i EØS-avtalen inneholder en fortale og fire artikler med tekniske EØS-tilpasninger og sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av den norske språkversjonen og ikrafttredelse av beslutningen.

Av *artikkel 1* følger det at EØS-avtalens vedlegg IX skal endres slik at endringsdirektivet og endringsforordningen tas inn i det aktuelle vedlegget.

EØS-komiteens beslutning *artikkel 1* inneholder *EØS-tilpasninger*.

For forordning (EU) nr. 1286/2014 (PRIIPS) oppheves tilpasning f) i nr. 31 bg i vedlegget. Tilpasning f) i EØS-komiteébeslutning nr. 67/2020 av 3. april 2020 om innlemmelse av PRIIPS endrer «31. desember 2019» i forordningen til «31. desember 2021» for EFTA-statene.

For endringsforordningen skal «Innen 31. mars 2021 og deretter hvert annet år» i artikkel 8 for EFTA-statene forstås som «Innen 18 måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 og deretter innen 31. mars hvert oddetallsår». I artikkel 10 skal ordene «Innen 2. februar 2020» forstås som «Innen seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021».

Artikkel 2 fastsetter at språkutgavene på islandsk og norsk har tilsvarende gyldighet som de andre europeiske utgavene.

Artikkel 3 fastsetter at beslutningen trer i kraft 6. februar 2021, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalen artikkel 103 nr. 1 er inngitt, eller på

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

den dag EØS-komiteens beslutning nr. 64/2018 av 23. mars 2018 trer i kraft, eller på den dag EØS-komiteens beslutning nr. 67/2020 av 30. april 2020 trer i kraft, alt etter hva som inntreffer sist.

Artikkel 4 sier at beslutningen skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

3.8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet mener at innføring av de foreslåtte bestemmelsene vil være positivt for markedet som helhet. Det vil gjøre det enklere å markedsføre fond på tvers av landegrensene samtidig som investorvernet ivaretas.

Departementet antar at gjennomføring av de nye reglene om grensekryssende markedsføring og distribusjon av fond vil gjøre det lettere for forvaltere og forvaltningsselskaper å markedsføre sine fond i andre EØS-stater. Departementet viser til at regelverket har som formål fjerne restriksjoner og barrierer for markedsføring av fond.

Departementet viser også til at investorvernet sikres gjennom de nye reglene. De nye reglene vil blant annet stille nye krav til forvalteres internkontroll, blant annet gjennom innsnevring av adgangen til å motta passive tegninger når det har vært gjennomført markedssonderinger. Ikke-profesjonelle investorer vil også bli tilbudt fasiliteter/ordninger som departementet antar de vil ha nytte av. Departementet viser også til at det innfø-

res noe mer omfattende krav til opplysninger som skal gis til potensielle investorer. Departementet vil også vise til at vernet for investorer styrkes betraktelig i tilfeller hvor et fond skal opphøre å bli markedsført. Departementet viser samtidig til at flere av elementene som styrker investorvernet, vil kunne medføre økte administrative konsekvenser for tilbyderne.

Departementet viser videre til at de nye reglene vil kunne medføre noe økt arbeid for Finanstilsynet i oppfølging av forvaltere og forvaltningsselskaper. Dette gjelder både oppfølging av registrering og kontroll av markedssonderinger samt meldinger om grensekryssende markedsføring, endring av slike og opphør av grensekryssende markedsføring. Departementet viser også til at fristene for slik behandling blir kortere. Slik innføring av lovbestemte frister vil kunne ha betydning for Finanstilsynets prioriteringer. Departementet bemerker også at de nye rapporteringskravene vil kreve at Finanstilsynet har tilstrekkelige IT-systemer og rutiner for løpende, administrativt arbeid for å sikre rettidig og kvalitetssikret rapportering og saksbehandling. Dette gjelder også de nye kravene til publisering av oppdatert informasjon.

Departementet mener at de nye pliktene som pålegges Finanstilsynet, til tross for at de medfører noe mer arbeid, vil føre til mer effektiv samhandling mellom kompetente myndigheter i det indre markedet, og at dette utgjør et gode.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

4 Rettelse i AIF-loven § 3-9 annet ledd

4.1 Bakgrunn

Departementet sendte et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet på høring 14. desember 2021 med frist 19. januar 2022. Høringsbrev og høringsnotat ble sendt til følgende instanser:

Alle departementene

Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Finanstilsynet
 Forbrukerrådet
 Forbrukertilsynet
 Handelshøyskolen i Bodø
 Høgskolen i Sørøst-Norge
 Høgskulen på Vestlandet
 Konkurransetilsynet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Norges Bank
 Regelrådet
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Riksrevisjonen
 Skattedirektoratet
 Statens Pensjonskasse
 Statistisk sentralbyrå
 Stortingets ombudsmann for forvaltningen
 Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
 ØKOKRIM
 Advokatforeningen
 Akademikerne
 Aksjonærforeningen i Norge
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Bankenes sikringsfond
 Bedriftsforbundet
 Coop Norge SA
 Deloitte AS
 Den norske aktuarforening

Den norske Revisorforening
 Econa
 Eiendomsmeglerforetakenes forening
 Finans Norge
 Finansforbundet
 Finansieringsselskapenes forening
 Finansmarkedsfondet
 Folketrygdfondet
 Forum for Utvikling og Miljø
 Handelshøyskolen BI
 Havtrygd Gjensidig Forsikring
 Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede (Unio)
 Hovedorganisasjonen Virke
 Industri Energi
 Juridisk rådgivning for kvinner
 KnowledgeGroup AS
 Kommunalbanken Norge
 KPMG AS
 KS
 Landsorganisasjonen i Norge
 Nasdaq OMX Oslo ASA
 Nordic Association of Electricity Traders
 Nordic Trustee
 Norges Bitcoin- og Blockchainforening
 Norges Bondelag
 Norges eiendomsmeglerforbund
 Norges handelshøyskole
 Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
 Norges Interne Revisorers Forening
 Norges Juristforbund
 Norges Kommunerevisorforbund
 Norsk Crowdfunding Forening
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk landbrukssamvirke
 Norsk olje og gass
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk takst
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Øko-Forum
 Norske boligbyggelags landsforbund AL
 Norske finansanalytikerens forening
 Norske Forsikringsmegleres Forening
 Norske Kredittopplysningsbyråers Forening

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

NOS Clearing ASA
 NTL-Skatt
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Oslo børs
 Oslosenteret
 Pensjonskasseforeningen
 Personskadeforbundet LTN
 Plan Norge
 Publish What You Pay Norway
 Redd Barna
 Regnskap Norge
 Skatterevisorenes Forening
 Småbedriftsforbundet
 Sparebankforeningen i Norge
 Stiftelsesforeningen
 Storebrand
 The Nordic Association of Marine Insurers
 (CEFOR)
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 Virke Inkasso
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund
 Økonomiforbundet

Ingen høringsinstanser hadde merknader til høringen. Følgende høringsinstanser har uttalt at de ikke har merknader eller ikke ønsker å delta i høringen:

Klima- og miljødepartementet
 Skattedirektoratet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Den norske Aktuarforening
 Brønnøysundregistrene
 Statistisk sentralbyrå
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Skattedirektoratet

4.2 Gjeldende rett

AIF-loven § 3-9 første ledd stiller krav til likviditetsstyring for alternative investeringsfond. I annet ledd gjøres det unntak fra disse kravene for visse typer fond. Unntaket gjelder for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring, altså fond som ikke kan øke eksponeringen gjennom innlån av penger, verdipapirer, derivatposisjoner og lignende. AIF-loven § 3-9 skal gjennomføre artikkel 16 i direktiv om regulering av forvaltere av alternative investeringsfond (AIFM-direktivet).

4.3 EØS-rett

Etter AIFM-direktivet artikkel 16 nr. 1 første ledd skal AIF-forvaltere, for hvert alternativt investeringsfond de forvalter som ikke er et lukket fond uten finansiell giring, benytte seg av et egnet likviditetsstyringssystem og vedta fremgangsmåter som vil gjøre det mulig for dem å overvåke AIF-ets likviditetsrisiko og sikre at likviditetsprofilen for AIF-ets investeringer overholder de underliggende forpliktelsene.

Artikkel 16 nr. 1 annet ledd pålegger AIF-forvaltere regelmessig å gjennomføre stresstester under normale og ekstraordinære likviditetsforhold, som vil gjøre det mulig for dem å vurdere og overvåke AIF-enes likviditetsrisiko i samsvar med resultatene av disse.

Etter artikkel 16 nr. 2 skal AIF-forvaltere sikre at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningspolitikken er samstemt for hvert av de alternative investeringsfondene de forvalter.

4.4 Finanstilsynets høringsnotat

Finanstilsynet skriver følgende i sitt høringsnotat:

«AIF-lovens annet ledd inneholder et generelt unntak fra kravene til likviditetsstyring for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring. Unntaketets ordlyd i den norske gjennomføringsbestemmelsen er videre enn det som følger av artikkel 16 nr. 1 og 2 i direktivet, ettersom det vises til samtlige plikter etter første ledd, herunder også plikten til å sørge for at likviditetsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen for fondet er konsistent. Direktivet forstås slik at kravet til samsvar mellom investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen gjelder ved forvaltning av ethvert alternativt investeringsfond.

Det fremstår ikke like klart av direktivet om begrensningen i artikkel 16 første ledd første punktum for lukkede fond uten finansiell giring også skal gjelde for bestemmelsens annet punktum om stresstesting av likviditet. Finanstilsynet kan ikke se at det foreligger et reelt behov for å stille krav til å gjennomføre periodiske stresstester av likviditeten i fond som ikke vil ha forpliktelser som må møtes i form av løpende utbetalinger. Finanstilsynet forstår direktivet slik at det ikke stilles et krav til å foreta stresstester for å overvåke likviditetsrisiko for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring. Finanstilsynet påpeker her

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

at forvaltere etter AIF-loven § 3-7 og artikkel 15 i AIFM-direktivet uansett skal ha systemer for risikostyring som løpende identifiserer, måler, styrer og overvåker alle relevante risikoer.

Finanstilsynet kan ikke se at direktivet åpner for nasjonalt handlingsrom når det gjelder gjennomføringen av artikkel 16 i AIFM-direktivet. Dette fremgår også av omtaler i Rapport om gjennomføring av AIFMD i norsk rett av 1. mars 2013 og i Prop 77 L (2013–2014) Lov om forvaltning av alternative investeringsfond. Det legges til grunn at det ikke er ment å innføre nasjonale regler som fraviker direktivets bestemmelser om likviditetsstyring.

For å unngå uklarhet om forståelsen av paragrafen og for å bringe ordlyden i samsvar med direktivets innhold, bør ordlyden i AIF-loven § 3-9 etter Finanstilsynets vurdering endres. Finanstilsynets forslag til endringer vil klargjøre AIF-forvalternes forpliktelser knyttet til likviditetsstyring, i tråd med direktivets innhold.»

4.5 Departementets vurdering

Departementet deler Finanstilsynets vurdering av at ordlyden i § 3-9 er uklar. Departementet viser til at det ikke er åpnet for nasjonalt handlingsrom ved gjennomføring av denne bestemmelsen i

direktivet, og at det heller ikke har vært meningen å fastsette avvikende regler. Departementet mener derfor at bestemmelsen bør endres for å bringes i samsvar med den underliggende direktivforpliktelsen i AIFM-direktivet artikkel 16. Departementet viser til Finanstilsynets vurdering og slutter seg til denne.

Departementet er videre enig med Finanstilsynet i at det ikke er nødvendig at kravene til stresstesting og likviditet kommer til anvendelse for lukkede fond uten finansiell giring fordi slike fond ikke vil ha forpliktelser som må møtes i form av løpende utbetalinger. Departementet viser på samme måte som Finanstilsynet til krav om systemer for risikostyring etter AIF-loven § 3-7.

Departementet viser til forslaget til endringer i AIF-loven § 3-9 første og annet ledd nedenfor.

4.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringen av bestemmelsen vil etter departementets syn ikke medføre praktiske konsekvenser for AIF-forvaltere eller Finanstilsynet. Departementet mener at endringen vil gjøre loven klarere, og at dette ikke vil medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for private eller myndigheter.

5 Oppfølging av Finanstilsynets arbeidsgrupperapport 9. oktober 2020 om temaer utenfor bankpakken

5.1 Bakgrunn

Finansdepartementet ga i brev 5. februar 2020 Finanstilsynet i oppdrag å sette ned og lede en arbeidsgruppe for å vurdere en norsk gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til EUs bankpakke, dvs. forordning (EU) 2019/876 (CRR2), direktiv (EU) 2019/878 (CRD5) og direktiv (EU) 2019/879 (BRRD2).

Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å:

- 1) Foreslå regelverksendringer for å gjennomføre bankpakken i norsk rett,
- 2) vurdere sammenhengen mellom norsk rett og de ulike rettsaktene som utgjør CRR/CRD IV-regelverket, og
- 3) vurdere om regelverket kan forbedres i lys av erfaringer som er gjort ved anvendelsen av regelverket og ev. foreslå slike regelverksendringer.

Arbeidsgruppen bestod i tillegg til medlemmer fra Finanstilsynet, av representanter fra Finansdepartementet, Bankenes sikringsfond og Norges Bank. Det ble i tråd med oppdragsbrevet også nedsatt en referansegruppe bestående av representanter fra DNB, Finans Norge, Eika-gruppen og SpareBank 1 Østlandet. Arbeidsgruppen hadde møter og annen faglig kontakt med referansegruppen underveis i arbeidet. Arbeidsgruppen avga sin rapport til Finansdepartementet 9. oktober 2020.

Finansdepartementet sendte arbeidsgruppens rapport på høring 15. oktober 2020. Høringsfristen var 6. januar 2021. Arbeidsgruppens rapport ble i hovedsak fulgt opp i Prop. 147 LS (2020–2021), men tre forslag i rapporten som *ikke* gjaldt gjennomføring av EUs bankpakke, ble ikke inkludert i proposisjonen. Disse tre forslagene gjelder regler i finansforetaksloven om unntak fra konsekvensplikt for visse lån og garantier til foretak lån- eller garantigiveren har en betydelig eierinteresse i, meldeplikt for lån og garantier mellom konsernforetak av en viss størrelse, samt krav til god forretningsskikk for foretak innen EØS som driver

grensekryssende virksomhet i Norge. To av forslagene følges opp her. Av høringsinstansene som ga merknader til arbeidsgruppens rapport, er det kun Finans Norge som i sitt høringssvar 6. januar 2021 hadde merknader til de tre forslagene som ikke gjaldt bankpakken. Finans Norges merknader er gjengitt nedenfor.

5.2 Krav til god forretningsskikk for EØS-finansforetak som driver grensekryssende virksomhet i Norge

5.2.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd at et finansforetak skal «utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk.» Etter § 5-4 gjelder bestemmelsen også for norske filialer av foretak etablert i annen EØS-stat. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke for foretak etablert i annen EØS-stat som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Arbeidsgruppen antar at dette skyldes en inkurie. Regler om god forretningsskikk er begrunnet i hensynet til bl.a. norske forbrukere og bør gjelde uavhengig av hvor tjenestetilbyderen er etablert. Andre bestemmelser som er begrunnet i de samme hensyn, gjelder også foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Dette gjelder f.eks. finansforetaksloven §§ 16-5 til 16-9 om markedsføring mv.

Arbeidsgruppen foreslår en endring i finansforetaksloven § 5-4 som innebærer at kravene til utøvelse av virksomheten i tråd med redelighet og god forretningsskikk også skal gjelde for foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

5.2.2 Høringsinstansenes syn

Finans Norge har uttalt seg generelt om arbeidsgruppens innspill i arbeidsgrupperapporten kapittel 10 vedrørende problemstillinger som ikke er

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

relatert til gjennomføring av bankpakken, og gir en generell støtte til arbeidsgruppens forslag. Finans Norge uttaler følgende i høringssvaret på side 57-58: «[a]rbeidsgruppen gir i rapportens kapittel 10 innspill til myndighetenes oppfølging av enkelte problemstillinger som ligger utenfor bankpakken. I all hovedsak gjelder forslagene presiseringer i konsesjons- og virksomhetsregler med det formål at norsk regelverk oppfyller EØS-regler, herunder etter pålegg fra EFTAs overvåkningsorgan. Etter Finans Norges vurdering har arbeidsgruppen foreslått hensiktsmessige tilpasninger og vi har således ingen ytterligere merknader til denne del av rapporten.»

5.2.3 Departementets vurdering

Departementet viser til arbeidsgruppens vurdering og forslag og slutter seg til forslaget om å føye til en henvisning til finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd i finansforetaksloven § 5-5 tredje ledd, som angir hvilke av finansforetakslovens bestemmelser som gjelder tilsvarende når finansforetak etablert i EØS driver grensekryssende virksomhet i Norge. Departementet viser til at kravet til redelighet og god forretningsskikk skal bidra til at finansforetakene opptrer forsvarlig overfor kunder og øvrige aktører i finansmarkedene. Av hensyn til allmenhetens tillit til finansforetak som driver virksomhet i Norge, bør kravet til redelighet og god forretningsskikk gjelde eksplisitt også for foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Departementet mener at en slik lovregulering av krav til finansforetaks atferd ved utøvelse av grensekryssende virksomhet i Norge ikke er i strid med prinsippet om hjemstatsregulering av finansforetak innenfor EØS. Eksempelvis oppstiller Danmark og Finland et lignende krav til grensekryssende virksomhet, jf. den danske lov om finansiel virksomhet § 43, jf. § 1 nr. 5, og den finske kreditinstituslag 15 kap. 1 §, jf. 18 kap 6 §. Det vises til forslaget om endring av finansforetaksloven § 5-5 tredje ledd.

5.3 Opphevelse av meldeplikt for enkelte lån, garantier mv. mellom konsernforetak i finanskonsern

5.3.1 Gjeldende rett

Finansforetaksloven § 18-4 første ledd regulerer konserninterne engasjementer. Finansforetak skal gi Finanstilsynet melding om konserninterne engasjementer som utgjør mer enn fem prosent av

foretakets ansvarlige kapital, jf. § 18-4 første ledd annet punktum.

Store eksponeringer, dvs. eksponeringer som utgjør mer enn 10 prosent av ansvarlig kapital, skal rapporteres til Finanstilsynet, jf. CRR artikkel 394, jf. CRR/CRD-IV forskriften § 2.

Finanstilsynet kan etter finanstilsynsloven § 4 nr. 3 pålegge foretak under tilsyn å sende inn oppgaver og opplysninger på den måten Finanstilsynet bestemmer, og som tilsynet mener det trenger for å kunne utføre sitt verv. Etter finanstilsynsloven § 3 annet ledd plikter foretakene når som helst å gi alle opplysninger som tilsynet måtte kreve, slik at tilsynet kan gjøre de undersøkelser om deres stilling og virksomhet som tilsynet finner nødvendig.

5.3.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser i punkt 10.3 på side 90 i rapporten til at etter finansforetaksloven § 18-4 første ledd annet punktum gjelder det i praksis en meldeplikt for konserninterne engasjementer som utgjør mellom 5 og 10 prosent av ansvarlig kapital og som gjelder i tillegg til rapporteringsplikten for store eksponeringer. Bestemmelsen presiserer ikke hva meldingen skal inneholde. Det er heller ikke noe krav om senere rapportering etter at terskelverdien er plassert.

I praksis mottar Finanstilsynet få meldinger i medhold av bestemmelsen i finansforetaksloven § 18-4, selv om mange av finansforetakene som inngår i konsern, vil ha et betydelig antall konserninterne engasjementer som utgjør mer enn 5 prosent av ansvarlig kapital. Eksempelvis vil samtlige banker som oppretter OMF-foretak, overstige terskelverdien på 5 prosent av ansvarlig kapital.

Arbeidsgruppen foreslår at bestemmelsen i finansforetaksloven § 18-4 første ledd annet punktum oppheves. Arbeidsgruppen viser til at Finanstilsynet har tilstrekkelig hjemmel i finanstilsynsloven § 3 annet ledd annet punktum og § 4 nr. 3 til å kreve rapportering fra foretakene om konserninterne engasjementer. Arbeidsgruppen viser dessuten til at dette er en bestemmelse som i liten grad følges opp i praksis, og at det ikke gjelder noen etterfølgende rapportering etter at terskelverdien er overskredet. Videre viser arbeidsgruppen til at plikten til å sende melding etter bestemmelsen også gjelder for engasjementer som er omfattet av rapporteringsplikten for store eksponeringer, og følgelig innebærer et krav om dobbeltrapportering for slike eksponeringer.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

5.3.3 Høringsinstansenes syn

Finans Norge har uttalt seg generelt om arbeidsgruppens innspill i arbeidsgrupperapporten kapittel 10 vedrørende problemstillinger som ikke er relatert til gjennomføring av bankpakken, og gir en generell støtte til arbeidsgruppens forslag, jf. omtalen under punkt 5.2.2.

5.3.4 Departementets vurdering

Departementet viser til arbeidsgruppens forslag og slutter seg til forslaget om å oppheve finansforetaksloven § 18-4 første ledd annet punktum. I likhet med arbeidsgruppen legger departementet til grunn at reglene om store engasjementer i CRR artikkel 387 til 403, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 2, oppstiller tilfredsstillende rammer for finansforetakenes håndtering av store engasjementer og gir tilsynsmyndighetene tilstrekkelig mulighet for kontroll, sammen med Finanstilsynets adgang til å få oversendt opplysninger fra foretak under tilsyn etter finanstilsynsloven § 4 nr. 3.

5.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Etter departementets syn innebærer opphevelsen av finansforetaksloven § 18-4 første ledd annet

punktum en forenkling av lovverket som reduserer regulatoriske rapporteringskrav for finansforetak. Departementet legger til grunn at opphevelsen av meldeplikten kan gi begrensede administrative innsparinger.

Vedrørende endringen i finansforetaksloven § 5-5 tredje ledd, som innebærer at finansforetak etablert i andre EØS-stater som driver grensekryssende virksomhet i Norge underlegges kravet til god forretningsskikk, viser departementet til at dette er en rettslig standard som stiller krav blant annet til finansforetaks praksis og opptreden. Etter departementets syn oppstiller EØS-regelverket for finansforetak blant annet ulike forsvarlighetskrav som tilsier at det ikke bør være særlig byrdefullt for finansforetak å etterleve kravet til god forretningsskikk ved grensekryssende virksomhet i Norge. Ved at kravet formelt gjøres gjeldende overfor finansforetak etablert i EØS som driver grensekryssende virksomhet i Norge, kan norske tilsynsmyndigheter ha adgang til å følge opp disse foretakene tettere enn i dag, og ev. gripe inn dersom tilsynsmyndighetene mener at kravet til god forretningsskikk ikke etterleveres. Økte inngrepsmuligheter kan gi netto samfunnsøkonomiske gevinster, men virkningen antas i praksis å være liten.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

6 Hvitvaskingslovens foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr

6.1 Bakgrunn

6.1.1 Hvitvaskingslovens foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr

Siden hvitvaskingsloven trådte i kraft i oktober 2018, er muligheten for å ilegge overtredelsesgebyr benyttet i en rekke tilfeller. Finanstilsynet har ilagt overtredelsesgebyr til banker, eiendomsmeglere, revisorer og regnskapsførere for ulike overtredelser av hvitvaskingsloven. Størrelsen på gebyrene varierer vesentlig, fra om lag 100 000 kroner til 400 millioner kroner. Til sammen er det ilagt gebyrer på totalt ca. 450 millioner kroner de siste tre årene. Gebyr er per mars 2022 utelukkende ilagt foretak.

Nå som det er gått mer enn to år siden hvitvaskingsloven trådte i kraft, kan det i praksis identifiseres brudd på loven som det ikke lenger er mulig å reagere mot fra tilsynsmyndighetenes side i form av overtredelsesgebyr. En del brudd på hvitvaskingsloven kan være gjenstand for strafferettslig oppfølging. Strafferammen for brudd på hvitvaskingsloven er bøter eller fengsel i inntil ett år. Det følger da av straffelovens generelle regler om foreldelsesfrister at foreldelsesfristen er to år, se § 86 første ledd bokstav a. I praksis kan derfor myndighetene stå uten reaksjonsmuligheter for brudd på hvitvaskingsloven dersom disse avdekkes først etter en viss tid. Det er i seg selv lite tilfredsstillende at rapporteringspliktige ikke kan stilles til ansvar for brudd på pliktene de har etter regelverket. Det kan videre stilles spørsmål ved om dette oppfyller de kravene som stilles til mulighetene for å følge opp overtredelser av regelverket. Departementet kommer tilbake til dette nedenfor.

6.1.2 Høring

Departementet sendte 5. januar 2021 på høring et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet med forslag om å forlenge foreldelsesfristen for overtredelsesgebyr i hvitvaskingsloven fra to til fem år. Høringsfristen var 19. februar 2021. Høringen ble sendt til følgende instanser:

Alle departementene

Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Finanstilsynet
 Forbrukerrådet
 Forbrukertilsynet
 Handelshøyskolen i Bodø
 Høgskolen i Sørøst-Norge
 Høgskulen på Vestlandet
 Konkurransetilsynet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Lotteri- og stiftelsestilsynet
 Norges Bank
 Regelrådet
 Regjeringsadvokaten
 Riksadvokaten
 Riksrevisjonen
 Skattedirektoratet
 Statens Pensjonskasse
 Statistisk sentralbyrå
 Stortingets ombudsmann for forvaltningen
 Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
 ØKOKRIM

Advokatforeningen
 Akademikerne
 Aksjonærforeningen i Norge
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Bankenes sikringsfond
 Bedriftsforbundet
 Coop Norge SA
 Deloitte AS
 Den norske aktuarforening
 Den norske Revisorforening
 Econa
 Eiendomsmeglerforetakenes forening
 Finans Norge
 Finansforbundet
 Finansieringsselskapenes forening
 Finansmarkedsfondet

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Folketrygdfondet
 Forum for Utvikling og Miljø
 Handelshøyskolen BI
 Havtrygd Gjensidig Forsikring
 Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede (Unio)
 Hovedorganisasjonen Virke
 Industri Energi
 Juridisk rådgivning for kvinner
 KnowledgeGroup AS
 Kommunalbanken Norge
 KPMG AS
 KS
 Landsorganisasjonen i Norge
 Nasdaq OMX Oslo ASA
 Nordic Association of Electricity Traders
 Nordic Trustee
 Norges Bitcoin- og Blockchainforening
 Norges Bondelag
 Norges eiendomsmeglerforbund
 Norges handelshøyskole
 Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon
 Norges Interne Revisorers Forening
 Norges Juristforbund
 Norges Kommunerevisorforbund
 Norsk Crowdfunding Forening
 Norsk Journalistlag
 Norsk Kapitalforvalterforening
 Norsk landbrukssamvirke
 Norsk olje og gass
 Norsk Presseforbund
 Norsk Redaktørforening
 Norsk takst
 Norsk Venturekapitalforening
 Norsk Øko-Forum
 Norske boligbyggelags landsforbund AL
 Norske finansanalytikerens forening
 Norske Forsikringsmegleres Forening
 Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
 NOS Clearing ASA
 NTL-Skatt
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Oslo børs
 Oslosenteret
 Pensjonskasseforeningen
 Personskadeforbundet LTN
 Plan Norge
 Publish What You Pay Norway
 Redd Barna
 Regnskap Norge
 Skattereviseorenes Forening
 Småbedriftsforbundet
 Sparebankforeningen i Norge
 Stiftelsesforeningen
 Storebrand

The Nordic Association of Marine Insurers
 (CEFOR)
 Verdipapirfondenes forening
 Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 Virke Inkasso
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund
 Økonomiforbundet

Følgende høringsinstanser avga merknader:

Advokatforeningen
 Finans Norge

Følgende høringsinstanser uttalte at de ikke hadde merknader:

Kommunalbanken

6.2 Gjeldende rett

Lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) trådte i kraft 15. oktober 2018. I hvitvaskingsloven § 49 er det gitt regler om ileggelse av overtredelsesgebyr for overtredelser av nærmere bestemte deler av loven. Gebyrene kan ilegges de fysiske og juridiske personene som er underlagt lovens plikter («rapporteringspliktige»). I tilfeller der rapporteringspliktige er foretak, og foretaket ilegges overtredelsesgebyr, kan overtredelsesgebyr ilegges styremedlemmer eller daglig leder, eventuelt personer i tilsvarende stillinger i foretak uten daglig leder og styre. Forutsetningen er at vedkommende har utvist forsett eller grov uaktsomhet. I tillegg kan styremedlemmer, ledere, ansatte og andre som utfører oppdrag på vegne av rapporteringspliktige, ilegges overtredelsesgebyr ved forsettlig eller grovt uaktsomme overtredelser av rapporteringsplikten (§ 26) og forbudet mot å avsløre undersøkelser, rapportering og etterforskning (§ 28). Sistnevnte gjelder uavhengig av om foretaket selv ilegges overtredelsesgebyr.

Foreldelsesfristen for ileggelse av gebyret er to år, og fristen løper fra overtredelsen er opphørt. Fristen avbrytes ved at det sendes forhåndsvarsel om et vedtak om å ilegge gebyr, eller at det fattes vedtak om ileggelse av gebyr.

6.3 EØS-rett

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 om tiltak for å beskytte det finansielle system mot

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

hvitvasking og terrorfinansiering («fjerde hvitvaskingsdirektiv» eller «hvitvaskingsdirektivet») ble vedtatt 20. mai 2015. Direktivet ble tatt inn i EØS-avtalen med konstitusjonelt forbehold ved EØS-komiteens beslutning nr. 249/2018 av 5. desember 2018. Det siste konstitusjonelle forbeholdet ble løftet 25. juni 2019, og beslutningen trådte i kraft 1. august 2019.

Direktivet stiller krav om at aktørene som er underlagt forpliktelser knyttet til forebyggelse av hvitvasking og terrorfinansiering, kan holdes ansvarlige for brudd på nasjonale regler som gjennomfører direktivet, se artikkel 58 nr. 1. Slike sanksjoner eller forvaltningsmessige tiltak skal være «virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende». Det stilles også generelle krav om at det gis nødvendige regler for at vedkommende myndigheter kan ilegge sanksjoner og sørge for at de anvendes, se artikkel 58 nr. 2 første ledd.

Direktivet inneholder ikke mer spesifiserte krav til eller rammer for foreldelsesfrister for ileggelse av sanksjoner og tiltak.

6.4 FATFs anbefalinger og evalueringspraksis

Financial Action Task Force (FATF) er et samarbeidsforum som ble etablert av G7-landene i 1989 for bekjempelse av hvitvasking av penger. FATFs hovedoppgaver er å utarbeide internasjonale standarder med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, evaluere medlemsland etter disse standardene og kartlegge nye moduser og trender for hvitvasking og terrorfinansiering (typologistudier). Norge sluttet seg til FATF i 1991.

FATFs anbefalinger er ikke folkerettslig bindende, men har i praksis stor betydning for internasjonal utvikling av tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Blant annet ligger de til grunn for EUs regelverk. Også FATFs evalueringsrapporter om medlemslandene, såkalte landrapporter, er viktige i praksis. Landrapportene innebærer karaktersetting på nasjonalt regelverk og praktisk gjennomføring av tiltakene som kreves av anbefalingene.

FATFs anbefalinger 27 og 35 stiller krav om at det er mulig å ilegge sanksjoner og forvaltningsmessige tiltak ved lovovertrædelser. Kravene er formulert generelt, med lignende formuleringer som i EUs hvitvaskingsdirektiv: Sanksjonene skal være «effective, proportionate and dissuasive». Det er ikke uttrykkelige krav til lengden på foreldelsesfrister.

I enkelte landrapporter er lengden på foreldelsesfrister for tilsynsmyndighetenes sanksjoner behandlet. Finlands landrapport fra 2019 inneholder følgende kritikk på s. 217:

«There is a five-year time limitation concerning the right to impose administrative fines and public warnings sanctions, and a ten-year limitation for penalty payments (AML/CFT Act Chapter 8, Section 7). The 5-year limitation is a deficiency, given the supervision cycle applied by supervisory authorities.»

Også i landrapporten om Tyrkia fra 2019 var det kritikk av en foreldelsesfrist på fem år, se side 220:

«Furthermore, a statute of limitations restricts the ability to levy administrative fines to within five years from the date of violation of the obligation: art. 13.6, AML Law.»

Departementet er ikke kjent med at andre land er blitt kritisert for å ha for korte foreldelsesfrister. Det inkluderer Norge, som i 2019 fikk en oppgradert teknisk evaluering av bl.a. anbefaling 35, selv om foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven er på to år.

6.5 Løsningen i andre nordiske land

I andre nordiske land er tilsynsmyndighetene gitt hjemler til å ilegge administrative sanksjoner for brudd på hvitvaskingsregelverket. I disse landene synes det i noe varierende grad å være innført foreldelsesfrister, og lengden på fristene som er innført, varierer.

I Danmark er hovedregelen at adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr («administrativt bødeforelæg») foreldes fem år etter overtredelsen. For enkelte nærmere angitte overtredelser er foreldelsesfristen i stedet ti år. Fristene gjelder for ileggelse av gebyr overfor både fysiske og juridiske personer. Det vises til den danske hvitvaskingsloven § 78 stk. 5.

I Sverige er det skilt mellom sanksjoner overfor fysiske og juridiske personer når det gjelder foreldelse. For sanksjoner overfor juridiske personer synes det ikke å gjelde noen foreldelsesfrist, mens det for sanksjoner overfor fysiske personer i hovedsak gjelder en foreldelsesfrist på to år fra tidspunktet da overtredelsen skjedde. Det vises til den svenske hvitvaskingsloven 7 kap., 20 §.

I Finland varierer foreldelsesfristen etter alvorlighetsgraden og type overtredelse. For grovere,

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

løpende overtredelser er fristen fem år, mens den for grovere, enkeltstående overtredelser er ti år. For mindre grove brudd på regelverket er foreldelsesfristen fem år fra da overtredelsen skjedde eller opphørte. Det skilles ikke mellom fysiske og juridiske personer. Det vises til den finske hvitvaskingsloven 8 kap., 7 §.

6.6 Vurderinger og forslag i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslår Finanstilsynet å forlenge foreldelsesfristen for å ilegge overtredelsesgebyr fra to til fem år. Som begrunnelse gir Finanstilsynet uttrykk for følgende på s. 8-12:

«Formålet med overtredelsesgebyr er å forebygge overtredelser ved å påføre overtrederen et onde. Både hensynet til å sikre et effektivt sanksjonssystem, allmennprevensjonshensyn, overtredelsens alvorlighetsgrad og hensynet til rettssikkerheten til rapporteringspliktige og enkeltpersoner må vektlegges i vurderingen av foreldelsesfristens lengde.

2.5.1 Innledende betraktninger

Blir foreldelsesfristen for kort, risikerer man at tilsynsmyndigheten ikke får anledning til å ilegge overtredelsesgebyr i saker som kvalifiserer for dette. Enhver foreldelsesfrist er i prinsippet egnet til å svekke reaksjonens effektivitet, proporsjonalitet og avskrekkende virkning, da foreldelse avgrenser tidsrommet overtredelser kan reageres mot. Dette kan motvirke overtredelsesgebyrets formål med å forebygge brudd på hvitvaskingsregelverket. På den annen side tilsier hensynet til rettsikkerhet og forutberegnelighet at foreldelsesfristen ikke bør være for lang. Som i strafferetten har regler om foreldelse en funksjon som rettssikkerhetsgaranti, og det bør for de aller fleste lovovertridelser være et punkt der overtredelsene ligger så langt tilbake i tid at det vil være urimelig å gi en pønalt reaksjon. Å sanksjonere svært gamle overtredelser vil i mange tilfeller heller ikke ha de samme effekter som en generelt søker å oppnå ved å ilegge administrative sanksjoner.

I vurderingen av foreldelsesfristens lengde ved utformingen av hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd, la Finansdepartementet vekt på at straffansvaret foreldes etter to år for overtredelser der strafferammen er bøter eller fengsel i inntil ett år. Straffansvar etter hvitvaskingslo-

ven § 51 foreldes etter to år. Finanstilsynets vurdering er imidlertid at foreldelsesfristene for overtredelsesgebyr og straff ikke nødvendigvis bør være like lange. Det vises til at straff er et mer inngripende virkemiddel der subjektens rettssikkerhetshensyn i større grad gjør seg gjeldende. Videre vises det til Justisdepartementets uttalelser i Prop. 62 L (2015–2016) side 171:

«I strafferetten knyttes foreldelsesfristens lengde opp mot strafferammen. Administrative sanksjoner har derimot ingen generell strafferamme som foreldelsesfristen kan knyttes opp mot. De administrative sanksjonene kan videre variere i alvorlighetsgrad, rette seg mot ulike rettssubjekter og gjelde innenfor svært ulike forvaltningsområder. En generell foreldelsesfrist måtte derfor være av en viss lengde. Departementet har under noe tvil blitt stående ved at det i denne omgang ikke bør innføres generelle regler om foreldelse av adgangen til å ilegge administrative sanksjoner. Spørsmålet om regulering bør heller vurderes i særlovgivningen.»

Finanstilsynet forstår uttalelsen som at foreldelsesfristens lengde for forvaltningssanksjoner må vurderes i den enkelte særlov basert på det konkrete området som reguleres, alvorlighetsgraden og hvilke rettssubjekter som berøres.

2.5.2 Vurderinger i lys av overnasjonalt regelverk og nordisk rett

Norge er forpliktet til å påse at rapporteringspliktige holdes ansvarlige for brudd på hvitvaskingsregelverket, og sanksjonene som iverksettes må være effektive, proporsjonale og avskrekkende, jf. fjerde hvitvaskingsdirektiv artikkel 58 og FATFs anbefaling nr. 35. Det er gode grunner til å vurdere om en lengre foreldelsesfrist vil utgjøre en bedre og mer lojal implementering av overnasjonalt regel- og normverk, sett hen til at dagens korte foreldelsesfrist kan ha en direkte negativ virkning for de administrative sanksjoners effektivitet.

Videre anser Finanstilsynet at det er uheldig med vesentlig kortere foreldelsesfrister enn i Norden for øvrig. Ulikhetene er ikke i tråd med hvitvaskingsdirektivets formål om mer likeartede regler og praksis for administrative sanksjoner, som omtalt i direktivets fortale, og det fremstår også som mindre rimelig at norske rapporteringspliktige skal gå fri fra mulige reaksjoner for overtredelser som kan sanksjoneres i andre nordiske land, på grunn av særegne foreldelsesregler.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

2.5.3 Vurderinger i lys av annen norsk sektorlovgivning

Ulik sektorlovgivning som hjemler overtredelsesgebyr har ulikt formål, og rammer overtredelser av forskjellig alvorlighet og karakter, og med variasjoner i skadefølge og oppdagelsesrisiko. Dette er også gjenspeilet i forarbeidene til forvaltningslovens fellesregler om administrative sanksjoner, som nevnt over. Likevel anser Finanstilsynet det som naturlig å se hen til andre relevante regler i sektorlovgivningen, med ambisjon om at de forskjeller og ulikheter som foreligger er tilsiktede og velbegrunnede. Det vises til at foreldelsesfristen er fem år i verdipapirsentralloven § 11-9 sjette ledd, personopplysningsloven § 28 og ekomloven § 10-13 tredje ledd, og opptil ti år i konkurranseloven § 29 fjerde ledd. Videre er det vedtatt ny foreldelsesfrist på fem år i revisorloven § 14-7, verdipapirhandelloven § 21-11 og foreslått fem års foreldelsesfrist i lovene på energi- og vassdragsområdet. Overtredelser av sentrale bestemmelser i hvitvaskingsregelverket må etter Finanstilsynets vurdering anses minst like alvorlig som brudd på nevnte lover.

2.5.4 Vurderinger i lys av Finanstilsynets tilsynserfaringer

Finanstilsynet erfarer at flere store hvitvaskingsoperasjoner av grensekryssende karakter har blitt avdekket mer enn to år etter at de involverte rapporteringspliktige har overtrådt sine plikter. Erfaringene bygger på konkrete tilsyn og undersøkelser som Finanstilsynet har gjennomført de senere år, både saksforhold avgrenset til Norge, og saksforhold av grenseoverskridende karakter, herunder flere av de såkalte «laundromat schemes». Det bemerkes også at det i både Sverige og Danmark pågår eller er sluttført tilsynsprosesser mot banker med alvorlige mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, og der tilsynene omfatter forhold flere år tilbake i tid.

For lovovertridelser som fant sted under den nå opphevede hvitvaskingsloven av 2009, er foreldelsesfristens lengde uten betydning. Den nye hvitvaskingsloven trådte i kraft 15. oktober 2018, og ileggelse av overtredelsesgebyr er følgelig kun aktuelt for lovovertridelser som har inntruffet fra denne dato. Finanstilsynet anser det imidlertid sannsynlig at det også i fremtiden vil være slik at større lovovertridelser avdekkes mer enn to år etter handlingene er gjennomført.

En av årsakene til at flere brudd på regelverket oppdages mer enn to år etter at overtredelsen har opphørt, er at det normalt er nødvendig med stedlig tilsyn for å avdekke av forholdene. Rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven omfatter svært mange tilsynsenheter. Oppdagelsesrisikoen for overtredelser blant rapporteringspliktige kan derfor i utgangspunktet anses som lav. I tillegg er sakene som regel både omfattende og kompliserte der det kan bli aktuelt med ileggelse av overtredelsesgebyr. Det kan derfor ta tid før saken er tilstrekkelig opplyst til å sende varsel om overtredelsesgebyr.

Basert på Finanstilsynets erfaringer om at flere brudd først oppdages etter foreldelsesfristens utløp, bør foreldelsesfristen utvides for å sikre overtredelsesgebyrets effektivitet og avskrekkende virkning i tråd med forpliktelsene etter fjerde hvitvaskingsdirektiv og FATFs anbefalinger. En utvidelse av foreldelsesfristen vil samtidig bøte på den lave oppdagelsesrisikoen.

2.5.5 En eller flere foreldelsesregler?

En alternativ løsning til å ha kun en regel om foreldelse, som i dag, vil være å fastsette ulike foreldelsesregler avhengig av hvilke forpliktelser som er brutt, slik det er gjort i markedsføringsloven, samt i hvitvaskingsregelverket etter dansk og finsk rett. En slik løsning vil kunne gi god rettssikkerhet for mindre alvorlige overtredelser, og en mer effektiv reaksjon mot de mest alvorlige overtredelsene. Finanstilsynet vil likevel ikke tilråde en slik løsning. For det første er en overtredelses alvorlighet ikke kun knyttet til hvilken bestemmelse i loven som er overtrådt, men snarere omfanget, typen og summen av overtredelser. Jf. lovens vurderingsmomenter, herunder overtredelsens grovhet og varighet, vil det i praksis være aktuelt å ilegge overtredelsesgebyr kun der det foreligger alvorlige lovovertridelser. Til tross for at markedsføringsloven har foreldelsesregler avhengig av type overtredelse, er det gjennomgående utgangspunktet i sektorlovgivningen at foreldelsesreglene for ileggelse av overtredelsesgebyr ikke skiller mellom ulike typer brudd.

Et annet alternativ, er å innføre ulike foreldelsesregler for brudd i form av enkelthendelser og løpende overtredelser. Etter finsk rett foreldes adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr etter ti år ved enkelthendelser, mens løpende brudd foreldes fem år etter at overtre-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

delsen opphørte. Finanstilsynets vurdering er imidlertid at en kortere foreldelsesfrist for løpende overtredelser ikke harmonerer med øvrige regler i hvitvaskingsloven. Etter hvitvaskingsloven § 50 bokstav a skal overtredelsesvarighet vektlegges i vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og i utmålingen av gebyret. Løpende overtredelser vil vanligvis anses som mer alvorlige enn enkelthendelser. Foreldelsesfristen for løpende overtredelser bør derfor ikke være kortere enn for enkelthendelser. Finanstilsynets vurdering er at det ikke bør skilles mellom brudd i form av enkelthendelser og løpende overtredelser ved fastsettelse av foreldelsesfristens lengde.

Hensynet til rettsikkerheten og forutberegnelighet gjør seg gjeldene i sterkere grad for fysiske personer enn for juridiske personer. En mulig løsning vil være å ha ulike foreldelsesregler for fysiske og juridiske personer, med en lengre foreldelsesfrist for sistnevnte. Finanstilsynet mener at det kan være en hensiktsmessig deling dersom det fastsettes en foreldelsesfrist som er så lang at den vil kunne være betenkelig for rettsikkerheten til fysiske personer. Eksempelvis vil en løsning med ti års foreldelsesfrist for juridiske personer kombineres med fem års foreldelsesfrist for fysiske personer. Gitt Finanstilsynets anbefalte løsning, omtalt under, anses det likevel ikke for nødvendig å foreslå et slikt skille.

2.5.6 Samlet vurdering

Hvitvaskingsregelverket er grunnleggende for å sikre det finansielle systemet mot misbruk av kriminelle til hvitvasking av utbytte, og finansiering av terrorisme. Overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven § 49 kan bare ilegges ved brudd på nærmere spesifiserte og sentrale plikter etter hvitvaskingsregelverket. I vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, skal det i tillegg legges vekt på overtredelsens grovhet og varighet, graden av skyld og eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsregelverket. Overtredelsesgebyr er således ikke aktuelt for mindre eller bagatellmessige overtredelser. Brudd på hvitvaskingsregelverket som kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, må anses alvorlige. Finanstilsynet mener dette bør gjenspeiles i foreldelsesfristen lengde.

Samtidig må det tas hensyn til hvilke rettssubjekter som berøres. Overtredelsesgebyr kan ilegges både fysiske og juridiske personer. Hensynet til enkeltpersoners og foretaks rett-

sikkerhet og forutberegnelighet tilsier at foreldelsesfristen ikke bør være for lang.

I vurderingen av foreldelsesfristens lengde, bør det videre tas hensyn til foreldelsesreglene for overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsregelverket i andre nordiske land og lignende foreldelsesregler for overtredelsesgebyr i sektorlovgivningen.

Som påpekt i fjerde hvitvaskingsdirektivs fortale, er det uheldig med ulike sanksjonsregler på tvers av medlemsstatene. Norge bør av den grunn ikke ha en vesentlig kortere foreldelsesfrist enn resten av Norden.

Finanstilsynet forslår at foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd utvides til fem år. En foreldelsesfrist på fem år vil gjenspeile alvorlighetsgraden av lovbrudd der overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven er aktuelt, og samtidig harmonere bedre med både foreldelsesreglene i andre nordiske land og andre typer administrative sanksjoner i norsk sektorlovgivning.

Finanstilsynets oppfatning er videre at hensynene til både foretak og enkeltpersoner ivaretas gjennom saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, samt i hvitvaskingslovens vurderingsmomenter. En foreldelsesfrist på fem år anses som rimelig og proporsjonal hensyntatt formålet med hvitvaskingsregelverket, og alvorlighetsgraden av brudd som gir grunnlag for overtredelsesgebyr. Det skilles heller ikke mellom fysiske og juridiske personer i verken dansk eller finsk rett, eller i lignende foreldelsesregler i sektorlovgivningen. Finanstilsynets vurdering er at forslaget til ny foreldelsesfrist på fem år bør omfatte både fysiske og juridiske personer.

For å sikre en tilfredsstillende regeletterlevelse og effektiv bruk av overtredelsesgebyr i fremtiden, vil Finanstilsynet tilråde at foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd utvides fra to til fem år, uavhengig av overtredelsens art og hvilket rettssubjekt det gjelder. Det foreslås ingen endringer i regelen om fristavbrudd.»

6.7 Høringsinstansenes syn

I høringen var det kun Finans Norge og Den norske advokatforening (Advokatforeningen) som innga merknader til forslaget.

Både *Finans Norge* og *Advokatforeningen* mener eksisterende foreldelsesfrist bør beholdes. Begge mener gjeldende foreldelsesfrist ivaretar

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

hensynet til rettssikkerhet og effektivitet på en balansert og hensiktsmessig måte, herunder at samme foreldelsesfrist for straffansvar og for administrative sanksjoner er riktig. De kan ikke se at det er skjedd noe av betydning siden hvitvaskingsloven ble fremmet, som tilsier en ny vurdering av foreldelsesfristen.

Til Finanstilsynets henvisning til at en lengre foreldelsesfrist vil være mer lojalt overfor EU-direktivets krav om effektive, proporsjonale og avskrekkende sanksjoner, bemerker *Finans Norge* at de ikke er kjent med at det fra EU-hold er reagert på den norske regelen. Videre påpekes det at foreldelsesfristen ikke ble kritisert av Financial Action Task Force (FATF) i deres oppfølgingsrapport om Norge fra 2019. Finans Norge er generelt positive til harmonisering av regelverk i Norden, men ser ingen særlig grunn til harmonisering i Norden her. Det pekes samtidig på de varslede planene fra EU-kommisjonen om endringer i hvitvaskingsregelverket, som etter Finans Norges oppfatning bør avvantes før ev. regelendringer går videre med.

Finans Norge mener for øvrig at overtredelsesgebyr er å anse som straff etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK), og at det er svært uheldig at det foreslås å ha en lengre foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr enn for straffansvar. Også *Advokatforeningen* mener det bør være samme foreldelsesfrist. Begge høringsinstansene gir uttrykk for at de ikke nødvendigvis er enige i at overtredelsesgebyr alltid er mindre inngripende enn straff, slik Finanstilsynet har lagt til grunn i høringsnotatet. Videre peker de på forskjellene mellom saksbehandlingsreglene for å fatte vedtak om overtredelsesgebyr etter forvaltningsloven og strafferettslig forfølgning i straffeprosessloven. Dette oppfattes som å anføre at rettssikkerhetsutfordringene ved å ilegge overtredelsesgebyr tilsier at foreldelsesfristen ikke utvides.

Til Finanstilsynets vurderinger av at man risikerer at tilsynsmyndighetene ikke kan reagere mot overtredelser fordi fristen har gått ut, viser både *Finans Norge* og *Advokatforeningen* til at mange av forpliktelsene i hvitvaskingsloven er «løpende», og at fristen først begynner å løpe når bruddet har opphørt. Videre påpekes det at tilsynsmyndighetene kan reise oftere på tilsyn.

I tillegg mener begge at grovere brudd på hvitvaskingsloven muligens kan forfølges strafferettslig som forsettlig eller uaktsom medvirkning til heleri eller hvitvasking, herunder grove tilfeller av dette, noe som forlenger den strafferettslige foreldelsesfristen fra fem til femten år. Dermed

synes behovet etter disse høringsinstansenes syn for å forlenge foreldelsesfristen for overtredelsesgebyr, å være mindre.

Advokatforeningen mener fristen i alle fall ikke bør endres for overtredelsesgebyr som ilegges fysiske personer, og viser til at disse uansett kan miste jobben eller bli ekskludert fra virksomheten de driver. I tillegg kan det være vanskeligere og dyrere for disse å forfølge et vedtak overfor domstolene, enn det er for foretak. Etter Advokatforeningens oppfatning tilsier dette at foreldelsesfristen for fysiske personer i alle fall bør beholdes på to år, slik som i Sverige.

6.8 Departementets vurderinger

Departementet viser til at det i høringsnotatet ble foreslått å forlenge foreldelsesfristen for å ilegge overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven fra to til fem år. Departementet mener forslaget bør følges opp og foreslår å endre hvitvaskingsloven § 49 syvende ledd i samsvar med dette. Den nærmere begrunnelsen fremgår under, herunder departementets syn på høringsvarene som er kommet.

Da ny hvitvaskingslov ble foreslått i Prop. 40 L (2017–2018), ble det i punkt 10.7.1.1 bl.a. gitt uttrykk for følgende om behovet for å innføre hjemler for overtredelsesgebyr:

«Departementet deler, som nevnt over, utvalgets vurderinger av behovet for å innføre hjemmel for administrative sanksjoner i hvitvaskingsloven. Utvalget viser til direktivets forutsetning om å innføre et mer fleksibelt sanksjonssystem og FATF-rapportens etterlysning av et bredere spekter av sanksjonsmuligheter ved brudd på regelverket. Departementet vil også tilføye at et velfungerende regime for å avdekke og forebygge hvitvasking og terrorfinansiering, forutsetter god etterlevelse av regelverket fra rapporteringspliktiges side. Det er viktig for tilliten til hvitvaskingsregelverket og de rapporteringspliktige som skal gjennomføre det, at brudd på regelverket oppdages og sanksjoneres.»

I høringsnotatet har Finanstilsynet påpekt at erfaringer viser at større hvitvaskingsoperasjoner som er blitt avdekket internasjonalt, først har blitt avdekket mer enn to år etter at de pågikk, se høringsnotatet punkt 2.5.4, sitert over i punkt 6.6. Det er fare for at man også i fremtiden avdekker omfattende ikke-etterlevelse av hvitvaskingsregelverket først mer enn to år etter at det har pågått.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Det vil ikke være tilfredsstillende om de foretakene og personene som ikke har overholdt regelverket, i slike tilfeller ikke skal kunne få en reaksjon. Som det fremgår av punkt 6.5 over, skiller Norge seg nå dessuten ut ved å ha en kort frist for når tilsynsmyndighetene kan reagere med overtredelsesgebyr. Departementet mener også dette tilsier at det er behov for å justere foreldelsesfristen. Det bør dessuten være positivt for rapporteringspliktige som følger regelverket, at konkurrenter som har besparelser ved ikke å følge regelverket, kan reageres overfor.

Fristen er i dag to år, mens fristen i andre land varierer mellom to år (kun for fysiske personer) og ingen grense. Finanstilsynet har bl.a. sett hen til foreldelsesfristene i annet sammenlignbart norsk regelverk som gir hjemmel for administrative sanksjoner, særlig på finansmarkedsområdet. Gjennomgående er foreldelsesfristen satt til fem år, eventuelt ti år (etter konkurranseloven). Departementet deler Finanstilsynets vurdering av at en foreldelsesfrist på fem år fremstår nærliggende også etter hvitvaskingsloven. Det vil føre til at fristen legges på samme nivå som etter bl.a. revisorloven, verdipapirhandeloven, verdipapirsentralloven og referanseverdiloven. Flere av disse reglene er vedtatt i 2020 og 2021, mens verdipapirfondlovens foreldelsesfrist på to år, som departementet viste til da hvitvaskingsloven ble foreslått, ble vedtatt tilbake i 2016.

Departementet vil videre vise til at det er flere grunner til ikke å innføre eksempelvis ulike frister basert på f.eks. grovhet eller utvelgelse av bestemmelser. Dersom fristen skulle være lengre bare ved grove tilfeller, kan det føre til krevende, skjønnsmessige vurderinger av hvor grensen skal gå mellom alminnelige og grovere tilfeller. Det er dessuten slik at overtreders grovhet uansett må vurderes som ledd i spørsmålet om man skal illegge sanksjoner overhodet. Etter departementets vurdering vil det gi begrenset med fordeler å innføre et grovhetskrav for å differensiere foreldelsen. Finanstilsynet har i høringsnotatet vurdert om foreldelsesfristen skal variere med hvilke bestemmelser det dreier seg om. Departementet deler Finanstilsynets vurdering av at det kan være god grunn til å sanksjonere vedvarende, systematiske brudd på hvitvaskingsloven, selv om den enkelte bestemmelsen som er overtrådt, kan fremstå som mindre alvorlig å bryte. Her er det behov for å kunne gjøre sammensatte vurderinger, og en differensiering av bestemmelsene risikerer å gå utover mulighetene til å reagere på systematiske brudd på regelverket. Departementet vil dessuten påpeke at også retts tekniske hensyn

trekker i retning av at det settes én foreldelsesfrist, ved at det er enklere for både tilsynsmyndigheter og rapporteringspliktige å forholde seg kun til én frist fremfor flere.

I høringen er det blitt anført at rettssikkerhetsgrunner tilsier at fristen ikke utvides. Etter departementets vurdering er forvaltningslovens saksbehandlingsregler, som gir rettssikkerhetsgarantier til sakens parter, tilstrekkelige til å ivareta rettssikkerheten til berørte aktører på en slik måte at en utvidelse av foreldelsesfristen er akseptabel.

Høringsinstansene har anført at behovet for en lengre foreldelsesfrist kan motvirkes av at tilsynsmyndighetene reiser oftere på tilsyn. Etter departementets vurdering fremstår det ikke som en hensiktsmessig løsning at tilsynsaktiviteten skal måtte være så hyppig og intens at det kan reageres tilstrekkelig innenfor en foreldelsesfrist på to år. Som Finanstilsynet har redegjort for i høringsnotatet punkt 2.5.4, sitert i punkt 6.6 over, vil det normalt være nødvendig med stedlig tilsyn for å avdekke brudd på hvitvaskingsregelverket. Videre er sakene som regel omfattende og kompliserte, og det kan ta tid før tilsynsmyndighetene har fått opplyst sakene tilstrekkelig til å varsle illeggelse av overtredelsesgebyr. En slik tilsynsaktivitet vil ikke nødvendigvis være verken effektiv eller tilpasset den aktuelle risikoen i ulike rapporteringspliktige sektorer.

Til høringsinstansenes anførsel om at grovere brudd på hvitvaskingsregelverket etter omstendighetene muligens kan forfølges strafferettslig som medvirkning til heleri og hvitvasking, med lengre foreldelsesfrist som konsekvens, vil departementet understreke at regelverket blant annet har et særlig preventivt formål. Med andre ord er det ikke nødvendig at manglende etterlevelse av regelverket faktisk har resultert i heleri eller hvitvaskingshandlinger – det er kritikkverdig i seg selv at man ikke har iverksatt de nødvendige tiltakene for å begrense mulighetene for slikt misbruk fra kriminelles side. Selv om høringsinstansene ikke har påpekt det, understreker departementet at det samme vil gjelde for medvirkning til terrorfinansiering.

I høringen er det blitt stilt spørsmål om det kan skilles mellom overtredelsesgebyr ilagt hhv. fysiske og juridiske personer, slik det er gjort i Sverige. I høringsnotatet avviste Finanstilsynet denne muligheten ved å henvise til at hensynet til fysiske personers rettssikkerhet ville veid tyngre dersom foreldelsesfristen var lengre. Når Finanstilsynet foreslo at fristen ble satt til fem år, ble det ikke ansett nødvendig av hensyn til rettssikkerheten å forkorte fristen for fysiske personer. Depar-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

tementet deler Finanstilsynets vurdering og viser til begrunnelsen for en fem års foreldelsesfrist over. Departementet viser for øvrig til at foreldelsesfrister på fem år, også for sanksjoner overfor fysiske personer, er innført på en lang rekke områder. En oversikt over disse områdene fremgår i redegjørelsen over samt i Finanstilsynets høringsnotat. Slike frister er dessuten også innført i andre nordiske land.

Departementet viser til Finans Norges kommentar i høringen om manglende kritikk av hvitvaskingslovens foreldelsesfrist fra FATF i en oppfølgingsrapport fra 2019. Til dette understreker departementet at det er forskjell på rapportene FATF utarbeider om land. FATFs rapport om Norge i 2019 var en oppfølgingsrapport, som vurderte ulike spørsmål konkret og mer avgrenset enn de landrapportene det er vist til i punkt 6.4. I Finland-rapporten ble det konkret pekt på at foreldelsesfristen på fem år ville føre til at sanksjonsmulighetene i praksis ble ineffektive, sett i lys av syklusene for planlagte tilsyn. Denne typen bredere vurderinger gjøres i landrapportene, men ikke i oppfølgingsrapportene. At Norge ikke ble kritisert for foreldelsesfristen på to år i 2019, betyr ikke at det ikke bør sees hen til også andre vurderinger FATF gjør.

Avslutningsvis bemerker departementet at det i EU-kommisjonens forslag til nye regler på hvitvaskingsområdet ikke inneholder nærmere krav til foreldelsesfrister. De generelle kravene til sanksjonsmulighetene som i dag fremgår av hvitvaskingsdirektivet, er foreslått videreført.

Departementet viser til EU-kommisjonens forslag til nytt hvitvaskingsdirektiv artikkel 39.

6.9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at det i praksis kan reageres overfor overtredelser av hvitvaskingsregelverket som har funnet sted over en lengre tidsperiode enn før. For tilsynsmyndighetene kan det medføre, dersom overtredelser avdekkes, at flere overtredelser kan vurderes for illeggelse av overtredelsesgebyr. Det kan medføre en beskjeden ressursøkning i tilsynssaker der det er grunnlag for sanksjoner. Med flere sanksjonsvedtak kan det også oppstå flere klagesaker, noe som i å så fall vil medføre økt ressursbruk i klageinstansene.

På den annen side antas mer effektiv sanksjonering å bidra til bedre etterlevelse i rapporteringspliktige foretak. Med bedre etterlevelse i rapporteringspliktige sektorer vil den tilsynsmessige oppfølgingen kunne bli mindre ressurskrevende.

Rapporteringspliktige som bryter hvitvaskingsregelverket, risikerer å bli ilagt overtredelsesgebyr for overtredelse i noe lenger tid enn tidligere. Samtidig vil rapporteringspliktige som ikke bryter reglene, kunne oppleve at konkurrerende virksomheter som bryter regelverket, i større grad sanksjoneres for regelbruddene enn det som er mulig i dag.

7 Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget

7.1 Til endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven)

Til § 2-4:

Nytt *niende ledd* i bestemmelsen gjennomfører definisjonen av landbruksvarederivater i MiFID II artikkel 4 (1) nr. 59 etter endringsdirektivet.

Til § 9-3:

Annet ledd nr. 7 bokstav b endres. Vilkårene for unntaket endres som en konsekvens av endringene i MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j. Plikten til å årlig underrette tilsynsmyndigheten om bruken av unntaket bortfaller. Henvisningen til CRD IV presiseres ved at det henvises til aktivitetene nevnt i vedlegg 1 til CRD IV. Dermed tydeliggjøres det hvilke aktiviteter som er å anse som bankvirksomhet etter MiFID II artikkel 2 nr. 1 bokstav j. Videre gjøres enkelte redaksjonelle og språklige endringer. Endringene er nærmere beskrevet i punkt 2.3.9.

Til § 9-19:

Nytt *femte ledd* gjør unntak fra visse produktstyringskrav for enkelte produkter. Bestemmelsen gjennomfører ny artikkel 16 a, som innføres i MiFID II ved endringsdirektivet. Verdipapirforetak fritas for det første fra nærmere angitte produktstyringskrav når det yter investeringstjenester knyttet til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul. Skadesløsklausul er nærmere definert i bestemmelsen i tråd med nytt punkt 44 a, som tilføyes i MiFID II artikkel 4 nr. 1 ved endringsdirektivet. For det andre fritas verdipapirforetak fra produktstyringskravene når det gjelder finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 2.3.2.

Til ny § 10-1 a:

Bestemmelsen gjennomfører det nye nr. 5a som tilføyes MiFID II artikkel 24 ved endringsdirektivet. Denne fastsetter at all informasjon som MiFID II pålegger verdipapirforetak å gi til kunder eller potensielle kunder, skal gis i elektronisk format, med nærmere angitte unntak. Elektronisk format, og den underliggende definisjonen av varig medium, slik det fremkommer av MiFID II artikkel 4 (1) nr. 62 og ny 62 a ved endringsdirektivet er tatt med i bestemmelsen for å unngå tvil.

Til § 10-10:

Nytt *syvende ledd* gjennomfører nye tredje og fjerde ledd i MiFID II artikkel 24 nr. 4, som tilføyes ved endringsdirektivet. Det gjøres her, etter nærmere vilkår, unntak fra hovedregelen om at informasjon om kostnader og gebyrer skal gis på forhånd. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 2.3.4.

Endringene i *åttende og niende ledd* er konsekvensendringer som følge av at bestemmelsen tilføyes et nytt syvende ledd.

Til § 10-12:

Nytt *femte og sjette ledd* gjennomfører det nye nr. 9a som tilføyes MiFID II artikkel 24 ved endringsdirektivet om unntak fra returprovisjonsreglene for analysetjenester fra tredjepart. Bestemmelsene er nærmere omtalt i punkt 2.3.5.

Til § 10-15:

Nytt *annet ledd* gjennomfører nytt tredje ledd i MiFID II artikkel 25 nr. 2 som tilføyes ved endringsdirektivet. Ved denne endringen i MiFID II blir kravet om kost/nytteanalyse i delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/565 artikkel 54 nr. 11 fastsatt direkte i MiFID II. Videre gjennomføres definisjonen av bytte av finansielle instrumenter som tilføyes i punkt 8a i MiFID II artikkel 4 nr. 1. Lovendringen er nærmere omtalt i punkt 2.3.6.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Endringene i *tredje til syvende* ledd er konsekvensendringer som følge av at bestemmelsen tilføyes et nytt annet ledd.

Til § 10-20:

Endringen i *tredje ledd* innebærer tilføyelse av en forskriftshjemmel til å gjøre tidsbegrensede unntak fra offentliggjøringsplikten. Bakgrunnen er at nytt annet ledd i MiFID II artikkel 27 nr. 3 som tilføyes ved endringsdirektivet, tenkes fastsatt ved forskrift.

Til § 10-23:

Endringene i *første ledd* reflekterer endringene som gjøres i MiFID II artikkel 30(1). Antallet bestemmelser som ikke skal gjelde ved tjenesteyting overfor kvalifiserte motparter, utvides. Forslaget er nærmere beskrevet i punkt 2.3.8.2.

Til ny § 10-23 a:

Bestemmelsen gjennomfører ny artikkel 29a i MiFID II som tilføyes ved endringsdirektivet. Denne fastsetter at visse bestemmelser ikke skal gjelde ved tjenesteyting overfor profesjonelle kunder. Det vises til nærmere redegjørelse i punkt 2.3.8.1.

Til § 15-1:

Endringen i *første ledd* reflekterer MiFID II artikkel 57 nr. 1 etter endringsdirektivet. Posisjonsgrenser skal nå bare fastsettes for «landbruksvarederivater» og «kritiske eller vesentlige» varederivater, som nærmere definert. Siste setning reflekterer unntaket i artikkel 57 nr. 1 annet ledd bokstav d etter endringsdirektivet. Ved at det henvises til varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nummer 3 må det også sees hen til § 2-4 åttende ledd første alternativ, som igjen henviser til § 2-2 første ledd nr. 10. Det vises til nærmere redegjørelse i punkt 2.3.10.

Endringen i *tredje ledd* reflekterer at det nå bare skal fastsettes posisjonsgrenser for landbruksvarederivater og kritiske eller vesentlige varederivater.

Endringen i *syvende ledd* reflekterer endringen i MiFID II artikkel 57 nr. 6 som skjer ved endringsdirektivet. I stedet for at det skal være snakk om «samme» varederivat for å fastsette felles posisjonsgrense, er nå vilkåret at de har samme underliggende og deler de samme egenskapene. Endringen reflekterer også at felles posi-

sjonsgrense bare skal fastsettes for landbruksvarederivater som handles i betydelige volum på flere handelsplasser i EØS-området og for «kritiske eller vesentlige» varederivater. Av hensyn til lesbarheten er det foreslått endringer i oppbyggingen av bestemmelsen. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 2.3.10.

Forslaget til nytt *niende ledd* gjennomfører MiFID II artikkel 57 nr. 1 annet ledd, slik den lyder etter endringsdirektivet (men slik at unntaket i bokstav d er gjennomført i § 15-1 første ledd). Adgangen som ikke-finansielle foretak har etter gjeldende rett, videreføres. I tillegg innføres to ytterligere unntaksgrunnlag i underpunkt 2 og 3. Definisjonen av «overveiende kommersielt konsern» inntas i nr. 2. Departementet antar at finansielle foretak vil bli definert i tekniske reguleringsstandarder og har derfor ikke inntatt noen slik definisjon her.

Mottaker av søknad om unntak vil forutsetningsvis fremgå av nivå 2-regelverk. I tråd med vanlig lovgivningsteknikk på feltet foreslår departementet at setningen om mottaker av søknad i loven her oppheves.

Til § 15-2:

Endringen i *første ledd nr. 2* reflekterer en endring i MiFID II artikkel 57 nr. 8 bokstav b, ved at det kreves at handelsplassen skal «obtain information» i motsetning til «access information».

Nytt *annet ledd* reflekterer utvidelsen i handelsplassenes plikt etter MiFID II artikkel 57 nr. 8 etter endringsdirektivet. Utvidelsen innebærer at de heretter må ha myndighet til også å innhente informasjon om posisjoner holdt i varederivater som handles på andre handelsplasser, dersom disse er basert på samme underliggende og deler de samme egenskapene som derivater tatt opp til handel hos dem, og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Utvidelsen forstås slik at den er begrenset til posisjoner som holdes gjennom handelsplassens medlemmer. I nr. 4 endres ordlyden fra «stor og dominerende» til «stor eller dominerende» for å legge lovtæksten nærmere direktivet. Det vises til nærmere vurdering i punkt 2.3.12.

Til § 15-3:

Endringen i *første ledd* er en konsekvens av at det tilføyes et nytt fjerde ledd i bestemmelsen. Henvisningen til fjerde ledd i verdipapirhandelloven § 15-3 første ledd endres til femte ledd.

Endringen i *annet ledd nr. 1* gjennomfører en endring i MiFID II artikkel 58 nr. 2 om at rappor-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

tering skal skje i tilfeller der det er relevant. Videre tilføyes en bestemmelse om rapportering til sentral tilsynsmyndighet. Det vises til nærmere beskrivelse i punkt 2.3.13.

Nytt *fjerde ledd* gjennomfører nytt tredje ledd i MiFID II artikkel 58 nr.1. Det vises til punkt 2.3.13 for en nærmere vurdering av rekkevidden av endringene i MiFID II.

7.2 Til endringer i lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven)

Til § 1-8:

Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond gjennomføres i lov om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven), men regulerer også forvaltningsselskap for UCITS-fond, herunder UCITS-er som ikke har utpekt et forvaltningsselskap for UCITS-fond, jf. forordningen artikkel 2.

Henvisningen er kommentert i punkt 3.6.2.

Til § 3-2:

Endringen i *femte ledd* er ment å gjennomføre endringene i UCITS-direktivet artikkel 17 nr. 8 om Finanstilsynets plikter ved endringsmeldinger om filialetablering for forvaltningsselskaper.

Bestemmelsen er kommentert i punkt 3.6.8.

Til § 9-2:

Endringen i *første ledd* er ment å gjennomføre endringen i UCITS-direktivet artikkel 93 nr. 1 om hvilken informasjon som skal fremlegges ved meldinger om grensekryssende markedsføring av UCITS-er.

Endringen i *fjerde ledd* skal gjennomføre UCITS-direktivet artikkel 93 nr. 8 om tidligere innsendte meldinger om grensekryssende markedsføring og Finanstilsynets plikt til å varsle innen 15 dager dersom endringene vil føre til at loven ikke overholdes, og iverksette nødvendige tiltak dersom endringen likevel gjennomføres.

Endringene er kommentert over i punkt 3.6.6.

Til § 9-3:

Nytt *tredje ledd* og *nytt fjerde ledd* gjennomfører UCITS-direktivet krav om fasiliteter (artikkel 92 nr. 1 og 2).

I *nytt femte ledd* presiseres det at kundeklager skal kunne fremsettes på norsk og behandles i

samsvar med ordningene forvalter har etablert for dette.

Nåværende *fjerde ledd* blir nytt *sjette ledd*. I *første punktum* utvides bestemmelsen til å gjelde tilbud av andre tjenester. Av *nytt annet punktum* følger det at dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal en skriftlig avtale presisere hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og sikre at tredjeparten mottar all relevant informasjon og alle relevante dokumenter.

Nåværende *femte ledd* blir nytt *syvende ledd*.

I *nytt åttende ledd* fastsettes det at unntaket i nytt *syvende ledd* første punktum (tidligere *femte ledd* første punktum) ikke gjelder for fasiliteter, som skal tilbys på norsk. Fasiliteter skal være tilgjengelige på varig medium og kan tilbys elektronisk.

Endringene er kommentert over i punkt 3.6.5.

Til § 9-4:

Første ledd nr. 5 endres som følge av endringene om hvilke fasiliteter investorene skal tilbys, jf. også § 9-3.

Til ny § 9-5 a:

Bestemmelsen regulerer opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge. Bestemmelsen er ny sammenlignet med gjeldende rett og gjennomfører sammen med ny § 9-6 endringene tilføyd i UCITS-direktivet artikkel 93a.

Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.9.

Til ny § 9-6:

Bestemmelsen regulerer avregistrering av markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat. Bestemmelsen er ny sammenlignet med gjeldende rett og gjennomfører sammen med ny § 9-5 endringene tilføyd i UCITS-direktivet artikkel 93a.

Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.9.

Til § 11-6:

Første ledd ny nr. 3 medfører at overtredelse av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 artikkel 4 om markedsmateriell skal kunne sanksjoneres ved overtredelse, dersom lovens vilkår for øvrig er oppfylt. Forordningen skal gjennomføres i AIF-loven, og det skal vises til dette i verdipapirfondloven, se også forslag til ny § 1-8.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.3.

Til § 12-3:

I *første ledd* endres referansen i § 9-3 fra femte til sjette ledd som følge av endring av denne bestemmelsen.

Endringen er kommentert over i punkt 3.6.3.

7.3 Til endringer i lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven)

Til § 1-2:

Som *ny bokstav m* tas det inn definisjon av markedssondering. Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.4.

Til ny § 1a-5:

Første ledd gjennomfører forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond.

Annet ledd inneholder en legaldefinisjon av forordningen, slik at andre henvisninger i loven til forordningen også inkluderer gjennomførte endringsforordninger til denne.

Tredje ledd inneholder en forskriftshjemmel. Etter hjemmelen kan det blant annet gjennomføres utfyllende regelverk fra EU-kommisjonen og for øvrig gjennomføres mindre endringer som normalt ville vært gjennomført i forskrift i norsk rett.

Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.2.

Til § 3-9:

Bestemmelsen endres for å bringe lovens ordlyd i samsvar med AIFM-direktivet artikkel 16 og unngå uklarhet om lovens innhold.

I *første ledd* presiseres det at forvalteren skal ha et hensiktsmessig system for likviditetsstyring, og retningslinjer for å overvåke likviditetsrisiko og sikre at likviditetsprofilen svarer til fondets forpliktelser. Dette gjelder ikke for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring.

I *annet ledd* gjøres det klart at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen for hvert alternativt investeringsfond som forvaltes, stemmer overens. Dette gjelder altså også for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring.

Tredje ledd forblir uendret.

Til kapittel 6:

Overskriften til kapittel 6 endres ved at det føyes til «mv.» etter «markedsføring» som følge av at det også tas inn bestemmelser om markedssonderinger.

Til § 6-2:

I *første ledd* føyes det til et nytt fjerde punktum som presiserer at melding om grensekryssende distribusjon av alternativt investeringsfond skal inneholde nødvendig informasjon for å kunne kreve inn gebyrer.

Tredje ledd annet punktum endrer fristen for Finanstilsynet til å informere forvalteren samt forvalterens vertsstatt fra «uten ugrunnet opphold» til «innen én måned» dersom virksomheten eller forvaltningen av fondet etter endringene er i samsvar med loven. I *tredje ledd tredje punktum* endres fristen til Finanstilsynet for å informere forvalter om at endringer ikke må gjennomføres, fra «uten ugrunnet opphold» til «innen 15 virkedager». I tillegg skal tilsynsmyndigheten i vertsstaten informeres om dette. *Tredje ledd fjerde punktum* er nytt og pålegger Finanstilsynet å iverksette nødvendige tiltak og informere vertslandet om disse, dersom endringen likevel gjennomføres.

Endringene er kommentert over i punkt 3.6.6.

Til ny § 6-6 a:

Bestemmelsen presiserer AIF-forvalteres adgang til å drive markedssonderinger og vilkårene for dette. Bestemmelsen er kommentert under punkt 3.6.4.

Til ny § 6-7:

Bestemmelsen er ny og pålegger AIF-forvaltere å sende melding til Finanstilsynet om markedssonderinger innen to uker fra dens oppstart. Finanstilsynet skal informere tilsynsmyndighetene i EØS-statene hvor det foretas markedssonderinger. Bestemmelsen er kommentert i punkt 3.6.4.

Til ny § 6-8:

Bestemmelsen er ny og regulerer opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat. Bestemmelsen er kommentert under punkt 3.6.9.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Til ny § 6-9:

Bestemmelsen er ny og regulerer opphør av markedsføring av alternative investeringsfond i andre EØS-stater som forvaltes av forvalter etablert i Norge. Bestemmelsen er kommentert under punkt 3.6.9.

Til kapittel 7:

I *overskriften* til kapittel 7 føyes «mv.» til etter «Markedsføring» som følge av at det tas inn bestemmelser om markedssonderinger.

Til § 7-1 a:

Bestemmelsen er ny og presiserer adgangen til, og vilkårene for, markedssondering av fond og ideer overfor ikke-profesjonelle investorer. Bestemmelsen gjennomfører ikke EØS-rett, men er utformet på bakgrunn av bestemmelsen om markedssondering overfor profesjonelle aktører. Bestemmelsen er kommentert i punkt 3.6.4.

Til § 7-4:

Endringen i *første punktum* innebærer at dokumentasjonsplikten også omfatter eventuell markedssondering.

Til ny § 7-6:

Bestemmelsen er ny og gjennomfører krav i ny artikkel 43a i AIFM-direktivet om fasiliteter for fond som tilbys ikke-profesjonelle investorer. Bestemmelsen er kommentert i punkt 3.6.5.

Til ny § 7-7:

Bestemmelsen innfører bestemmelser om opphør av markedsføring av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat. Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.9.

Til 8-1:

Fjerde ledd fjerde punktum pålegger Finanstilsynet å informere forvalteren innen 15 virkedager om at melding om endring for grensekryssende forvaltning ikke må iverksettes dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltning ikke vil være i samsvar med loven. Bestemmelsen er kommentert i punkt 3.6.7.

Til § 9-6:

Etter ny *bokstav f* skal overtredelse av forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond, artikkel 4 om markedsføringsmaterieell kunne sanksjoneres ved overtredelse og lovens vilkår for øvrig er oppfylt. Bestemmelsen er kommentert over i punkt 3.6.3.

Til § 10-2:

Endringen i *første ledd* medfører at Finanstilsynet kan gi pålegg om retting til utenlandske forvaltere dersom bestemmelsene om opphør av markedsføring i § 6-8 og § 7-7 ikke er fulgt.

7.4 Til endringer i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)

Til § 5-5:

Endringen i *tredje ledd* innebærer at kravet til god forretningsskikk gjøres gjeldende direkte overfor finansforetak som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Det vises til nærmere omtale i kapittel 5.2.

Til § 18-4:

Opphevelsen av § 18-4 *første ledd annet punktum* innebærer at meldeplikten for konserninterne engasjementer som utgjør mellom fem og ti prosent av ansvarlig kapital, blir fjernet. Større konserninterne engasjementer vil fremdeles håndteres etter de alminnelige reglene om store engasjementer. Det vises til nærmere omtale i kap. 5.3.

7.5 Til endringer i lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven)

Til § 49:

Endringen i *syvende ledd første punktum* innebærer å forlenge foreldelsesfristen for å ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser av hvitvaskingsloven fra to til fem år. Den nærmere begrunnelsen for forslaget fremgår av punkt 6.8.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon) og vedtak om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156, i samsvar med et vedlagt forslag.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

A

Forslag

til lov om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-4 nytt niende ledd skal lyde:

(9) Med landbruksvarederivater menes varederivater som gjelder produkter nevnt i:

- 1. artikkel 1 og vedlegg I del I til XX og XXIV/1 til forordning (EU) nr. 1308/2013, eller*
- 2. vedlegg I til forordning (EU) nr. 1379/2013.*

Nåværende niende ledd blir nytt tiende ledd.

§ 9-3 annet ledd nr. 7 bokstav b skal lyde:

b) den som yter investeringstjenester, unntatt handel for egen regning, i varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, til kundene eller leverandørene av sin hovedvirksomhet, forutsatt:

- at dette for hvert av disse tilfellene, på individuelt nivå og på samlet nivå, er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet på konsernplan,
- at disse personene ikke inngår i et konsern som har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som prisstiller for varederivater,
- at disse personene ikke driver med høyfrekvent algoritmehandel, jf. § 9-22, og
- at disse personene på anmodning opplyser Finanstilsynet om grunnlaget for at de anser at deres virksomhet etter bokstav a og b er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet,

§ 9-19 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Kravene i første til tredje ledd og i § 10-9 annet og tredje ledd gjelder ikke når det ytes investeringstjenester knyttet til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul,

og heller ikke for finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter. Med skadesløsklausul menes en klausul som søker å beskytte investoren ved å sikre at utstederen, ved førtidig innløsning av en obligasjon, er forpliktet til å betale ihendehaveren av obligasjonen et beløp som tilsvarer summen av gjeldende nettoverdi av de resterende forventede kupongbetalinger frem til forfall, og den innløste obligasjonens hovedstol.

Nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

Ny § 10-1a skal lyde:

§ 10-1a *Format for informasjon til kunden*

(1) All informasjon som et verdipapirforetak er forpliktet til å gi til kunder eller potensielle kunder etter dette kapittelet, skal gis i elektronisk format. En ikke-profesjonell kunde eller potensiell ikke-profesjonell kunde kan likevel kreve å motta informasjonen i papirformat vederlagsfritt.

(2) Verdipapirforetaket skal opplyse ikke-profesjonelle kunder og potensielle ikke-profesjonelle kunder om adgangen til å motta informasjon i papirformat. For eksisterende ikke-profesjonelle kunder som mottar informasjon i papirformat, skal verdipapirforetaket gi et varsel på minimum åtte uker om at informasjon heretter vil gis i elektronisk format med mindre kunden i løpet av varslingsperioden ber om at informasjon fortsatt skal gis i papirformat.

(3) Med elektronisk format menes ethvert varig medium som ikke er papir. Med varig medium menes enhver innretning som gjør en kunde i stand til å lagre opplysninger som er rettet personlig til denne kunden, og på en slik måte at denne i fremtiden kan få tilgang til opplysningene i en periode som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og gjør det mulig å gjenskape de lagrede opplysningene i uendret form.

§ 10-10 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Dersom transaksjonsavtalen inngås ved fjernkommunikasjon, kan informasjon om kostna-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

der og gebyrer gis på et varig medium uten ugrunnet opphold etter at det er inngått avtale dersom

1. bruken av fjernkommunikasjonsmiddelet forhindret foretaket i å gi informasjonen tidligere,
2. kunden har samtykket til å motta informasjon om kostnader og gebyrer uten ugrunnet opphold etter at transaksjonen er utført,
3. verdipapirforetaket har gitt kunden anledning til å utsette transaksjonen for å motta informasjon om kostnader og gebyrer på et varig medium på forhånd, og
4. verdipapirforetaket har gitt kunden tilbud om å få informasjonen over telefon på forhånd.

Nåværende syvende til tiende ledd blir nytt åttende til ellefte ledd.

Nytt åttende og niende ledd skal lyde:

(8) Opplysninger etter første til syvende ledd skal gis i forståelig form og på en slik måte at kunder og potensielle kunder har en rimelig mulighet til å forstå arten av og risikoen forbundet med investeringstjenesten og de finansielle instrumentene som tilbys, og på denne bakgrunn være i stand til å fatte en informert investeringsbeslutning. Opplysningene kan gis i et standardisert format.

(9) Kravene til opplysninger etter første til åttende ledd gjelder ikke når en investeringstjeneste tilbys som en del av et finansielt produkt som er underlagt informasjonskrav etter finansavtaleloven.

§ 10-12 nytt femte og sjette ledd skal lyde:

(5) Første ledd omfatter ikke levering av analyse fra en tredjepart til verdipapirforetak som yter porteføljeforvaltning eller andre investeringstjenester eller tilknyttede tjenester til kunder dersom

1. det er inngått en avtale mellom verdipapirforetaket og analyseleverandøren før ytelsen av utførelses- eller analysetjenestene, som identifiserer den delen av kombinerte gebyrer eller felles betalinger for utførelsestjenester og analyse som knytter seg til analyse,
2. verdipapirforetaket informerer sine kunder om felles betalinger for utførelsestjenester og analyse foretatt overfor en tredjepart som leverer analyse, og
3. analysen som de kombinerte gebyrene eller fellesbetalingene knytter seg til, gjelder utstedere med en markedsverdi som i de siste 36 månedene forut for ytelsen av analysetjenesten ikke oversteg et beløp i norske kroner som svarer til 1 milliard euro, uttrykt ved kursverdien ved årets utgang for de årene de er eller var notert, eller ved egen-

kapital for de regnskapsårene de ikke er eller var notert.

(6) Med analyse etter femte ledd menes analysemateriale eller -tjenester vedrørende ett eller flere finansielle instrumenter eller andre aktiva, eller utstedere eller potensielle utstedere av finansielle instrumenter, eller vedrørende en bestemt næring eller marked slik at det gir uttrykk for synspunkter om finansielle instrumenter, aktiva eller utstedere innenfor vedkommende næring eller marked. Analyse omfatter også materiale eller tjenester som uttrykkelig eller på andre måter anbefaler eller foreslår en investeringsstrategi og gir en begrunnet vurdering av den gjeldende eller fremtidige verdien eller prisen av finansielle instrumenter eller aktiva, eller som på annen måte inneholder analyse og genuin innsikt og trekker konklusjoner basert på ny eller eksisterende informasjon som kan brukes til å informere en investeringsstrategi, og som kan være egnet til å tilføre verdi til avgjørelsene verdipapirforetaket treffer på vegne av kunder som belastes for analysen.

Nåværende femte ledd blir nytt syvende ledd.

§ 10-15 annet til syvende ledd skal lyde:

(2) Når det ytes investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning som innebærer bytte av finansielle instrumenter, skal verdipapirforetaket innhente nødvendige opplysninger om kundens investeringer og analysere kostnadene og nytten ved byttet av finansielle instrumenter. Ved ytelse av investeringsrådgivning skal verdipapirforetaket informere kunden om hvorvidt nytten ved byttet av finansielle instrumenter er større enn kostnadene byttet medfører. Med bytte av finansielle instrumenter menes å selge et finansielt instrument og kjøpe et annet eller å utøve en rett til å foreta en endring som gjelder et eksisterende finansielt instrument.

(3) Et verdipapirforetak skal når det yter andre investeringstjenester enn investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning, søke å innhente opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet. Foretakets undersøkelser skal sette det i stand til å vurdere om den påtenkte investeringstjenesten eller det påtenkte investeringsproduktet er hensiktsmessig for kunden. Dersom en pakke av tjenester eller produkter sammensatt etter § 10-10 tiende ledd er aktuell, skal foretaket vurdere om den samlede pakken er hensiktsmessig.

(4) Hvis verdipapirforetaket vurderer at investeringstjenesten eller investeringsproduktet ikke er hensiktsmessig etter tredje ledd, skal kunden eller den potensielle kunden advares om dette.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Dersom kunden eller den potensielle kunden velger å ikke gi opplysninger som verdipapirforetaket plikter å innhente, eller gir ufullstendige opplysninger, skal foretaket advare om at dette gjør at foretaket ikke kan vurdere hva som er hensiktsmessig for vedkommende.

(5) Tredje og fjerde ledd gjelder ikke når verdipapirforetaket yter investeringstjenester som utelukkende består av mottak, formidling og utførelse av ordre, med eller uten tilknyttede tjenester, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

1. tjenestene gjelder finansielle instrumenter som ikke er komplekse,
2. tjenestene ytes på kundens eller den potensielle kundens initiativ,
3. kunden eller den potensielle kunden underrettes klart om at verdipapirforetaket ikke har plikt til å vurdere hensiktsmessigheten av instrumentet eller tjenesten, og at den investorbeskyttelsen som denne plikten medfører dermed ikke er til stede, og
4. verdipapirforetaket etterlever kravene til håndtering av interessekonflikter etter § 10-2.

(6) Unntaket etter femte ledd gjelder ikke når det ytes kreditt etter § 2-6 nr. 2 som overstiger tidligere innvilget kredittramme.

(7) Advarsler etter fjerde ledd kan gis i et standardisert format.

Nåværende syvende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 10-20 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her, og kan i forskrift fastsette tidsbegrensede unntak fra første ledd.

§ 10-23 første ledd skal lyde:

(1) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte tjenester som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 1 til 3, kan medvirke til eller gjennomføre transaksjoner med kvalifiserte motparter uten å overholde kravene etter § 10-9, § 10-10, §§ 10-11 til § 10-17, § 10-19, § 10-20 og § 10-21 første ledd i forbindelse med disse transaksjonene eller tilknyttede tjenester som er direkte relatert til disse transaksjonene.

Ny § 10-23 a skal lyde:

§ 10-23 a Tjenesteyting overfor profesjonelle kunder

(1) *Kravene i § 10-10 femte ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med unntak for investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning.*

(2) *Kravene i § 10-15 annet ledd og § 10-17 annet ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med mindre kunden har infor-*

mert verdipapirforetaket på et varig medium om sitt ønske om å fortsette å være beskyttet av disse kravene. Verdipapirforetak skal ha et register over slike kundemeddelelser.

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 Fastsettelse av posisjongrensener

(1) Finanstilsynet skal etablere og anvende klare kvantitative grenser for hvor stor nettoposisjon en fysisk eller juridisk person til enhver tid kan inneha i varederivater som handles på norske handelsplasser og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter (posisjongrensener) dersom disse varederivatene enten er landbruksvarederivater eller anses som kritiske eller vesentlige. Et varederivat skal anses som kritisk eller vesentlig dersom den åpne balansen er på minimum 300 000 lots i gjennomsnitt over en periode på ett år. Den åpne balansen er summen av alle nettoposisjonene til sluttposisjonsholderne. Posisjongrensene skal etableres og anvendes for å motvirke markedsmisbruk og for å opprettholde ordnede prisdannelses- og oppgjørsvilkår. Finanstilsynet skal ikke etablere posisjongrensener for varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nummer 3.

(2) Posisjongrensene skal etableres på grunnlag av alle posisjoner som innehas av en fysisk eller juridisk person eller på dennes vegne samlet på konsernnivå.

(3) Det skal etableres posisjongrense for hvert enkelt landbruksvarederivat og for hvert enkelt kritisk eller vesentlig varederivat som handles på handelsplass og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter basert på en særskilt beregningsmetode. Beregningsmetoden anvendes for å fastsette posisjongrensener for spotmåned og for andre måneder basert på egenskaper ved derivatet og markedet for den underliggende varen.

(4) Finanstilsynet skal vurdere og eventuelt endre posisjongrensener ved vesentlige endringer i den tilgjengelige mengden underliggende vare eller antallet åpne posisjoner, eller ved annen vesentlig endring i markedet.

(5) Finanstilsynet kan i særlige tilfeller fastsette strengere posisjongrensener enn det som følger av beregningsmetoden etter tredje ledd med utfyllende forskrifter, dersom dette er objektivt begrunnet og forholdsmessig. Tilsynsmyndigheten skal ved fastsettelse av strengere posisjongrensener ta hensyn til det konkrete markedets likviditet og hvor velfungerende det er. Den strengere posisjongrensen skal offentliggjøres på Finanstilsynets nettsider og gjelder maksimalt i seks måneder fra dagen den ble offentliggjort.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Den strengere posisjonsgrensen kan fornyes for perioder på inntil seks måneder av gangen. Der- som den strengere posisjonsgrensen ikke blir for- nyet etter utløpet av seks måneders-perioden, utlø- per den automatisk.

(6) Tilsynsmyndighet for handelsplass i annet EØS-land fastsetter posisjonsgrenser for varederi- vater som handles på handelsplass i vedkom- mende EØS-land og økonomisk likeverdige OTC- kontrakter.

(7) Når varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene, er handlet på handelsplasser i flere EØS-land, skal tilsynsmyndigheten for handelsplassen med det største handelsvolumet i disse varederivatene (sen- tral tilsynsmyndighet) fastsette en felles posisjons- grense som skal anvendes ved all handel i dem der- som de er

1. landbruksvarederivater som handles i betydelige volumer på handelsplasser i flere EØS-land, eller
2. kritiske eller vesentlige varederivater.

(8) Ingen skal inneha posisjoner i varederivat- kontrakter som overstiger posisjonsgrenser eta- blert av tilsynsmyndigheten etter første, sjette eller syvende ledd og i samsvar med direktiv 2014/65/EU artikkel 57.

(9) Det kan søkes om unntak fra kravet etter åttende ledd i følgende tilfeller:

1. Ikke-finansielle foretak kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til foreta- kets forretningsvirksomhet.
2. Finansielle foretak som inngår i et overveiende kommersielt konsern og som opptrer på vegne av et ikke-finansielt foretak som er del av det samme konsernet, kan søke om unntak for posi- sjoner som på en objektivt målbar måte reduse- rer risikoene direkte knyttet til det ikke-finansi- elle foretakets forretningsvirksomhet. Med over- veiende kommersielt konsern forstås ethvert kon- sern der hovedvirksomheten verken er å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som pristiller for varederivater.
3. Finansielle og ikke-finansielle motparter kan søke om unntak for posisjoner som på en objek- tivt målbar måte er et resultat av transaksjoner inngått for å oppfylle forpliktelser til å tilføre lik- viditet på en handelsplass, forutsatt at disse for- pliktelsene er satt av myndigheter i samsvar med EU-rett eller med nasjonal rett eller av handels- plasser.

(10) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.

§ 15-2 første og annet ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsope- ratør som driver en handelsplass der det handles varederivater, skal foreta kontroll av posisjons- håndteringen. Som ledd i denne kontrollen skal handelsplassen ha myndighet til å

1. overvåke personers åpne posisjoner,
2. få opplysninger, herunder all relevant doku- mentasjon, fra personer om
 - a) størrelsen på og formålet med en inngått posisjon eller eksponering,
 - b) reelle eller underliggende eiere,
 - c) eventuelle avtalte ordninger om samhand- ling, og
 - d) eventuelle tilknyttede eiendeler eller for- pliktelser i det underliggende markedet,
3. kreve at en person midlertidig eller varig avslutter eller reduserer en posisjon og ensi- dig treffe egnede tiltak for å sikre at posisjo- nen avsluttes eller reduseres dersom personen ikke etterkommer kravet, og
4. kreve at en person midlertidig tilbakefører lik- viditet til markedet til avtalt pris og i avtalt omfang for å redusere virkningen av en stor eller dominerende posisjon.

(2) Myndigheten til å få opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, etter første ledd nr. 2 skal også omfatte posisjoner i varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter dersom de holdes gjennom medlemmer eller deltakere.

Nåværende annet til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 15-3 første til fjerde ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsope- ratør som driver en handelsplass der det handles varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende, skal rappor- tere posisjoner på følgende måte:

1. Dersom antall personer og deres åpne posisjo- ner overskrider en minstegrense, skal verdipa- pirforetaket eller markedsoperatøren offent- liggjøre en ukentlig rapport om de samlede posisjonene som innehas av de forskjellige kategoriene av personer som nevnt i femte ledd, for de forskjellige varederivatene eller utslippskvotene eller derivater av slike som handles på deres handelsplasser. Rapporten skal angi:

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- a) antallet lange og korte posisjoner per kategori,
 - b) endringer i posisjonene siden forrige rapport,
 - c) prosentandelen av det samlede antallet åpne posisjoner for hver kategori, og
 - d) antallet personer som innehar en posisjon i hver kategori.
2. Den ukentlige rapporten skal sendes til Finanstilsynet og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet.
 3. Verdipapirforetaket eller markedsoperatøren skal minst daglig gi Finanstilsynet en fullstendig oversikt over posisjoner som innehas av alle personer på den berørte handelsplassen, herunder medlemmene og deres kunder.

(2) Et verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende utenfor en handelsplass, skal minst daglig gi tilsynsmyndigheten til handelsplassen der varederivatene, utslippskvotene eller derivatene med utslippskvoter som underliggende handles, en fullstendig oversikt over sine posisjoner, herunder posisjoner som innehas av kundene og kundenes kunder igjen ned til sluttkundenivå, i

1. nevnte instrumenter som handles på en handelsplass i de tilfeller der dette er relevant, og
2. i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

For posisjoner i varederivater der det er fastsatt en felles posisjonsgrense etter § 15-1 syvende ledd, skal oversikten nevnt i første punktum i stedet sendes til den sentrale tilsynsmyndigheten.

(3) Medlemmer på regulert marked, deltakere på multilaterale handelsfasiliteter og kunder av organiserte handelsfasiliteter skal minst daglig rapportere følgende til verdipapirforetaket eller markedsoperatøren som driver handelsplassen:

1. opplysninger om sine egne posisjoner som innehas gjennom kontrakter som handles på denne handelsplassen, og
2. opplysninger om posisjonene som innehas av kundene og kundenes kunder ned til sluttkundenivå.

(4) Pliktene etter første til tredje ledd gjelder ikke for de varederivatene som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nr. 3.

Nåværende fjerde til sjette ledd blir nytt femte til syvende ledd.

II

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

Ny § 1-8 skal lyde:

§ 1-8 Forordning om grensekryssende distribusjon av fond

Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond gjelder på tilsvarende måte for forvaltningsselskap for UCITS-fond som er omfattet av forordningens anvendelsesområde, jf. AIF-loven § 1a-5.

§ 3-2 femte ledd skal lyde:

(5) Forvaltningsselskapet skal informere Finanstilsynet og myndigheten i vertslandet skriftlig før det gjennomfører endringer i det som tidligere er opplyst. Der det er etablert filial, skal informasjon om endring gis minst én måned før endringen gjennomføres. *Dersom endringen i en filial medfører at forvaltningsselskapet ikke vil overholde loven, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom forvaltningsselskapet likevel gjennomfører endringen, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak og uten ugrunnet opphold informere vertslandet.*

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2 Markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat

(1) Forvaltningsselskap som ønsker å markedsføre norske UCITS i annen EØS-stat skal gi Finanstilsynet melding om dette. Som vedlegg til meldingen skal følge siste versjon av fondets vedtekter, prospekt og nøkkelinformasjon, i tillegg til fondets siste årsrapport og eventuell halvårsrapport. Vedleggene skal utarbeides på et språk som tillates i vertslandet. *Meldingen skal inneholde informasjon om de fasiliteter som skal tilbys i de stater der fondet skal markedsføres, jf. § 9-3 tredje og fjerde ledd, og nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.*

(2) Finanstilsynet skal senest ti arbeidsdager etter at komplett melding er mottatt, oversende denne og en bekreftelse på at fondet er et UCITS til vedkommende myndigheter i vertslandet. Finanstilsynet skal straks underrette forvaltningsselskapet om oversendelsen. Forvaltningsselskapet kan starte markedsføringen fra dette tidspunktet.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

(3) Forvaltningsselskapet skal holde oppdaterte og oversatte dokumenter som nevnt i første ledd elektronisk tilgjengelig.

(4) Forvaltningsselskapet skal gi *Finanstilsynet* og vedkommende myndighet i vertslandet melding om endringer i dokumentene *minst én måned før endringene gjennomføres*, og opplyse hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Endringer i hvordan fondet markedsføres, eller endringer vedrørende andelsklasser, kan ikke gjennomføres før vedkommende myndighet i vertslandet har fått skriftlig melding om det fra forvaltningsselskapet. *Dersom endringen medfører at loven ikke overholdes, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak, herunder, om nødvendig, forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslandet om tiltakene.*

(5) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om melding og bekreftelse som nevnt i denne paragrafen. Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding og bekreftelse kan utformes.

§ 9-3 skal lyde:

§ 9-3 *Markedsføring av utenlandske UCITS i Norge*

(1) UCITS etablert i en annen EØS-stat kan markedsføres i Norge etter at vedkommende myndighet i fondets hjemland har oversendt Finanstilsynet melding om markedsføring. Meldingen skal vedlegges en bekreftelse på at fondet er et UCITS, og siste versjon av fondets vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, siste årsrapport og eventuell halvårsrapport.

(2) Fondet skal gi melding til Finanstilsynet om endringer i dokumenter som nevnt i første ledd samtidig som det skal opplyses hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Fondet skal i tillegg gi skriftlig melding til Finanstilsynet før det gjennomføres endringer i hvordan fondet markedsføres eller vedrørende andelsklasser.

(3) *Fondet skal ha fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger og eventuelt gjenkjøp av andeler i samsvar med denne lov og vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, periodiske rapporter og annen informasjon fra fondet. Ordningene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.*

(4) *Investor skal gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas, og hvordan innløs-*

ningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Fondet skal videre sørge for at investor får informasjon om prospekt, nøkkelinformasjon, års- og delårsrapporter, kunngjøring av kurser og eventuell annen periodisk informasjon. Denne informasjonen skal sammen med markedsføringsdokumentasjon være tilgjengelig for investorene, herunder som kopier.

(5) *Kundeklager skal kunne fremsettes på norsk og behandles i samsvar med de ordninger forvalter har etablert i samsvar med regelverket i hjemlandet. Andelseierne skal gis god informasjon om klageadgang.*

(6) Salg av andeler i verdipapirfondet og tilbud av andre tjenester i Norge må skje direkte fra hovedkontoret til forvalteren av verdipapirfondet, gjennom et representasjonskontor i Norge eller gjennom forvaltningsselskap med tillatelse etter §§ 2-1, 3-3 eller 3-4, kredittinstitusjon med rett til å drive finansieringsvirksomhet i Norge, forsikringsselskap med rett til å drive forsikringsvirksomhet i Norge eller verdipapirforetak med rett til å yte investeringstjenester i Norge. *Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av en skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.*

(7) Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding, bekreftelse og øvrige dokumenter med etterfølgende endringer kan utformes. I tillegg kan det fastsettes nærmere regler om informasjonsplikt utover det som følger av denne paragrafen.

(8) *Unntaket i syvende ledd gjelder ikke for fasiliteter. Disse skal tilbys på norsk og fremgå av et varig medium. Fasilitetene kan tilbys elektronisk.*

§ 9-4 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. *kravene til fasiliteter som følger av § 9-3 tredje og fjerde ledd, er oppfylt, og*

Ny § 9-5 a skal lyde:

§ 9-5 a *Opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge*

(1) *Ved opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge, herunder av en andelsklasse, skal det fremsettes tilbud om vederlagsfri innløsning til samtlige andelseiere i Norge. Tilbudet må være offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager, og gis til alle andelseiere med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres offentlig kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.*

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

(2) Informasjonen som skal gis etter første ledd, skal gis på norsk og tydelig angi konsekvensene for andelseierne ved å forbli investert i fondet.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for oversendelse av melding om opphør av markedsføring fra vedkommende myndighet i fondets hjemland til Finanstilsynet. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Etter avregistrering skal gjenværende andelseiere i fondet motta informasjon som angitt i lovens kapittel 8 med forskrifter.

Ny § 9-6 skal lyde:

§ 9-6 Melding om avregistrering av markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat

(1) Opphør av markedsføring av norske UCITS, herunder av en andelsklasse, i en annen EØS-stat skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 9-5 a første, annet og tredje ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der markedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere forvaltningsselskapet om at melding om opphør av markedsføring er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre i det aktuelle landet senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvaltningsselskapet skal sørge for at eventuelle gjenværende andelseiere og Finanstilsynet mottar den informasjon som kreves etter artikkel 68 til 82 samt artikkel 94 i direktiv 2009/65/EF.

§ 11-6 første ledd ny nr. 3 skal lyde:

3. Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.

§ 12-3 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi verdipapirfond som markedsføres i henhold til § 9-3, pålegg om retting dersom markedsføringen utøves i strid med § 9-3 tredje til åttende ledd eller § 9-5 a.

III

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav l og ny bokstav m skal lyde:

- l) ikke-profesjonell investor: ikke-profesjonell kunde som nevnt i verdipapirhandelloven § 10-7
- m) markedssondering: direkte eller indirekte informasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra forvalter, eller på dennes vegne, til potensielle profesjonelle investorer som er hjemmehørende i en EØS-stat, for å teste interessen for et alternativt investeringsfond eller en andelsklasse som ikke er meldt for markedsføring i investorens hjemstat eller som ikke er etablert. Markedssondering kan ikke utgjøre et tilbud om investering i eller lede til en plassering i det alternative investeringsfondet.

Ny § 1a-5 skal lyde:

§ 1a-5 Gjennomføring av forordning om grensekryssende distribusjon av fond

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) 2019/1156 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014, gjelder som norsk lov med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i loven her vises til forordning om grensekryssende distribusjon av fond, menes forordningen slik den til enhver tid er gjennomført og endret etter første eller tredje ledd.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 3-9 skal lyde:

§ 3-9 Likviditetsstyring

(1) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, bortsett fra for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring, ha et hensiktsmessig system for likviditetsstyring og retningslinjer for å overvåke likviditetsrisikoen for fondet og for å sikre at likviditetsprofilen til fondets investeringer svarer til fondets forpliktelser. Forvalteren skal regelmessig, både i normale og ekstraordinære situasjoner, foreta stresstester som gjør det

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

mulig for forvalteren å vurdere og å overvåke fondenes likviditetsrisiko.

(2) *Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, sørge for at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen stemmer overens.*

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om likviditetsstyring.

Overskriften i kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Markedsføring mv.

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 *Markedsføring i andre EØS-stater av alternative investeringsfond etablert i EØS*

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 skal gi melding til Finanstilsynet før forvalteren starter markedsføring av alternativt investeringsfond under forvaltning som er etablert i Norge eller annen EØS-stat til profesjonelle investorer i en annen EØS-stat enn Norge. Meldingen skal være på engelsk og inneholde opplysninger som nevnt i § 6-1 første ledd. I tillegg skal meldingen inneholde en angivelse av hvilken EØS-stat fondet skal markedsføres i, og informasjon om hvordan fondet skal markedsføres. *Meldingen skal også inneholde nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.*

(2) Finanstilsynet skal innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, viderevende meldingen til tilsynsmyndighetene i de stater der fondet skal markedsføres. Finanstilsynet skal vedlegge en bekreftelse på at forvalteren har tillatelse til å forvalte fond med fondets investeringsstrategi. Meldingen skal bare videresendes dersom forvalterens virksomhet og forvaltning av fondet er i samsvar med loven. Finanstilsynet skal underrette forvalteren om at melding er viderevendt. Forvalteren kan starte markedsføringen av fondet når slik underretning er mottatt. Dersom fondet er etablert i en annen EØS-stat, skal også fondets hjemstatsmyndighet underrettes om markedsføringstillatelsen

(3) § 6-1 tredje ledd første, annet og fjerde punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Dersom forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet etter endringen er i samsvar med loven, skal Finanstilsynet innen én måned informere forvalterens vertsstat. Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om

at endringen ikke må iverksettes, samt informere tilsynsmyndigheten i vertsstaten. *Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak, herunder om nødvendig forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslanndet om tiltakene.*

Ny § 6-6 a skal lyde:

§ 6-6 a *Markedssondering*

(1) *En forvalter kan foreta markedssondering etter de regler som følger av denne paragraf og § 6-7, uten at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.*

(2) *Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke*

- a) *være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,*
- b) *utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller*
- c) *utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbuds-dokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.*

(3) *Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.*

(4) *Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2.*

(5) *Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever forutgående melding etter relevante bestemmelser i denne loven § 6-1 og § 6-2.*

(6) *Markedssonderingen skal dokumenteres på en slik måte at Finanstilsynet kan kontrollere at reglene om markedssondering er fulgt.*

(7) *Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 6-2, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36*

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt etter § 6-9 annet ledd.

(8) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering i Norge av et fond som enten er etablert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilføringsfond til slike fond.

Ny § 6-7 skal lyde:

§ 6-7 *Melding om markedssondering*

(1) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal angi i hvilke medlemsstater og i hvilken periode markedssonderingen skal foregå. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstrategier eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(2) Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere tilsynsmyndighetene i eventuelle andre EØS-stater der det skal foretas markedssonderinger. Forvalter skal på anmodning gi ytterligere opplysninger om markedssonderingen.

Ny § 6-8 skal lyde:

§ 6-8 *Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat*

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om utvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av melding som nevnt i § 6-7 annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

Ny § 6-9 skal lyde:

§ 6-9 *Melding om opphør av markedsføring av alternative investeringsfond i andre EØS-stater som forvaltes av forvalter etablert i Norge*

(1) Opphør av markedsføring av alternative investeringsfond markedsført i andre EØS-stater skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 6-8 første og annet ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding etter første ledd er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der markedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at markedsføringen er avregistrert og at meldingen er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørsmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvalteren skal sørge for at eventuelle gjenværende investorer i fondet mottar informasjon som nevnt i artikkel 22 og 23 i Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU.

Overskriften i kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. *Markedsføring mv. av alternative investeringsfond som ikke er nasjonale fond til ikke-profesjonelle investorer*

Ny § 7-1 a skal lyde:

§ 7-1 a *Markedssondering*

(1) Med markedssondering menes i dette kapitlet aktivitet som definert i § 1-2 bokstav m, foretatt overfor ikke-profesjonelle investorer. Markedssonderinger kan bare foretas dersom AIF-et eller investeringsstrategien for et slikt er ment å skulle kunne markedsføres til ikke-profesjonelle investorer.

(2) En forvalter med tillatelse i Norge eller en annen EØS-stat kan drive markedssondering i Norge dersom vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger på sine vegne. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.

(3) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstra-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

tegie eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(4) Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke

- a) være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,*
- b) utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller*
- c) utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbuds-dokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.*

(5) Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.

(6) Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er tillatt markedsført etter § 7-1.

(7) Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever tillatelse etter § 7-1.

(8) Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 7-1, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36 måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt.

(9) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering av et fond som enten er etablert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilføringsfond til slike fond.

§ 7-4 første punktum skal lyde:

Rådgivning, markedsføring og markedssondering knyttet til alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal dokumenteres.

Ny § 7-6 skal lyde:

§ 7-6 Fasiliteter

(1) Ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal forvalter tilby fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger

og eventuelt gjenkjøp av andeler i fondet i samsvar med fondsdokumentasjonen. Fasilitetene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.

(2) Forvalter skal sørge for at investorer gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas og hvordan innløsningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Forvalter skal videre sørge for at investorene får den informasjon som kreves i forvalterens hjemland og som følger av det å være investor i fondet. Pliktig informasjon etter kapittel 4 skal gjøres tilgjengelig for investorene, herunder ved kopier.

(3) Tjenester rettet mot investorer i Norge må ytes direkte fra hovedkontoret til forvalter, gjennom et representasjonskontor i Norge, gjennom en forvalter av alternative investeringsfond eller gjennom et verdipapirforetak med rett til å yte de aktuelle tjenestene i Norge. Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.

(4) De tjenester som skal tilbys investorene etter denne bestemmelsen, skal tilbys på norsk og fremgå av et varig medium. Tjenesten kan tilbys elektronisk.

Ny § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om utvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Opphør av markedsføring skal meldes til Finanstilsynet. Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for slik meddelelse. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

§ 8-1 fjerde ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes.

§ 9-6 første ledd bokstav e og ny bokstav f) skal lyde:

- e) pengemarkedsfondsforordningen artikkel 6, 9 til 21, 23 til 34 og 36,
- f) *forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.*

§ 10-2 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi en forvalter som driver virksomhet, herunder markedsføring, etter § 6-3, § 6-4, § 6-5, § 6-8, § 7-1, § 7-7 eller § 8-2, pålegg om retting, herunder opphør av virksomhet her i landet, dersom virksomheten drives i strid med lov eller forskrift.

IV

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 5-5 tredje ledd skal lyde:

For grensekryssende virksomhet her i riket fra en annen EØS-stat gjelder kapittel 1 samt bestemmelsene i § 9-1 annet og tredje ledd, § 9-2, §§ 9-4 til 9-6, § 12-27, § 13-5 fjerde ledd, §§ 16-5 til 16-9, § 16-11, §§ 16-13 til 16-16, § 22-1 og § 22-2, tilsvarende.

§ 18-4 første ledd annet punktum oppheves.

V

I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering skal § 49 syvende ledd første punktum lyde:

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr forelides *fem* år etter at overtredelsen har opphørt.

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft ulike deler av loven og de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

B

Forslag

til vedtak om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

I

Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338.

II

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Vedlegg 1

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 om endring av direktiv 2014/65/EU med hensyn til opplysningskrav, produktstyring og posisjonsgrenser og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 med hensyn til deres anvendelse på verdipapirforetak, for å bidra til gjenopprettingen etter covid-19-krisen

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1, under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹, etter den ordinære regelverksprosedyren² og ut fra følgende betraktninger:

1) Covid-19-pandemien påvirker innbyggerne, foretakene, helsesystemene, økonomiene og finanssystemene i medlemsstatene i alvorlig grad. I sin melding av 27. mai 2020 med tittelen «Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation» understreket Kommisjonen at det fortsatt vil være en utfordring å sikre likviditet og tilgang til finansiering. For å bidra til gjenoppbyggingen etter det alvorlige økonomiske sjokket forårsaket av covid-19-pandemien, er det derfor avgjørende å gjennomføre begrensede målrettede endringer i Unionens gjeldende regelverk for finansielle tjenester. Det overordnede målet med disse endringene bør derfor være å fjerne unødvendig byråkrati og innføre nye tilpassede tiltak som anses å ville kunne bidra effektivt til å dempe den økonomiske uroen. Disse endringene bør ikke medføre en økning i den administrative byrden for sektoren, og de bør overlate løsningen av komplekse regelverksproblemer til den planlagte gjennomgåelsen av

europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU³. Disse endringene utgjør en tiltakspakke som vedtas under betegnelsen «Capital Markets Recovery Package».

- 2) Direktiv 2014/65/EU ble vedtatt i 2014 som en reaksjon på finanskrisen i 2007–2008. Nevnte direktiv har styrket Unionens finanssystem vesentlig og sikret et høyt nivå for investorvern i hele Unionen. Det bør vurderes ytterligere innsats for å gjøre regelverket enklere, redusere verdipapirforetakenes overholdelseskostnader og fjerne konkurransevridning, fortsatt at det samtidig blir tatt tilstrekkelig hensyn til investorvernet.
- 3) Når det gjelder kravene som var ment å verne investorer, har direktiv 2014/65/EU ikke helt oppnådd målet om å vedta tiltak som tar tilstrekkelig hensyn til de særlige egenskapene ved hver kategori av investorer, dvs. ikke-profesjonelle kunder, profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter. En del av disse kravene har ikke alltid styrket investorvernet – de har til tider tvert imot vært til hinder for smidig gjennomføring av investeringsbeslutninger. Visse krav i direktiv 2014/65/EU bør derfor endres for å gjøre det lettere å yte investeringstjenester og utøve investeringsvirksomhet, og disse endringene bør gjøres på en balansert måte som gir investorene fullt vern.
- 4) Utstedelse av obligasjoner er avgjørende for å skaffe kapital og overvinne covid-19-krisen. Produktstyringskravene kan begrense salget av obligasjoner. Obligasjoner uten andre innebygde derivater enn en «make whole»-klausul,

¹ EUT C 10 av 11.1.2021, s. 30.

² Europaparlamentets holdning av 11. februar 2021 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 15. februar 2021.

³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

anses generelt som sikre og enkle produkter som kan godtas av ikke-profesjonelle kunder. Ved tidlig innløsning vil en obligasjon uten andre innebygde derivater enn en «make whole»-klausul beskytte investorene mot tap ved å sikre at de får utbetalt et beløp som tilsvarende summen av netto nåverdi av gjenværende kupongutbetalinger og hovedstol for obligasjonen som de ville ha mottatt om obligasjonen ikke hadde blitt innløst. Produktstyringskravene bør derfor ikke lenger gjelde for obligasjoner uten andre innebygde derivater enn en «make whole»-klausul. I tillegg anses kvalifiserte motparter å ha tilstrekkelig kunnskap om finansielle instrumenter. Det er derfor berettiget å unnta kvalifiserte motparter fra produktstyringskravene som får anvendelse på finansielle instrumenter som utelukkende markedsføres eller distribueres til dem.

- 5) Både oppfordringen fra Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet) (ESMA) opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010⁴ til å komme med synspunkter på virkningen av tilskyndelser og krav om framlegging av opplysninger om kostnader og gebyrer i henhold til direktiv 2014/65/EU, og den offentlige høringen som Kommisjonen gjennomførte, bekreftet at profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter ikke trenger standardiserte og obligatoriske opplysninger om kostnader ettersom de allerede mottar de nødvendige opplysningene når de forhandler med sin tjenesteyter. De opplysningene som gis til profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter, er tilpasset deres behov og er ofte mer detaljerte. Tjenester som ytes til profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter, bør derfor unntas fra kravene om framlegging av opplysninger om kostnader og gebyrer, unntatt når det gjelder investeringsrådgivnings- og porteføljeadministrasjonstjenester, for profesjonelle kunder som inngår avtale om investeringsrådgivning eller porteføljeadministrasjon, har ikke nødvendigvis tilstrekkelig ekspertise eller kunnskap til at slike tjenester kan unntas fra disse kravene.
- 6) Verdipapirforetakene har for tiden plikt til å foreta en nytte- og kostnadsanalyse av visse

porteføljeaktiviteter når de har et løpende avtaleforhold med kunder som omfatter bytting av finansielle instrumenter. Verdipapirforetak skal derfor innhente de nødvendige opplysningene fra sine kunder og kunne vise at fordelene ved et slikt bytte er større enn kostnadene. Ettersom denne framgangsmåten medfører en altfor stor byrde når det gjelder profesjonelle kunder, som har tendens til å foreta hyppige bytter, bør tjenester som ytes til dem, være unntatt fra kravet. Profesjonelle kunder vil imidlertid beholde muligheten til å omfattes av dette kravet. Ettersom ikke-profesjonelle kunder trenger et høyt vernnivå, bør dette unntaket begrenses til tjenester som ytes til profesjonelle kunder.

- 7) Kunder som har et løpende avtaleforhold med et verdipapirforetak, mottar obligatoriske tjenester rapporter, enten periodisk eller i forbindelse med at visse forhold inntreffer. Verken verdipapirforetak eller deres profesjonelle kunder eller kvalifiserte motparter finner det nyttig med slike tjenester rapporter. Ettersom disse rapportene framlegges ofte og i store antall, har de vist seg å ha særlig liten nytte for profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter på svært volatile markeder. Profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter reagerer ofte på disse tjenester rapportene ved enten ikke å lese dem eller ved å treffe raske investeringsbeslutninger i stedet for å videreføre en langsiktig investeringsstrategi. Kvalifiserte motparter bør derfor ikke lenger motta obligatoriske tjenester rapporter. Profesjonelle kunder bør heller ikke lenger motta slike tjenester rapporter, men de bør ha mulighet til å velge å få dem.
- 8) I tiden umiddelbart etter covid-19-pandemien trenger utstederne, og særlig selskaper med lav og middels markedsverdi, å kunne støtte seg på sterke kapitalmarkeder. Analyser av utstederne med lav og middels markedsverdi er avgjørende for at utstederne kan komme i kontakt med investorer. Disse analysene øker synligheten for utstederne og sikrer dermed et tilstrekkelig investerings- og likviditetsnivå. Verdipapirforetakene bør ha mulighet til å betale samlet for ytingen av analyse- og utførelsestjenester, forutsatt at visse vilkår er oppfylt. Ett av vilkårene bør være at analysene gjelder utstederne med en markedsverdi som ikke overstiger 1 milliard euro beregnet på grunnlag av årssluttkursene de siste 36 månedene før investeringsanalysen blir utført. Kravet med hensyn til markedsverdi bør forstås slik at det omfatter både noterte og unoterte selskaper,

⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

dog slik at egenkapitalen i balansen for de sistnevnte ikke må overstige terskelen på 1 milliard euro. Det bør også bemerkes at nylig børsnoterte selskaper og unoterte selskaper som er etablert for mindre enn 36 måneder siden, omfattes av direktivets virkeområde så lenge de kan vise at deres markedsverdi ikke har overskredet terskelen på 1 milliard euro beregnet på grunnlag av årssluttkursene siden børsnoteringen, eller beregnet på grunnlag av egenkapitalen i de regnskapsårene de ikke er eller var børsnotert. For å sikre at nyetablerte selskaper som ble etablert for mindre enn 12 måneder siden, også kan omfattes av unntaket, er det tilstrekkelig at de ikke har overskredet terskelen på 1 milliard euro siden etableringsdatoen.

- 9) Direktiv 2014/65/EU innførte krav til handelsplasser, systematiske internaliserere og andre utførelsesplasser om å rapportere hvordan de har utført ordrer på de gunstigste vilkårene for kunden. De tekniske rapportene om dette inneholder store mengder detaljert kvantitativ informasjon om utførelsesplass, finansielt instrument, pris, kostnader og sannsynlighet for utførelse. De blir sjelden lest, noe som framgår av det meget lave antallet visninger på nettstedene til handelsplassene, de systematiske internalisererne og andre utførelsesplasser. Ettersom opplysningene de inneholder, ikke gjør det mulig for investorer og andre brukere å foreta noen meningsfulle sammenligninger, bør kravet om offentliggjøring av disse rapportene midlertidig frafalles.
- 10) For å lette kommunikasjonen mellom verdipapirforetakene og deres kunder og dermed lette selve investeringsprosessen, bør investeringsinformasjon som standard ikke lenger gis på papir, men elektronisk. Ikke-profesjonelle kunder bør imidlertid kunne anmode om å få disse opplysningene på papir.
- 11) I henhold til direktiv 2014/65/EU kan personer som handler med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike på forretningsmessig grunnlag, få unntak fra kravet om tillatelse som verdipapirforetak dersom deres handelsvirksomhet er en virksomhet tilknyttet deres hovedvirksomhet. Personer som søker om unntak for tilknyttet virksomhet, må nå hvert år underrette den berørte vedkommende myndighet om at de benytter seg av dette unntaket, og framlegge nødvendig dokumentasjon på at de oppfyller de to kvantitative testene som avgjør om deres handelsvirksomhet er en virksomhet som er tilknyttet deres hovedvirksomhet. Den første testen sammenligner omfanget av enhetens spekulative handelsvirksomhet med den samlede handelsvirksomheten i Unionen, per eiendelsklasse. Test nummer to sammenligner omfanget av den spekulative handelsvirksomheten, alle eiendelsklasser inkludert, med enhetens samlede handelsvirksomhet med finansielle instrumenter på konsernplan. Test nummer to kan alternativt gjennomføres ved å sammenligne estimert kapital brukt til spekulativ handelsvirksomhet, med faktisk kapital brukt på konsernplan for hovedvirksomheten. For å kunne fastslå når en virksomhet kan anses som en tilknyttet virksomhet, bør vedkommende myndigheter kunne basere seg på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative elementer, på klart definerte vilkår. Kommisjonen bør gi myndighet til å gi veiledning om under hvilke omstendigheter nasjonale myndigheter kan anvende en metode som kombinerer kvantitative og kvalitative kriterier for terskelverdier, samt til å utarbeide en delegert rettsakt om kriteriene. Personer som kan omfattes av unntaket for tilknyttet virksomhet, herunder prisstillere, er foretak som handler for egen regning eller yter andre investeringstjenester enn handel for egen regning med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, til hovedvirksomhetens kunder eller leverandører. Unntak bør kunne gis for hvert av disse tilfellene, på individuelt nivå og på aggregert nivå, når virksomheten er en virksomhet tilknyttet hovedvirksomheten på konsernnivå. Unntaket for tilknyttet virksomhet bør ikke gjelde for personer som anvender en teknikk for høyfrekvent algoritmehandel eller er del av et konsern som har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester eller utøve bankvirksomhet, eller som opptrer som prisstiller i forbindelse med varederivater.
- 12) Vedkommende myndigheter må for tiden fastsette og anvende grenser for størrelsen på den nettoposisjonen en person til enhver tid kan inneha i varederivater som handles på handelsplasser, og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Ettersom ordningen med posisjongrenser har vist seg å være ugunstig for utviklingen av nye varemarkeder, bør nye varemarkeder utelukkes fra ordningen med posisjongrenser. I stedet bør posisjongrensene gjelde bare for kritiske eller vesentlige varederivater som handles på handelsplasser, og for deres økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Kritiske eller vesentlige derivater er

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

varederivater med en åpen balanse på minst 300 000 poster i gjennomsnitt i en ettårsperiode. Ettersom landbruksvarer er av avgjørende betydning for borgerne, vil landbruksvarederivater og deres økonomisk likeverdige OTC-kontrakter fortsatt være underlagt den gjeldende ordningen for posisjonsgrenser.

- 13) Direktiv 2014/65/EU tillater ikke unntak for sikringstransaksjoner for noen finansielle foretak. Flere overveiende kommersielle konserner som har opprettet finansielle enheter for handelsformål, har befunnet seg i en situasjon der den finansielle enheten ikke har kunnet utføre all handel for konsernet ettersom den ikke oppfylte kriteriene for unntaket for sikringstransaksjoner. For finansielle enheter bør det derfor innføres et snevert definert unntak for sikringstransaksjoner. Unntaket for sikringstransaksjoner bør være tilgjengelig dersom en person i et overveiende kommersielt konsern er registrert som verdipapirforetak og handler på vegne av konsernet. For å begrense unntaket for sikringstransaksjoner til finansielle enheter som handler på vegne av de ikke-finansielle enhetene i et overveiende kommersielt konsern, bør dette unntaket bare få anvendelse på posisjoner som innehas av slike finansielle enheter, og som på en objektivt målbar måte reduserer risikoer som er direkte knyttet til forretningsvirksomheten til de ikke-finansielle enhetene i konsernet.
- 14) Selv i likvide kontrakter er det typisk bare et begrenset antall markedsdeltakere som fungerer som prisstillere på varemarkedene. Når disse markedsdeltakerne må anvende posisjonsgrenser, kan de ikke være like effektive som prisstillere. Det bør derfor innføres unntak fra ordningen med posisjonsgrenser for finansielle og ikke-finansielle motparter for posisjoner som er resultatet av transaksjoner som er gjennomført for å oppfylle plikten til å tilføre likviditet.
- 15) Endringene når det gjelder ordningen med posisjonsgrenser, er utformet for å støtte utviklingen av nye energikontrakter og søker ikke å lempe på ordningen for landbruksvarederivater.
- 16) Den gjeldende ordningen med posisjonsgrenser tar heller ikke hensyn til verdipapiriserte derivaters unike egenskaper. Verdipapiriserte derivater er omsettelige verdipapirer i henhold til artikkel 4 nr. 1 punkt 44 bokstav c) i direktiv 2014/65/EU. Det verdipapiriserte derivatmarkedet kjennetegnes av et stort antall ulike

utstedelser som alle er registrert i verdipapirsentralen med en bestemt størrelse, og en eventuell økning skal følge en bestemt framgangsmåte som er behørig godkjent av den berørte vedkommende myndighet. Dette er i motsetning til varederivatkontrakter, der mengden åpen balanse og dermed størrelsen på en posisjon potensielt er ubegrenset. På utstedelsestidspunktet innehar utstederen eller formidleren som har ansvar for distribusjonen av utstedelsen, 100 % av utstedelsen, noe som reiser spørsmål om hvorvidt en ordning med posisjonsgrenser i det hele tatt kan anvendes. I tillegg innehas de fleste verdipapiriserte derivater i siste instans av et stort antall ikke-profesjonelle investorer, noe som ikke innebærer samme risiko for misbruk av en dominerende stilling eller for velordnet prisdannelse og effektive oppgjørsvilkår som for varederivatkontrakter. Videre får begrepet spotmåned og andre måneder som det skal fastsettes posisjonsgrenser for i henhold til artikkel 57 nr. 3 i direktiv 2014/65/EU, ikke anvendelse på verdipapiriserte derivater. Verdipapiriserte derivater bør derfor unntas fra anvendelsen av posisjonsgrenser og rapporteringskrav.

- 17) Siden direktiv 2014/65/EU trådte i kraft, er det ikke identifisert noen kontrakter for samme varederivat. Begrepet samme varederivat i nevnte direktiv gjør at beregningsmetoden for fastsettelse av posisjonsgrenser for andre måneder er til ulempe for handelsplasser med mindre likvide markeder i en situasjon der handelsplassene konkurrerer om varederivater som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper. Derfor bør henvisningen til «samme kontrakt» i direktiv 2014/65/EU utgå. Vedkommende myndigheter bør kunne avtale at varederivatene som handles på deres respektive handelsplasser, skal være basert på samme underliggende og ha samme egenskaper, og da bør posisjonsgrensen fastsettes av den sentrale vedkommende myndighet i henhold til artikkel 57 nr. 6 første ledd i direktiv 2014/65/EU.
- 18) Det er betydelige forskjeller når det gjelder hvordan handelsplassene i Unionen håndterer posisjoner. Derfor bør posisjonshåndteringskontrollen styrkes der det er nødvendig.
- 19) For å sikre fortsatt utvikling av varemarkedene i euro i Unionen bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte delegeres til Kommisjonen når det gjel-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

der følgende: framgangsmåten som gjør det mulig for personer å søke om unntak for posisjoner som er resultatet av transaksjoner som er gjennomført for å oppfylle plikten til å tilføre likviditet; framgangsmåten som gjør det mulig for en finansiell enhet som er en del av et overveiende kommersielt konsern, å søke om unntak for sikringstransaksjoner for posisjoner som innehas av den aktuelle finansielle enheten, og som på en objektivt målbar måte reduserer risikoer som er direkte knyttet til forretningsvirksomheten til de ikke-finansielle enhetene i det overveiende kommersielle konsernet; klargjøring av innholdet i posisjonshåndteringskontrollen, og utarbeiding av kriterier for fastsettelse av når en virksomhet skal anses som en virksomhet tilknyttet hovedvirksomheten på konsernplan. Det er særlig viktig at Kommisjonen under sitt forberedende arbeid holder hensiktsmessige samråd, herunder på ekspertnivå, og at slike samråd gjennomføres i samsvar med prinsippene fastsatt i den tverrinstitusjonelle avtalen av 13. april 2016 om bedre regelverksutforming⁵. For å sikre lik deltakelse i utarbeidingen av delegerte rettsakter mottar Europaparlamentet og Rådet alle dokumenter samtidig som medlemsstatenes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møter i Kommisjonens ekspertgrupper som deltar i utarbeidingen av delegerte rettsakter.

- 20) EUs ordning for handel med utslippskvoter (ETS) er Unionens flaggskipspolitikk for avkarboniseringen av økonomien i samsvar med den europeiske grønne given. Handel med utslippskvoter og derivater på slike er underlagt direktiv 2014/65/EU og europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014⁶ og utgjør en viktig del av Unionens karbonmarked. Unntaket for tilknyttet virksomhet etter direktiv 2014/65/EU gjør det mulig for visse markedsdeltakere å være aktive på markedene for utslippskvoter uten å måtte ha tillatelse som verdipapirforetak, forutsatt at de oppfyller visse vilkår. Med tanke på hvor viktig det er at finansmarkedene er velfungerende, velregulert og underlagt tilsyn, og med tanke på utslippskvoteordningens betydning for å oppnå Unionens bærekraftsmål og den rollen

et velfungerende annenhåndsmarked for utslippskvoter spiller som støtte for utslippskvoteordningen, er det avgjørende at unntaket for tilknyttet virksomhet er utformet slik at det bidrar til disse målene. Dette er spesielt relevant for handel med utslippskvoter som finner sted på handelsplasser i tredjeland. For å sikre Unionens finansielle stabilitet, markedets integritet, investorvern og like konkurransevilkår og sikre at utslippskvoteordningen fortsetter å fungere på en gjennomsliktig og robust måte som sikrer kostnadseffektive utslippsreduksjoner, bør Kommisjonen overvåke hvordan handelen med utslippskvoter og derivater på slike utvikler seg videre i Unionen og i tredjeland, vurdere hvordan unntaket for tilknyttet virksomhet påvirker utslippskvoteordningen, og ved behov foreslå hensiktsmessige endringer med hensyn til virkeområdet for og anvendelsen av unntaket for tilknyttet virksomhet.

- 21) For å skape ytterligere juridisk klarhet, unngå unødvendige administrative byrder for medlemsstatene og sikre en ensartet rettslig ramme for verdipapirforetak som vil bli omfattet av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/2034⁷ fra og med 26. juni 2021, bør datoen for innarbeiding av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/87⁸ utsettes når det gjelder tiltakene som får anvendelse på verdipapirforetak. For å sikre ensartet anvendelse av den rettslige rammen som får anvendelse på verdipapirforetak i henhold til artikkel 67 i direktiv (EU) 2019/2034, bør fristen for innarbeiding av direktiv (EU) 2019/878 med hensyn til verdipapirforetak derfor forlenges til 26. juni 2021.
- 22) For å sikre at formålet med endringene i direktiv 2013/36/EU⁹ og (EU) 2019/878 nås, og særlig for å unngå forstyrrende konsekvenser

⁵ EUT L 123 av 12.5.2016, s. 1.

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 600/2014 av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 84).

⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/2034 av 27. november 2019 om tilsynskrav for verdipapirforetak og om endring av direktiv 2002/87/EF, 2009/65/EF, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU og 2014/65/EU (EUT L 314 av 5.12.2019, s. 64).

⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/878 av 20. mai 2019 om endring av direktiv 2013/36/EU med hensyn til unntatte enheter, finansielle holdingselskaper, blandede finansielle holdingselskaper, godtgjøring, tilsynstiltak og myndighet samt kapitalbevaringstiltak (EUT L 150 av 7.6.2019, s. 253).

⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

for medlemsstatene, bør disse endringene få anvendelse fra og med 28. desember 2020. Ved at endringene gis tilbakevirkende kraft, tas det likevel hensyn til berørte personers berettigede forventninger ettersom endringene ikke griper inn i økonomiske aktørers eller enkeltpersoners rettigheter eller forpliktelser.

- 23) Direktiv 2013/36/EU, 2014/65/EU og (EU) 2019/878 bør derfor endres.
- 24) Formålet med dette endringsdirektiv er å utfylle gjeldende unionsrett, og direktivets mål kan derfor bedre nås på unionsplan enn ved ulike nasjonale initiativer. Finansmarkedene er av natur grensekryssende og blir det i stadig større grad. På grunn av denne integrasjonen vil isolerte nasjonale tiltak være langt mindre effektive og føre til en oppsplitting av markedene, med påfølgende regelverksarbitrasje og konkurransevridning.
- 25) Ettersom målene for dette direktiv, som er å forbedre gjeldende unionsrett for å sikre ensartede, hensiktsmessige tilsynskrav for verdipapirforetak i hele Unionen, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av deres omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 26) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter¹⁰ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.
- 27) I lys av behovet for snarest mulig å innføre målrettede tiltak for å bidra til gjenoppbyggingen etter covid-19-krisen bør dette direktiv tre i kraft allerede dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Endringer i direktiv 2014/65/EU

I direktiv 2014/65/EU gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 2 gjøres følgende endringer:
- a) I nr. 1 skal bokstav j) lyde:
- «j) personer
- i) som handler for egen regning, herunder prisstillere, med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, unntatt personer som handler for egen regning når de utfører kundeordrer, eller
- ii) som yter investeringstjenester, unntatt handel for egen regning, med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, til kundene eller leverandørene av sin hovedvirksomhet,
- forutsatt
- at dette for hvert av disse tilfellene, på individuelt nivå og på aggregert nivå, er en virksomhet tilknyttet hovedvirksomheten på konsernnivå,
 - at disse personene ikke er del av et konsern som har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester i henhold til dette direktiv, utøve en virksomhet oppført i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU, eller opptre som prisstiller i forbindelse med varederivater,
 - at disse personene ikke anvender en teknikk for høyfrekvent algoritmehandel, og
 - at disse personene på anmodning opplyser vedkommende myndighet om grunnlaget for at de anser at deres virksomhet i henhold til punkt i) og ii) er en virksomhet tilknyttet deres hovedvirksomhet.»
- b) Nr. 4 skal lyde:
- «4. Kommisjonen skal innen 31. juli 2021 vedta en delegert rettsakt i samsvar med artikkel 89 for å utfylle dette direktiv for å fastsette, med sikte på anvendelsen av nr. 1 bokstav j), kriteriene for når en virksomhet kan anses som en virksomhet tilknyttet hovedvirksomheten på konsernplan.
- Disse kriteriene skal ta hensyn til følgende:

¹⁰ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- a) om den utestående nominelle nettoeksponeringen i varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike for kontantoppgjør som handles i Unionen, med unntak for varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike som handles på en handelsplass, ligger under en årlig terskelverdi på 3 milliarder euro, eller
- b) om den kapitalen som er sysselsatt av konsernet som personen tilhører, hovedsakelig er allokert til konsernets hovedvirksomhet, eller
- c) om omfanget av virksomhetene nevnt i nr. 1 bokstav j) er større enn det samlede omfanget av annen handelsvirksomhet på konsernnivå.

Virksomhetene nevnt i dette nummeret skal vurderes på konsernnivå.

Elementene nevnt i annet ledd skal ikke omfatte

- a) konserninterne transaksjoner som nevnt i artikkel 3 i forordning (EU) nr. 648/2012, som gjennomføres for likviditets- eller risikostyringsformål i konsernet,
 - b) transaksjoner med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike som på en objektivt målbar måte reduserer risikoer som er direkte knyttet til forretningsvirksomheten eller likviditetsfinansieringen,
 - c) transaksjoner med varederivater og utslippskvoter eller derivater på slike som gjennomføres for å oppfylle forpliktelse til å tilføre en handelsplass likviditet, dersom disse forpliktelsene er pålagt av reguleringsmyndighetene i samsvar med unionsretten eller med nasjonale lover og forskrifter, eller av handelsplasser.»
- 2) I artikkel 4 nr. 1 gjøres følgende endringer:
- a) Nytt punkt skal lyde:
 - «8a) «bytte av finansielle instrumenter» selge et finansielt instrument og kjøpe et annet finansielt instrument eller utøve en rett til å foreta en endring som gjelder et eksisterende finansielt instrument,»
 - b) Nytt punkt skal lyde:
 - «44a) ««make whole»-klausul» en klausul som tar sikte på å verne investoren ved å sikre at utstederen ved tidlig innløsning av en obligasjon har plikt til å betale investoren som innehar obligasjonen, et beløp som tilsvarer summen

av netto nåverdi av gjenværende forventede kupongutbetalinger til forfall og hovedstol for obligasjonen som skal innløses,»

- c) Punkt 59) skal lyde:
 - «59) «landbruksvarederivater» derivatkontrakter som gjelder produktene oppført i artikkel 1 og del I–XX og XXIV/1 i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1308/2013¹¹, og produktene oppført i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1379/2013¹²,
- d) Nytt punkt skal lyde:
 - «62a) «elektronisk format» ethvert annet varig medium enn papir,»
- e) Nytt punkt skal lyde:
 - «65) «overveiende kommersielt konsern» et konsern som ikke har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester i henhold til dette direktiv, utøve en virksomhet oppført i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU, eller opptre som prisstiller i forbindelse med varederivater,»

- 3) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 16a

Unntak fra produktstyringskravene

Et verdipapirforetak skal unntas fra kravene fastsatt i andre til femte ledd i artikkel 16 nr. 3 og i artikkel 24 nr. 2 dersom investeringstjenestene det yter, gjelder obligasjoner uten andre innebygde derivater enn en «make whole»-klausul, eller dersom de finansielle instrumentene utelukkende markedsføres eller distribueres til kvalifiserte motparter.»

- 4) I artikkel 24 gjøres følgende endringer:

- a) I nr. 4 skal nye ledd lyde:
 - «Dersom avtalen om å kjøpe eller selge et finansielt instrument inngås ved hjelp av et fjernkommunikasjonsmiddel som hindrer at det på forhånd gis opplysninger om kostnader og gebyrer, kan verdipapirforetaket gi opplysningene om kostnader og gebyrer enten i elektronisk format eller på

¹¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1308/2013 av 17. desember 2013 om opprettelse av en felles markedsordning for landbruksvarer og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (EUT L 347 av 20.12.2013, s. 671).

¹² Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1379/2013 av 11. desember 2013 om den felles markedsordning for fiskerivarer og akvakulturprodukter, om endring av rådsforordning (EF) nr. 1184/2006 og (EF) nr. 1224/2009 og om oppheving av rådsforordning (EF) nr. 104/2000 (EUT L 354 av 28.12.2013, s. 1).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

papir på anmodning fra en ikke-profesjonell kunde, uten unødig opphold etter at transaksjonen er gjennomført, forutsatt at begge følgende vilkår er oppfylt:

- i) Kunden har samtykket i å motta opplysningene uten unødig opphold etter at transaksjonen er gjennomført.
- ii) Verdipapirforetaket har gitt kunden mulighet til å utsette transaksjonen til kunden har mottatt opplysningene.

I tillegg til kravene i tredje ledd skal verdipapirforetaket gi kunden mulighet til å motta opplysningene om kostnader og gebyrer per telefon før transaksjonen gjennomføres.»

b) Nytt nummer skal lyde:

«5a. Verdipapirforetakene skal gi alle opplysninger som skal framlegges i henhold til dette direktiv til kunder og potensielle kunder, i elektronisk format, med mindre kunden eller den potensielle kunden er en ikke-profesjonell kunde eller en potensiell ikke-profesjonell kunde som har bedt om å få opplysningene på papir, i hvilket tilfelle disse opplysningene skal framlegges på papir, vederlagsfritt.

Verdipapirforetakene skal informere ikke-profesjonelle kunder og potensielle ikke-profesjonelle kunder om at de har mulighet til å få opplysningene på papir.

Verdipapirforetakene skal informere eksisterende ikke-profesjonelle kunder som mottar opplysningene som skal framlegges i henhold til dette direktiv, på papir, om at de vil motta disse opplysningene i elektronisk format minst åtte uker før de sender dem i elektronisk format. Verdipapirforetakene skal opplyse eksisterende ikke-profesjonelle kunder om at de kan velge å enten fortsette å motta opplysninger på papir eller bytte til opplysninger i elektronisk format. Verdipapirforetakene skal også informere eksisterende ikke-profesjonelle kunder om at et automatisk bytte til det elektroniske formatet vil finne sted om de ikke anmoder om fortsatt levering av opplysningene på papir i løpet av denne åtteukersperioden. Det er ikke nødvendig å informere eksisterende ikke-profesjonelle kunder som allerede mottar de opplysningene som kreves i henhold til dette direktiv, i elektronisk format.»

c) Nytt nummer skal lyde:

«9a. Medlemsstatene skal sikre at dersom verdipapirforetak som tilbyr porteføljevalt-

ning eller andre investeringstjenester eller tilknyttede tjenester til kunder, tar imot analysetjenester fra tredjeparter, skal de anses å oppfylle forpliktelsene i nr. 1 dersom

- a) det forut for ytingen av utførelses- eller analysetjenester er inngått en avtale mellom verdipapirforetaket og yteren av analysetjenesten som angir hvilken del av eventuelle samlebebyrer eller felles betalinger for utførelses- og analysetjenester som kan henføres til analyser,
- b) verdipapirforetaket underretter sine kunder om felles betalinger for utførelses- og analysetjenester og investeringsanalyser som er foretatt til tredjepartsleverandører av analyser, og
- c) analysen som samlebebyrene eller den felles betalingen gjelder, gjelder utstedere med en markedsverdi i 36-månedersperioden før analysetjenesten ble ytt, som ikke overstiger 1 milliard euro beregnet på grunnlag av årssluttkursene for de årene de er notert eller ble notert, eller på grunnlag av egenkapitalen i de regnskapsårene de ikke er eller var børsnotert.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal analyser anses å omfatte analysemateriale eller -tjenester i forbindelse med et eller flere finansielle instrumenter eller andre eiendeler, eller utstedere eller potensielle utstedere av finansielle instrumenter, eller analysemateriale eller -tjenester som er nært knyttet til en bestemt bransje eller et bestemt marked, slik at resultatet påvirker oppfatningen av finansielle instrumenter, eiendeler eller utstedere innenfor den aktuelle bransjen eller det aktuelle markedet.

Analyser skal også omfatte materiale eller tjenester som inneholder eksplisitte eller implisitte anbefalinger eller forslag om en investeringsstrategi og en begrunnet uttalelse om den nåværende eller framtidige verdien av eller prisen på finansielle instrumenter eller eiendeler, eller på annen måte inneholder analyser og egne resonnementer og konklusjoner på grunnlag av nye eller eksisterende opplysninger som kan brukes som underlag for en investeringsstrategi, og som er relevante og vil kunne ha merverdi for verdipapirforetakets beslutninger på vegne av kunder som skal betale for disse analysene.»

5) I artikkel 25 nr. 2 skal nytt ledd lyde:

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

«Når verdipapirforetak yter enten investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning som innebærer bytte av finansielle instrumenter, skal de innhente nødvendige opplysninger om kundens investering og analysere kostnadene og fordelene ved å bytte finansielle instrumenter. Når verdipapirforetak yter investeringsrådgivning, skal de opplyse kunden om hvorvidt fordelene ved å bytte finansielle instrumenter er større enn kostnadene ved å bytte.»

6) I artikkel 27 nr. 3 skal nytt ledd lyde:

«Kravet om periodisk rapportering til offentligheten som er fastsatt i dette nummer, får ikke anvendelse før 28. februar 2023. Kommisjonen skal foreta en grundig vurdering av om rapporteringskravene fastsatt i dette nummer er tilstrekkelige, og framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet innen 28. februar 2022.»

7) I artikkel 27 nr. 6 skal nytt ledd lyde:

«Kommisjonen skal foreta en grundig vurdering av om kravene til periodisk rapportering fastsatt i dette nummer, er tilstrekkelige, og skal framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet innen 28. februar 2022.»

8) Ny artikkel skal lyde:

«*Artikkel 29a*

Tjenester til profesjonelle kunder

1. Kravene fastsatt i artikkel 24 nr. 4 bokstav c), skal ikke gjelde for andre tjenester som ytes til profesjonelle kunder, enn investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning.
2. Kravene fastsatt i artikkel 25 nr. 2 tredje ledd og artikkel 25 nr. 6, skal ikke gjelde for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med mindre disse kundene underretter verdipapirforetaket enten i elektronisk format eller på papir om at de ønsker å omfattes av rettighetene fastsatt i de nevnte bestemmelsene.
3. Medlemsstatene skal sikre at verdipapirforetakene fører et register over kundekommunikasjonen nevnt i nr. 2.»

9) I artikkel 30 nr. 1 skal første ledd lyde:

«1. Medlemsstatene skal sikre at verdipapirforetak som har tillatelse til å utføre ordrer på vegne av kunder og/eller handle for egen regning og/eller motta og formidle ordrer, har mulighet til å medvirke til eller gjennomføre transaksjoner med kvalifiserte motparter uten å måtte overholde artikkel 24, unntatt nr. 5a, artikkel 25, artikkel 27 og artikkel 28 nr. 1 i forbindelse med disse transaksjonene eller til-

knyttede tjenester som er direkte knyttet til disse transaksjonene.»

10) I artikkel 57 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

- «1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter i samsvar med beregningsmetoden fastsatt av ESMA i de tekniske reguleringsstandardene vedtatt i samsvar med nr. 3, fastsetter og anvender posisjongrensener for hvor stor nettoposisjon en person til enhver tid kan inneha i landbruksvarederivater og i kritiske eller vesentlige varederivater som handles på handelsplasser, og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter. Varederivater skal anses som kritiske eller vesentlige dersom summen av alle nettoposisjonene til sluttposisjonholderne utgjør størrelsen på deres åpne balanse og utgjør minst 300 000 poster i gjennomsnitt i en ettårsperiode. Grensene skal fastsettes på grunnlag av alle posisjoner som innehas av en person eller på vedkommendes vegne på aggregert konsernnivå, med sikte på å
- a) hindre markedsmisbruk,
 - b) støtte en velordnet prisdannelse og effektive oppgjørsvilkår, herunder å hindre markedsvridende posisjoner, og særlig å sikre konvergens mellom derivatpriser i leveringsmånen og spotprisene for den underliggende varen, uten at det berører prisdannelsen på markedet for den underliggende varen.

Posisjongrensene nevnt i nr. 1 får ikke anvendelse på

- a) posisjoner som innehas av eller på vegne av en ikke-finansiell enhet, og som på en objektivt målbar måte kan redusere risikoer som er direkte knyttet til den ikke-finansielle enhets forretningsvirksomhet,
- b) posisjoner som innehas av eller på vegne av en finansiell enhet som er en del av et overveiende kommersielt konsern, og som opptrer på vegne av en ikke-finansiell enhet som er en del av det overveiende kommersielle konsernet, dersom disse posisjonene på en objektivt målbar måte reduserer risikoer som er direkte knyttet til den ikke-fin-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- sielle enhetens forretningsvirksomhet,
- c) posisjoner som innehas av finansielle og ikke-finansielle motparter, for posisjoner som på en objektivt målbar måte er resultatet av transaksjoner som er gjennomført for å oppfylle forpliktelser til å tilføre en handelsplass likviditet som nevnt i artikkel 2 nr. 4 bokstav c) fjerde ledd,
- d) alle andre verdipapirer nevnt i artikkel 4 nr. 1 punkt 44) bokstav c) som gjelder en vare eller et underliggende instrument som nevnt i avsnitt C nr. 10 i vedlegg I.

ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å fastsette en framgangsmåte som gjør det mulig for finansielle enheter som er en del av et overveiende kommersielt konsern, å søke om unntak for sikringstransaksjoner for posisjoner som innehas av den aktuelle finansielle enheten, og som på en objektivt målbar måte reduserer risikoer som er direkte knyttet til forretningsvirksomheten til de ikke-finansielle enhetene i konsernet.

ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å fastsette en framgangsmåte som fastsetter hvordan personer kan søke om unntak for posisjoner som er resultatet av transaksjoner som er gjennomført for å oppfylle forpliktelser til å tilføre en handelsplass likviditet.

ESMA skal framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i tredje og fjerde ledd for Kommisjonen innen 28. november 2021.

Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle dette direktivet ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i tredje og fjerde ledd, i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»

b) Nr. 3 og 4 skal lyde:

«3. ESMA skal utarbeide en liste over kritiske eller vesentlige varederivater som nevnt i nr. 1, og utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å fastsette beregningsmetoden som vedkommende myndigheter skal anvende for å fastsette posisjongrensener for spotmånedene og for andre måneder for fysisk oppgjorte og kontant oppgjorte varederivater på grunnlag av det aktuelle derivatets egenskaper.

Ved utarbeiding av listen over kritiske eller vesentlige varederivater nevnt i nr. 1 skal ESMA ta hensyn til følgende faktorer:

a) Antall markedsdeltakere

b) Den underliggende varen for det berørte derivatet.

Ved fastsettelse av beregningsmetoden nevnt i første ledd, skal ESMA ta hensyn til følgende faktorer:

- a) Den tilgjengelige mengden av den underliggende varen
- b) Den samlede åpne balansen i derivatet og den samlede åpne balansen i andre finansielle instrumenter med samme underliggende
- c) Antall markedsdeltakere og deres størrelse
- d) Det underliggende varemarkedets egenskaper, herunder mønstre for produksjon, forbruk og transport til markedet
- e) Utviklingen av nye varederivater
- f) Erfaring med posisjongrensener fra verdipapirforetak eller markedsoperatører som driver en handelsplass, og fra andre jurisdiksjoner.

ESMA skal framlegge utkastene til tekniske reguleringsstandarder nevnt i første ledd for Kommisjonen innen 28. november 2021.

Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle dette direktivet ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd, i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

4. En vedkommende myndighet skal fastsette posisjongrensener for kritiske eller vesentlige varederivater og landbruksvarederivater som handles på handelsplasser, på grunnlag av beregningsmetoden fastsatt i de tekniske reguleringsstandardene vedtatt av Kommisjonen i samsvar med nr. 3. Posisjongrensene skal også omfatte økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

En vedkommende myndighet skal gjennomgå posisjongrensene nevnt i første ledd, ved en vesentlig endring på markedet, herunder en vesentlig endring i den tilgjengelige mengden eller den åpne balansen, på grunnlag av sin fastsettelse av tilgjengelig mengde og åpen balanse, og skal endre posisjongrensene i samsvar med beregningsmetoden fastsatt i de tekniske reguleringsstandardene vedtatt av Kommisjonen i samsvar med nr. 3.»

c) Nr. 6, 7 og 8 skal lyde:

«6. Dersom landbruksvarederivater som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper, handles i betydelig omfang på handelsplasser i mer enn én jurisdiksjon, eller dersom kritiske eller vesentlige varederivater som er basert på samme underliggende og har samme egen-

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

skaper, handles på handelsplasser i mer enn én jurisdiksjon, skal vedkommende myndighet for den handelsplassen med størst handelsvolum («vedkommende sentrale myndighet») fastsette den felles posisjongrensen som skal anvendes på all handel med disse derivatene. Vedkommende sentrale myndighet skal rådføre seg med vedkommende myndigheter for andre handelsplasser der disse landbruksvarederivatene handles i betydelig omfang, eller der disse kritiske eller vesentlige varederivatene handles, om den felles posisjongrensen som skal anvendes, og om eventuelle endringer av denne felles posisjongrensen.

Vedkommende myndigheter som ikke er enige i den felles posisjongrensen som er fastsatt av den sentrale vedkommende myndighet, skal gi en skriftlig, fullstendig og detaljert begrunnelse for hvorfor de anser at kravene fastsatt i nr. 1 ikke er oppfylt. ESMA skal avgjøre eventuelle tvister som oppstår mellom vedkommende myndigheter, i samsvar med sin myndighet i henhold til artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Vedkommende myndigheter for handelsplassene der landbruksvarederivater som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper, handles i betydelig omfang, eller der kritiske eller vesentlige varederivater som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper, handles, og vedkommende myndigheter for innehavere av posisjoner i disse varederivatene skal innføre samarbeidsordninger som skal omfatte utveksling av relevante opplysninger, for å gjøre det mulig å overvåke og håndheve den felles posisjongrensen.

7. ESMA skal minst én gang i året kontrollere vedkommende myndigheters gjennomføring av posisjongrensene som er fastsatt i samsvar med beregningsmetoden som ESMA har fastsatt i henhold til nr. 3. ESMA skal i den forbindelse sikre at en felles posisjongrense anvendes effektivt på landbruksvarederivater og kritiske eller vesentlige kontrakter som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper, uavhengig av hvor de handles i samsvar med nr. 6.
8. Medlemsstatene skal sikre at verdipapirforetak og markedsoperatører som driver

en handelsplass der varederivater handles, gjennomfører posisjonshåndteringskontroll, herunder ved å gi handelsplassen myndighet til å

- a) overvåke personers åpne posisjoner,
- b) innhente opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, fra personer om størrelsen på og formålet med en inngått posisjon eller eksponering, og opplysninger om reelle eller underliggende eiere, eventuelle avtalte ordninger og eventuelle tilknyttede eiendeler eller forpliktelser i det underliggende markedet, herunder, dersom det er hensiktsmessig, posisjoner som innehas i varederivater som er basert på samme underliggende og har samme egenskaper, på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter gjennom medlemmer og deltakere,
- c) kreve at en person midlertidig eller permanent avslutter eller reduserer en posisjon, og ensidig treffe egnede tiltak for å sikre at posisjonen avsluttes eller reduseres dersom personen ikke etterkommer kravet, og
- d) kreve at en person midlertidig tilbakefører likviditet til markedet til avtalt pris og i avtalt omfang i den uttrykkelige hensikt å redusere virkningene av en stor eller dominerende posisjon.

ESMA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder for å angi innholdet i posisjonshåndteringskontrollen, og i denne sammenheng ta hensyn til de berørte handelsplassenes egenskaper.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 28. november 2021.

Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle dette direktivet ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i første ledd, i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1095/2010.»

- d) I nr. 12 skal bokstav d) lyde:
 - «d) definisjonen av hva som utgjør betydelig omfang i henhold til nr. 6 i denne artikkelen,»
- 11) I artikkel 58 gjøres følgende endringer:
 - a) I nr. 1 skal nytt ledd lyde:
 - «Posisjonsrapportering får ikke anvendelse på noen andre verdipapirer nevnt i artikkel 4 nr. 1 punkt 44) bokstav c) som gjelder en vare eller et underliggende

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

instrument som nevnt i avsnitt C nr. 10 i vedlegg I.»

b) Nr. 2 skal lyde:

«2. Medlemsstatene skal sikre at verdipapirforetak som handler med varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike utenfor en handelsplass, minst hver dag gir den sentrale vedkommende myndigheten nevnt i artikkel 57 nr. 6, eller – dersom det ikke finnes noen sentral vedkommende myndighet – vedkommende myndighet for handelsplassen der varederivatene eller utslippskvotene eller derivatene på slike handles, en fullstendig oversikt over sine posisjoner i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter, samt i relevante tilfeller i varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike som handles på en handelsplass, samt om posisjonene som innehas av deres kunder og disse kundenes kunder, til sluttkunden er nådd, i samsvar med artikkel 26 i forordning (EU) nr. 600/2014 og eventuelt artikkel 8 i forordning (EU) nr. 1227/2011.»

12) I artikkel 73 skal nr. 2 lyde:

«2. Medlemsstatene skal kreve at verdipapirforetak, markedsoperatører, godkjente offentliggjøringsordninger og godkjente rapporteringsordninger med tillatelse i samsvar med forordning (EU) nr. 600/2014 som er omfattet av et unntak i samsvar med artikkel 2 nr. 3 i samme forordning, kreditinstitusjoner i forbindelse med investeringstjenester eller -virksomhet og tilknyttede tjenester samt filialer av tredjestatsforetak har innført egnede framgangsmåter som arbeidstakerne kan følge når de rapporterer om mulige og faktiske overtredelser internt gjennom en særskilt, uavhengig og selvstendig kanal.»

13) I artikkel 89 skal nr. 2–5 lyde:

«2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 2 nr. 3, artikkel 2 nr. 4, artikkel 4 nr. 1 punkt 2 annet ledd, artikkel 4 nr. 2, artikkel 13 nr. 1, artikkel 16 nr. 12, artikkel 23 nr. 4, artikkel 24 nr. 13, artikkel 25 nr. 8, artikkel 27 nr. 9, artikkel 28 nr. 3, artikkel 30 nr. 5, artikkel 31 nr. 4, artikkel 32 nr. 4, artikkel 33 nr. 8, artikkel 52 nr. 4, artikkel 54 nr. 4, artikkel 58 nr. 6, artikkel 64 nr. 7, artikkel 65 nr. 7 og artikkel 79 nr. 8 gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 2. juli 2014.

3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 2 nr. 3, artikkel 2 nr. 4, artikkel 4 nr. 1 punkt 2 annet ledd, artikkel 4 nr. 2, artikkel 4 nr. 2, artikkel 13 nr. 1, artikkel 16 nr. 12, artikkel 23 nr. 4, artikkel 24 nr. 13, artikkel 25 nr. 8, artikkel 27 nr. 9, artikkel 28 nr. 3, artikkel 30 nr. 5, artikkel 31 nr. 4, artikkel 32 nr. 4, artikkel 33 nr. 8, artikkel 52 nr. 4, artikkel 54 nr. 4, artikkel 58 nr. 6, artikkel 64 nr. 7, artikkel 65 nr. 7 og artikkel 79 nr. 8 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som er angitt i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at den er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.

4. Så snart Kommisjonen har vedtatt en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.

5. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 2 nr. 3, artikkel 2 nr. 4, artikkel 4 nr. 1 punkt 2 annet ledd, artikkel 4 nr. 2, artikkel 13 nr. 1, artikkel 16 nr. 12, artikkel 23 nr. 4, artikkel 24 nr. 13, artikkel 25 nr. 8, artikkel 27 nr. 9, artikkel 28 nr. 3, artikkel 30 nr. 5, artikkel 31 nr. 4, artikkel 32 nr. 4, artikkel 33 nr. 8, artikkel 52 nr. 4, artikkel 54 nr. 4, artikkel 58 nr. 6, artikkel 64 nr. 7, artikkel 65 nr. 7 og artikkel 79 nr. 8, trer i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet og Rådet, eller dersom både Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen har underrettet Kommisjonen om at de ikke har til hensikt å gjøre innsigelse. Fristen forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.»

14) I artikkel 90 skal nytt nummer lyde:

«1a. Innen 31. desember 2021 skal Kommisjonen foreta en gjennomgang av virkningen av unntaket fastsatt i artikkel 2 nr. 1 bokstav j) med hensyn til utslippskvoter og derivater på slike, og skal ved behov vedlegge gjennomgangen et forslag til regelverk for å endre unntaket. Kommisjonen skal i denne sammenheng vurdere handelen med utslippskvoter og derivater på slike i Unionen og i tredjeland, virkningen av unntaket fastsatt i artikkel 2 nr. 1 bokstav j) på inves-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

torvernet, integriteten og gjennomsiktigheten på markeder for utslippskvoter og derivater på slike, samt om det bør innføres tiltak med hensyn til handel som finner sted på handelsplasser i tredjeland.»

Artikkel 2

Endringer i direktiv (EU) 2019/878

I artikkel 2 skal nr. 1 lyde:

«1. Medlemsstatene skal innen 28. desember 2020 vedta og kunngjøre de bestemmelsene som er nødvendige for å overholde

- a) bestemmelsene i dette direktiv i den utstrekning de gjelder kredittinstitusjoner,
- b) artikkel 1 nr. 1 og 9 i dette direktiv når det gjelder artikkel 2 nr. 5 og 6 og artikkel 21b i direktiv 2013/36/EU, i den grad de gjelder kredittinstitusjoner og verdipapirforetak.

De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 29. desember 2020. De bestemmelsene som er nødvendige for å overholde endringene fastsatt i artikkel 1 nr. 21 og nr. 29 bokstav a), b) og c) i dette direktivet med hensyn til artikkel 84 og artikkel 98 nr. 5 og 5a i direktiv 2013/36/EU, skal imidlertid anvendes fra 28. juni 2021, og de bestemmelsene som er nødvendige for å overholde endringene fastsatt i artikkel 1 nr. 52 og 53 i dette direktivet med hensyn til artikkel 141b, 141c og artikkel 142 nr. 1 i direktiv 2013/36/EU, skal anvendes fra 1. januar 2022.

Medlemsstatene skal innen 26. juni 2021 vedta, offentliggjøre og anvende de tiltakene som er nødvendige for å overholde bestemmelsene i dette direktivet i den grad de gjelder verdipapirforetak, unntatt tiltakene nevnt i første ledd bokstav b).

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.»

Artikkel 3

Endringer i direktiv 2013/36/EU

I artikkel 94 nr. 2 skal tredje, fjerde og femte ledd lyde:

«For å identifisere medarbeidere hvis arbeidsoppgaver har en vesentlig innvirkning på institusjonens risikoprofil som nevnt i artikkel 92 nr. 3, bortsett fra medarbeidere i verdipapirforetak, skal EBA utarbeide utkast til tekniske reguleringsstan-

darder som fastsetter kriteriene for å definere følgende:

- a) ledelsesansvar og kontrollfunksjoner,
- b) vesentlig forretningsenhet og vesentlig innvirkning på den relevante forretningsenhetens risikoprofil, og
- c) andre kategorier medarbeidere som ikke er uttrykkelig nevnt i artikkel 92 nr. 3, og hvis arbeidsoppgaver har en innvirkning på institusjonens risikoprofil som er like vesentlig som innvirkningen til de medarbeiderkategoriene som er nevnt der.

EBA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 28. desember 2019.

Kommisjonen delegeres myndighet til å utfylle dette direktivet ved å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i dette nummeret, i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1093/2010. Når det gjelder tekniske reguleringsstandarder som får anvendelse på verdipapirforetak, får myndigheten fastsatt i artikkel 94 nr. 2 i dette direktivet, som endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843¹³, fortsatt anvendelse fram til 26. juni 2021.

Artikkel 4

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 28. november 2021 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å overholde dette direktivet. De skal omgående oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 28. februar 2022.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.
3. Som unntak fra nr. 1 får endringene av direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 anvendelse fra 28. desember 2020.

Artikkel 5

Gjennomgåelse

Innen 31. juli 2021 skal Kommisjonen, på grunnlag av resultatet av et offentlig samråd gjennom-

¹³ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU (EUT L 156 av 19.6.2018, s. 43).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

ført av Kommisjonen, blant annet gjennomgå a) hvordan verdipapirmarkedenes struktur fungerer med hensyn til den nye økonomiske virkeligheten etter 2020, spørsmål om data og datakvalitet knyttet til markedsstrukturen, og gjennomsiktighetsreglene, herunder spørsmål som gjelder tredjeland, b) reglene for analyser, c) reglene for alle former for betalinger til rådgivere og deres faglige kvalifikasjonsnivå, d) produktstyring, e) tapsrapportering og f) kundekategorisering. Dersom det er hensiktsmessig, skal Kommisjonen framlegge et forslag til regelverk for Europaparlamentet og Rådet.

Artikkel 6

Ikrafttredelse

Dette direktivet trer i kraft dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 7

Adressater

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 16. februar 2021.

For Europaparlamentet

D. M. Sassoli

President

For Rådet

A. P. Zacarias

Formann

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Vedlegg 2

EØS-komiteens beslutning nr. [...] av [...] om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 om endring av direktiv 2014/65/EU med hensyn til opplysningskrav, produktstyring og posisjonsgrenser og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/878 med hensyn til deres anvendelse på verdipapirforetak, for å bidra til gjenopprettingen etter covid-19-krisen¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
- 2) EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. I nr. 14 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU) skal nytt strekpunkt lyde:

«– **32021 L 0338**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 (EUT L 68 av 26.2.2021, s. 14).»
2. I nr. 31ba (europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU) gjøres følgende endringer:
 - i) nytt strekpunkt skal lyde:

«– **32021 L 0338**: Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021 (EUT L 68 av 26.2.2021, s. 14).»,

¹ EUT L 68 av 26.2.2021, s. 14.

- ii) tilpasning d) til l) omnummereres til henholdsvis tilpasning e) til m),
- iii) etter tilpasning c) skal ny tilpasning lyde:

«d) Henvisninger til ESMA's myndighet i henhold til artikkel 19 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 i direktivet skal, når det gjelder EFTA-statene, forstås som henvisninger til EFTAs overvåkingsorgans myndighet i tilfellene fastsatt i og i samsvar med nr. 31i i dette vedlegg.».

Artikkel 2

Teksten til direktiv (EU) 2021/338 på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft [...], forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt², eller på den dag EØS-komiteens beslutning nr. 383/2021 av 10. desember 2021³ trer i kraft, alt etter hva som inntreffer sist.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel [...]

² [Ingen forfatningsrettslige krav angitt.] [Forfatningsrettslige krav angitt.]

³ Ennå ikke kunngjort.

For EØS-komiteen

Formann

[...]

EØS-komiteens

sekretærer

[...]

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Vedlegg 3

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 av 20. juni 2019 om endring av direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU med hensyn til distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1, under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹,

etter den ordinære regelverksprosedyren² og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Felles mål for europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF³ og europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU⁴ omfatter å sikre like konkurransevilkår blant innretninger for kollektiv investering og fjerne begrensninger for fri bevegelighet for andeler og aksjer i innretninger for kollektiv investering i Unionen og samtidig sikre en mer ensartet beskyttelse for investorer. Disse målene er stort sett blitt oppnådd, men fortsatt er det visse barrierer som hindrer fondsforvaltere å dra full nytte av det indre markedet.
- 2) Dette direktivet utfylles av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156⁵. Den for-

ordningen fastsetter ytterligere regler og framgangsmåter for innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS-er) og forvaltere av alternative investeringsfond (AIF-forvaltere). Til sammen bør den forordningen og dette direktivet ytterligere samordne vilkårene for fondsforvaltere som opererer på det indre markedet, og tilrettelegge for distribusjon over landegrensene av fondene de forvalter.

- 3) Det er nødvendig å tette huller i regelverket og tilpasse framgangsmåten for å underrette vedkommende myndighet om endringer som gjelder UCITS-er, til framgangsmåten for melding fastsatt i direktiv 2011/61/EU.
- 4) Forordning (EU) 2019/1156 styrker ytterligere prinsippene som gjelder for markedsføringsmateriell som er underlagt direktiv 2009/65/EF, og utvider anvendelsen av disse prinsippene til å omfatte AIF-forvaltere, noe som gir bedre investorvern uansett type investor. De tilsvarende bestemmelsene i direktiv 2009/65/EF om markedsføringsmateriell og tilgang til nasjonale lover og forskrifter som er relevante for ordningen for markedsføring av andeler i UCITS-er, er derfor ikke lenger nødvendige og bør utgå.
- 5) Bestemmelsene i direktiv 2009/65/EF som krever at UCITS-er stiller fasiliteter til rådighet for investorer, som gjennomført i visse nasjonale rettsordener, har vist seg å være en byrde. I tillegg blir lokale fasiliteter sjelden brukt av investorer på den måten som angis i det direktivet. Foretrukket kontaktmetode er nå direkte interaksjon mellom investorer og fondsforvaltere, enten elektronisk eller på telefon, mens betalinger og innløsinger gjennomføres via andre kanaler. Selv om disse lokale fasilitetene for tiden brukes til administrative formål som inndrivelse over landegrensene av lovbestemte avgifter, bør slike oppgaver løses

¹ EUT C 367 av 10.10.2018, s. 50.

² Europaparlamentets holdning av 16. april 2019 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. juni 2019.

³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) (EUT L 302 av 17.11.2009, s. 32).

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (EUT L 174 av 1.7.2011, s. 1).

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

på andre måter, herunder gjennom samarbeid mellom vedkommende myndigheter. Det bør derfor fastsettes regler som moderniserer og presiserer kravene som gjelder for å stille fasiliteter til rådighet for ikke-profesjonelle investorer, og medlemsstatene bør ikke kreve lokal fysisk tilstedeværelse for å kunne tilby slike fasiliteter. Uansett bør disse reglene sikre at investorer har tilgang til de opplysningene de har rett til.

- 6) For å sikre enhetlig behandling av ikke-profesjonelle investorer er det nødvendig at kravene som gjelder fasiliteter, også anvendes på AIF-forvaltere dersom medlemsstatene tillater dem å markedsføre andeler eller aksjer i alternative investeringsfond (AIF-er) til ikke-profesjonelle investorer på sine territorier.
- 7) Mangelen på klare og ensartede vilkår for opphør av markedsføring av andeler eller aksjer i UCITS-er eller AIF-er i en vertsstat skaper økonomisk og rettslig usikkerhet for fondsforvaltere. Direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU bør derfor fastsette klare betingelser for når det kan varsles om opphør av ordningene etablert for markedsføring av noen av eller alle andelene eller aksjene. Disse betingelsene bør balansere på den ene side muligheten som innretninger for kollektiv investering eller deres forvaltere har til å avslutte ordningene etablert for markedsføring av sine aksjer eller andeler når de fastsatte betingelsene er oppfylt, og på den annen side interessene til investorer i slike foretak.
- 8) Muligheten til å avslutte markedsføringen av UCITS-er eller AIF-er i en bestemt medlemsstat bør aldri innebære en kostnad for investorer eller redusere deres beskyttelsesnivå i henhold til direktiv 2009/65/EF eller 2011/61/EU, særlig ikke med hensyn til deres rett til nøyaktig informasjon om de aktuelle fondenes fortsatte aktiviteter.
- 9) Det er situasjoner der en AIF-forvalter som ønsker å undersøke hvor stor interesse investorer har for en bestemt investeringsidé eller investeringsstrategi, opplever ulik håndtering av sonderende markedsføring («pre-marketing») innenfor forskjellige nasjonale rettsordener. Definisjonen av sonderende markedsføring og vilkårene for å tillate den varierer betydelig i medlemsstatene der den er tillatt, mens konseptet sonderende markedsføring ikke eksisterer i det hele tatt i andre medlemsstater. For å håndtere slike forskjeller bør det fastsettes en harmonisert definisjon av sonderende markedsføring og betingelser for når en

AIF-forvalter etablert i Unionen kan bedrive sonderende markedsføring.

- 10) For at sonderende markedsføring skal kunne anerkjennes som det i henhold til direktiv 2011/61/EU, bør den være rettet mot potensielle profesjonelle investorer og gjelde en investeringsidé eller investeringsstrategi med sikte på å undersøke deres interesse for et AIF eller et delfond som ennå ikke er etablert, eller som er etablert, men ennå ikke er meldt for markedsføring i samsvar med nevnte direktiv. I løpet av den sonderende markedsføringen bør det derfor ikke være mulig for investorer å tegne andeler eller aksjer i et AIF, og distribusjon av tegningsskjemaer eller tilsvarende dokumenter til potensielle profesjonelle investorer, uansett om det er utkast eller endelig versjon, bør ikke være tillatt. AIF-forvaltere etablert i Unionen bør sikre at investorer ikke erverver andeler eller aksjer i et AIF gjennom sonderende markedsføring, og at investorer som blir kontaktet som del av den sonderende markedsføringen, bare kan erverve andeler eller aksjer i det aktuelle AIF-et gjennom markedsføring tillatt i henhold til direktiv 2011/61/EU.

Enhver tegning fra profesjonelle investors side innen 18 måneder etter at AIF-forvalteren etablert i Unionen startet den sonderende markedsføringen, av andeler eller aksjer i et AIF som er omhandlet i informasjonen framlagt i forbindelse med den sonderende markedsføringen, eller i et AIF etablert som et resultat av den sonderende markedsføringen, bør anses å være et resultat av markedsføring og være underlagt relevant framgangsmåte for melding omhandlet i direktiv 2011/61/EU. For å sikre at nasjonale vedkommende myndigheter kan utøve kontroll over den sonderende markedsføringen i sine medlemsstater, bør en AIF-forvalter etablert i Unionen senest to uker etter å ha startet den sonderende markedsføringen, sende et uformelt brev, på papir eller elektronisk, til vedkommende myndigheter i hjemstaten og blant annet spesifisere i hvilke medlemsstater den driver eller har drevet sonderende markedsføring og i hvilke perioder den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, herunder eventuelt en liste over dens AIF-er og delfond i AIF-er som er eller var gjenstand for sonderende markedsføring. Vedkommende myndigheter i hjemstaten til AIF-forvalteren etablert i Unionen bør umiddelbart underrette vedkommende myndigheter i medlemsstatene der AIF-forvalteren

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

etablert i Unionen driver eller har drevet sonderende markedsføring, om dette.

- 11) AIF-forvaltere etablert i Unionen bør sikre at deres sonderende markedsføring er tilstrekkelig dokumentert.
- 12) Nasjonale lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme direktiv 2011/61/EU og særlig for å overholde harmoniserte regler om sonderende markedsføring, bør på ingen måte være en ulempe for AIF-forvaltere etablert i Unionen sett i forhold til AIF-forvaltere etablert utenfor Unionen. Dette gjelder både nåværende situasjon der AIF-forvaltere etablert utenfor Unionen ikke har passrettigheter, og en situasjon der bestemmelsene om slike pass i direktiv 2011/61/EU vil få anvendelse.
- 13) For å sikre rettssikkerheten er det nødvendig å synkronisere anvendelsesdatoen for nasjonale lover og forskrifter som gjennomfører dette direktivet og forordning (EU) 2019/1156 med hensyn til relevante bestemmelser om markedsføringsmaterieell og sonderende markedsføring.
- 14) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter⁶ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Endringer av direktiv 2009/65/EF

I direktiv 2009/65/EF gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 17 nr. 8 skal nye ledd lyde:

«Dersom forvaltningsselskapet etter en endring som omhandlet i første ledd ikke lenger vil kunne overholde dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i forvaltningsselskapets hjemstat innen 15 virkedager etter mottak av alle opplysningene omhandlet i første ledd underrette forvaltningsselskapet om at det ikke skal iverksette endringen. Vedkommende myndigheter i forvaltningsselskapets

hjemstat skal i så fall underrette vedkommende myndigheter i forvaltningsselskapets vertsstat om dette.

Dersom en endring omhandlet i første ledd blir iverksatt etter at opplysningene er blitt oversendt i henhold til annet ledd, og forvaltningsselskapet etter endringen ikke lenger overholder dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i forvaltningsselskapets hjemstat treffe alle hensiktsmessige tiltak i samsvar med artikkel 98 og uten unødig opphold underrette vedkommende myndigheter i forvaltningsselskapets vertsstat om tiltakene som er truffet.»

- 2) Artikkel 77 utgår.
- 3) I artikkel 91 utgår nr. 3.
- 4) Artikkel 92 skal lyde:

«Artikkel 92

1. Medlemsstatene skal sikre at en UCITS i hver medlemsstat der den har til hensikt å markedsføre sine andeler, stiller til rådighet fasiliteter for å utføre følgende oppgaver:
 - a) Behandle tegnings-, gjenkjøps- og innløsningsordrer og foreta andre utbetalinger til andelseiere med hensyn til andelene i UCITS-en i samsvar med vilkårene fastsatt i dokumentene som kreves i henhold til kapittel IX.
 - b) Gi investorer opplysninger om hvordan ordrer omhandlet i bokstav a) kan utføres, og hvordan gjenkjøp og innløsning betales.
 - c) Lette håndteringen av opplysninger og tilgangen til framgangsmåter og ordninger omhandlet i artikkel 15 som gjelder investorers utøvelse av rettigheter som følger av deres investeringer i UCITS-en i medlemsstaten der UCITS-en blir markedsført.
 - d) Gjøre opplysningene og dokumentene som kreves i henhold til kapittel IX, tilgjengelig for investorer på vilkårene fastsatt i artikkel 94 for å gjøre det mulig å konsultere dem og ta kopier av dem.
 - e) Gi investorer de opplysningene som er relevante for oppgavene som fasilitetene utfører, på et varig medium.
 - f) Fungere som et kontaktpunkt for kommunikasjon med vedkommende myndigheter.
2. Medlemsstatene skal ikke kreve at en UCITS har en fysisk tilstedeværelse i vertsstaten eller utpeker en tredjepart med henblikk på nr. 1.

⁶ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

3. UCITS-en skal sikre at fasilitetene til å utføre oppgavene omhandlet i nr. 1, også elektronisk, stilles til rådighet

- a) på det offisielle språket eller et av de offisielle språkene i medlemsstaten der UCITS-en markedsføres, eller på et språk som er godkjent av vedkommende myndigheter i den medlemsstaten,
- b) av UCITS-en selv, av en tredjepart som er underlagt regulering og tilsyn for oppgavene som skal utføres, eller av begge.

Med henblikk på bokstav b) og dersom oppgavene skal utføres av en tredjepart, skal utpekingen av den tredjeparten dokumenteres med en skriftlig avtale som presiserer hvilke av oppgavene omhandlet i nr. 1 som ikke skal utføres av UCITS-en, og at tredjeparten vil motta alle de relevante opplysningene og dokumentene fra UCITS-en.»

5) I artikkel 93 gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1 skal nytt ledd lyde:

«Meldingen skal også inneholde nærmere opplysninger, herunder adressen, som er nødvendige for fakturering eller for meddelelser fra vedkommende myndigheter i vertsstaten om eventuelle gjeldende lovbestemte gebyrer eller avgifter, samt opplysninger om fasilitetene for å utføre oppgavene omhandlet i artikkel 92 nr. 1.»

b) Nr. 8 skal lyde:

«8. Dersom det foretas en endring av opplysningene angitt i meldingen oversendt i samsvar med nr. 1, eller en endring med hensyn til hvilke aksjeklasser som skal markedsføres, skal UCITS-en sende vedkommende myndigheter i både UCITS-ens hjemstat og UCITS-ens vertsstat skriftlig melding om dette minst en måned før endringen gjennomføres.

Dersom UCITS-en etter en endring som omhandlet i første ledd ikke lenger vil kunne overholde dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat innen 15 virkedager etter mottak av alle opplysningene omhandlet i første ledd underrette UCITS-en om at den ikke skal gjennomføre endringen. Vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat skal i så fall underrette vedkommende myndigheter i UCITS-ens vertsstat om dette.

Dersom en endring omhandlet i første ledd blir gjennomført etter at opplysningene er blitt oversendt i henhold til annet ledd, og UCITS-en etter endringen ikke lenger overholder dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat treffe alle hensiktsmessige tiltak i samsvar med artikkel 98, herunder om nødvendig et uttrykkelig forbud mot markedsføring av UCITS-en, og uten unødige opphold underrette vedkommende myndigheter i UCITS-ens vertsstat om tiltakene som er truffet.»

6) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 93a

1. Medlemsstatene skal sikre at en UCITS kan melde fra om opphør av ordninger etablert for markedsføring av andeler, herunder med hensyn til aksjeklasser dersom det er relevant, i en medlemsstat der den har sendt melding i henhold til artikkel 93, dersom alle følgende vilkår er oppfylt:

a) Det er framsatt et generelt tilbud om å gjenkjøpe eller innløse, uten gebyrer eller fradrag, alle slike andeler som innehas av investorer i den medlemsstaten, tilbudet er offentlig tilgjengelig i minst 30 virkedager, og det er stilet individuelt, enten direkte eller gjennom finansformidlere, til alle investorer i medlemsstaten hvis identitet er kjent.

b) Hensikten om å avslutte ordninger som er etablert for markedsføring av slike andeler i den medlemsstaten, offentliggjøres gjennom et offentlig tilgjengelig medium, herunder ved elektroniske midler, som er vanlig ved markedsføring av UCITS-er og er egnet for en typisk UCITS-investor.

c) Eventuelle avtalefestede ordninger med finansformidlere eller delegerte endres eller opphører fra datoen for melding om opphør for å hindre nye eller ytterligere, direkte eller indirekte, tilbud om eller plasseringer av andelene angitt i meldingen omhandlet i nr. 2.

Opplysningene omhandlet i første ledd bokstav a) og b) skal klart beskrive konsekvensene for investorene dersom de ikke godtar tilbudet om innløsning eller gjenkjøp av andelene.

Opplysningene omhandlet i første ledd bokstav a) og b) skal gis på det offisielle språket eller et av de offisielle

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

språkene i medlemsstaten der UCITS-en har sendt melding i henhold til artikkel 93, eller på et språk som er godkjent av vedkommende myndigheter i den aktuelle medlemsstaten. Fra og med datoen omhandlet i første ledd bokstav c) skal UCITS-en avstå fra nye eller ytterligere, direkte eller indirekte, tilbud om eller plasseringer av andelene som var gjenstand for meldingen om opphør i den aktuelle medlemsstaten.

2. UCITS-en skal oversende en melding til vedkommende myndigheter i sin hjemstat med opplysningene omhandlet i nr. 1 første ledd bokstav a), b) og c).
3. Vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat skal kontrollere at meldingen som UCITS-en oversender i samsvar med nr. 2, er fullstendig. Vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat skal ikke senere enn 15 virkedager etter mottak av en fullstendig melding videresende den aktuelle meldingen til vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2, og til ESMA.

Etter videresendelse av meldingen i henhold til første ledd skal vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat straks underrette UCITS-en om dette.

4. UCITS-en skal gi investorene som fortsatt har andeler UCITS-en, og vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat de opplysningene som kreves i henhold til artikkel 68–82 og artikkel 94.
5. Vedkommende myndigheter i UCITS-ens hjemstat skal oversende til vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2 i denne artikkelen, opplysninger om alle endringer av dokumentene omhandlet i artikkel 93 nr. 2.
6. Vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er identifisert i meldingen omhandlet i nr. 2 i denne artikkelen, skal ha samme rettigheter og plikter som vedkommende myndigheter i UCITS-ens vertsstat i henhold til artikkel 21 nr. 2, artikkel 97 nr. 3 og artikkel 108. Uten at det berører andre overvåkingsaktiviteter og tilsynsmyndigheten som omhandlet i artikkel 21 nr. 2 og artikkel 97, skal vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2 i denne artikkelen, fra datoen for oversending i henhold til nr. 5 i denne artikkelen ikke kreve at den berørte UCITS-en påviser overholdelse av

nasjonale lover og forskrifter om markedsføringskrav omhandlet i artikkel 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156⁷.

7. Medlemsstatene skal tillate bruk av alle typer elektronisk kommunikasjon eller andre typer fjernkommunikasjon med henblikk på nr. 4, forutsatt at opplysningene og kommunikasjonsmidlene er tilgjengelige for investorer på det offisielle språket eller et av de offisielle språkene i medlemsstaten der investoren er etablert, eller på et språk som er godkjent av vedkommende myndigheter i den aktuelle medlemsstaten.
- 7) I artikkel 95 nr. 1 utgår bokstav a).

Artikkel 2

Endringer av direktiv 2011/61/EU

I direktiv 2011/61/EU gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 4 nr. 1 skal ny bokstav lyde:
 - «aea) «sonderende markedsføring» direkte eller indirekte levering av opplysninger eller kommunikasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra en AIF-forvalter etablert i Unionen eller på dennes vegne til potensielle profesjonelle investorer som er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor i Unionen, for å undersøke deres interesse for et AIF eller et delfond som ennå ikke er etablert, eller som er etablert, men ennå ikke er meldt for markedsføring i samsvar med artikkel 31 eller 32 i den aktuelle medlemsstaten der de potensielle investorene er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor, og som i hvert enkelt tilfelle ikke skal forstås som et tilbud til eller en plassering hos den potensielle investoren med henblikk på å investere i andeler eller aksjer i det AIF-et eller delfondet.»
- 2) Ny artikkel på begynnelsen av kapittel VI skal lyde:

«Artikkel 30a

Vilkår for sonderende markedsføring i Unionen utført av en AIF-forvalter etablert i Unionen

1. Medlemsstatene skal sikre at en AIF-forvalter etablert i Unionen som har tillatelse,

⁷ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

kan drive sonderende markedsføring i Unionen, unntatt dersom opplysningene som gis til potensielle profesjonelle investorer,

- a) er tilstrekkelige til at investorer kan forplikte seg til å erverve andeler eller aksjer i et bestemt AIF,
- b) utgjør det samme som tegningsskjemater eller tilsvarende dokumenter, uansett om det er utkast eller endelig versjon, eller
- c) utgjør det samme som stiftelsesdokumenter, et prospekt eller tilbudsdokumenter i et AIF som ennå ikke er etablert, i en endelig versjon.

Dersom det framlegges utkast til prospektet eller til tilbudsdokumenter, skal de ikke inneholde nok opplysninger til at investorer kan treffe en investeringsbeslutning, og de skal klart angi at

- a) de ikke utgjør et tilbud eller en invitasjon til å tegne andeler eller aksjer i et AIF, og at
- b) opplysningene framlagt der ikke er pålitelige, siden de er ufullstendige og kan bli endret.

Medlemsstatene skal sikre at en AIF-forvalter etablert i Unionen ikke er pålagt å underrette vedkommende myndigheter om innholdet i eller adressatene for den sonderende markedsføringen eller å oppfylle andre vilkår eller krav enn dem som er fastsatt i denne artikkelen, før den begynner med sonderende markedsføring.

2. AIF-forvaltere etablert i Unionen skal sikre at investorer ikke erverver andeler eller aksjer i et AIF gjennom sonderende markedsføring, og at investorer som blir kontaktet som del av den sonderende markedsføringen, bare kan erverve andeler eller aksjer i det aktuelle AIF-et gjennom markedsføring tillatt i henhold til artikkel 31 eller 32.

Enhver tegning fra profesjonelle investors side innen 18 måneder etter at AIF-forvalteren etablert i Unionen startet den sonderende markedsføringen, av andeler eller aksjer i et AIF som er omhandlet i informasjonen utlevert i forbindelse med den sonderende markedsføringen, eller i et AIF etablert som et resultat av den sonderende markedsføringen, skal anses å være et resultat av markedsføring og skal være underlagt relevant framgangsmåte for melding omhandlet i artikkel 31 og 32.

Medlemsstatene skal sikre at en AIF-forvalter etablert i Unionen senest to uker etter å ha startet den sonderende markedsføringen, sen-

der et uformelt brev, på papir eller elektronisk, til vedkommende myndigheter i hjemstaten. Brevet skal spesifisere i hvilke medlemsstater og i hvilke perioder den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, gi en kort beskrivelse av den sonderende markedsføringen med opplysninger om investeringsstrategier som presenteres, og eventuelt ha en liste over AIF-er og delfond i AIF-er som er eller var gjenstand for sonderende markedsføring. Vedkommende myndigheter i hjemstaten til AIF-forvalteren etablert i Unionen skal umiddelbart underrette vedkommende myndigheter i medlemsstatene der AIF-forvalteren etablert i Unionen driver eller har drevet sonderende markedsføring, om dette. Vedkommende myndigheter i medlemsstaten der den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, kan anmode vedkommende myndigheter i hjemstaten til AIF-forvalteren etablert i Unionen om å framlegge ytterligere opplysninger om den sonderende markedsføringen som finner eller har funnet sted på dens territorium.

3. En tredjepart skal bare drive sonderende markedsføring på vegne av en godkjent AIF-forvalter etablert i Unionen dersom den har tillatelse som et verdipapirforetak i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU⁸, som en kredittinstitusjon i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU⁹, som et forvaltningsselskap for UCITS-fond i samsvar med direktiv 2009/65/EF, som en AIF-forvalter i samsvar med dette direktivet eller fungerer som en tilknyttet agent i samsvar med direktiv 2014/65/EU. En slik tredjepart skal være underlagt vilkårene i denne artikkelen.

4. En AIF-forvalter etablert i Unionen skal sikre at den sonderende markedsføringen er tilstrekkelig dokumentert.

3) I artikkel 32 nr. 7 skal annet, tredje og fjerde ledd lyde:

«Dersom en planlagt endring innebærer at AIF-forvalterens forvaltning av AIF-et ikke lenger vil være i samsvar med dette direktivet, eller dersom AIF-forvalteren for øvrig ikke len-

⁸ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

ger vil overholde dette direktivet, skal berørte vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat innen 15 virkedager etter mottak av alle opplysningene omhandlet i første ledd underrette AIF-forvalteren om at den ikke skal gjennomføre endringen. I så fall skal vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat underrette vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens vertsstat om dette.

Dersom en planlagt endring gjennomføres uten hensyn til første og annet ledd, eller en ikke-planlagt endring har funnet sted med den følge at AIF-forvalterens forvaltning av AIF-et ikke lenger er i samsvar med dette direktivet, eller at AIF-forvalteren for øvrig ikke lenger overholder dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat treffe alle nødvendige tiltak i samsvar med artikkel 46, herunder om nødvendig uttrykkelig forby markedsføring av AIF-et, og uten unødig opphold underrette vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens vertsstat om dette.

Dersom endringene ikke påvirker overholdelsen av dette direktivet når det gjelder AIF-forvalterens forvaltning av AIF-et eller AIF-forvalterens overholdelse av dette direktivet for øvrig, skal vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat innen en måned underrette vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens vertsstat om disse endringene.»

4) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 32a

Melding om opphør av ordningene etablert for markedsføring i andre medlemsstater enn AIF-forvalterens hjemstat av andeler eller aksjer i noen eller alle AIF-er etablert i Unionen

1. Medlemsstatene skal sikre at en AIF-forvalter etablert i Unionen kan melde fra om opphør av ordninger som er etablert for markedsføring av andeler eller aksjer i noen eller alle dens AIF-er i en medlemsstat der den har sendt melding i henhold til artikkel 32, dersom alle følgende vilkår er oppfylt:

a) Unntatt for lukkede AIF-er og fond regulert av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/760¹⁰ er det framsatt et generelt tilbud om å gjenkjøpe eller innløse, uten gebyrer eller fradrag, alle slike andeler eller aksjer i

AIF-er som innehas av investorer i den medlemsstaten, tilbudet er offentlig tilgjengelig i minst 30 virkedager, og det er stilet individuelt, enten direkte eller gjennom finansformidlere, til alle investorer i medlemsstaten hvis identitet er kjent.

b) Hensikten om å avslutte ordninger etablert for markedsføring av andeler eller aksjer i noen eller alle dens AIF-er i den medlemsstaten, offentliggjøres gjennom et offentlig tilgjengelig medium, herunder ved elektroniske midler, som er vanlig ved markedsføring av AIF-er og er egnet for en typisk AIF-investor.

c) Eventuelle avtalefestede ordninger med finansformidlere eller delegerte endres eller opphører fra datoen for melding om opphør for å hindre nye eller ytterligere, direkte eller indirekte, tilbud om eller plasseringer av andelene eller aksjene angitt i meldingen omhandlet i nr. 2.

Fra og med datoen omhandlet i første ledd bokstav c) skal AIF-forvalteren avstå fra nye eller ytterligere, direkte eller indirekte, tilbud om eller plasseringer av andeler eller aksjer i AIF-en den forvalter i medlemsstaten der den har sendt melding i henhold til nr. 2.

2. AIF-forvalteren skal oversende en melding til vedkommende myndigheter i sin hjemstat med opplysningene omhandlet i nr. 1 første ledd bokstav a), b) og c).

3. Vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat skal kontrollere at meldingen som AIF-forvalteren oversender i samsvar med nr. 2, er fullstendig. Vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat skal ikke senere enn 15 virkedager etter mottak av en fullstendig melding videregående den aktuelle meldingen til vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2, og til ESMA.

Etter videresendelse av meldingen i henhold til første ledd skal vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat straks underrette AIF-forvalteren om dette.

I en periode på 36 måneder fra datoen omhandlet i nr. 1 første ledd bokstav c) skal AIF-forvalteren ikke drive sonderende markedsføring av andeler eller aksjer i AIF-er etablert i Unionen som er omhandlet i meldingen, eller i forbindelse med lignende investeringsstrategier eller investeringsi-

¹⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/760 av 29. april 2015 om europeiske langsiktige investeringsfond (EUT L 123 av 19.5.2015, s. 98).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

deer, i medlemsstaten angitt i meldingen omhandlet i nr. 2.

4. AIF-forvalteren skal gi investorene som fortsatt har andeler i AIF-et etablert i Unionen, og vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat de opplysningene som kreves i henhold til artikkel 22 og 23.
 5. Vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat skal oversende til vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2, opplysninger om alle endringer av dokumentasjonen og opplysningene omhandlet i vedlegg IV bokstav b)–f).
 6. Vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2 i denne artikkelen, skal ha samme rettigheter og plikter som vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens vertsstat i henhold til artikkel 45.
 7. Uten at det berører tilsynsmyndigheten omhandlet i artikkel 45 nr. 3, skal vedkommende myndigheter i medlemsstaten som er angitt i meldingen omhandlet i nr. 2 i denne artikkelen, fra datoen for oversending i henhold til nr. 5 i denne artikkelen ikke kreve at den berørte AIF-forvalteren påviser overholdelse av nasjonale lover og forskrifter om markedsføringskrav som omhandlet i artikkel 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156¹¹.
 8. Medlemsstatene skal tillate bruk av alle typer elektronisk kommunikasjon eller andre typer fjernkommunikasjon med henblikk på nr. 4.
- 5) I artikkel 33 nr. 6 skal annet og tredje ledd lyde:

«Dersom en planlagt endring innebærer at AIF-forvalterens forvaltning av AIF-et ikke lenger vil være i samsvar med dette direktivet, eller dersom AIF-forvalteren for øvrig ikke lenger vil overholde dette direktivet, skal berørte vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat innen 15 virkedager etter mottak av alle opplysningene omhandlet i første ledd underrette AIF-forvalteren om at den ikke skal gjennomføre endringen.

Dersom en planlagt endring gjennomføres uten hensyn til første og annet ledd, eller en

ikke-planlagt endring har funnet sted med den følge at AIF-forvalterens forvaltning av AIF-et ikke lenger er i samsvar med dette direktivet, eller at AIF-forvalteren for øvrig ikke lenger overholder dette direktivet, skal vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens hjemstat treffe alle nødvendige tiltak i samsvar med artikkel 46 og uten unødig opphold underrette vedkommende myndigheter i AIF-forvalterens vertsstat om dette.»

- 6) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 43a

Fasiliteter som er tilgjengelige for ikke-profesjonelle investorer

1. Uten at det berører artikkel 26 i forordning (EU) 2015/760, skal medlemsstatene sikre at en AIF-forvalter i hver medlemsstat der den har til hensikt å markedsføre andeler eller aksjer i et AIF til ikke-profesjonelle investorer, stiller til rådighet fasiliteter for å utføre følgende oppgaver:
 - a) Behandle investorers tegnings-, utbetalings-, gjenkjøps- og innløsningsordrer i forbindelse med andeler eller aksjer i AIF-et i samsvar med vilkårene fastsatt i AIF-ets dokumenter.
 - b) Gi investorer opplysninger om hvordan ordrer omhandlet i bokstav a) kan utføres, og hvordan gjenkjøp og innløsning betales.
 - c) Lette håndteringen av opplysninger som gjelder investorers utøvelse av rettigheter som følger av deres investeringer i AIF-et i medlemsstaten der AIF-et blir markedsført.
 - d) Gjøre opplysningene og dokumentene som kreves i henhold til artikkel 22 og 23, tilgjengelig for investorer for å gjøre det mulig å konsultere dem og ta kopier av dem.
 - e) Gi investorer de opplysningene som er relevante for oppgavene som fasilitetene utfører, på et varig medium som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav m) i direktiv 2009/65/EF.
 - f) Fungere som et kontaktpunkt for kommunikasjon med vedkommende myndigheter.
2. Medlemsstatene skal ikke kreve at en AIF-forvalter har en fysisk tilstedeværelse i vertsstaten eller utpeker en tredjepart med henblikk på nr. 1.
3. AIF-forvalteren skal sikre at fasilitetene til å utføre oppgavene omhandlet i nr. 1, også elektronisk, stilles til rådighet

¹¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- a) på det offisielle språket eller et av de offisielle språkene i medlemsstaten der AIF-et markedsføres, eller på et språk som er godkjent av vedkommende myndigheter i den medlemsstaten,
- b) av AIF-forvalteren selv, av en tredjepart som er underlagt regulering og tilsyn for oppgavene som skal utføres, eller av begge.

Med henblikk på bokstav b) og dersom oppgavene skal utføres av en tredjepart, skal utpekingen av den tredjeparten dokumenteres med en skriftlig avtale som presiserer hvilke av oppgavene omhandlet i nr. 1 som ikke skal utføres av AIF-forvalteren, og at tredjeparten vil motta alle de relevante opplysningene og dokumentene fra AIF-forvalteren.»

- 7) Ny artikkel skal lyde:

«*Artikkel 69a*

Vurdering av ordningen med pass

Før ikrafttredelsen av de delegerede rettsaktene omhandlet i artikkel 67 nr. 6 som gjør at reglene angitt i artikkel 35 og artikkel 37–41 får anvendelse, skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet som tar hensyn til resultatet av en vurdering av ordningen med pass omhandlet i dette direktivet, herunder utvidelsen av ordningen til AIF-forvaltere etablert i en tredjestat. Rapporten skal eventuelt følges av et regelverksforslag.»

- 8) I vedlegg IV skal nye bokstaver lyde:
 - «i) nærmere opplysninger, herunder adressen, som er nødvendige for fakturering eller for meddelelser fra vedkommende myndigheter i vertsstaten om eventuelle gjeldende lovbestemte gebyrer eller avgifter,
 - j) opplysninger om fasilitetene for å utføre oppgavene omhandlet i artikkel 43a.»

Artikkel 3

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 2. august 2021 vedta og kunngjøre de nasjonale lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 2. august 2021.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.

Artikkel 4

Vurdering

Innen 2. august 2024 skal Kommisjonen på grunnlag av en offentlig høring og i lys av drøftinger med ESMA og vedkommende myndigheter foreta en vurdering av anvendelsen av dette direktivet. Innen 2. august 2025 skal Kommisjonen framlegge en rapport om anvendelsen av dette direktivet.

Artikkel 5

Gjennomgåelse

Innen 2. august 2023 skal Kommisjonen framlegge en rapport med en vurdering av blant annet fordelene ved å harmonisere bestemmelsene for forvaltningsselskap for UCITS-fond som undersøker hvor stor interesse investorer har for en bestemt investeringsidé eller investeringsstrategi, og om det er nødvendig å endre direktiv 2009/65/EF for dette formål.

Artikkel 6

Ikrafttredelse

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i Den europeiske unions tidende.

Artikkel 7

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 20. juni 2019.

<i>For Europaparlamentet</i>	<i>For Rådet</i>
A. Tajani	G. Ciamba
<i>President</i>	<i>Formann</i>

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Vedlegg 4

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité¹,

etter den ordinære regelverksprosedyren² og ut fra følgende betraktninger:

1) Ulike reguleringsmessige og tilsynsmessige tilnærminger til distribusjon over landegrensene av alternative investeringsfond (AIF-er) som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU³, herunder europeiske venturekapitalfond (EuVECA-er) som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 345/2013⁴, europeiske fond for sosialt entreprenørskap (EuSEF-er) som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 346/2013⁵ og europeiske langsiktige investeringsfond (ELTIF-er) som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/760⁶, samt innretninger for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS-er)

som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF⁷ fører til fragmentering og barrierer for markedsføring over landegrensene og tilgang til AIF-er og UCITS-er, som igjen kan hindre at de blir markedsført i andre medlemsstater. En UCITS kan administreres ekstern eller internt, avhengig av dens juridiske form. Alle bestemmelser i denne forordningen om forvaltningsselskap for UCITS-fond bør anvendes både på selskaper, hvis ordinære virksomhet er forvaltning av UCITS-er, og på UCITS-er som ikke har utpekt et forvaltningsselskap for UCITS-fond.

2) For å styrke rammereglene for innretninger for kollektiv investering og for bedre å beskytte investorer bør markedsføringsmaterieell rettet mot investorer i AIF-er og UCITS-er kunne identifiseres som det, og det bør beskrive risikoene og fordelene ved å kjøpe andeler eller aksjer i et AIF eller en UCITS på en tydelig måte. I tillegg bør alle opplysninger i markedsføringsmaterieell rettet mot investorer presenteres på en måte som er rettvise, klar og ikke villedende. For å ivareta investorer og sikre like konkurransevilkår for AIF-er og UCITS-er bør standardene for markedsføringsmaterieell gjelde for markedsføringsmaterieell for AIF-er og UCITS-er.

3) Markedsføringsmaterieell rettet mot investorer i AIF-er og UCITS-er bør angi hvor, hvordan og på hvilket språk investorer kan få sammenfattede opplysninger om investorerettigheter, og det bør klart angi at AIF-forvalteren,

¹ EUT C 367 av 10.10.2018, s. 50.

² Europaparlamentets holdning av 16. april 2019 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. juni 2019.

³ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU av 8. juni 2011 om forvaltere av alternative investeringsfond og om endring av direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (EUT L 174 av 1.7.2011, s. 1).

⁴ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 345/2013 av 17. april 2013 om europeiske venturekapitalfond (EUT L 115 av 25.4.2013, s. 1).

⁵ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 346/2013 av 17. april 2013 om europeiske fond for sosialt entreprenørskap (EUT L 115 av 25.4.2013, s. 18).

⁶ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/760 av 29. april 2015 om europeiske langsiktige investeringsfond (EUT L 123 av 19.5.2015, s. 98).

⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (UCITS) (EUT L 302 av 17.11.2009, s. 32).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

EuVECA-forvalteren, EuSEF-forvalteren eller forvaltningsselskapet for UCITS-fond (samlet kalt «forvaltere av innretninger for kollektiv investering») har rett til å avslutte ordningene etablert for markedsføring.

- 4) For å øke gjennomsiktigheten og investorvernet og lette tilgangen til opplysninger om nasjonale lover og forskrifter som gjelder for markedsføringsmaterieil, bør vedkommende myndigheter offentliggjøre slike tekster på sine nettsteder på minst ett språk som er vanlig i internasjonale finanskretser, herunder ikke-offisielle sammendrag, for å gi forvaltere av innretninger for kollektiv investering en bred oversikt over disse lovene og forskriftene. Offentliggjøringen bør bare være i informasjonsøyemed og bør ikke medføre juridiske forpliktelser. Av samme grunner bør Den europeiske tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, ESMA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010⁸, opprette en sentral database med sammendrag av nasjonale krav til markedsføringsmaterieil og hyperlenker til opplysningene offentliggjort på vedkommende myndigheters nettsteder.
- 5) For å fremme god praksis for investorvern, som er fastsatt i de nasjonale kravene til rettferdig og tydelig markedsføringsmaterieil, herunder nettaspekter ved slikt markedsføringsmaterieil, bør ESMA utstede retningslinjer for anvendelsen av disse kravene til markedsføringsmaterieil.
- 6) Vedkommende myndigheter bør kunne kreve forhåndsmelding om markedsføringsmaterieil med henblikk på forhåndsverifisering av at dette materiellet overholder denne forordningen og andre relevante krav, for eksempel om markedsføringsmateriellet kan identifiseres som det, om det beskriver risikoene og fordelene ved å kjøpe andeler i en UCITS og, dersom en medlemsstat tillater markedsføring av AIF-er til ikke-profesjonelle investorer, risikoene og fordelene ved å kjøpe andeler eller aksjer i et AIF på en tydelig måte, og om alle opplysninger i markedsføringsmateriellet presenteres på en måte som er rettviseende, klar og ikke villedende. Denne verifiseringen bør finne sted innenfor en begrenset tidsramme.

Selv om vedkommende myndigheter krever forhåndsmelding, bør ikke dette hindre dem i å verifisere markedsføringsmaterieil i ettertid.

- 7) Vedkommende myndigheter bør innberette til ESMA resultatene av disse verifiseringene, anmodninger om endringer og eventuelle sanksjoner mot forvaltere av innretninger for kollektiv investering. Med henblikk på både å øke bevisstheten om og gjennomsiktigheten til reglene som gjelder for markedsføringsmaterieil, og å sikre investorvernet bør ESMA hvert annet år utarbeide en rapport om disse reglene og deres praktiske anvendelse på grunnlag av vedkommende myndigheters forhåndsverifisering og verifisering i ettertid av markedsføringsmateriellet og sende den til Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen.
- 8) For å sikre likebehandling av forvaltere av innretninger for kollektiv investering og lette deres beslutningstaking med hensyn til om de skal drive med distribusjon over landegrensene av investeringsfond, er det viktig at gebyrer og avgifter pålagt av vedkommende myndigheter for tilsyn med virksomhet over landegrensene, står i rimelig forhold til tilsynsoppgavene som utføres og offentliggjøres, og at disse gebyrene og avgiftene offentliggjøres på vedkommende myndigheters nettsteder for å øke gjennomsiktigheten. Av samme grunn bør hyperlenker til opplysningene som er offentliggjort på vedkommende myndigheters nettsteder om gebyrer og avgifter, offentliggjøres på ESMA's nettsted for å ha et sentralt informasjonspunkt. ESMA's nettsted bør også inneholde et interaktivt verktøy som muliggjør veiledende beregninger av gebyrene og avgiftene pålagt av vedkommende myndigheter.
- 9) For å sikre bedre inndrivelse av gebyrer eller avgifter og for å øke gjennomsiktigheten og tydeligheten i gebyr- og avgiftsstrukturen, når slike gebyrer og avgifter pålegges av vedkommende myndigheter, bør forvaltere av innretninger for kollektiv investering motta en faktura, en individuell betalingsanmodning eller en betalingsanvisning som klart angir de skyldige gebyrene eller avgiftene og betalingsmiddelet.
- 10) Siden ESMA i samsvar med forordning (EU) nr. 1095/2010 bør overvåke og vurdere markedsutviklingen innenfor sitt kompetanseområde, er det hensiktsmessig og nødvendig å styrke ESMA's kunnskap gjennom å utvide ESMA's eksisterende databaser til å omfatte en sentral database med alle AIF-er og UCITS-er som markedsføres over landegrensene, forval-

⁸ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1095/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/77/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 84).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

terne av disse innretningene for kollektiv investering og medlemsstatene der markedsføringen finner sted. For dette formål og for å gjøre det mulig for ESMA å holde den sentrale databasen oppdatert bør vedkommende myndigheter sende ESMA opplysninger om underretningene, de skriftlige meldingene og opplysningene de har mottatt i henhold til direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU om markedsføringsvirksomhet over landegrensene, samt opplysninger om alle endringer som bør gjenspeiles i databasen. ESMA bør derfor opprette en meldingsportal der vedkommende myndigheter bør laste opp alle dokumenter om distribusjon over landegrensene av UCITS-er og AIF-er.

- 11) For å sikre like konkurransevilkår mellom på den ene side kvalifiserte venturekapitalfond som definert i forordning (EU) nr. 345/2013 eller kvalifiserte fond for sosialt entreprenørskap som definert i forordning (EU) nr. 346/2013 og på den annen side andre AIF-er er det nødvendig å innføre regler om sonderende markedsføring i disse forordningene som er identiske med reglene om sonderende markedsføring som er fastsatt i direktiv 2011/61/EU. Slike regler bør gjøre det mulig for forvaltere registrert i samsvar med disse forordningene å henvende seg målrettet til investorer ved å undersøke deres interesse for kommende investeringsmuligheter eller -strategier via kvalifiserte venturekapitalfond og kvalifiserte fond for sosialt entreprenørskap.
- 12) I samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014⁹ er visse selskaper og personer omhandlet i artikkel 32 i nevnte forordning unntatt fra forpliktelsene i den forordningen inntil 31. desember 2019. Forordningen fastsetter også at Kommisjonen skal gjennomgå forordningen innen 31. desember 2018 for blant annet å vurdere om overgangsunnøttaket skal forlenges, eller om bestemmelsene om nøkkelinformasjon til investorer i direktiv 2009/65/EF, etter kartlegging av eventuelle nødvendige justeringer, bør erstattes eller anses likeverdige med nøkkelinformasjonsdokumentet som omhandlet i den forordningen.
- 13) For å gjøre det mulig for Kommisjonen å foreta gjennomgåelsen i samsvar med forord-

ning (EU) nr. 1286/2014 som opprinnelig fastsatt, bør fristen for gjennomgåelsen forlenges med tolv måneder. Europaparlamentets ansvarlige komité bør støtte Kommisjonens gjennomgåelse ved å arrangere en høring om emnet med berørte parter som representerer bransjeinteresser og forbrukerinteresser.

- 14) For å unngå at investorer mottar to forskjellige dokumenter forut for offentliggjøringen for samme innretning for kollektiv investering, det vi si et dokument med nøkkelinformasjon for investorer (KIID) i henhold til direktiv 2009/65/EF og et nøkkelinformasjonsdokument (KID) i henhold til forordning (EU) nr. 1286/2014, samtidig som rettsaktene som er et resultat av Kommisjonens gjennomgåelse i samsvar med nevnte forordning, blir vedtatt og gjennomført, bør overgangsunnøttaket fra forpliktelsene i den forordningen forlenges med 24 måneder. Uten at det berører den forlengelsen, bør alle involverte institusjoner og tilsynsmyndigheter bestrebe seg på å handle så raskt som mulig for å gjøre det lettere å bringe dette overgangsunnøttaket til opphør.
- 15) Kommisjonen bør gis myndighet til å vedta tekniske gjennomføringsstandarder, utarbeidet av ESMA, med hensyn til standardskjemaer, -maler og -framgangsmåter for vedkommende myndigheters offentliggjøring av og underretning om bestemmelser i nasjonale lover og forskrifter og deres sammendrag om markedsføringkrav som gjelder på deres territorier, størrelsen på gebyrer og avgifter som de pålegger for virksomhet over landegrensene, og eventuelt relevante beregningsmetoder. For å forbedre overføringen til ESMA bør det også vedtas tekniske gjennomføringsstandarder med hensyn til underretninger, skriftlige meldinger og opplysninger om markedsføringsvirksomhet over landegrensene som kreves i henhold til direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU, og de tekniske ordningene som er nødvendige for at meldingsportalen som skal opprettes av ESMA, skal fungere. Kommisjonen bør vedta disse tekniske gjennomføringsstandardene ved hjelp av gjennomføringsrettsakter i henhold til artikkel 291 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV) og i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.
- 16) Det er nødvendig å presisere opplysningene som skal meddeles ESMA hvert kvartal, slik at databasene over alle innretninger for kollektiv investering og deres forvaltere holdes oppdatert.

⁹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014 av 26. november 2014 om nøkkelinformasjonsdokumenter om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter for ikke-profesjonelle investorer (PRIIP) (EUT L 352 av 9.12.2014, s. 1).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- 17) Enhver behandling av personopplysninger som foretas innenfor rammen av denne forordningen, f.eks. vedkommende myndigheters utveksling eller overføring av personopplysninger, bør skje i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679¹⁰, og ESMAs utveksling eller overføring av opplysninger bør skje i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1725¹¹.
- 18) For å gjøre det mulig for vedkommende myndigheter å utføre oppgavene de er blitt tillagt i denne forordningen, bør medlemsstatene sørge for at disse myndighetene har all nødvendig tilsyns- og undersøkelsesmyndighet.
- 19) Innen 2. august 2024 bør Kommisjonen foreta en vurdering av anvendelsen av denne forordningen. Vurderingen bør ta hensyn til markedsutviklingen og bedømme om de innførte tiltakene har forbedret distribusjonen over landegrensene av innretninger for kollektiv investering.
- 20) Innen 2. august 2021 bør Kommisjonen offentliggjøre en rapport om kundeinitierte kontakter («reverse solicitation») og etterspørsel på investors eget initiativ, med angivelse av omfanget av denne formen for tegning i fond, dens geografiske fordeling, herunder i tredjeland, og dens innvirkning på passordningen.
- 21) For å sikre rettssikkerheten er det nødvendig å synkronisere anvendelsesdatoen for nasjonale lover og forskrifter som gjennomfører europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160¹², med anvendelsesdatoen for denne forordningen med hensyn til relevante bestemmelser om markedsføringsmaterieell og sonderende markedsføring.
- 22) Ettersom målet for denne forordningen, som er å bedre markedets effektivitet og å opprette

kapitalmarkedsunionen, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av sine virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordningen ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.

VEDTATT DENNE FORORDNINGEN:

Artikkel 1

Formål

Denne forordningen fastsetter ensartede regler om offentliggjøring av nasjonale bestemmelser om markedsføringskrav for innretninger for kollektiv investering og om markedsføringsmaterieell rettet mot investorer samt felles prinsipper om gebyrer og avgifter som pålegges forvaltere av innretninger for kollektiv investering i forbindelse med deres virksomhet over landegrensene. Den inneholder også bestemmelser om opprettelse av en sentral database for markedsføring over landegrensene av innretninger for kollektiv investering.

Artikkel 2

Virkeområde

Denne forordningen får anvendelse på

- forvaltere av alternative investeringsfond,
- forvaltningsselskap for UCITS-fond, herunder UCITS-er som ikke har utpekt et forvaltningsselskap for UCITS-fond,
- EuVECA-forvaltere og
- EuSEF-forvaltere.

Artikkel 3

Definisjoner

I denne forordningen menes med

- «alternative investeringsfond» eller «AIF-er» AIF-er som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2011/61/EU samt EuVECA-er, EuSEF-er og ELTIF-er,
- «forvaltere av alternative investeringsfond» eller «AIF-forvaltere» AIF-forvaltere som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav b) i direktiv 2011/61/EU og med tillatelse i samsvar med artikkel 6 i det direktivet,
- «EuVECA-forvalter» en forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond som definert i artikkel 3 første ledd bokstav c) i forordning (EU) nr.

¹⁰ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

¹¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1725 av 23. oktober 2018 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger i Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av forordning (EF) nr. 45/2001 og beslutning nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 av 21.11.2018, s. 39).

¹² Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 av 20. juni 2019 om endring av direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU med hensyn til distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering (EUT L 188 av 12.07.2019, s. 106).

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

- 345/2013 og registrert i samsvar med artikkel 14 i den forordningen,
- d) «EuSEF-forvalter» en forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap som definert i artikkel 3 nr. 1 bokstav c) i forordning (EU) nr. 346/2013 og registrert i samsvar med artikkel 15 den forordningen,
- e) «vedkommende myndigheter» vedkommende myndigheter som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav h) i direktiv 2009/65/EF eller i artikkel 4 nr. 1 bokstav f) i direktiv 2011/61/EU eller vedkommende myndigheter for AIF-et etablert i Unionen som definert i artikkel 4 nr. 1 bokstav h) i direktiv 2011/61/EU,
- f) «hjemstat» medlemsstaten der AIF-forvalteren, EuVECA-forvalteren, EuSEF-forvalteren eller forvaltningsselskapet for UCITS-fond har sitt forretningskontor,
- g) «UCITS» en innretning for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer med tillatelse i henhold til artikkel 5 i direktiv 2009/65/EF,
- h) «forvaltningsselskap for UCITS-fond» et forvaltningsselskap som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav b) i direktiv 2009/65/EF.

Artikkel 4

Krav til markedsføringsmaterieil

1. AIF-forvaltere, EuVECA-forvaltere, EuSEF-forvaltere og forvaltningsselskap for UCITS-fond skal sikre at alt markedsføringsmaterieil rettet mot investorer kan identifiseres som det og beskriver risikoene og fordelene ved å kjøpe andeler eller aksjer i et AIF eller andeler i en UCITS på en tydelig måte, og at alle opplysninger i markedsføringsmaterieilet er rettvise, klare og ikke villedende.
2. Forvaltningsselskap for UCITS-fond skal sikre at markedsføringsmaterieil som inneholder spesifikke opplysninger om en UCITS, ikke motsier eller minsker betydningen av opplysningene i prospektet omhandlet i artikkel 68 i direktiv 2009/65/EF eller i nøkkelinformasjonen for investorer omhandlet i artikkel 78 i det direktivet. Forvaltningsselskap for UCITS-fond skal sikre at alt markedsføringsmaterieil opplyser om at det finnes et prospekt, og at nøkkelinformasjon for investorer er tilgjengelig. Slikt markedsføringsmaterieil skal angi hvor, hvordan og på hvilket språk investorer eller potensielle investorer kan få tilgang til prospektet og nøkkelinformasjonen for investorer, og det skal ha hyperlenker til eller adresser til nettsteder med disse dokumentene.

3. Markedsføringsmaterieilet omhandlet i nr. 2 skal angi hvor, hvordan og på hvilket språk investorer eller potensielle investorer kan få et sammendrag av investorrettigheter, og det skal ha en hyperlenke til et slikt sammendrag, som skal inneholde, når det er relevant, opplysninger om tilgang til kollektive søksmålsordninger på unionsplan og nasjonalt plan ved tvister.

Slikt markedsføringsmaterieil skal også inneholde tydelige opplysninger om at forvalteren eller forvaltningsselskapet omhandlet i nr. 1 i denne artikkelen kan velge å avslutte ordningene etablert for markedsføring av innretningene for kollektiv investering i samsvar med artikkel 93a i direktiv 2009/65/EF og artikkel 32a i direktiv 2011/61/EU.

4. AIF-forvaltere, EuVECA-forvaltere og EuSEF-forvaltere skal sikre at markedsføringsmaterieil som inneholder en oppfordring til kjøp av andeler eller aksjer i et AIF, og som inneholder spesifikke opplysninger om et AIF, ikke motsier eller minsker betydningen av opplysningene som skal gis til investorer i samsvar med artikkel 23 i direktiv 2011/61/EU, artikkel 13 i forordning (EU) nr. 345/2013 eller artikkel 14 i forordning (EU) nr. 346/2013.
5. Nr. 2 i denne artikkelen gjelder tilsvarende med nødvendige endringer for AIF-er som offentliggjør et prospekt i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1129¹³ eller i samsvar med nasjonal rett, eller som anvender regler om formatet på og innholdet i nøkkelinformasjonen for investorer omhandlet i artikkel 78 i direktiv 2009/65/EF.
6. Innen 2. august 2021 skal ESMA utstede retningslinjer, og deretter regelmessig oppdatere disse retningslinjene, om anvendelsen av kravene til markedsføringsmaterieil omhandlet i nr. 1, idet det tas hensyn til nettaspekter ved slikt markedsføringsmaterieil.

Artikkel 5

Offentliggjøring av nasjonale bestemmelser om markedsføringskrav

1. Vedkommende myndigheter skal på sine nettsteder offentliggjøre og holde oppdatert fullstendige opplysninger om gjeldende nasjonale lover og forskrifter om markedsføringskrav for

¹³ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1129 av 14. juni 2017 om det prospektet som skal offentliggjøres når verdipapirer tilbys offentligheten eller optas til handel på et regulert marked, og om oppheving av direktiv 2003/71/EF (EUT L 168 av 30.6.2017, s. 12).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

AIF-er og UCITS-er, samt sammendrag av disse, på minst ett av språkene som er vanlig i internasjonale finanskretser.

2. Vedkommende myndigheter skal underrette ESMA om hyperlenkene til vedkommende myndigheters nettsteder der opplysningene omhandlet i nr. 1 er offentliggjort.

Vedkommende myndigheter skal uten unødig opphold underrette ESMA om eventuelle endringer i opplysningene som er framlagt i henhold til første ledd i dette nummeret.

3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette standard-skjemaer, -maler og -framgangsmåter for offentliggjøring og underretning i henhold til denne artikkelen.

ESMA skal framlegge disse utkastene til gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 2. februar 2021.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 6

ESMAs sentrale database for nasjonale bestemmelser om markedsføringskrav

Innen 2. februar 2022 skal ESMA på sitt nettsted offentliggjøre og holde oppdatert en sentral database med sammendragene omhandlet i artikkel 5 nr. 1 og hyperlenkene til vedkommende myndigheters nettsteder som omhandlet i artikkel 5 nr. 2.

Artikkel 7

Forhåndsverifisering av markedsføringsmaterieill

1. Utelukkende for å kontrollere overholdelsen av denne forordningen og av nasjonale bestemmelser om markedsføringskrav kan vedkommende myndigheter kreve forhåndsmelding om markedsføringsmaterieill som forvaltningsselskap for UCITS-fond har til hensikt å bruke direkte eller indirekte i kontakten med investorene.

Kravet om forhåndsmelding nevnt i første ledd skal ikke utgjøre et forhåndsvilkår for markedsføring av andeler i UCITS-er og skal ikke inngå i framgangsmåten for melding omhandlet i artikkel 93 i direktiv 2009/65/EF.

Når vedkommende myndigheter krever forhåndsmelding som nevnt i første ledd, skal

de innen 10 virkedager etter mottak av markedsføringsmaterieill underrette forvaltningsselskapet for UCITS-fond om eventuelle anmodninger om å endre markedsføringsmaterieill.

Forhåndsmeldingen nevnt i første ledd kan kreves på systematisk grunnlag eller i henhold til andre verifiseringsmetoder og berører ikke tilsynsmyndighet til å verifisere markedsføringsmaterieill i ettertid.

2. Vedkommende myndigheter som krever forhåndsmelding av markedsføringsmaterieill, skal utarbeide framgangsmåter for slik melding, anvende dem og offentliggjøre dem på sine nettsteder. De interne reglene og framgangsmåtene skal sikre gjennomsiktighet og likebehandling av alle UCITS-er, uansett i hvilken medlemsstat UCITS-ene har tillatelse.
3. Dersom AIF-forvaltere, EuVECA-forvaltere eller EuSEF-forvaltere markedsfører andeler eller aksjer i sine AIF-er til ikke-profesjonelle investorer, gjelder nr. 1 og 2 tilsvarende med nødvendige endringer for disse AIF-forvalterne, EuVECA-forvalterne eller EuSEF-forvalterne.

Artikkel 8

ESMAs rapport om markedsføringsmaterieill

1. Innen 31. mars 2021 og deretter hvert annet år skal vedkommende myndigheter rapportere følgende opplysninger til ESMA:
 - a) Antall anmodninger om endringer av markedsføringsmaterieill på grunnlag av forhåndsverifisering, der det er relevant.
 - b) Antall anmodninger om endringer og beslutninger på grunnlag av verifiseringer i ettertid, med tydelig angivelse av de hyppigste overtredelsene, herunder en beskrivelse av og arten av disse overtredelsene.
 - c) En beskrivelse av de hyppigste overtredelsene av kravene nevnt i artikkel 4.
 - d) Et eksempel på hver av overtredelsene nevnt i bokstav b) og c).
2. Innen 30. juni 2021 og deretter hvert annet år skal ESMA oversende Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen en rapport som inneholder en oversikt over markedsføringskravene omhandlet i artikkel 5 nr. 1 i alle medlemsstatene og en analyse av virkningene av nasjonale lover og forskrifter om markedsføringsmaterieill, også basert på opplysningene mottatt i samsvar med nr. 1 i denne artikkelen.

Endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Artikkel 9

Felles prinsipper for gebyrer eller avgifter

1. Dersom gebyrer eller avgifter pålegges av vedkommende myndigheter når de utfører sine plikter i forbindelse med virksomhet over landegrensene som bedrives av AIF-forvaltere, EuVECA-forvaltere, EuSEF-forvaltere og forvaltningsselskaper for UCITS-fond, skal slike gebyrer og avgifter være i overensstemmelse med de samlede kostnadene knyttet til vedkommende myndigheters utøvelse av disse funksjonene.
2. For gebyrene eller avgiftene nevnt i nr. 1 i denne artikkelen skal vedkommende myndigheter sende en faktura, en individuell betalingsanmodning eller en betalingsanvisning som klart angir betalingsmiddelet og forfallsdato, til adressen angitt i artikkel 93 nr. 1 tredje ledd i direktiv 2009/65/EF eller i bokstav i) i vedlegg IV til direktiv 2011/61/EU.

Artikkel 10

Offentliggjøring av nasjonale bestemmelser om gebyrer og avgifter

1. Innen 2. februar 2020 skal vedkommende myndigheter på sine nettsteder offentliggjøre og holde oppdatert opplysninger om gebyrer eller avgifter omhandlet i artikkel 9 nr. 1 eller eventuelt om beregningsmetoder for disse gebyrene eller avgiftene på minst ett språk som er vanlig i internasjonale finanskretser.
2. Vedkommende myndigheter skal underrette ESMA om hyperlenkene til vedkommende myndigheters nettsteder der opplysningene omhandlet i nr. 1 er offentliggjort.
3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å fastsette standard-skjemaer, -maler og -framgangsmåter for offentliggjøring og underretning i henhold til denne artikkelen.

ESMA skal framlegge disse utkastene til gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 2. februar 2021.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 11

ESMAs offentliggjøring av gebyrer og avgifter

1. Innen 2. februar 2022 skal ESMA på sitt nettsted offentliggjøre hyperlenker til vedkom-

mende myndigheters nettsteder som omhandlet i artikkel 10 nr. 2. Disse hyperlenkene skal holdes oppdatert.

2. Innen 2. februar 2022 skal ESMA utvikle og på sitt nettsted gjøre offentlig tilgjengelig et interaktivt verktøy på minst ett språk som er vanlig i internasjonale finanskretser, som gir en veiledende beregning av gebyrene eller avgiftene omhandlet i artikkel 9 nr. 1. Dette verktøyet skal holdes oppdatert.

Artikkel 12

ESMAs sentrale database for markedsføring over landegrensene av AIF-er og UCITS-er

1. Innen 2. februar 2022 skal ESMA på sitt nettsted offentliggjøre en sentral database for markedsføring over landegrensene av AIF-er og UCITS-er som er offentlig tilgjengelig på et språk som er vanlig i internasjonale finanskretser, og som viser
 - a) alle AIF-er som markedsføres i en annen medlemsstat enn hjemstaten, deres AIF-forvalter, EuSEF-forvalter eller EuVECA-forvalter og medlemsstatene der de markedsføres, og
 - b) alle UCITS-er som markedsføres i en annen medlemsstat enn UCITS-ens hjemstat som definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav e) i direktiv 2009/65/EF, deres forvaltningsselskap og medlemsstatene der de markedsføres.
 Den sentrale databasen skal holdes oppdatert.
2. Forpliktelsene i denne artikkelen og i artikkel 13 som gjelder databasen omhandlet nr. 1 i denne artikkelen, berører ikke forpliktelsene som gjelder listen nevnt i artikkel 6 nr. 1 annet ledd i direktiv 2009/65/EF, det sentrale offentlige registeret nevnt i artikkel 7 nr. 5 annet ledd i direktiv 2011/61/EU, den sentrale databasen nevnt i artikkel 17 i forordning (EU) nr. 345/2013 og den sentrale databasen nevnt i artikkel 18 i forordning (EU) nr. 346/2013.

Artikkel 13

Standardisering av meldinger til ESMA

1. Vedkommende myndigheter i hjemstaten skal hvert kvartal gi ESMA de opplysningene som er nødvendige for å opprette og vedlikeholde den sentrale databasen nevnt i artikkel 12 i denne forordningen med hensyn til underretninger, skriftlige meldinger eller opplysninger omhandlet i artikkel 93 nr. 1 og artikkel 93a nr. 2 i direktiv 2009/65/EF og i artikkel 31 nr. 2,

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

artikkel 32 nr. 2 og artikkel 32a nr. 2 i direktiv 2011/61/EU og alle endringer av disse opplysningene, dersom slike endringer vil føre til en endring av opplysningene i den sentrale databasen.

2. ESMA skal etablere en meldingsportal der hver vedkommende myndighet skal laste opp alle dokumenter omhandlet i nr. 1.
3. ESMA skal utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for å angi opplysningene som skal meddeles, samt skjemaene, malene og framgangsmåtene for meddelelse av opplysningene fra vedkommende myndigheter med henblikk på nr. 1 og de tekniske ordningene som er nødvendige for at meldingsportalen omhandlet i nr. 2 skal fungere.

ESMA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommissjonen innen 2. februar 2021.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i dette nummeret i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1095/2010.

Artikkel 14

Vedkommende myndigheters myndighet

1. Vedkommende myndigheter skal ha all den tilsyns- og undersøkelsesmyndighet som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver i henhold til denne forordningen.
2. Vedkommende myndigheters myndighet i henhold til direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU samt forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) 2015/760, herunder myndighet knyttet til sanksjoner eller andre tiltak, skal også utøves med hensyn til forvalterne omhandlet i artikkel 4 i denne forordningen.

Artikkel 15

Endringer av forordning (EU) nr. 345/2013

I forordning (EU) nr. 345/2013 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 3 skal ny bokstav lyde:
 - «o) «sonderende markedsføring» direkte eller indirekte levering av opplysninger eller kommunikasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra en forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond eller på dennes vegne til potensielle investorer som er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor i Unionen, for å undersøke deres interesse for et kvalifisert venturekapital-

fond som ennå ikke er etablert, eller for et kvalifisert venturekapitalfond som er etablert, men ennå ikke er meldt for markedsføring i samsvar med artikkel 15 i den aktuelle medlemsstaten der de potensielle investorene er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor, og som i hvert enkelt tilfelle ikke skal forstås som et tilbud til eller en plassering hos den potensielle investoren med henblikk på å investere i andeler eller aksjer i det kvalifiserte venturekapitalfondet.»

- 2) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 4a

1. En forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond kan drive sonderende markedsføring i Unionen, unntatt dersom opplysningene som gis til potensielle investorer,
 - a) er tilstrekkelige til at investorer kan forplikte seg til å erverve andeler eller aksjer i et bestemt kvalifisert venturekapitalfond,
 - b) utgjør det samme som tegningsskjemater eller tilsvarende dokumenter, uansett om det er utkast eller endelig versjon, eller
 - c) utgjør det samme som stiftelsesdokumenter, et prospekt eller tilbudsdokumenter for et kvalifisert venturekapitalfond som ennå ikke er etablert, i en endelig versjon.

Dersom det framlegges utkast til prospektet eller til tilbudsdokumenter, skal de ikke inneholde nok opplysninger til at investorer kan treffe en investeringsbeslutning, og de skal klart angi at

 - a) de ikke utgjør et tilbud eller en invitasjon til å tegne andeler eller aksjer i et kvalifisert venturekapitalfond, og at
 - b) opplysningene framlagt der ikke er pålitelige, siden de er ufullstendige og kan bli endret.

2. Vedkommende myndigheter skal ikke pålegge en forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond å underrette vedkommende myndigheter om innholdet i eller adressatene for den sonderende markedsføringen eller å oppfylle andre vilkår eller krav enn dem som er fastsatt i denne artikkelen, før den begynner med sonderende markedsføring.
3. Forvaltere av kvalifiserte venturekapitalfond skal sikre at investorer ikke erverver andeler eller aksjer i et kvalifisert venturekapitalfond gjennom sonderende markeds-

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

føring, og at investorer som blir kontaktet som del av den sonderende markedsføringen, bare kan erverve andeler eller aksjer i det aktuelle kvalifiserte venturekapitalfondet gjennom markedsføring tillatt i henhold til artikkel 15.

Enhver tegning fra profesjonelle investorer side innen 18 måneder etter at forvalteren av et kvalifisert venturekapitalfond startet den sonderende markedsføringen, av andeler eller aksjer i et kvalifisert venturekapitalfond som er omhandlet i informasjonen utlevert i forbindelse med den sonderende markedsføringen, eller i et kvalifisert venturekapitalfond etablert som et resultat av den sonderende markedsføringen, skal anses å være et resultat av markedsføring og skal være underlagt relevant framgangsmåte for melding omhandlet i artikkel 15.

4. Senest to uker etter å ha startet den sonderende markedsføringen, skal en forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond sende et uformelt brev, på papir eller elektronisk, til vedkommende myndigheter i sin hjemstat. Brevet skal spesifisere i hvilke medlemsstater og i hvilke perioder den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, gi en kort beskrivelse av den sonderende markedsføringen med opplysninger om investeringsstrategier som presenteres, og eventuelt ha en liste over de kvalifiserte venturekapitalfondene som er eller var gjenstand for sonderende markedsføring. Vedkommende myndigheter i hjemstaten til forvalteren av et kvalifisert venturekapitalfond skal umiddelbart underrette vedkommende myndigheter i medlemsstatene der forvalteren av et kvalifisert venturekapitalfond driver eller har drevet sonderende markedsføring, om dette. Vedkommende myndigheter i medlemsstaten der den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, kan anmode vedkommende myndigheter i hjemstaten til forvalteren av et kvalifisert venturekapitalfond om å framlegge ytterligere opplysninger om den sonderende markedsføringen som finner eller har funnet sted på dens territorium.
5. En tredjepart skal bare drive sonderende markedsføring på vegne av en godkjent forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond dersom den har tillatelse som et verdipapirforetak i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU¹⁴, som en kre-

dittinstitusjon i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU¹⁵, som et forvaltningsselskap for UCITS-fond i samsvar med direktiv 2009/65/EF, som en forvalter av et alternativt investeringsfond i samsvar med direktiv 2011/61/EU eller fungerer som en tilknyttet agent i samsvar med direktiv 2014/65/EU. En slik tredjepart skal være underlagt vilkårene i denne artikkelen.

6. En forvalter av et kvalifisert venturekapitalfond skal sikre at den sonderende markedsføringen er tilstrekkelig dokumentert.

Artikkel 16

Endringer av forordning (EU) nr. 346/2013

I forordning (EU) nr. 346/2013 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 3 skal ny bokstav lyde:
 - «o) «sonderende markedsføring» direkte eller indirekte levering av opplysninger eller kommunikasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra en forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap eller på dennes vegne til potensielle investorer som er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor i Unionen, for å undersøke deres interesse for et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap som ennå ikke er etablert, eller for et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap som er etablert, men ennå ikke er meldt for markedsføring i samsvar med artikkel 16 i den aktuelle medlemsstaten der de potensielle investorene er hjemmehørende eller har sitt forretningskontor, og som i hvert enkelt tilfelle ikke skal forstås som et tilbud til eller en plassering hos den potensielle investoren med henblikk på å investere i andeler eller aksjer i det kvalifiserte fondet for sosialt entreprenørskap.»
- 2) Ny artikkel skal lyde:

«Artikkel 4a

 1. En forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap kan drive sonderende

¹⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

¹⁵ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

markedsføring i Unionen, unntatt dersom opplysningene som gis til potensielle investorer,

- a) er tilstrekkelige til at investorer kan forplikte seg til å erverve andeler eller aksjer i et bestemt kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap,
- b) utgjør det samme som tegningsskjemater eller tilsvarende dokumenter, uansett om det er utkast eller endelig versjon, eller
- c) utgjør det samme som stiftelsesdokumenter, et prospekt eller tilbudsdokumenter for et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap som ennå ikke er etablert, i en endelig versjon.

Dersom det framlegges utkast til prospektet eller til tilbudsdokumenter, skal de ikke inneholde nok opplysninger til at investorer kan treffe en investeringsbeslutning, og de skal klart angi at

- a) de ikke utgjør et tilbud eller en invitasjon til å tegne andeler eller aksjer i et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap, og at
 - b) opplysningene framlagt der ikke er pålitelige, siden de er ufullstendige og kan bli endret.
2. Vedkommende myndigheter skal ikke pålegge en forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap å underrette vedkommende myndigheter om innholdet i eller adressatene for den sonderende markedsføringen eller å oppfylle andre vilkår eller krav enn dem som er fastsatt i denne artikkelen, før den begynner med sonderende markedsføring.
 3. Forvaltere av kvalifiserte fond for sosialt entreprenørskap skal sikre at investorer ikke erverver andeler eller aksjer i et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap gjennom sonderende markedsføring, og at investorer som blir kontaktet som del av den sonderende markedsføringen, bare kan erverve andeler eller aksjer i det aktuelle kvalifiserte fondet for sosialt entreprenørskap gjennom markedsføring tillatt i henhold til artikkel 16.

Enhver tegning fra profesjonelle investors side innen 18 måneder etter at forvalteren av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap startet den sonderende markedsføringen, av andeler eller aksjer i et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap som er omhandlet i informasjonen utlevert

i forbindelse med den sonderende markedsføringen, eller i et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap etablert som et resultat av den sonderende markedsføringen, skal anses å være et resultat av markedsføring og skal være underlagt relevant framgangsmåte for melding omhandlet i artikkel 16.

4. Senest to uker etter å ha startet den sonderende markedsføringen, skal en forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap sende et uformelt brev, på papir eller elektronisk, til vedkommende myndigheter i sin hjemstat. Brevet skal spesifisere i hvilke medlemsstater og i hvilke perioder den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, gi en kort beskrivelse av den sonderende markedsføringen med opplysninger om investeringsstrategier som presenteres, og eventuelt ha en liste over de kvalifiserte fondene for sosialt entreprenørskap som er eller var gjenstand for sonderende markedsføring. Vedkommende myndigheter i hjemstaten til forvalteren av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap skal umiddelbart underrette vedkommende myndigheter i medlemsstatene der forvalteren av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap driver eller har drevet sonderende markedsføring, om dette. Vedkommende myndigheter i medlemsstaten der den sonderende markedsføringen finner eller har funnet sted, kan anmode vedkommende myndigheter i hjemstaten til forvalteren av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap om å framlegge ytterligere opplysninger om den sonderende markedsføringen som finner eller har funnet sted på dens territorium.
5. En tredjepart skal bare drive sonderende markedsføring på vegne av en godkjent forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap dersom den har tillatelse som et verdipapirforetak i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU¹⁶, som en kredittinstitusjon i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU¹⁷, som et forvaltningsselskap for UCITS-fond i samsvar med direktiv 2009/65/EF, som en forvalter av et alternativt

¹⁶ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

investeringsfond i samsvar med direktiv 2011/61/EU eller fungerer som en tilknyttet agent i samsvar med direktiv 2014/65/EU. En slik tredjepart skal være underlagt vilkårene i denne artikkelen.

6. En forvalter av et kvalifisert fond for sosialt entreprenørskap skal sikre at den sonderende markedsføringen er tilstrekkelig dokumentert.

Artikkel 17

Endringer av forordning (EU) nr. 1286/2014

I forordning (EU) nr. 1286/2014 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 32 nr. 1 erstattes «31. desember 2019» med «31. desember 2021».
- 2) I artikkel 33 gjøres følgende endringer:
 - a) I nr. 1 første ledd erstattes «31. desember 2018» med «31. desember 2019».
 - b) I nr. 2 første ledd erstattes «31. desember 2018» med «31. desember 2019».
 - c) I nr. 4 første ledd erstattes «31. desember 2018» med «31. desember 2019».

Artikkel 18

Vurdering

Innen 2. august 2024 skal Kommisjonen på grunnlag av en offentlig høring og i lys av drøftinger med ESMA og vedkommende myndigheter foreta

en vurdering av anvendelsen av denne forordningen.

Innen 2. august 2021 skal Kommisjonen på grunnlag av samråd med vedkommende myndigheter, ESMA og andre berørte parter oversende en rapport til Europaparlamentet og Rådet om kundeinitierte kontakter («reverse solicitation») og etterspørsel på investors eget initiativ, med angivelse av omfanget av denne formen for tegning i fond, dens geografiske fordeling, herunder i tredjeland, og dens innvirkning på passordningen. I rapporten skal det også undersøkes om meldingsportalen etablert i samsvar med artikkel 13 nr. 2 bør utvikles, slik at alle overføringer av dokumenter mellom vedkommende myndigheter finner sted gjennom den.

Artikkel 19

Ikrafttredelse og anvendelse

Denne forordningen trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i Den europeiske unions tidende.

Den får anvendelse fra 1. august 2019.

Artikkel 4 nr. 1–5, artikkel 5 nr. 1 og 2, artikkel 15 og artikkel 16 får imidlertid anvendelse fra 2. august 2021.

Denne forordningen er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 20. juni 2019.

<i>For Europaparlamentet</i>	<i>For Rådet</i>
A. Tajani	G. Ciamba
<i>President</i>	<i>Formann</i>

¹⁷ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/36/EU av 26. juni 2013 om adgang til å utøve virksomhet som kredittinstitusjon og om tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, om endring av direktiv 2002/87/EF og om oppheving av direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 338).»

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Vedlegg 5

EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt EØS-avtalen, særlig artikkel 98, og ut fra følgende betraktninger:

1. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014¹ skal innlemmes i EØS-avtalen.
2. Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 av 20. juni 2019 om endring av direktiv 2009/65/EF og 2011/61/EU med hensyn til distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering² skal innlemmes i EØS-avtalen.
3. EØS-avtalens vedlegg IX bør derfor endres –

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I EØS-avtalens vedlegg IX gjøres følgende endringer:

1. I nr. 30 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF) og 31bb (europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EU) skal nytt strekpunkt lyde:
«– **32019 L 1160:** Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 av 20. juni 2019 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 106).»
2. I nr. 31bd (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 345/2013), 31be (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 346/2013) og 31bg (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014) skal nytt strekpunkt lyde:

«– **32019 R 1156:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55).»

3. I nr. 31bg (europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014) oppheves tilpasning f).

EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55.

EUT L 188 av 12.7.2019, s. 106.

1. Etter nr. 31bgca (delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/480) tilføyes følgende:

«31bi. **32019 R 1156:** Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 av 20. juni 2019 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014 (EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55).

Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasninger:

- a) I artikkel 8, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene 'Innen 31. mars 2021 og deretter hvert annet år' forstås som 'Innen 18 måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 og deretter innen 31. mars hvert odde-tallsår'.
- b) I artikkel 10, når det gjelder EFTA-statene, skal ordene 'Innen 2. februar 2020' forstås som 'Innen seks måneder etter ikrafttredelsesdatoen for EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021'.

Artikkel 2

Teksten til forordning (EU) 2019/1156 og direktiv (EU) 2019/1160 på islandsk og norsk, som skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal gis gyldighet.

¹ EUT L 188 av 12.7.2019, s. 55.

² EUT L 188 av 12.7.2019, s. 106.

Endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338 og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 6. februar 2021, forutsatt at alle meddelelser etter EØS-avtalens artikkel 103 nr. 1 er inngitt³, eller på den dag EØS-komiteens beslutning nr. 64/2018 av 23. mars 2018⁴ trer i kraft, eller på den dag EØS-komiteens beslutning nr. 67/2020 av 30. april 2020⁵ trer i kraft, alt etter hva som inntreffer sist.

³ Forfatningsrettslige krav angitt.

⁴ EUT L 26 av 30.1.2020, s. 60, og EØS-tillegget nr. 6 av 30.1.2020, s. 51.

⁵ Ennå ikke kunngjort.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel 5. februar 2021.

For EØS-komiteen

Clara Ganslandt

Formann

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 04/2022

